



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Pia Hilaria R. P. Angelini Gazæi E Societate Iesv Atrebatis

Gazet, Angelin

Antverpiae, 1629

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70444)



x

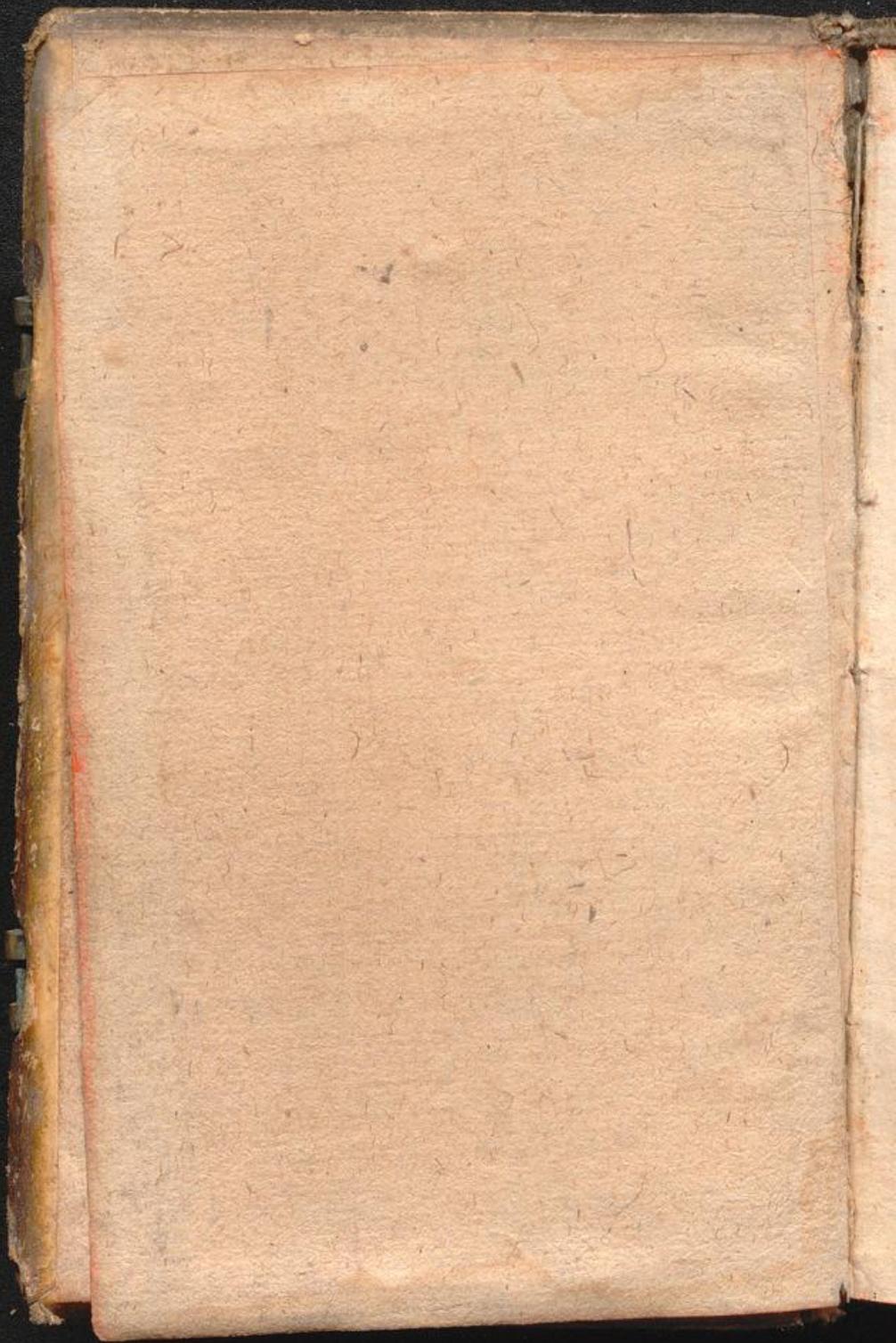
III

2

Th. 6025

6025
III

111
2



PIA
HILARIA

R. P.

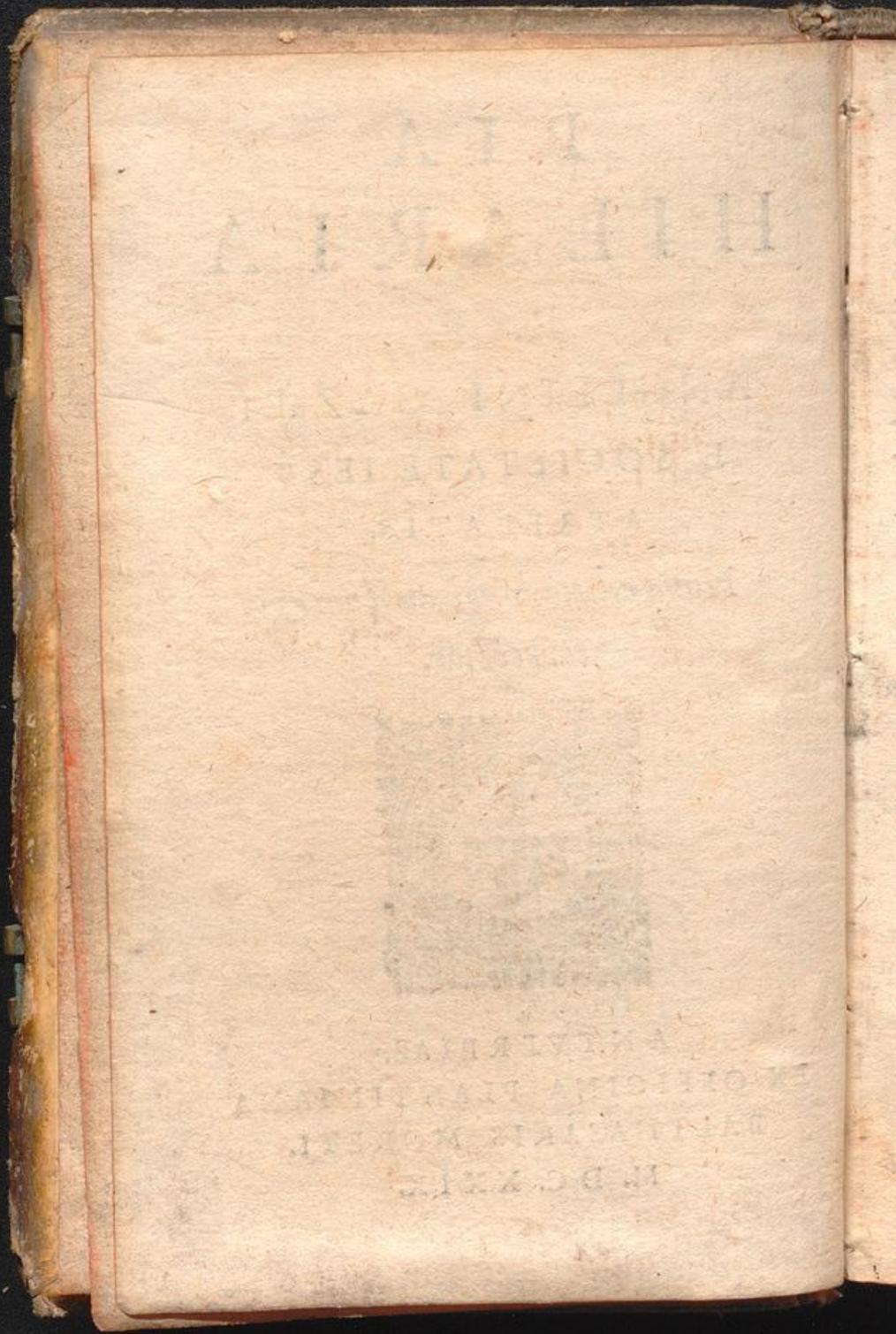
ANGELINI GAZÆI
E SOCIETATE IESV

ATREBATIS.

Socij Iesv Paderb. 1635.
Noua editio, longè auctior &
correctior.



ANTVERPIAE,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. XXIX



MENS AVCTORIS.



Udire, legere, Lector,
Auditor, velis
Hilaria non molesta, non
effrenata,

Sed plena puri, plena candidi salis,
Et condiendis moribus nõ improba,
Animis leuandis apta, & apta par-
uulo

Utiliter horis morsicandis otio,
Seu parua in vmbra, seu virenti
gramine,

Aut propter vndam, aut subter
horti pergula.

Hac igitur audi, Lector, Audi-
tor, lege.

FACULTAS R. P. PROVINCIALIS.

EGO infra scriptus Præpositus Prouincialis Societatis IESU per Gallo-Belgium, cum Pia Hilaria P. Angelini Gazai, eiusdem Societatis Sacerdotis aucta, quatuor designati eiusdem Societatis Patres legerint probarintque, potestate ab admodum Reuerendo P. N. Mutio Vitellesco ad hoc mihi factâ, vt typis excudatur permitto Balthafari Moreto. In quorum fidem has litteras manu meâ subscriptas officij mei sigillo muni- ni Infulis XXI. Maij, M. DC. XXVIII.

Franciscus de la Croix.

APPROBATIO.

ERV DITA pariter & pia, quinimò aucta hæc Hilaria, & prælo digna. Datum III. Iu- nij, M. DC. XXVIII.

Henricus Smeyers Libro- rum Censor.

Cum Priuilegio PHILIPPI IV. Hispania- rum Regis Catholici, & Serenissimi Belgarum Principis.

Signat.

Steenhuyse.

IN

INDICVLVS.

P raeludium. D. Virginis imago, quam Lætitie vo- cant, vulgò de Liefle, cæli- tus delapfa ad captiuos Fran- cos, illos è Soldani ditione in Franciam per aërem de- tulit cum ipfius Soldani filiâ per eos ad fidem conuersâ.	Moses Æthiops Eremita quatuor pradones ligat, & portat. 41 Agniculi à S. Francisco liberantur, & docentur. 44 D. Martinus leporem ca- nibus eripit. 48 B. Iuniperus suem alienum pede truncat in Fratris ægri gratiam. 51 Hæreticus minister fur monedulæ egregiè exceptus à Monasterij ianitore. 53 Achas miræ pietatis puer. 60
Cicada super D. Francisci digitis Deum laudat. <i>Pag. 1.</i>	
B. Ioannes Euangelista post grauiora negotia cum perdice cicure animum re- laxat. 4	
Ioannes Breuis Eremita fieri optat Angelus, & fit Angelus breuis. 7	Hæreticus fingens se pos- sillum à dæmone, ab alio verè possessio comburitur. 62 Isaacus Abbas fures & per- egrinos piè fallit. 66 Coruus ob furtum occul- tum anathemate percussus contabescit; solutus deinde reuiuiscit. 72
Dæmon factus simia, ce- reum ardentem gestare iussus à S. Dominico, digitis am- buritur. 10	
Dæmon naso captus à S. Dunstano. 14	
Quicula S. Francisci pio- rum monitorum memor. 17	Dæmunculi super oblon- gâ vanæ mulieris caudâ lu- litant, dum illa serò tem- plum ingreditur. 75 Rustici Diuionenses mirè anxij de diebus decem sub- latis Kalédario renouato. 79 Dæmon caligas soluit He- ro famulum diaboli nomine vocitanti. 83 Campanus Prædicans Iu- dicium breui affore prædicat suis rusticis, vt interim genio indulgeant. 85
Hæreticus scrutari doce- tur. 20	
Frater Adolphus hydriam lactis in caput suum effun- dit. 26	
B. Franciscus Borgia por- cum gerit. 29	
Dæmon Lutheri magister discipulo suadet vt Missam missam faciat. 32	
Pictor pius dæmones pin- git teterrimos, & bono euen- tu. 36	

I N D I E V L V S.

Dæmon Araneus.	90	po raptanda, cornua in eius fauces ingerit, ambo in equi tergum delabuntur.	142
S. Maclouius Brito super balenâ in mari Missam cele- brat, credens esse insulâ.	91	Pueri duo cum læsæ pue- ro ientant.	144
Simia diuinatrix.	94	Longobardus mutam ve- tulam dæmonem esse ratus, eam aggreditur & proster- nit, ut olim S. Margareta dæ- monem.	149
Abbas Brochas ingentem trabem ioco ab auaro quodâ datâ aufert ferio, & solus.	98	Ioannes Conaxa liberos ingratos moriens belle ludit, clauam horridam ijs in arcâ relinquens loco pecuniæ.	152
Honoris indoles, Aula, familia.	101	Hæreticus Minister dum procuratur, à Matronâ pudicâ venum exponitur in ar- câ, in quam seipse condide- rat, ne deprehenderetur.	157
Lutherus exorcizans in miras angustias à dæmone conijcitur.	104	Eremita felem suum tene- rius amans, & præ se D. Ba- siliium magnificè sacris ope- rantem despiciens, ab Ange- lo corripitur.	163
F. Iacoponus piè faceris amicum fallit, ac postea dæ- monem ipsum.	108	S. Alexander è Philoso- pho carbonarius, è carbona- rio factus Episcopus.	168
Morbis & medicina dæ- monis.	111	Teuto aduiter noctu re- diens domum, capite diabo- lico vxori apparet & dome- sticis, donec sacrâ confessio- ne expiatus est.	172
Vota amico facta.	113	Iapones duo venatores, Neophytus vnus, alter Gen- tilis, certant inter se quis ve- rus sit Deus.	175
Seruus Perûianus vorans litteras videre & loqui credit.	114	Reus simulans mortem, tumulo proximus dat se in fugam.	179
Iudæus vas vacuum, sed signatum.	119	S. Lupus Senonum Epi- scopus dæmonem sibi insi- dian-	
Combibones ebrij domû in nauem conuersam planè sibi persuadent Agrigèti.	126		
Stratagema mulieris Bel- gicæ, quæ maritum vino se- pultum linteo inuoluit vel- ut mortuum ac tumulan- dum.	129		
Philippus Bonus paupe- rem feniculum ebrium, diei vnus Principem creat, & pauperem recreat.	132		
Auis S. Anselmi precibus eripitur.	138		
Sub S. Anselmi equum le- pusculus confugit.	140		
Mirus euentus, Capta à lu-			

diantem ollâ includit. 182 inuitantem. 210
 Simplici sed superbo Ere- B. Iuniperus Franciscanus,
 mita dæmon suadet, vt fi- dum ambiguis respõsis Prin-
 lium immolet instar Abra- cipem Tyrannum suspen-
 hæ; & immolasset, nisi puer dit, pænè ipse laqueo suspen-
 suspicax effugisset. 185 ditur illius iussu. 213
 Simplex, at pius iuuenis Ethnicus suasu coniugis
 B. Virginem admodum vi- Christianæ Deo Christiano-
 dere desiderat, etiam cum rum fenerans, seu peculium
 oculorum iacturâ. Apparet inter egenos partiens, ingen-
 Beata; is vnum claudit o- lucrum recipit, & inde fi-
 culum, ne vtroque careat. Et dem Christianam. 217
 vno tantum oratur, qui & S. Gerasimus Abbas è leo-
 ipsi tandem restituitur. 190 nis pede spinam eruit, qui ei
 Mercator gemmas falsas deinde omne defert obse-
 pro veris vendens Imperato- quium; asinum etiam do-
 ris Gallieni coniugi, ab eo mesticum seruat, ac denique
 punitur solo supplicij metu, deperditum recuperat. 223
 dum in Amphitheatro ca- B. V. Verricus Alnësis Mo-
 poni exponitur, loco alicuius nasterij Prior, mirè in pau-
 feræ. 193 peres benignus, ab anta men-
 Matrona vidua, cuius fi- dicâ sæpè fallitur. 227
 liolâ lupus rapuerat, D. Vir- S. Antoninus Archiepisco-
 ginis imagini filium eripit, pus Florentinus duobus cæ-
 vt filiola sibi sua reddatur; cis inopiam simulatibus pe-
 & redditur. 196 cuniam pileis insutam au-
 Dum S. Nicolaus Tolen- fert, & viro pio verè egenti
 tinus æger iussu Medici co- confert. 230
 gitur perdicem assam come- Theobaldus Largus Cam-
 dere, illa sancto Deum oran- pania Comes, inopia dua-
 te rediuiua euolat. 200 rum virginum nobilium
 Histrio ad meliora con- subuenit. 235
 uersus, socium Histriõnem Monialis lactucam voras,
 includit suo antro fraudu- quam signo Crucis non præ-
 lenter, efficitque tandem vt munierat, à dæmone in eâ
 Histriõniã deserat, & secû- larente possidetur, sed à san-
 in antro permaneat. 202 cto Equitio liberatur. 239
 S. Pachomius dæmonem Quid Romæ euenerit
 videt ficu incubantem, & P. Gaspari Vasquez Theolo-
 inde Nouitijs insidias struè- go, domum delirorum in-
 tem, & ad ficus carpendas gressõ. 243
 * 4 Mu-

INDIEVLVS.

Mulier in eandem foueam cusantibus domesticis cum
eum lupo & vulpe labitur, eo noctu cœnare, dæmones
& intacta perstat in diem se- inuitat. Ad sunt, sed mox, in-
quentem. 246 uocato Iesu nomine, abigun-

S. Macarius Alexandrinus tur. 271
catulum hyænæ cæcum visu Damianus Iapon cæcus
donat; illa die insequenti bellè terreat iuenculas au-
pellent ouinam ei defert, gra- licas ethnicas, falsò Iesuitis in
ti animi indicem. 250 exilium pulsus esum huma-

S. Franciscus Xauius Pe- na carnis exprobrantes, ar-
tro Vellio in Indiâ Merca- repto earum pedisequo, ac si
tori ob insignem in pauperes eum vorare vellet. 274

liberalitatem prædicat fore, Gallus & gallina astiti re-
vt mortis diem præsciat: ille uiuiscunt in mensâ Iudicis,
ad eam egregiè se comparat, vt probetur innocentia Iuue-
& sibi viuo & præsentis exe- nis peregrini suspensi, & diu
quias curat. 252 in patibulo viui. 279

S. Seuerus è textore repete D. Franciscus docet Fr. Leo-
factus Episcopus Rauenna- nem quæ sit vera Religiosi
tium, indicio columbæ cælo hilaritas. 285
lapse, post ridiculum vxoris
vaticinium. 257

Iapon Neophytus Bonzio Lacrymæ Adami. 289
falsò gloriantis, quòd in Ie- Lacrymæ Prodigii. 292
suitam immisisset dæmonè, Breuis ad studia parane-
fese, vt eum mendacij redar- sis. 295

guat, lubes offert, vt id in eū Optio coronæ aureæ vel
tentet, si possit. Tentat Bon- spineæ. *ibid.*

zius frustra, nisi quòd in eth- Positus in medio, quò me
nicu astantè, Neophyti lo- vertam, nescio. 298

co, demò irruit. Sed inuasus Angelo Custodi carmen
Bonzi pugnans egregiè mul- votiuum. 300

stat, & à dæmone liberatus, SS. Sacramento in Suppli-
Christianus efficitur. 261 catione solemnè Fides lam-

Matrona Germana Mini- padè, Spes anchoram, Cha-
stros hæreticos omnia Fato ritas cor offert. 304

regi dictitantes, egregiè delu- Elegidion in aduentum Ar-
dit, fictè eos ad prandiū opi- chiducis Ernesti, Guberna-
parum inuitans, & impran- toris Belgij. 305

tos dimittens. 266 In obitum eiusdem Archi-
Rusticus quidam ebrius, re- duis. 307

D E

ELEGIÆ.

DESCRIPTIONES
ILLVSTRIORES

Quæ passim hoc libello continentur.

A.		<i>in ollâ clausi.</i>	183
A bstinentis.	pag. 200	<i>in Angelum lucis.</i>	186
<i>Aegroti.</i>	51. 111	<i>gastrimargi.</i>	211
<i>Aethiopsis.</i>	41	<i>Demonis nomine seruum vo-</i>	
<i>Agnorum.</i>	45	<i>cantis.</i>	84
<i>Angelica vita.</i>	8	<i>Demonis varia res gesta.</i>	121
<i>Apum.</i>	21	<i>Draconis.</i>	39
<i>Aranei.</i>	21. 90	E.	
<i>Artium variarum.</i>	14	E briorum. 126. 129. 133	
<i>Asini</i>	98. 124	<i>Energumena.</i>	140
<i>Auari.</i>	98	<i>Energumeni fingentis.</i>	63
<i>Auis è laqueo elapsa.</i>	138	<i>Eremitacum se le ludētis.</i>	164
B.		<i>Eremita superbi.</i>	185
<i>B</i> Alana.	92	F.	
<i>Bombycis.</i>	22	F abriferrarij.	16
C.		<i>Felis ludentis.</i>	164
<i>C</i> acorum pugnantiū	133	<i>Formica.</i>	21
<i>Calendarij reformati.</i>	80	<i>Frigoris ingentis.</i>	302
<i>Carbonarij.</i>	169	<i>Fungi.</i>	134
<i>Cicada concionantis.</i>	2	G.	
<i>Claude mulieris.</i>	228	G alli gallinacei.	24
<i>Corui malitiosi.</i>	74	<i>Glaciem decurrentiū.</i>	77
<i>Corui excommunicati.</i>	ibid.	<i>Gliris.</i>	23
<i>Cuculi.</i>	23	H.	
<i>Culicis.</i>	22	H llaritati solide.	185
D.		<i>Histrionum.</i>	202
<i>D</i> æmonis transformati in		<i>Honoris.</i>	101
<i>simiam.</i>	11	<i>Horti oberum.</i>	139
<i>in senem.</i>	15	I.	
<i>in puerum.</i>	16	<i>Iudei cruce signati.</i>	110
<i>in puellam.</i>	ibid.	L.	
<i>agrotantis.</i>	112	L eonis cicuris.	224
<i>vapulantis.</i>	122	<i>Lepusculi.</i>	49. 140
		* 5	Lin-

DESCRIPT. ILLVSTRIORES.

Linguae.	25	Pueri astuti.	185
Lutheri dormientis.	32	Pueri p̄j & non p̄j.	58
cum demone agentis.	33	Puerorum in saeno ludentium.	
exorcizantis.	104	77	
Luna.	172	Puerorum cum Iesu ientan-	
Lupi in foueam lapsi.	246	tium.	144
Lusus latrunculorum.	253	Potitantium.	88
M.		Pulicis.	25
M endicantium.	27.69.	Q uadragesima.	92
131		R.	
Medici.	201	R emora.	25
Mendica anus.	228	Romipeta.	71
Mercium variarum.	193	Rusticorum Iudicium expe-	
Ministri vapulantis.	55	stantium.	86
Ministri procantis & in arcã		S.	
clausi.	157	S imia saltantis.	11
Morborum variorum.	111	Simia diuinatricis.	96
Mulieru uana.	75	Simulantismortem.	179
N.		Scorpij.	22
Noctua.	20	Statua D. Virginis.	38
O.		Statua Iesu.	39
O vicula.	18	Straba mulieris.	228
Operum mechanicorum.	218	Stratagematis mulieris.	129
P.		T.	
P anici terroris.	174	T erroris panici.	174
Paschasis.	92	Tinea.	22
Perdicis.	5	V.	
Peregrinorum.	68	V enationis.	48.142
Pistoris p̄j.	36	Virginum curiosarum.	75
Plutonis in aula sua.	121	Verule muta.	150

ONO-

ONOMASTICON
 VOCVM OBSCVRIORVM
 IN GRATIAM LECTORIS.

- A.
A Duncifurcifer pes, vox
 ficta.
 Agaso tressis. j. vilis & trium
 assium.
 Amurca, fex oleæ.
 Anaglypha, imagines cala-
 te & eminentes.
 Analecta, reliquia ciborum.
 Apella. j. circumcisus, sine pel-
 le, ludæus.
 Atellus, piscis, quem Flandri
 vocant stockvisch.
 Afilus, æstrum,
 B.
 Botellus, farcimen è porco.
 C.
 Caligæ follicantes, laxæ.
 Campe, eruca hirsuta.
 Camurus, a, um, pro inflexo
 sumitur à Virgi. hic pro si-
 mo ponitur catachresticòs.
 Carbunculare dicuntur ar-
 bores, cum quodam vredinis
 carbone aduruntur.
 Carchesium, pars mali supre-
 ma.
 Caustica, medicina quâ quis
 adustiones patitur.
 Celte, instrumenti calatorum.
 Cinectus, in cineres reda-
 ctus.
 Ciniflo, qui prunas afflat, &
 ignem accendit.
- Cippus & numella, sunt
 vincula.
 Coniscant oues, capite se im-
 petentes.
 Cordoliû Cicer. cordis dolor.
 Crena, extrema pars arcus, cui
 funis innectitur.
 Cynorrhodon Gall. Esplan-
 tiers, rose siluestres.
 D.
 Decempeda, mensura pedum
 decem.
 Diarrhœa, profluvium alui.
 Dicis causâ, Ciceroni est leui-
 ter & perfunctoriè.
 Diota, genus poculi.
 Dossuarius, baiulus quasi dor-
 suarius.
 Duricoria, ficus acerba.
 Dyluria, Difficultas urinae.
 E.
 Ephemera phrenitis, qua est
 unius diei.
 Erythraum, rubrum.
 Exgaleritus, vox ficta signifi-
 cans priuatum galero, ut ex-
 palliatu pallio.
 G.
 Grossus duricoria, ficus acer-
 ba & duri corricis, sumitur
 hic pro virgis.
 H.
 Hamiota, Piscator Plauto &
 alijs.

● N O M A S T I C O N .

- Harmoge, Plinio est colorum *Οΐλες*, Vale.
mixtio. *Ω γαδε* phrasis Græca, pro
Hemicyclus sedes rotunda *ἡ ἄγαδε*. ὀ bone.
Ciceroni. P.
- I.
Illunis, sine lunâ, obscurus. Pætus, qui oculum unum al-
terio maiorem habet.
Impiare, Seneca & alijs est Paratragædiare, nomen fi-
scadare. ctum à Plauto, significans
ad Incitas redactus, ad ex- tragadias excitare.
trema, prouerbiū est. Paredrus, assessor.
Inuestis, sine veste, nudus. Pastinum, cylindrus, stiuua,
L. res rusticana.
Lauernio, fur à Lauernâ Deâ, Patulcius Deus, qui foribus
cuius tutela permittebant se aperiendis præerat.
fures. Pernæ vesca, apta ut edatur.
Lemmata, argumenta. Petaurista, saltator histrioni-
Lira, sulcus agri, hic pro statu cus.
sumitur. Petiolus, id à quo pomum pen-
Lithanthrax, lapis carbo quo det, vulgò cauda.
fabri ferrarij vtuntur. Podargus, canis pedibus per-
Lucellum, paruum lucrum. nix.
Lycifea canis. Poppisima, vocis blandimen-
M. tum, hic pro sibilo sumitur.
Mantissa, id quod emptori su- Pyragra, instrumentum ad ig-
perdatur. nem carpendum.
Melampus, canis nigripes. Pytisima sputum.
Moretum, farti genus è lacte, Q.
caseo & herbis. Qualum vel qualus, corbula.
Myops, qui visus est obtusi. R.
Strabus obliqui. Reapse, pro reipsâ, etiam à
Myrmidon populus, pro for- Tullio vsurpatum.
micis, quia Myrmidones è Repotia, conuiuium solempne
formicis orti. postridie nuptiarum, hic pro
Myrtax, barba utrimque lon- conuiuio virgatis sumitur.
gior, Gallicè moustache. Rhombus, piscis.
O. Robustus, a, um, è querra
Olus fuit, in quem exstat seu robore.
epigramma Martialis, à Rura, stuuus Cluua.
quo monetur rem suam cu- S.
rare. Saburratus venter, cibo velus
Oscen, cantor. Saburrâ oppletus. Scifi-

ONOMASTICON.

Scribillare, *Catullo est cutem vibicibus inscribere.*
 Siderantur vineæ, *cum à pestilente sidere seu aurâ afflantur.*
 Silicernij, *senes. j. incurui, qui filices cernunt.*
 Strabus, *qui visus est obliqui.*
 Succida lana, *est ea qua in ouibus scatet sordibus.*
 Succidia, *tergum porci.*
 Supparum, *idem quod seminegium.*
 Symperasma, *pro ratione hinc accipitur.*
 Syrma, *tractus seu cauda vestis humum verrens.*
 T.
 Taureæ, *flagella è corio bubulo*
 Tomaculum, *genus farciminis.*
 Tonus, *pictura splendor.*
 Teredo, *vermis rodens lignum.*
 Traha, *genus vehiculi.*
 Treffis, *trium asium seu vilis.*
 Trunculi veruecis, *quos Gallicè vocamus Hachis de montons.*
 V.
 Verminatio, *tormina ventris.*
 Verna, *domesticus.*
 Verpus, *j. circumcisus.*
 Vertagus, *canis.*
 Viforium, *Castod. locus spectaculi*
 Vitulari, *antiquis fuit latari, hinc ponitur pro ineptire more vitulorum.*
 Umbilicata placenta, *vulgò pastè*
 Voluolus, *metaphora ducta à cylindro.*
 X.
 Xantippe, *uxor Socratis, pro molestâ hinc accipitur.*
 Z.
 Zythum, *alias cereuisia, sic dicta quòd sit Cereris vis, vel quòd cerebrum visat.*



P R A E L V D I V M.

D. VIRGINIS imago, quam LÆTITIÆ vocant, vulgò DE LIESSE, cælitus delapsa ad captiuos Francos, illos è Soldani ditione in Franciam per aërem detulit cum ipsius Soldani filiâ per eos ad fidem conuersâ.

Ex Annalibus Melitensium.



*Diua in oris clara Veromanduis,
Qua nostra dici Domina Latitia soles,
Annon Hilaribus anteire vis Pij,
Qua Gaza pauper Angelini fert foras?
Latitia, Hilaritas, sunt sorores intima;
Germanus harum frater est Pius Lepos.
Quod igitur Hilare, quod Pium pariter fiet,
Ingredior Hilaris & Pia historia fores.
Mobilibus annis more dilapsis suo,
Iam panè quintum seclum in vtopia locos
Celeribus euolauit alis (sic volunt
Nati atque nata Temporis, Menses, Dies,
Noctes & Hora, ceteriq; Pegasi)
Cum Francus armis acer, animis acrior,
Tellure sanctâ Canibus erepta impijs
Haud diu potiri visus est. Id temporis
Idq; regionis tres erant, quos sanguinis
Paterni auitus splendor, & Solyma sacer
Equestris ordo, & gesta res bello bene
Fecisse fertur inclytos: fratres erant*

Vero-

P R A E L U D I U M.

Veromanduorum nati & alti in finibus,
 Quos patria tellus Eppa, seu Marchesium,
 Cum flore reliquo bellicosa Gallia,
 In belli arenam destinauerat Sacri.

Sed misera pugna sic volentis alea,
 Dum fortè medios impetu in cuneos ruunt
 Validius, Ascalone captiuos dedit,
 Et hinc Cayrum duxit, urbem Principem.

Soldanus illos & prece, & pretio, & minis,
 Et spebus amplis è sacra Fidei sinu
 Ad Mahometis Alcoranum nobile,
 Nobile probrosis fabulis, transducere
 Sat egit; haud tamen sat egit, perditos
 Inanis hamos & operam lusit suam.

Indomita fratrum pectora (ut bullas puer
 Vitreas ab undâ ludibundus obruit
 Repentè tumidas, & repentè euanidas)
 Haud aliter amplas spes, minas, pretium & preces
 Ludibria ventis ore constanti dabant:
 Utq; Catharinam Maximinus in suos
 Pellicere cassos nisus, acciuit sophos,
 Qui mille tricis illigantes Virginem
 In Ethnicismi mergerent atrum chaos;
 Sed Diua tricis, velut arachnes stamina,
 Ludente digito euoluit: haud isti secus
 Agiliter explosere Machometica
 Legis-peritos, imò legi sperditos.
 Nil Rabbi potuit Kimbi, nil Rabbi Haccados,
 Nihil Aben Esra, & reliqua Rabbinum strues,
 Pluente ab alto robur & animos Deo.

Soldanus iras acuit: hi constantiam,
 Iussi in profundam carceris condi specum.

Fuit

P R A E L U D I U M.

Fuit Tyranno gnata nubilis, cui
 Ismeria nomen; si decora umquam fuit,
 Decora vultu virgo: si Princeps fuit,
 Augusta Princeps; ipsa corculum patris,
 Et patris oculus, & senatus, & omnia:
 Adèd illa solers & potentis eloquii;
 Et Mahometi dogma, nugas putidas
 Erat à tenellis docta secundissimè.

Quod ergo nullus Talpa Mahometricus
 Efficere potis est, ut suam eiurent fidem,
 Id posse tandem filiam ratus pater,
 Adire captiuos iubet, mandat sui
 Ut tela promat ingenij & facundiae,
 Saxumq; moueat omne, & omnem machinam,
 Ut Mahometi supplicent, ut & sinant
 Se fieri Apellas, inde mox lanizeros.

Iuuenes in imo conditos erga stulo
 Visit, reuisit Ismeria; placidè, diu
 Auditur, audit; urget, urgetur magis,
 Nam Dia virtus, gladius anceps, impetit
 Imas medullas fortior, tundit, fodit,
 Ut victa dederit virgines tandem manus
 Ismeria, putrem Mahometem despuens.
 Cecinit, Iò triumphè victrix Veritas,
 Cecinere fratres. Inter hac spe sutili
 Nata genitorem lactat, ut breui breui
 Meliora victi sentiant. Id nuntij
 Soldanus haurit avidus, & natam osculans.

Cœpti deinceps (sic Tyrannus imperat)
 Melius haberi & habere captiui mei.
 Hos virgo adire persequens, ritus sacros
 Sitiens doceri, Christiana dogmata

Exci-

P R A E L V D I V M.

Excipere facilis, facilis animo condere.

Sed magnus illi, praeq; ceteris pius

Nescio quis intus ardet in Mariam amor,
Quam laude Iuvenes euehant amplissimã,
Dei hanc Parentem Calitumq; Principem,
Virginibus etiam virginem impensissimè
Fauere pronam, ferre operam, dare munera.

His icta stimulis in Deiparam Ismeria
Virgineo oculo lenè vinctos intuens,

” O si, inquebat, vel pusilla icuncula,

” Aut statua ligno sculpta vel saxo, mihi

” Dono veniret, qua hanc Patronam virginum

” Referat, ut ut erit! Regia ut faxint satis

Voto puella, hi ligna confestim petunt:

Mox ipsa quercus & pyri fragmen gerit,

Simulq; scalprum, malleumq; & circinum.

Postquam valere iusserat, fabri inclyti,

Fabrili opera tam periti, quam lyra is

Quem ritè norunt Arcades, stant penduli,

In se ora vertunt mutua, inspectant manus,

Manus ineptas malleo, aptas lancea,

Minusq; cauta sponsionis poenitet.

Quid agant? Maria providentes rem geri,

Ad vota tandem supplices proni ruunt,

Caloq; sibi precantur artifices manus

Fabrefacienda, quam volebat, Iconi.

Tum placidis oculis somnus insperantibus

Adrepi;ibat atra iam Phœbi soror

Sua inter astra, cum ecce se carcer videt,

Simulq; stratos incolas humi suos:

Nam lux oborta Cynthio par aut prior,

Mora nulla tenebras exules mittit foras,

Dum

P R A E L U D I U M.

Dum lapsa calo magna calituum cohors
Statuam venustam sed pusillam fratribus
Somno sepultis ingerit; cantu dein
Festivo in aures dormientium fluit.

Audire sopiti melos, sed somnium
Inane vixi credere, usquedum vigil
Hos inter vnus pandit aures & oculos,
» Cubitoq; pulsans proximum, Quis hic sonus,
» Mi frater, inquit, vnde lumen, vnde odos?
Is namq; totam mirus afflabat specum.

Repentè sese territi dant in pedes,
Oculisq; versis undique, en cernunt humi
Statuam pusillam sed venustam Virginis
Gremio gerentis Paruulum: hinc radij, hinc odes
Toto fluebant carcere. Istoc munere
Iuuenes beati, in gratias, in lacrymas,
In vota fusi, in oscula, expectant diem.

Ismeria vigili manè carcerem subit,
Cœptumne sit opus, scire curiosior:
Cernit etiam tum genua flexos, & pio
Gestu frementes, vixq; patientes sui,
Oculisq; lumen haurit inopinabile,
Sorbetq; odorem naribus, qualem suis
Sabaæ terris, & suis Panchaia.

Stupore torpet fixa, sed demum aspicit,
Subitoq; fertur impete in Pignus sacrum,
Tam lata, quàm sit ipsa Latitia: ast vbi
Retulère certi, non sua artis hoc opus,
Sed inter astra conditam Diuûm manus,
Tam liquidiore delibuta gaudio
Ismeria, iam non Ismeria, sed Latitia
Est ipsa, & illi panè latitiâ ebrj.

Exinde

P R A E L U D I U M.

Exinde statua nomen inditum fuit,
Quod his in antro iam diu parentibus
Longè dedisset esse tunc Latissimis.

Ismeria sibi habet, & suum fert in laena,
Vbi mille donat basis nunc Filij
Nunc matris ora, nunc utrique duplices
Lacrymata palmas tendit, orat ut sibi
Rapta è periculis & furore Patrio
Ad Christiana sacra prompta sit fuga,
Ut & iuuenibus in Penates patrios.

Interea amico dum sopori se dedit,
Olli & videndam se Dei Parens dedit:

- ” Age Nata, votis annuo vestris, ait,
” Cras tuta vincis cum tuis ini fugam.
” Dux ero remotas in plagas, quas Icone
” Donabis illa, tunc mihi cognominis
” Maria sacro è Latice nuncupaberis.

Dum suauandos Ismeria tentat pedes
Corripere, somnum rumpit, illa abscesserat.

Molitur abicum seris, at simul Patri
Spem renouat, omnis absit ut suspectio.
Conuasat aurum, quæ potis; condit sinu
Onychas, smaragdos, sardios, iaspidas,
Gemmisq; circumuestit Iconem suam.

- Vbi vesper auram subiit, ipsa carcerem
Vixq; intrò ocellos per fenestellam tulit,
” Abeamus, insit, Domina Latitia iubet,
” Ducem spondit se fuga, ducem via.

Nec mora, reclusa est sponte septemplex, sui
Oblita strepitus porta; non canicula
Leui somnis vlla, non molossus grunniit,
Non timidus anser sibilum emisit leuem.

Nemo

P R A E L U D I U M.

Nemo vnus illis obuius totis vjs
 Vasta Cayri, & commodum appellit ratem
 Iuuenis decorus, trānsque Nili deuehit
 Fluenta tacitus. Oedipo nil est opus,
 Quis iste nauta fuerit. Hinc lati viam
 Vlrā capessunt, mutuisq; plausibus
 Adgratulantur, mutuisq; gratijs
 Virgo iuuenibus, atque iuuenes virgini.

Sed ista tandem lassa delicatulos,
 Iam iamque tumidos pustulis trahit pedes,
 Quos rheda ferre sueta, non durum hoc solum.

Ilius enī, o sub cupressi tegmine
 (Vbi & supernum Munus expositum fuit)
 Sedetur, & tacetur, & quiescitur,
 Dormitur etiam (an somnieiur nescio,
 Nisi fortè se volare somniauerint)
 Dormitur, inquam, multa nox altissimè.

Ast dum recumbunt in virenti cespite,
 Stat vigil Imago sospitatrix, Angelis
 Hinc inde Diua iussa praestolantibus.

Iubet ab olympo, moxq; nubes splendida
 (Qua tota currus, & rota, & temo fuit)
 Iam sesquisomnes ambit, ac humo leuati
 Aligera pariter turba principi loco
 Statuam reponit; inde succollans rotis,
 Euehit in auras nescios. Sed quid Pharos,
 Quid Aula, quid Tyrannus interea pater?
 Quos hic furores, suspicari est obuium,
 Pluraq; silendo quàm loquendo proloquor.
 Benè comitatos transfugas terrā & mari
 Frustrā requirit vndique; auolauerant,
 Dum bella plenas Luna monstrabat genas

Pelago

P R A E L U D I V M.

Pelago sereno, littorumq; anfractibus.

*Stupere nauta, qui maris tunc Inferi
Altum secabant, aut legebant littora,
Hanc contuentes nauium celerrimam,
Et insolenti luce candidissimam
Contra sorores ire, & illas findere,
Scitante Zephyro, qua sit istac impudens,
Qua se haud salutet, imò trudat obuium?*

*A Nilo in oras Italas rectissimà
Sudo meabat aethere: hinc niuem hanc nouam
Sibi visus Apenninus opperirier,
Sed falsus ille tam fuit, quàm longus est.*

*Brundisio ad Alpes ipsa sese transdedit,
Romam hinc salutans, inde Laureti domum:
Tum transmeatis Alpibus, dein Heluetis,
Gallos super erat; hinc rotas demittere
Vicina Rhemis coepit, alas ut solet
Nido propinquans stringere volucris suas.*

*Tandem arua spectans Fratribus natalia
(Hic Eppa se prodebat, hinc Marchesium)
Delapsa placidè constitit nubes solo,
Superq; viridi fronde (iuxta fons erat)
Sese deonerat, quòque visum est, euolat.*

*Iacent reposti durius. vix coeperat
Aurora roseos tum capillos comere
Ad grande speculum Cynthij, cum deserit
Iacere fessos fessus ipsemet sopor.*

*Hi se per auras iter iniisse nescij
Mirantur, istuc ecquis id fontis tulit,
Quem pridiana vesperà non viderant.
Nec se cupresso, sed salice stupent regi.*

Haud procul Alexis aut Amyntas quispiam

sil-

P R A E L V D I V M.

Siluestri auenâ musicam edebat suam
Campestris ipse Musa, dum placidum pecus
Stomacho euocatos ore remolebat cibos.

Iuuat hunc adire, perq̄ contari lubet,
Icone relictâ fontis ad crepidinem.

Ismeria tum praegressa, leniusculè
Scitatur: Ecqua regio, quod nomen plaga?

Stupidus Amyntas tam ab sono lingua sono,
(Nam Paphlagonicôs forsitan vel Slaunicôs
Affata fuerat) ille Teutonicam ratus,

Aut de Batâuis aut Caninefatibus,
Huic verba reddit Gallicano-rustica,
Nescire quid rei velit, quid frendeat,

Reperitè vocem, & patrij agnoscunt soli
Idioma Iuuenes: inde sciscitantibus

Quid hocce Pagi, quem propinquum cernerent,
Marchesium, inquit, Eppa propter siluulam est.

Quas & videtis, en paludes proxima, &
Fons, unde abistis. Ergo Veromanduis

Iam fruimur oris? inquit. Motu leui
Capitis Amyntas annuit. Latitia ubi es?

Vbi huius auctor & Domina? redeunt citi
(Namq̄ in paterno rure stare se vident)

Suam reuisunt Iconem. Fons proprio
(Res mira) maior alueo, Diuam suis
Circumierat undis, atque vestem lauerat,
Multoq̄, melior inde redierat domum
Procul abigendis febribus salutifer.

Hic demum habendis gratijs, spondent fore,
Iconi venusta vt surgat Aedes id loci.

Inde properatis hanc fatigant osculis.

Sed amor parentis urget: hinc ocysimè

Castrum

P R A E L V D I V M.

Castrum in Paternum tenditur grandi gradu.

Tum vidua mater conspicata filios
Rumore per diu mortuos, quid egerit,
Quid matre visâ filij, & merito & lubens
Sileo: silentem Lector audis, & probas,
Tibi hoc relinquere mente voluendum tuâ.

Ismeria cunctis interim est miraculo,
Et unde Princeps illa? narrant filij.
Et unde, dextrâ quam gerit, formosula
Icon Dei Parentis? hoc & filij.

Tunc vidua primis suavis hanc figere,
Arctis deinde Ismeriam complexibus,
Meritas utrique nisi grates reddere.

Ter mille procul hinc passibus, stat edito
In colle, celsis turribus spectabilis
Alauna quondam dicta, Laudunum modo est.
Itum hanc in urbem; res probata Prasuli;
Ismeria sancti lota Fontis in labro,
Maria post hac audiit, fuit & bona
Coniua vidua, quamdiu vitam breuem
Superstes hausit; hausit inter hac pijs
Immersa votis, virginisq; cultui.

Quid statua, tanta statua Latitiae Parens?
Huic struitur Aedes prima de ramalibus;
Ex in venusto lapide moles ardua,
Vbi ipsa sedem panè pertinaciter
Legerat, & unde mota, sponte reuerterat.

Huc turba numero semper in numero fluens,
Huc vota ferri, hic vota figi maxima,
Huc conuolare quanta quanta Francia.

Tristes caterua, bella, pestis & fames,
Morbi, & dolores, & pericla, & vulnera,

Labes

P R A E L U D I U M.

*Labes ab alto, infesta Pradonum manus,
Et ipsa pueris Mors abortiuus comes,
Odere Dominam, odere Laetitia Domum:
Namq; effugantur, si vel eminus eminus
Spectetur Aedes, ilicet foras foras.*

*Toties abactus, & remissus in styga
Adessor aut possessor ater corporum
Hanc trepidus execratur, horret ut picem
Quam bibit in Orco liquidam, & liquidam vomit.*

*Quod igitur Hilare, quod Pium rursum fiet,
Hoc Aeuiterno marmori insculptum velim:
Quod Bauaris Ottinga, quod Belgis Hala,
Quod Serra-Montis Hesperijs, quod Hungaris
Regalis Alba, quodque Lauretum Italis,
LAETITIA Francis illud est, & erit suis.*

A D M A I O R E M D E I E T D E I
P A R A E G L O R I A M.



PIA

PIA HILARIA^I
CLARIS IAMBIS
EXPRESSA.

*Cicada super sancti Francisci digitis
Deum laudat.*

Ex huius Virâ, cap. 8.



ST in tenuibus & pusillis reculis
Laus Optimiq; Maximiq; maxima.
Propinqua ficûi cella Francisci fuit;
Cicada ficum manè fors infederat;
Canebat (vt sic efferam) cicaditè.

An ore, an alâ, nescio; stridor fuit.

Et hauriebat è fenestellâ sonum

Franciscus aure perlubente, sat sciens,

Quàm sit reipsâ Magnus in Paruis Deus.

Ergo cicadam propior intuerier,

Audire propior gestiit; Ades huc soror

» Cicada, paucis, inquiens, huc te volo.

Ficu hæc relictâ protinus delabitur

Alâ per auras remigante stridulas,

Superque digitos inuocantes inuolans

Residit; exin capite summisso Virum

Salute donat plurimâ. Diuus suo

Nutu redonat, ac ait: Cantâ soror

A

Cicada,

» Cicada, canta, voce quâ è ficu soles;
 » Sit de Tonantis laudibus thesis tua.

Vix imperarat, mox & illa paruit,
 Solitoque consonantiùs, concinniùs.
 Materia inuit, iuuit ipsum pulpitem
 Digitus Beati, & tantus Auditor ciet
 Studium canentis, & populus auget nouus.
 Namque vbi canendo prima diduxit labra,
 Inusitatis prouocata versibus
 Neptes, sorores, filia, focrus, nurus,
 Armenta tota, quotquot in plantario
 Aderant cicada, huc aduolarunt illicò,
 Audire cupida, quid rei ferret noua,
 Pars è propinquis graminum subfelliis,
 Pars è fruticibus, arborumque brachiis.

At illa Theseos atque mandati memor,
 Alas volucres ventilans, & osculum
 Pandens bisculum, motitanisque cruscula,
 Facta est Tonantis in suâ vernaculâ
 Encomiafles, dum sui corpusculi
 Memorare cœpit principem Auctorem Deum,
 Qui tam decoram fabricam compegerit,
 Adcò venustas tibias (& id canens
 Suas tuetur tibias) volubili
 Stricto que iunctas genibus internodio,
 Vt sit salire derepentè in arborem,
 Sit defilire derepentè ab arbore.

Tum quæ cecinerat, vocis accentum grauens,
 Intercalari condiebat carmine:

O vt relucet Magnus in Paruis Deus !
 Franciscus audit, & probat. Canit soror,
 Oculosque cantu graphica depingit suos,

Pro-

Protuberantes sphaerulas crystallinas,
 Nictare faciles, quando palpebris lubet,
 Doctas moueri usque deque, dum cibos
 Aut hic acutum cernit, aut hostem suum
 Picam voracem, & omne conuorum genus.

Collaudat alas delicati staminis,
 Agiles, tenellas, daedalas, partim mero
 Viore, partim caeruleo circumfluas,
 Quas & relaxat, & reducit ut libet.

Nec illa, cantu rapta sit licet suo,
 Intercalaris laudis obliuiscitur,

O ut relucet Magnus in Paruis Deus!

Franciscus audit, annuit. Pergit Soror
 Canendo, Frater audiendo, fertilem
 Suam ferinam dum cicada praedicat,
 Et per virentes brassicas praedam bonam,
 Quot nempe campos, pessimas mortalium,
 Hirtum animal, hostem floridorum caulium,
 Pleno vorarit ore: narrat ut iuuet
 Ad has clependas pes adunci-furcifer,
 Et ad vorandas dentis ambae ferculæ.

O ut relucet Magnus in Paruis Deus!

Sed lassata tandem coepit irraucescere.
 Franciscus audit, non probat. Cessa soror
 Cicada, cessa. Mox & illa subticet,
 Et tam silendi quam loquendi tempora,
 Scholaris instar, a Magistro percipit.
 Abiit, abire iussa. Franciscus memor
 Intercalaris carminis, canit domi,
 Et concinendi multus auctor est suis:

O ut relucet Magnus in Paruis Deus!

Sed & hinc cicadae munus edoctae suum,

Seu manè orexim prouocent, seu cùm cibo
 Iam lenierunt, ore nil aliud ferunt,
 Nil aliud animo (quà vehi licet) vehunt:
 Vnum id per omnes seminarij locos,
 Per arundineta, per salicta vnum sonat;

O vt relucet Magnus in Parnis Deus !

Disce à Cicadâ, quisquis audis, & Deo
 Da pro tenuibus & pusillis reculis
 Laudem Optimoque Maximoque maximam.

*B. Ioannes Euangelista post grauiora nego-
 tia cum per dice cicure animum relaxat.*

Ex Cassian. cap. 21. Collat. 24.

- » **Q**uòd agere diu vis, id aliquando non agas.
 » Eneruis animus reptat in Negotia,
 » Nisi à Sodale fulciatur Otio:
 » Interque danda sunt iocosa feriis,
 » Sed honesta, sed decora. Multò est optima
 » Intercapedo, quâ laborem post quies,
 » Et post quietem fit reciprocus labos.

Id ore clarum, id opere festiuum dedit
 Euangelista, Pectoris promus Sacri,
 Cui totus innatarat, accubus Deo.

Dum regeret Epheson Præsul, alita huic domi
 Cicur à tenellis vnguibus perdix fuit.
 Vbi se negotiis explicarat grandibus,
 Leniter adulans euocatæ, nunc cibos,
 Nunc ille potum porrigebat aliti,
 Tergique leniebat æquor plumeum:
 Si somnus olli adreperet, caldo in sinu

Sine-

Sinebat indormire pacatissimam.

Haud ita pueruli: passerem hi si quem manu
Regunt magistrâ, nunc pedunculos premunt,
Nunc ora; digitis nunc bifurcis impetunt:
Contrahere sese passer, & ventrem tumens
Verti, reuerti, nilque ferre inuitius,
Quam si vel vngue tetigeris caudam leui:
Tum namque tauro biliosior proco,
Iras acuere pertinaces, & graui
Ferire rostro lancinantis indicem.

Alumna perdix cum suo secus est Hero.
Blandum ille mulcet, ipsa mulceri finit;
Et si qua collo pluma deliret, suâ
Perdixis altor hanc reconcinnat volâ.
Nil tolerat ales gratius, quam lubrico
Si lenis affricetur vnguis gutturi:
Et modò sinistram, modò vicissim dexteram
Resupinat aurem, quò Magister hîc scabens
Abigat molestam, si qua sit, pruriginem.

Fors ergo de volûcre Ioannes bonâ
Meridianas exigebat ferias,
Quando leuiculus quispiam è siluâ recens
Venator astat, fœdus etiam tum luto:
Spinofus illi ramus ora pinxerat
Vibice multâ: pendulus tergo lepus,
Et pharetra lateri est: gestat arcum dexterâ,
Cui iam remissis cornibus, neruus, velut
Dormire iussus, liber à crenis fuit.
Erat ille dudum Zebedæidem Patrem
Auidus tueri, & si liceret, alloqui.

Videt ergo, quod videre non adeo iuuat,
Et turpè ringens instar iratæ suis,

- » Quid video? mox inclamat. Id famæ virum!
 » Id sanctitatis! cum volūcre! venimus
 » Illius ergo? tam facile perit seni
 » Seni que tanto non reuersurus dies?
 » Neque pluris ille Tempus aureum facit?
 » Compesce, fili, verba, Ioannes ait.
 » Dic age, solutum dextra cur arcum gerit?
 » Cur? inquit ille. Luna si iugis foret
 » Minacis arcus, perbreui neruus suo
 » Neruo careret, & vigoris imperu
 » Egenus iret; nec sagittam mittere,
 » Nec, quò libido est, destinare fas foret.

Hic Diuus illum cassibus stringit suis:

- » Et vnde tanta nunc tibi miratio est,
 » Quòd feriantem videris senem, cui
 » Post alta rerum, & grauia curarum domi
 » Foris que gesta, mens habet torpescere,
 » Nisi requietis in sinu, vires nouas
 » Haurire liceat? vt que cernis, haurio.
 » Si te volente detur aliquando otium
 » Quies que fessis arcubus, quidni otium
 » Quies que fessis artubus detur sua?

Hæc senior: arcu ritè doctus è suo

Venator abiit: vsus & res id volunt.

- » Neruo rigoris irremissi torpidus
 » Lentescit animus; hinc per auras ludere
 Et apertus ire gestit: vt catuli solent,
 Vertiginosum qui volutarunt veru
 Seu carnis assæ seu volucrum ferax,
 Diu rotantes & rotati; liberas
 Iam nacti habenas, & patens pomarium,
 Latâ per herbam saltitantiunculâ

Nouos

Nouos reforbent spiritus, mentem nouam.
 » Quod semper audes agere, semper non ages.

*Ioannes Breuis Eremita fieri optat
 Angelus, & fit Angelus Breuis.*

Ex Vitis Patr. lib. 5.

D Idicerat olim haud pœnitendo scœnore
 Cum fratre Eremum colere Ioannes Breuis.
 Id nomen olli iure vulgus indidit,
 Nam sesquicubito longior paulò fuit;
 Cœperat & Abbas more prisco dicier.
 Et quos labores Solitudo parturit,
 Haud tulerat ægrè, quando seu vertigine
 Retrò actus aliquâ siue factus, vt solent,
 Qui sanctiores esse plus nimio volunt,
 Caliginosâ cocles à superbiâ,
 Hos ore subitus fudit ad Fratrem sonos:
 » O Frater, inquit ille, quantum me mihi
 » Hominem esse sordet, quamque me piget mei
 » Malè tuti, egeni, debilis: sed & leues
 » Telluris istos nauseabundus cibos
 » Nec fero, nec vltra, ferre si velim, queo.
 » Sempërne bibere, semper in somnos graues
 » Leuetque ruere, semper hac circumdari
 » Cogar lacernâ, quæ nec arceat gelu,
 » Nec reprimat æstum? cogar & facere & pati,
 » Quadrupedis instar, aspera, indigna, horrida?
 Attentus aures interim Frater dabat,
 Ecquò illa tandem dicta vergant, inscius.
 Tono & tenore progreditur eodem Breuis:

A 4

Et

- » Et has laboris tædet assidui manus,
 » Quas mille calli de tenellulâ cute
 » Fecere marmor. Totus hîc alter tremere,
 Et ne relictâ sede in antiquas ruat
 Periturus ollas Frater, expauescere.
 Sed Brevis in altum se erigens, Cælum bonum!
 » Angelica quàm me vita mulcet! & trahens
 » Sursùm illa, propius Angelos, propius Deum,
 » Propinat altas extases, haustus meri,
 » Quod Angelorum bibitur ore, Nectaris.
 Ad se redire Frater, expulso metu.
 » Et Brevis; O, inquit, Angeli fors aurea!
 » O quàm beatum ducit æuum, qui sibi
 » Haud sarcit, haud refarcit, haud net, haud sinit,
 » Verùm coruscus lucis amplo in pallio,
 » De luce solâ viuit, & solam bibit!
 » Stat igitur esse, & mox licebit Angelum:
 » Hominemque penitus exeo, exuo, expuo.
 Repentè positâ veste nudatissimus
 In altam Eremon euolat pernix Brevis,
 Gemente frustrâ Fratre, nec remoram dare
 Valente manibus, nec valente vocibus.
 » Ea Paruulorum est indoles, vt corpore
 » Sit animus ollis grandior pedes decem:
 » Et more Bruti, quod volunt, valdè volunt.
 Generosus ergo Nanus vnum & alterum
 Fors septimumque vixit impransus diem:
 Non ille potus, non cibi haussit miculam.
 Quin hisce constans vocibus sibi suum
 Stimulabat animum: Perfer, obdura Brevis,
 » Breuis futurus, id quod ambis, Angelus:
 » Breuisque factus ales in trigésimum

Rapie-

» Rapiere cælum. Vix calente spiritu
 Fatus ea fuerat, en tibi grandis culex
 Scapulas futuri dente mordet Angeli.
 Sed hinc & illinc cœpit œstrum multiplex
 Fodicare pectus, sanguinemque sugere.
 Frustrâ ille dextrâ seu sinistrâ semouet:
 A semipoto pectore in tergum ruunt,
 Et illud avidâ combibunt promuscide.
 Sed esuribant & sitibant diriùs,
 Ferociusque murmurabant ilia,
 Planissimusque venter, Angelo Breui.

Hic Nanus aurem vellicat tandem sibi:

» Sublimiora, ô Nane, nano quæritas,
 » Quæ nec Gigantes, nec Gigantum aufint Patres:
 » Quod Angelorum Nectar optas, hoc loci
 » Non coquitur, aliâ sede quarendum est tibi.
 » Ad te tuamque cellulam redi citus,
 » Hominemque reprehende, si tandem sapis;
 » Hic agere vitam Cælitem, non est tuum.

Redit ergo gressu celsipitante seminex,
 Et scipione nixus, & trepidus caput,
 Breuiorque quam solebat, ad cellam Breuis,
 Foresque & aures Fratris actutum ferit:
 » Germane, cellam pande, rigeo frigore,
 » Siti que totus enecor, totus fame.

Siletur intus. Rursus exanguis volâ,
 Genuque nudo ianuam pulsu quatit.
 Dormire Frater simulat: & tandem vigil,
 Fr. Quis es, quis inquam es qui meas tûdis fores?
 I. B. Ego ille (Fratri crede) Ioannes Breuis.
 Fr. Falli videris, aut videris fallere;
 Quem te esse fictâ voce mentiris, meus

Nuper in hominibus esse Frater desiit.

I. B. Ego ipse Frater pumilo, Ioannes Breuis.

Fr. Fortasse nequam es pumilo, quem Tartarus
Alit ad minores malitias, aut ad veru.

I. B. Mi Frater, istos apage, si placet, sales:

Alterius egeo, nec iocorum tempus est.

Ne, quæso, Fratri proroga famem tuo.

Fr. Plenis culullis Frater ambrosiam bibens,

Totisque Nectar ille scutellis vorans,

Vsu atque fructu nunc abundè est Angelus.

„ Eheu! ait suspirio longo Breuis,

„ Homo sum, alienum nil Hominis à me puto.

Exaudiebat Frater interim sonos

Stipem rogantis, & latrantis impiè

Stomachi: misertus ergo recludit fores.

Pudore solo amictus ingreditur Breuis,

Hominemque sindonemque rursus induit.

Nil tulerit aliud: id lucri saltem tulit,

Et iure meritis id videtur optimo,

Quòd nuncupari possit Angelus Breuis.

„ Sic prima labes & ruina fiderum

„ Ambitio quondam fecit Angelos breues.

*Demon factus simia, cereum ardentem
gestare iussus à S. Dominico, digitis
amburitur.*

Ex Vita S. Dominici, lib. 2. cap. 7.

Dominicus, illud aureum Caput Sacri
Ter & colendi, terque venerandi Gregis,
Quàm gratus Astris, tam fuit, si quis fuit,

Inui-

Inuisus Orco, inuisus Orco Principi.
 Quoties Auernus, quantus ille quantus est,
 Quidquid odiorum, quidquid intus fraudium,
 Quidquid veneni, quidquid impetus fuit,
 Id omne in vnum torfit? at frustra fuit:
 Hæc odia, fraudes, & venena, & impetus
 Solius oculi vel minuto verbere
 Dominicus amandabat in Nihili scrobes.
 Factum est in orco, vt cum suis tribulibus
 Certaret imi quispiam subsellij
 (Habet ima, media, summa Styx subsellia.)
 Pro mille cyathis igne mixti sulphuris,
 Centumque plagis dedolando tergori,
 Si non Dominicus rueret in casses suos,
 Saltem leuiculæ seu minoris noxiæ.

Dumque ille noctis in pio silentio
 Vigil exararet rem suo bonam Gregi,
 Sensim nigellus in Beati cellulam
 Et per caminum labitur dæmunculus,
 (Nigros nigra decent ostia,) & mox Simiæ
 Vestitur ora, tamque turpis Simiæ,
 Risum vt cieret, & cieret nauseam.
 Oculi fuere luridi, pæti, caui,
 Hircus sinistra dextra contuentibus.
 Nasum ille simus, & retorridus labra,
 Totusque densos horridus pilos, nisi
 Anarcticus quâ parte conditur polus.
 Olebat hircos ala putidissimos.

Ingreditur ergo scenicus lauernio,
 Proditque bellus histrio in proscenium,
 Mediaque cellâ cœpit instar histricis
 Nunc dexterorsum, nunc sinistrorsum in caput

Volui & reuolui, more nunc hinnulluli,
 Aut lusitantis sphærulâ feliculæ,
 Caput coniscans crebrâ, crebrâ saltitans,
 Et conquiniscens, & genu pinsens humum,
 Variare gyros, gestuumque vortices.

Et vellicasset impudentiusculus
 Vestem Dominici pellubens, mosset loco
 Auidus sedile, lumen extinxet, libros
 Dedisset Euris ludibria: Timor vetat,
 Vetatque, cælo freta, Diui sanctitas.
 Bis, vestis oram proximè, duxit manum,
 Bis & reduxit; ter sedile nisus est
 Succutere, ter renisus exiliit retrò.

Videbat & tacebat, interim pia
 Scribens Dominicus. Inde mirus morio
 Figmenta mira factitat miris modis:
 De ventre tumido molle tympanum creat,
 De nare bifidâ tibiam, mox cum suâ
 Tripudiat umbrâ Satyricè ac Ionicè.

Immotus, indireptus interim pia
 Scribit Dominicus. Pergit Impudentia,
 Viribus eundo crescit, & propior Viro
 Effecta tandem, fit malo propior suo.

Super ergo mensam scriptitantis inuolat
 Ardelio nugax. Hîc repentè Dominicus
 Nutu sinistrae, luminumque fulgure,
 Mandat, vt eodem restet in vestigio.
 „ Age, inquit, istoc ne pedem traduc loco,
 „ Et hunc, velis nolisque, cereum gere.

Paret misellus, & nouus iam Lucifer
 Fronte caperatâ restat, & cum cereo
 Ardente fixus ingemit: pergit tamen

Diuo

Diuo faceffens, quâ licet, negotium
 Stridore grandi, dentibus dentes molit,
 Subditque labio despicabundus labrum:
 Iaculo oculorum flammeorum territat,
 Dextrâ & sinistra & pedibus alternis minax,
 Sesquipede linguam exertat: ingens halitu
 (Quem trahit ab imis faucium repagulis).
 Cum pertinace cereo bellum gerit.
 Sed ludit operam, spiritum ludit suum;
 Fluit hic inanis virium. Interim pia
 Scribit Dominicus; interim ardens cereus
 Edacis ignis damna tandem sentiens,
 Morti propinquat, & propinquat vnguibus.
 Vicinus ardet, Ole, res agitur tua.

Hic Pantomimus vertit histrioniam:
 Exuere tentat Simiam; non est potis.
 Excutere ceram tentat; & non est potis.
 Comædus esse desinit; Tragædus est,
 Reapse flammis vstulatus pollicem,
 Reapse frendet, vlulat, implorat Stygem,
 Stygem vniuersam. Scriptor interim pius
 Ioco pudenti sub cucullo lugubres
 Ridere questus lacrymasque Simij.

Is abire tandem iussus ictu virgulæ,
 Celerior Euro se recepit ad suos,
 Vbi mille pateras æstuantis sulphuris,
 Ictusque centum compluendo tergori,
 Conuenta iuxta pacta, victus pertulit.
 Viuat Dominicus & triumphet, dæmonem
 Qui versipellem in pelle multauit suâ.

Demon naso captus à S. Dunstano.

Ex Vitâ S. Dunstani, cap. 8.

SCAZON.

DVnstanus, Anglicana gemma, viscosas
Opum ac honoris atque gloriæ bullas,
Et bracteatae vanitatis armillas,
Velut putamen æstimans nucis cassæ,
Valefecit Aulæ, lubricæ viæ cœno.
Digressus inde, lætus ilicet sese
Compegit arctâ cellulâ, rogatuque
Pulsare creber cœpit igneo cælum,
Vindicibus artus delicatulos pœnis
Cruciare, lacrymis impluens solum densis.
Si cui venire, si luberet audire,
Creber salutis monita sana dictare.
Quin penicillo, quo valebat insigni,
Icuncularum signa bella diuarum
Subinde fingens, & subinde ludebat
Imitans in vdâ, quæ luberet, argillâ.
Erat & eburnos corneosque crateras
Artifice torno moliens: caminumque
Fornaculamque machinatus & folles,
Variumque cælum, forcipesque, fallendo
Sudore vario tempori, modò is lamnas
Argenteasve ferreasve tundeat
In varia anaglypha, nunc & æreas follers
Industrioque celte fabricabatur
Genus omne statuas. Sic Deo & sibi viuens

Placi-

Placida terebat tempora, & dies puros.

Inuidit Auctor inuidentiæ, morfo

Non leuiter vngue, dentibusque luxatis,

Per & Acherontis ima summa iuratus,

„ O calue, faxo calue, ne diu tantus,

„ Talisque degas. Dixit, & viri formâ

Se conspicandum præbet ad fenestellam,

Sibi que fieri fabre quidpiam poscit.

Dunstanus ibat, iamque forcipes præsto

Admorat igni, & frustra virginis ferri,

Quando esse multiformis & merus Proteus

Scelus ille cœpit, voce, fronte, vestitu.

Agnouit ora mutuata Dunstanus,

Vrsum latere veste subter humanâ,

Subque variante pileo doli nidum.

Dissimulat, atque turbulentius pingues

Extimulat ignes ingruentibus ventis,

Lithanthracis que congerens aceruatim,

Asperginis que crebrâ compluens imbre,

Incogitanti ferream fabam cudit.

Primum seniculus ille visus est vultu,

Edentulus, capularis, obsitus rugis,

Similem que lanæ succidæ gerens barbam,

Colore nasum costili parem cancro,

Oculum natantem in lippitudinis stagno:

Et scipionem motitabat ambustum,

Grandem que gibbum postferebat in tergo.

Tunc excreando, tussiendo, nugando

Nugas aniles, si potest, viro bilem

Ciere fatagens. Interim Faber sanctus

Indulget operi, flabra anhela sustollit,

Agitat que flammam; fumus ater it cælo;

Ani-

Animosa volitat hinc & inde scintilla.

Noua scena: namque prodit ore conuerso
 Dæmon puellus derepentè pulchellus,
 Lasciuus ore, doctus eloqui mella,
 Oculo decoro, sed salace, crispata
 Comâ, sub aures pendulâ, Paris totus.

Dunstanus oculo contuetur obliquo.
 Interea folles torridum, horridum spirant,
 Candere forceps properat, & velut prædâ
 Gestire visus, & salire vicinâ.

Exin procacem, sed venustulam Proteus
 Dat se puellam, bella colla nudatam,
 Niueam papillas gemmeas, capillosque
 Libidinosi dente pectinis comptam.

Sperabat Orci pabulum, genis blandis,
 Naso venustè longiusculo, labris
 Roseis, ocellis morsicantibus, voce
 Meretrice, castum turpitudinis flammâ
 Animum Beati vellicare furtiuâ.

Ille vice versâ mox & impiger, dextrè
 Collineatâ dexterâ rapit ferro
 Candente nasum; peruicaxque constringit,
 Ne quâ viâ vi præda possit elabi.

Exoritur atrox pugna: Tartaro teste,
 Ab orbis incunabulis par non fuit;
 Et præcauente Tartaro, par non erit.
 Viuit etiamnum nidor improbus nasi
 Forcipe coruscâ luculenter exusti.

Dunstanus igitur retroactus, & ferrum
 Tenace comprimens manu, refragantem
 Introrsus aduocare per fenestellam
 Nasum petulci dæmonis: sed hic grandi

Certat

Certat vlulatu, certat impiis diris,
 Queis animi Eriannys insolentior bullit,
 Nostrate nares frendet igne torreri,
 Et se superbus retibus suis captum,
 Nasoque captum insanit à fabro vili.
 Furit, execratur, imprecatur horrenda,
 Deripere sese pugnat omnibus pugnis,
 Pede, dente, linguâ dexterâ sinistraque,
 Stridoribusque sibilisque decertans,
 Et nunc maledico felle, nunc precum melle,
 Emancipandi quæritat vias nasi.

Verùm labore sudat improbo, sudat
 Labore dæmon improbissimo : nasum
 Dunstanus arctat arctiùs, pio risu
 Vinctum flagellans, impium facit ludos.

Veniâ ille tandem forcipis relaxati,
 Nidore plenus, & pudore suffusus,
 Repetit Auerni limen, occulens nasum,
 Iocosa risus ansa ne suis fiat.

Iô triumphè, iô triumphè, Dunstane.
 Iure ille sartor Inuidentiæ, pœnas,
 Nil minùs opinans, has suo fuit naso,
 Ipse sibi turdus, & vorans quod intriuit.

*Ouicula sancti Francisci piorum
 monitorum memor.*

Ex eius Vita, cap. 8.

S Oror cicada si fuit, fuit & soror
 Ouicula, dono fors tibi quondam datum,
 Francisce, menti concolor animal tuæ.

Hanc

Hanc tenerè amatam, sed piè, sensu pio,
 Ceu lenitatis symbolon alebas domi.
 Hanc non pigebat voce nutuque alloqui,
 Sed & monere. Sæpè dixti candidè:
 » Audi benigna monita, si sapias, soror.
 » Harum Parenti & Principi rerum Deo,
 » Qui condit imbres gramini, gramen tibi,
 » Te condit homini, condit & hominem sibi,
 » Quidlibet amoris ac honoris exhibe,
 » Frequensque grates redde pro captu tuo:
 » Seu cum auida somni (lectulum tuum tibi
 » Natiua sternet culcitra) incumbes humo,
 » Seu cum resurges, & salutans Phosphorum,
 » Hiante stabis ore, Cælum suspice:
 » Et quando, socias inter, in pratium rues,
 » Famem vt repellas, & repellas vt sitim,
 » Cum labra lymphis proluas illimibus:
 » Caue ne vel umbram pullulantis trifolij,
 » Vel tenuis vndæ stillulam libaueris
 » Primore labio, ni prius suspexeris,
 » Cibus vnde, potus vnde labitur tibi.
 » Do veniam vt ædem sapiusculè sacram
 (Accliuus arrigebat aures Pamphila,
 » Intres, at intres, non haram vt soles tuam:
 » Illuc molestos, indecoros, absonos
 » Inferre gressus vnguis extremi time.
 » Lanæ vt nitorem virginem serues tuæ,
 » Ne te voluta more lutulentæ suis;
 » Sed rore puro, aut frondis vndâ limpidi,
 » Subinde lauere, macula si fuerit tibi;
 » Si nulla fuerit, tu tamen nullam laua,
 » Vt puriori in vellere placeas Deo,

Qui

- „ Qui puritatis auctor est, amator est.
 „ Vide ne arietes, néve in obuios ruas;
 „ Caue siue morfu, siue morfiunculâ
 „ Pecora, vel homines, vineasque vellices.
 „ Caue deuouendos flosculos altaribus
 „ Vel ore laceres, vel bifurcato pede,
 „ Malè feriatæ felis instar, proteras.

Isthæc bidenti iussa Franciscus dabat.
 Ast illa posthæc omnium memor probè,
 Molli recumbens herbulâ, secum sibi
 Ea reuocabat, instar es gramini.
 Si cui veniret obuia è Fratrum grege,
 Properabat olli blandiens, olli caput
 Honoris ergô protinus summittere,
 Caudam remulcens vestibus, flocco tamen
 Nullo relicto, ne negotium daret.

Si ferari forsân adlubesceret,
 (Suarque dulces bestiis sunt feriæ,
 Neque semper arcum feriæ tendunt suum)
 Non illa feli, non cani colludere,
 Sed sola, sola si foret; sin, cum pare
 Vel oue, vel agno contribulibus suis
 Aut saltitare, aut cursitare ad terminum.

Audit canentes in pio Fratres choro?
 Concedit illò præpropera, nullo duce,
 Magnæque ad aram Matris inflexo genu,
 Süaue balans, hac salute Virginem
 Matrem salutis animal impertit pium.
 Et dum tremenda, præcinente cymbalo,
 Sacrificus altum furrigit Mysteria,
 Mora nulla, curuat poplites reuerens pecus,
 Et testem honoris indit osculum solo.

Ride-

Ridebis Hugonota, si fors hæc leges;
 Nasumque rugans inquires, Belli logi.
 Frendebis Hugonota, si fors non voles;
 Viuet, vigebit Veritas, Error cadet:
 Germana Francisci soror, docilis bidens,
 Frendente te, ringente te, laudabitur.

Hereticus scrutari docetur.

Vide Basil. Epist. 118. in Eunomium.

SCAZON.

HAeretice scrutans omnia, & nihil scrutans,
 Qui inane cudis & recudis examen:
 Quid Prima rerum cum Manete scrutaris,
 Et grande folium Triados, instar Arii;
 Et illa tentas assequi, vt sophus quondam
 Eunomius, in quem tela strinxit arguta
 Basilius ille iure maximo Magnus?
 Quid deinde tanto temporis tui damno
 Scrutaris, instar improbi Berengarî,
 An Christus insit Eucharisticæ mensæ?
 Quid te fatigas, hæc minuta scrutando?
 Pernice pennâ fretus, Icarî more,
 Scrutare potius digna mentis alata.
 Scrutare talpas in cubilibus furuis,
 Quâ nare bulbos, hortuli tui gazas,
 Per multa spatia diffitos odorentur?
 Scrutare Dominam noctuam, quid in rimis
 Diem illa totum somniet latebrosis?
 Quot deinde muscas nocte captet illuni,

Suos

Suos vt hieme nutriat domi pullos?

Scrutare Arachnem pendulæ colus matrem,
 Quanam hæc amussi, quóve circino telam
 Discriminare nôrit, arbores inter
 Vtrimque filo pensilem, super riuo?
 Ecquo docente, stamen illa festinet,
 Vbi nimbus atrox ingruit, resorbere,
 Suique ventris in penu reseruare:
 Vngues acuerè, præda si stet in tricis:
 Pedes vicissim spiritu labellorum
 Calfacere, diro si premantur algore?

Scrutare prouidentis ora formicæ,
 An sint anhelæ, dum cucurrerit, fauces?
 Vbi se relaxet hepar aut diaphragma,
 Vbi dorsuales spinulæ, quibus sensim
 Capitis medulla prorogetur ad caudam?
 Quid populus iste Myrmidon, propinquantis
 Oeconomus hiemis, horreis suis condat,
 Tam fabrefactis horreis, per occultos
 Terræ mæandros vorticelque dispositis?
 Quis hîc pusillum crederet Magistratum
 Dare iura læsis, mortuis sepulturam,
 Stimulumque pigris, transfugis grauem multam?

Scrutare apiculam, nec verere scrutando
 Acuminata vellicare postica.
 Subi penates Regios, fores pulsa,
 Regem saluta cum satellitum turmis,
 Veniamque poscens alueare rimandi,
 Apum labores, indolemque pernosce,
 Flores legentum, flaua crura turgentum,
 Dare properantum mella cereis thecis.

Scrutare, quo ducente, quo magistrante

Tenel-

Tenellus ille serici pater bombyx,
 Animalculorum iure Rex, (huic Reges
 Dominiq̄ue rerum supplicant, vt à vulgò
 Egente distent atque plebe pannosâ;)
 Pretiosus inquam verm̄is, antequam belli
 Deoneret auri, ventre quod gerit, filum,
 Tamdiu labore maceratur ingenti,
 Toties seipse stringit, ac nouus pelle,
 Nouusq̄ue rostro, victitanq̄ue frondosâ
 Moro resudat, pectoris sui donec
 Exenterator prodigus, laboratos
 Det ore fusos, byssinumq̄ue subtemen?

Scrutare tineâ, quæ tuam tibi mandit
 Occulta vestem, delicatulos dentes,
 An atterantur, an subinde laxentur?
 An stomachus olli largus, an capax alius?
 Si lapsa ab alto cruciculum sibi luxet,
 Quis medicus illam, quod malagma perfanet?

Scrutare falces scorpionij bifurcatas,
 Iaculumq̄ue caudæ. Si momorderit, virus
 Ipsum medela est, & medetur affricu.
 Causam nocentis & medentis indaga.

Scrutare, & vnde gutturi tuo figant,
 Si te priores viderint lupi, rauim?
 Cur non & illis te occupat prius visis?

Scrutare, cur palpèbra felibus Lunâ
 Ineunte crescat, exeunte decrescat?

Scrutare culices, mobilissimam gentem,
 Quibus vnda putris pectus, & cor, & vitam,
 Et caput, & alas & iecusculum format:
 Siq̄ue adlubescit, vise quâ viâ, quâ vi
 Promuscis illa, fistulosa sorbendo,

Fit

Fit tuba canora, & nunc tibi cutem fugit,
 Nunc rudit aures cantico peregrino?
 Scrutare glires, vt silenter, integra
 Quando oua clepere moliuntur è corte,
 Duo tréve coëunt veste noctis induti,
 Et cum lucernâ fraudis, irruunt nido,
 Ad oua tendunt, & reperta circumdant:
 Sed illa moles in minusculos rictus
 Negat introire, respuitque gestari.
 Quid agant? susurro fraudulenta glirino
 Consilia captant, exprimuntque captata.
 Supinus vnus sternitur, dein prædam
 Pedibus prehensans, atque ventre sustentans,
 Fit currus ouo; fit Sodalis auriga,
 Fit & caballus; bella cauda fit temo.
 Biforem in cauernam molliusculâ rhedâ
 Sic vehitur ouum. Dic age, ô cauernose
 Scrutator, astus vnde tantus est gliri?
 Scrutare volucrem, nesciam sibi nidum
 Exstruere, sed raptare non suum gnaram.
 Ille ille cuculus, ales aureæ vocis,
 Positurus ouum, iamque iamque quod fœtâ
 Abiturit aluo, carduelis in lectum,
 Aut motacillæ nescientis irrumpit,
 Aliena mactat oua, dein suum ponit.
 Domum redire mater interemptorum,
 Quoque facilis incubare supposito,
 Fotuque sensim fœtui dari vita,
 Tandemque cuculi filius foràs ire:
 Et grande nati pondus, improbè sudans
 Pusilla nutrix educare venatu
 Arancorum, vermium, locustarum.

SCRU-

Scrutator audin' ? per tuam fidem narra,
 Quâ parte cerebri delitefcât id mentis
 In matre cuculo, in carduele nutrice ?

Scrutare, cur maritus ille gallinæ
 Tanto leonem feu leam metu quaffet?
 Ouis, efto, balet: ruditum fuum bardus
 Afellus edat, fufque rauca grunitum:
 Baubet moloffus, atque ganniat vulpes:
 Leo nil moueri, nil læna terri.

Cuculusque cuculet, efto, bubalet bubo,
 Aquilæque clangant, perftrepat coaxatrix,
 Geminetque coruus cras fuum, fuum cornix:
 Leo nil moueri, nil læna terri.

Efto, caballus hinniat, boët taurus:
 Efto, lupus vlulet, frendeatque panthera,
 Frematque tigris, barriat elephas dirum:
 Leo nil moueri, nil læna terri.

Oscen dñei fedulus refurgentis,
 Si manè primùm voce gallus argutâ,
 Aut voce leni confalutet vxorem,
 Aut timidus hoftes, inuidusve riuales
 Clamore tundat, obuios abacturus:
 Tum leo moueri, tum læna terri,
 Ponere furores, & iubas reclinare,
 Caudamque ventri frigido fubhaftare,
 Tandemque pauidi quæritare spelæum.

Contra leones gallus acer obtutu
 Intrepidus astat, & fuæ decus criftæ
 Animosus agitât, atque gloriabundas
 Expandit alas. Quære, belle scrutator,
 Et vnde tantus terror eft lænarum?
 Et vnde tanta vis vigorque gallorum ?

Scrutare

Scrutare remoram, dum reciprocos æstus,
 Rabiemque pelagi insanientis irridet:
 Dum mille remis, remigumque sudantum
 Validis lacertis, hirtus vnus exilis
 Pisciculus obstat: dum frementibus ventis,
 Rostra & rudentes anchorasque rupturis,
 Suaque scopulos sede pænè rapturis,
 Hærens carinæ, quas lubet, moras figit,
 Has & refigit, vt lubet, mari, ventis,
 Naui atque nautis nesciis vale dicens.
 Mare, nauta, ventus & carina, mirantes
 Ignota vincla tam repentè laxari,
 Suos inire, quâ dat impetus, calles.
 Scrutare linguam dædalam, palatumque,
 Fontemque vocis spiritum, laryngemque,
 Rostrique valuas osseas, & inquire,
 Quando eruditur psittacus suum *χαίρει*,
 Quo latere sese lingua cogat in vocem,
 Vt *χι*, vt *άλφα*, vt & *ιώτα* componat;
 Arrigat vt aures, vtque suscitet mentem,
 Vt os rotundet, vtque gargarizanti
 Similis, in oris intimo sui cælo
 Imitata verba parturire contendat?
 Tuaque tute sciscitare de linguâ,
 Quæ se ipsa libret intus, obstetricante
 Cum gignit ore duriusculum Tzetzes,
 Aut glabriora verba Teutonum densis
 Confibulata consonantibus verba?
 Scrutare pulicis arma, queis tuum tergus
 Et morficari cernis & rubricari.
 Quis sensus illi (mox vt incubas spondæ)
 Vt strata densa penetret, vsquedum tendat

B

Ad

Ad te benignis dentibus salutandum,
 Nocturnus hospes hospitem, diurnusque?
 Tandemque, tanta si libido scrutandi est,
 (Ut hanc Calendis Ianuariis strenam
 A te reportet, abs Adamico lapsu
 Scrutationis impiæ pater dæmon,)
 Scaturientes perdiulque pernoxque
 Scrutare caligas, dum vacabit, Herodis,

*Frater Adolphus hydriam lactis in
 caput suum effundit.*

Ex Bellarm. de Transf. Rom. Imp. c. 2.

SAcer Ordo, fune gloriosior, velut
 Regum monili, veriùs dicam, velut
 Superùm monili, pace non liceat tuâ
 Huc deuocare de tuo Adolphum Grege?
 Comes Holsatarum magnus Heros is fuit:
 Censùs, honores, & voluptatem leuis
 Non æstimabat pulueris dipondio.
 Vxore cælo redditâ, domi duo
 Olli fuere filij, ambo floridi
 Aetate, formâ, viribus. Facto his vale,
 Cucullum Adolphus pauperem sub nobili,
 Franciscæ, contubernio sumit tuo.
 Illic inediæ cultor improbissimus
 (Sit venia verbo duriori) diriùs
 Generosa crucians membra, quàm efferri queat,
 Gratusque Superis victimarius sui,
 Sic se ipse iugulat, sic ad aras immolat.
 Dum manè quodam fortè cum socio pare,

Pet

Per rusticana subditorum limina
 Olim suorum corrogat Sodalibus
 Mendicus escam; contigit, luto vt graues
 Irent ab onere vterque sudantes suo,
 Irent anhelis: mixta sed piis pia
 Alloquia precibus, & preces suspiriis
 Iactis in altum, leniebant sarcinas.
 Socius gerebat manticam grauidam stipe,
 Genus omne panis, candidi, gregarij,
 Et fursurosi, saepe mures & situm
 Sapientis: inerant dona gentis rusticae
 Sectilia porra, rapa, poma, brassicae.
 Sed grandem Adolphus hydriam, pari stipe,
 Genus omne lactis, & serosi, & mucidi,
 Et forte menses aliquot obliti in penus;
 Bonique floridique perpauillulum.
 At at cohortem conspiciantur eminuis.
 Hos inter eminere Principes duo,
 Circumpedesque post & ante plurimos,
 Specie, iuuentu, veste, pileo pares,
 Conchyliorum delibutos sanguine.
 Erat videre saltitabundos equos
 Sinisterorsum, dexterorsum, nunc iubas,
 Nunc capita venditare crebris nutibus,
 Et reduplicati poplitis volumine,
 Sese intuendos & sibi & aliis dare
 Phaleris & auro nobiles, gressu arduos.
 Equis, equitibus, alta vericolor caput
 Pluma superexstat: & propinquant: & suum
 » Socius Adolphum commonet: Nati en tui,
 » Adolphe, vero verius, sunt hi tui.
 Hic totus animi pendet, ac tacitus sibi

Sufurrat: Ecquid hydriâ fiet meâ?
 Seque ipse tuitus, hæret hoc ipso magè.
 Erat instar hirci barba longa, olida, hispida:
 Manus atra, callo dura more marmoris:
 Pedes lutati, vestis attritissima,
 Hinc inde panno dispari circumfita,
 Et funis ipse præ senectâ tricies
 Fractus, redierat tricies nodum in nouum.

Quid faceret? aliò digredi negant viæ,
 Et aliquis ultrâ progredi vetat pudor:
 » Ergone parentem luridum ac inglorium,
 » Et hac gerentem foetidâ manu hydriam
 » Nati videbunt? quid animo voluent suo?
 » Quæ verba rumpent pro pudoris, pro piæ
 » (Si fortè pietas hæc erit) bilis modo?

Fatebor. Illud passus humani fuit:
 Aliquid ruboris exoleti marcidus
 Genas notauit: sed notari vix volens,
 Sed & breuiculum: namque mox metum exuens,
 Adolphum Adolphus induit, magno impete
 Animoque frendens, Siccine, ô nequam Pudor?
 » Tam facile tu me subderes? non est tuum.
 » Tun' me in triumphum duceres? non est tuum.
 » Fert aliquid animus, fert & aliquid hinc manus;
 » Videbis & dolebis, hoc erit tuum.

Dictum atque factum: iam propinquis filiis,
 Reuerenda Patris ora noscitantibus,
 Is duplici palmâ lactis hydriam in caput
 Sustollit, & quod inerat, id totum in suos
 Effundit humeros, ora, barbâ, brachia:
 Et simul Adolphum sic Adolphus increpat:
 » Itân' erubescis ferre lactis amphoram?

- » Iam capite toto prode quid gestaueris,
 » Et prode veste totâ: in opprobrium tui
 » Pudoris & ruboris, i, nunc albica.

Hæc ille victor: retroactus ilicet

Miser cucullus factus effusi fuit
 Noua lactis huius hydria; Adolphus suo
 Repentè socio discolor totus, fuit

Canis verendus factus in vestigio,
 Adeò capillos tinxerat lac impluens.

Quid cogitasse crederetis filios

Hoc Patris ausu? quid petulcos asseclas?

Fors erubuerint, fleuerintve, riserintve;

Abiere. Rediit candidatus ad suos

Adolphus; illum Ianitor vix agnitum

Vix ducit intrò, tam colore disparem.

Adolphe viue, viue nòbilissimâ,

Illustris Heros, hac tui victoriâ,

Adolphe dignâ te, & tuæ vestis Patre, &

Patre tam beato tam beatis filiis.

Næ victor ille est, qui pudorem, qui metum

Abire iussit exules, vt se Deo

Propius dicaret, & sacralet sanctius.

B. Franciscus de Borgia porcum gerit.

Ex Vita, lib. 4. cap. 1.

DVm luculentus est mihi focus domi,
 Quid est necessum poscere è viciniâ?
 FRANCISCVS etiam magnus heros BORGIA,
 Orbiq̃ue notus Hesperii, dux Gandiæ,
 Idemq̃ue Pro-rex nobilis Valentia,

Omnia perosus angue peius & cane
Lutosa rerum sæculique commoda,
Sociis IESU Patribus nomen dedit,

Hic iam per aliquot se sibi & suis probè
Probarat annos, quando missu IGNATII
Lustrare iussus Lusitaniæ plagas,
Auctoritate maximâ, lustrat, monet,
Solatur, animat, carpit, emendat, docet.

» Opere docetur plenius, quàm pulpito;
» Iubetque validè, quisquis exemplo iubet;
» Linguâ validior est manus: & hinc Borgia
Laboriosa, despiciara, vilia

Aggressus opera, sic facem præit suis,
Nunc fodere lætus, nunc olentes fœtido
Efferre sordes vehiculo promptissimus;
Iam vile cinctus supparum, pingues lauat
Præcuruus ollas, seminudus brachia,
Tenaciorem rodit aruinam manu.
Iamque ibat aliis præpeditis clauiger,
Se Ianitori ianitorem subrogans;
Audire nolam facilis ostiariam,
Ibat, redibat: nunc egenis diuidens,
Et hos & illos alloquens, vt res dabat.

Sed en feribat pulsus insolens fores,
» (Etenim vetusto iure semper Gentium,
» Quicumque gestat dona, iuris hoc habet,
» Portam vt potenter feriat atque referiat)
Crepitaculumque clamitando tinnulum,
Sono sonabat crebriore grandius.
Volat repentè Borgia: sic tamen volat,
Laudata gressus vt regat modestia.

Vbi porta patuit, en suem oblatum in stipem

Am-

Ambustum, obesum, euisceratum conspicit.
 Quid faciat? aberant qui suam inferrent domū.

Flocci ergo pendens, ecquis & quantus foret,
 Vir id senectæ, id muneris, lubens huic
 Se subdit oneri: tollit enectæ suis.

Antica crura, lentiusque conicit
 Ambos in humeros, hæc dein percommode

Decussat ante pectus; occisi caput

Et ora porci prominent instar mitræ,

Difsectus illi venter exornat latus

Vtrumque, ritu Principalis cycladis:

Postica caudâ fordidam verrunt humum.

Regressus intrò sarcinam bellam gerit,

Et neque pudori, nec labori, nec suæ

Vesti ille parcat; hæc cruore & vngvine

Adipata sordet: sudor ilicet grauis

Fluit ore toto, vi laboris improbi.

Pudoris hilum vultui prodit minus,

Quam si per agros palliatus ambulet.

Et inambulasset in suillo hoc pallio

Gratanter vrbs vniuersæ compita,

Cælo vt placeret, & studeret proximo,

Si sic iuberent, queis iubere dat Deus.

Insipiosus in culinam dissitam

Vult tandem lætus. Hoc spectaculo

Compositus in stuporem rapitur, ac impos sui

» Tremulata verba truncat: Ecquid conspicio

» Mihi Pater, & vnde, & quomodo, & cur hoc pecus

» Superque tergo? quin mihi, quin alteri?

» Mora nulla, porcum deripit. Frater bone,

(Franciscus infit ore leniusculo)

» Stuporis huius desine. Anne mira res,

„ Si det vehiculum dulce bestia bestia?
 „ Si porcus humeris hunc suis porcum gerat?
 Maeste, ô beate Borgia, huius tesserâ
 Tam bellicosâ, tam potentis hac tui
 Tuis relictâ Posteris, victoriâ,
 Hæc te tuorum Cœtui Caput dedit.

*Dæmon Lutheri magister discipulo suadet
 ut Missam missam faciat.*

Lib. eiusdem Lutheri de Missa, tom. 7. fol. 479.

A Tro nefastæ noctis in meridie
 Lutherus, odium Cælitum, terræ pudor,
 (Sacro cucullo nondum in vrticas dato,
 Nequedum coronâ natâ in hispidum nemus)
 Dormibat altum faciliè tricenos pedes.
 Miraris? altis & profundis amphoris
 Exhaustis dimicarat pridie,
 Profunda totus, alta totus amphora.
 Dormibat, arctâ nare tam graues trahens
 Retrahensque ronchos, omnis vt viciniæ
 Tecta tremebunda dicerent, Furit Africanus.
 Sit venia fandi. Situla grandis ad latus
 Condormiebat dormienti; sed simul
 Condormiebat dormienti mensula
 Vicina, pleni fida custos canthari:
 Fors ne arma desint, queis tueri se queat
 (Si solita noctu forsan ingruat sitis)
 Venter adipatus & saburratus probè.
 Erat & propinquum, de que clauo pendulum
 Multifore buxum, vanitatis symbolon.
 Dormibat, inquam, cum satan olli affuit.

Genâ

Genarum vtroque folle tantos spiritus
 Vomebat ore Luther, vt tali halitu
 Facile molares impulisset branchias,
 Ventisque dormientibus, vastam ratem:
 Tam graue olentes, tam Mephiticos, sibi
 Narem vt quadrifidam satan oppilauerit.

Tunc aure blandum vellicatâ, surrigit
 Lutherus oculos, ne vel hilum territus
 Horrore spectri, sit licet trux: efferum
 Noscit Magistrum à cornibus: tutus videt
 Os tauriforme, noctiluca lumina,
 Dentes ahenos, cornua minacissima:
 Lætus salutat, atque porrectâ manu
 Falces prehensans vnguium, dat osculum.

Debuerat arma Christiana attollere,
 Munire frontem sacrosanctâ tessera:
 Debuerat atram vilibus scopis Feram
 Foras abigere: scilicet, factum puta.
 Id nempe curat excucullandus breui,
 Breuique condus atque promus hæresum
 Princeps futurus, plusque quàm modium salis
 Esurus olim cum parædro dæmone.

E tripode tandem, quo sedebat, eloqui
 Cœpit magister pestilentis eloqui:
 » Audi Luthere, (verba sunt ipsissima
 De sæculento dæmonis gurgustio)
 » Perdocte Doctor (tam salute melleâ,
 Tantæque laudis zinzibere Luthericus
 Pulmo calefactus, phlegmatis foras dabat
 Putrem saburram, ni metu didascali
 Reforbuisset & retentasset domi)

» Quid si sacerdos non fores? Quid si sacer

- „ Bos potius esses? iurat id palear triplex,
 „ Trinumque menti iugerum. Quid si tuas,
 „ Quas rere Missas, dixerō nugas meras?
 „ Quid si cucullus, & corona, & cingulus,
 „ Et quæ propinquiora scribillant cutem,
 „ Sint res trioboli, & vilis allij caput?
 Hæc ille Torris & Ciniflo Tartari.

Discipulus aures mutus attentas dare,
 Ne ^{ypū} Lutherus ne ^{μū} ausus obloqui:
 Subinde læuam motat aurem, & annuit
 Risisse stomacho quæ Magister obtulit,
 Quæque improbasset, improbasse; quæ proba
 Duxisset, & duxisse confestim proba.
 Vrgere dæmon, concatenans lemmata,
 Et mille nodos, mille cum sophismatis,
 Quæ vel pusillo spiritu promuscidis
 Culex macellus pumilusque rumperet.
 Et obesus iste Pansa se vinctum ratus,
 Futilibus hæret in salêbris: interim
 A mentientis ore totus pensilis,
 Fæces ad imas ex Auerni lecytho
 Venena præsentanea miser ebibit.

Annosus exin Architecton fraudium
 Tot paralogismos fœneos & iunceos
 Digito vicissim supputans & hos & hos,
 Femurque palmâ pulsat & terram pede,
 Libranisque sursum (sed deorsum crebrius)
 Malè feriatos indices. Diua omnia,
 Omnesque Diuos impetit blasphemis.
 Hæc Suada nigris sessitabat in labris.

Omnia Lutherus totus haurit, vt neque
 Tussire siccū, non sc̄reare, non leue

Pityfima iacere, vix & animam ducere
 Inducat animum. Verba vix tandem tria
 (Veniâ, vt decebat, prærogatâ primulùm)
 Trepidanter affert: tantulum puer, aut anus,
 Tantundem agaso tressis obiectauerit.

Et quæ ipse timidus atque vultu cernuus
 Scholaris obmussarat, actutum malus
 Reicit Magister voce perterricrepâ,
 Vibrare visus tela tam trabalia
 (Puras reipsâ pennulas, gerras meras)
 Tantis lacertis, vt repens occeperit
 Sudore totus diffluere, totus metu
 Pallere Luther: palpitat miser pepo,
 Dat penitus herbâ, dat manum. O demens Luther
 Tam ruere facilis, tamque flecti cereus,
 Sic totus harpagaris vnco dæmonis?

Prælectionis bella finis hæc fuit:
 Datum est Minerual & dictatron Inferi
 Ludi magistro, dum Cucullus, & Pudor,
 Omnisque Probitas, Conscientia, & Fides,
 Romana Sedes, visque Diua Clauium,
 Pii que ritus, & dies Abstemiij,
 Aræque Superum, & cultus Iconum sacer,
 Rogusque Purgans, & voluntas Libera,
 Vigorque Meriti, & ius Rogandi Cælitum,
 Placita piorum Christiana Cœtium,
 Diuumque Cineres, dantur in mare Caspium
 Portanda ventis, dum Luther per Dæmonis
 Cornuta syllogismata in molli scholâ,
 Conclusus in Baroco, fugit in Barbara
 Et execranda scelera, & errorum chaos,
 Missamque Mystes impius missam facit.

*Pictor pius daemones pingit teterrimos,
& bono eventu.*

Ex Vincentio Bellouac. lib. 7. cap. 104.

FAuete Superi, penicillum porgite,
Sed & colores & tabellam porgite.
Quod & beatum & prosperum & felix fiet,
Pingendus est Pictor mihi, prudens, probus,
Pictoribusque rarus in paucissimis.
Non de nefastis sordium institoribus,
Qui de coemptis in Erebo coloribus,
Et in tabellâ prorsus inuesti, lupas
Creare nudas, & lupanar assolent,
Et penicillo de suo lenoniam:
Qui nil negoti, nilque pensi aliud habent,
Quam Bersabeas aut Susannas limpidi
Ad fontis vndam pellices exponere.
Apage saginam daemorum, pus Tartari.
Fuit bonarum mentium dis Belgium,
Solertiumque mentium semper ferax.
Hic par Apelli Pictor illustris fuit:
Maligna fama nomen oblita est. Erat
Huic volupe magnum daemonas teterrimis
Coloribusque gestibusque fingere,
Vt, quidquid artis, quidquid ingenii foret,
Id omne in ora foeda congestum daret.
Dedit subinde tam hispidos, tamque horridos,
Verbo exprimendos vniço, tam daemonas,
Vt intuentum praeter metu starent comæ,
Artus rigerent, pallio se obnuberent.

Sed

Sed & vt volucres concolores è styge
 His aduolarent, & genus suum ratae
 Darent salutes; at frementes decipi,
 De felle puro Tartari diras dabant.
 Quoties querelas in sinum Atri Principis
 Tulere de Pictore funestissimas?
 Pinxere quoties hunc colore non suo?

Iam pegma Pictor & theatrum pensile
 Validis in altum trochleis eduxerat
 Ante Mariani principes templi fores,
 Diuæ parentis editurus icona,
 Et huic Draconem subditurus Inferum:
 Exin labore fessulus pio leues
 Dum nocte somnos duceret, circumstetit
 Satelles Orci de malignioribus.

Videt hunc nigellum Pictor imperterritus,
 (Nam tetriores, atriores pinxerat)
 „ Audit tonantem: Quæ, malum, hæc infania,
 „ Male Pictor, animum fascinat tuum tibi,
 „ Qui nos colore, quæ potes, quæ non potes,
 „ Per fas nefasque decoloras improbo?
 „ Hic Pictor inter-verba-rumpit: Euge tu
 „ Ne furue sæui, neu corusca cornibus:
 „ An ille bellus Aethiops, qui candicat?
 „ Annon venenum id optimum, quod pessimum est?
 „ Annon vocamus optima inter optima
 „ Ea flagra, tergo dira quæ veniunt tuo?
 „ Sic (pace vestrà dictum id & factum velim)
 „ Dum vos colore formo deformissimos,
 „ Tum vos eodem pingo formosissimos.
 Non se ferebat impotens daemon sui,
 Et captus enthymemate, in spumas iens,

Per capita iurat Stygia, per tetrum Cain,
 Per ipsa Iudæ viscera, & iurans ait:
 » Ego te (iocoso Pictor interim labro
 Minas sonoras æstimat poppifmate)
 » Ego te (doloris & furoris ignibus
 Cubile totum canduit, at euanidis)
 » Ego te docebo pingere, ast malo tuo,
 » Meoque risu. Dixit, & fœtens abft.
 Reddit abeunti Pictor: I medius crepa,
 » Iraque totus rumpere & dirumpere;
 » Et te docebo, quantuli teque & tuos,
 » Tuum & tuorum robur vnus æstimem.
 Manè ergo cceptum gnauus ingrediens opus,
 Pigmenta varia, pegmate in scenso, parat:
 Magnæ ille Matris Maximique filij
 Corpora figurat, musculos, venas, toros,
 Vestemque variam, cyclademque splendidam:
 Et firmat operi plurimos huic dies.
 Proceritate maior heroâ Parens
 Augusta Prolem sustinet læuâ; aureum
 Moderante sceptrum dextrâ; capiti peplum,
 Peplo corona ianthino superfedet,
 Corona gemmis, & smaragdis, & graui
 Adamantè diues. Hinc & hinc compti probè
 Sidunt in humeris teniter pandis pares
 Byfso capilli, tæniâ vincti herbidâ,
 Et vultus olli lucidus spirat diem,
 Ipsumque solem porrigit spectantibus.
 Frons alta, frons honoris & prudentiæ
 Venusta sedes, in supercilij cadit
 Decenter arcus: In fenestrâ oleaginâ
 Oculi renident tam decori, vt nil mage.

Hac voculâ dictum fat est, Nihil magè.
 Colore viuo purpurascunt hinc genæ,
 Hinc & labella rosea: mole stat suâ
 Columella colli, quam corymbi gemmei
 Velant pudicè, coniuges coralliis.
 Conchylata & stellulis interlita,
 Vndanîque vestis corpus obnubit sacrum:
 Virgatus auro limbus hanc obambulat.

Quid de Puello crispulo, formosulo?
 Refert Parentem natus. Haud aqua est aquæ,
 Haud stella stellæ similior. Genæ rosis,
 Auro capilli disputant; ostro labra,
 Stellis ocelli, lilis collum præit.
 Vuam sinistrâ gestitat, sed dexteræ
 Tribus digitulis visus adprecariet
 Bonus bona bonis, atque risu blandulo
 Sacra subeuntes limina intucier.

Ventum ad Draconem suppedaneum. Citò,
 Bone Pictor, alios huc colores aduoca:
 Tenebricoso turbidoque non quadrant
 Saturi, sereni, floridi, perlucidi:
 Alia paranda est harmoge: è fuligine,
 E felle tauri, de cruore sepia,
 De putri amurcâ, liquidoque sulphure,
 Tristiquè vomicâ pestilentis vlceris:
 Istis inumbra tergo illætabile.

Explet magister artis Ingenium suas
 Partes abundè, tinctui defit nihil:
 Nec arte, nec labore Pictor vincitur.
 Cuculus Auerni, qui minas nuper graues
 In dormientem valdius contorserat,
 Excubitor astat de propinquâ fraxino,

Palle-

Pallefcit odio, liuet inuidentiâ,
 Aliquid & ipfe, fi poteft, monftri creat.

Stat ergo Diua calcibus tergum premens
 Draconis: ille capite contufo iacet,
 Magnamque partem dentibus quaffis, fuo
 Eneruis vtero femiruptam fubiicit
 Caudam trementi: flammeis tantum mifer
 Depugnat oculis, quos ad inftar fulguris
 Vibrat retortos in Beatæ fimbriam,
 Altiùs inaudax contueri, pallidum
 Colore ventrem lurido fuppingitur,
 Tergum colûbri more verficolor, pedes
 Exunguis, aurès fiffus, atque alas lacer.

Premere furores, qui latebat cominùs,
 Non potuit vltra Cuculus; ilicet, Deo
 Illud finente, (non finente nil potens,
 Ne vel fuo mouere formicam gradu)
 Validum ciere vorticem, Euris ingruere,
 Vnâ ingruere pincerna turbinum Notus,
 Sublime pegma nutat vndatim, gelu
 Lethale ftantis membra Pictoris fubit:
 Aperire rictus inchoat dæmon fuos,
 Grandem vt cachinnum ludibundus excreat.
 Iteratur ecce turbo, iamque iam ruit
 Vulfis theatrum trochleis: Pictor pius
 Ruiturus ibat, quando Diuam contuens,
 Impos profari plura, clamat, Adiuua,
 O Mater; ore vix abibat, Adiuua,
 (Res mira dictu, rara creditu) manum
 Prætendit icon picta, labentem regit,
 Mediaque in aurâ noxiæ expertem tenet.
 Plebs tota derepentè conuolat, vident

Stupo-

Stupore fixi pendulum, mox & Dei
Miris Parentem laudibus in altum ferunt,
Scalifque saluus subditis Pictor salit.

Pudibūduſ Erebum Cuculus ingreditur redux.

Huic Prætor Orci præ furoris impete,
Hos deferenti cum dolore nuntios,
Trinode ſceptrum impedit in malas malas.

Dæmon miſellus præmij vicem, Hoc habet.

Pictor poëta eſt, & poëta pictor eſt:

Sunt iſti & illi penicillus & color,

Sunt & tabellæ, ſunt & icones ſuæ.

O Diua, Pictor ſi tibi quondam fuit

Tantæ ille curæ, quæſo te, ſit & tibi

Poëta cordi, qui colore (fors malo)

Tua Virgo pinxit ora, conatu bono.

*Mofes Ethiops Eremita quatuor
predones ligat & portat.*

Ex Sozomeno, lib. 6. cap. 29.

SCAZON.

Pædo cruentus fuerat Aethiops Moſes;
Frontem ille, nares, labra, myſtacas, mentum,

Cilia recuruus, ac eburneus dentes;

Oculosque flammis æmulos & introiſum

Validè ſepultos euibrans; ſed exanguem

Piceamque pellem nigra lux pererrabat.

Vin' multa paucis? bellus Aethiops Moſes,

Cætera toroſus, (ſi toroſus eſt taurus

Exuberanti ſolus altus in prato,)

Et

Et validus adeò, vt iure posset Alcides
 Dici secundus, non secundus Alcidaë.
 Hinc primipilus, dux deinde grassantum
 Creatus omni calculo, triumphabat
 Stupris, rapinâ, cæde semper antestans.

Sed persequentem qui solo dedit Saulum,
 Et hic furoris & cruoris ardore
 Exæstantem subdidit sibi Mosen.

Dia subactus impetu Potestatis,
 Indigena Exemi factus, hinc casam struxit,
 Hinc sepe cinxit hortulum, hinc Deo supplex
 Vitam expiauit & scelera modis miris.

Quoties in armos sauijt lacertosos

Duris flagellis, scorpionibus diris?

Quoties vibratâ, quâ fuit potis, dextrâ

In musculosum saxa pectus impegit?

Vel illa, quâ se torrefecit, immanis

In lilia truncum querneum trucidasset.

Quid hinc inaufum liquit, aut inexpertum?

Sex totus annos peruigil stetit, somni

(Quod simile monstro, & sæculis inauditum)

Nihil aut quietis vel minutulæ carpens,

Haud genua curuans, haud sedens, recumbensve,

Hæc inter, olli robur æneum stare,

Nil eliquari virium, velut palma

Quò plus subigitur, plus refurgit inuito

Pondere; nec aliter ille, quò magis sauit.

Fama est, quaternos irruisse prædones

Hunc territuros, reculasque rapturos,

Quas cella pauper hortulusque seruabant.

Intro-ille-gressos conspicatus obtutu

Bipatente, dentes luridamque gingiuam

(Simulans minarum) pandit ore diducto,
 » Tum voce plusquam ferreâ crepans: Quò vos
 » Fures nefasti, Turba vota Plutoni?
 Pugnosque stringens, instar Herculis clauæ,
 Vibrare velle fingit. Ilicet fures
 Febriculosi præ metu, tremunt toti,
 Genua labascunt: raptat ille collapsos,
 Manusque cunctis vinculo & pedes stringit,
 Dein reuinctos pariter in modum fascis
 Manu retortâ iactat in suos armos,
 Et gestat agilis, ceu lithanthracas dorso
 Ferunt repando Candidæ Leodinæ;
 Qualisve nemoris durus Arduënnatis
 Lignator humeris ligna portat erectis.
 Hi more pecudum frigidi tenellarum,
 Quas lanis infert hostias macellorum,
 Capita deorsum penduli, pedes sursum,
 Hæc tacita secum pensitando mussabant:
 » Quoniam ergo vehimur? an per hunc cucullatuna
 » Pice attriorem, dæmonumque gentilem,
 » Raptamur esca piscibus quadruplanda?
 » Fors in profundos abs inhospitâ caute
 » Dabimur hiatus & voragines cæcas?
 » Aut fortè rapimur in locum, quod Ascetæ
 » Vocant Capitulum, vbi cutis cutem pungit,
 » Viuos vbi homines mortui scabunt rami?
 Isthæc in aures ore mutuas surdo
 Confibulati barbari susurrabant,
 Sudore toti proflui. Interim Mosis
 Iter incunt passibus repercussis,
 Sub onere tanto non abibat exile
 Sudoris hilum, non anhelitus maior,

Et

Et spatia longa disitam petens Aedem,
 (Quò tota Eremus ad Synaxin accurrunt)
 Haud fessus illic nunc-suis suos-olim
 Exponit onus hoc dulce Fratribus fratres,
 Cellarumque repetit. Hos amanter Ascetæ
 Vinculis solutos, leniterque correptos,
 Plenosque frugis sanctioris emittunt.
 » Diuina virtus limites habet nullos,
 » Bonitasque nullos, neutra cingitur ripis,
 » Nulloque regitur hæc & illa respectu.
 » Sis ater, albus, Aethiopsve, Graiulve,
 » Agaso muliove, sis petaurista,
 » Sis prædo, sis lanista: si velit cælum
 » Dominusque cæli, derepentè festino
 » Rapidius oculi perspicacis obtutu,
 » Mutatus ibis alter-alter abs illo.

*Agniculi à S. Francisco liberantur,
 & docentur.*

Ex Vitâ, cap. 8.

A Equum est Hilaria rusticus vt etiam mea
 Exhilaret. Ille veste nobilis suâ
 Perusium ibat, onere sat iusto grauis.
 Vestis erat illi vellus ereptum abs oue,
 Non sarta, non & suta (sed qualem dedit
 Decorticata iam pecus) foris pilos,
 Intusque pellem splendida in succo suo.
 Nam teste Româ, Romulique compitis,
 Ea Italorum rusticorum purpura est,
 Latiusque clauus, dum locandi per fora

Roma-

Romana prostant, aut colendis vineis,
 Aut fariendis, aut fatigandis agris.
 Duos gerebat hinc & hinc propendulos
 Agnos, tenellis pedibus æquo pondere
 Vtrimque vinctos in macelli victimam.

Sudore tandem pressus, ac æstu madens,
 Agnis repostis alterutrimque, assidet,
 Trahitque fessus ilia. Sed en commodum
 Franciscus illac: & priores hunc vident
 Humi iacentes & gementes agnuli,
 » Tum clamitare voce maternâ: Tuis
 » Francisce fer opem fratribus. Frater pius
 Aures & oculos admouet spectaculo.
 Vicem gementum sollicitus, & congemens,
 » Bone vir, quid, inquit, quid patrare in te aut tuos
 » Hi fraudis expers animal, & par innocens
 » Agni potuerint? nulla-dum illis cornua;
 » Mera cera frons est & nocere nescia.
 » Gingiua nondum dentiit, tute id vides.
 » Pedes habere laneos, in primulis
 » Intaminatos vngulis, tute id vides.
 » Quorsum ergo sæuis? quid reuinctos distines
 » Malè ominatis insolenter funibus?

Quorsum? inquit alter, ad macellum defero.

Francis. Hos in macellum? cuius ergo? edissere.

Rustic. Inopia cogit ferre, coget vendere.

Fr. Sed enim coemptis quid futurum coniiicis?

R. Quid his futurum? quod solet. *Fr.* Sed quid solet?

R. Iugulum Magister lanio fodiendum peter.

Fr. O sæua lanij dextera, ô mens sæuior!

R. Exenterabit, pelle nudabit suâ.

F. Poterit in agnos id patrari innoxios?

R. In

R. In multa cæfos frustra venales dabit.
 Tunc alius armos coëmet, hic pedunculos,
 Hic vellus, ille capita, quisque prout volet.
 F. Quid isti emaces hisce mercibus parant?
 R. Ibit in ahenum pars coquenda, pars veru
 Torrenda, multos ad focum gyros dabit.

Hic Diuus ingemiscit, & tacitus sibi,
 » Haud ita futurum est, inquit, vt quidem putas.
 » Dein allocutus rusticum: Mi Tityre,
 » Vin' tu pacisci? si lubet, te istoc meo
 » Ego munerabor pallio, & tã me tuis
 » Donabis agnis. Tityro pactum placet,
 Placetque Sancti pallium; sed huic magè
 Fratres tenelli, quos macello, quos neci
 Eximere gaudet, tutor Innocentiæ,
 Memor Innocentis (qui neci dandas oues
 Pretio Cruoris emit integerimi)
 Franciscus Agni. proinde quã potest viã
 Colit agnus agnos, innocentes innocens.

Abire nequeo, quin eãdem lineã
 Complectar agnum cum gemellis fratribus.
 Hunc gestibusque nutibusque commonens
 Franciscus erudiuerat domi probè,
 Probè educarat. Fortè dum foras iit
 Beatus, agnum Virgini mentis bonæ
 Commisit, addens iussa primùm seria,
 Domi vt forisque prorsus innocens foret;
 Parere Dominae nutui promptissimus,
 Gratusque cunctis, & molestus nemini.
 Audiuit Agnus, & lubens obaudiit.
 Si fòrs adiret Domina Diuùm limina,
 Adibat Agnus & volens & prauius.

Cur-

Curuabat illa poplites? mox & suos
 Curuabat Agnus. Domina si fursum pios,
 Subalbicantes (feminæ vt solent piæ)
 Tollebat oculos; æmulus moris pij
 Niſtabat oculis Agnus in cælum suis,
 Labrisq̄ue trepidans instar orantis, preces
 Et vota Superis gratiora quàm tuos
 Proce putris hymnos, gratiora quàm tuos
 Marotte Pſalmos, gratiora quàm tuas
 Horas Simonis abnepos, Agnus dabat.

Si quando plumæ in denſioris alueo
 Dormiret illa manè longiuſculum,
 Et ſtata precandi præteriret tempora;
 Mora nulla, Frater Agnus hanc beê beê ſuo
 Deuotus excitabat, hanc & cornibus,
 Quæ fronte molli germinabant, impetens,
 Abire ſtratis imperabat mollibus,
 Imamq̄ue dente luſitante ſimbriam
 Mordebat, ædem vt prouocaret in ſacram.

O Agne iam non agne, ſed doct̄or bone,
 Quis te beauit hiſce diis dotibus?
 Franciſce, ludus hic tuus, labos tuus,
 Morum vt magiſtra facta ſit homini pecus,
 Digna pecus aures vellicare dyſcolas,
 Digna pecus oculos claudere ſalaces, tuos
 Leuicula virgo, leuicule iuuenis tuos,
 Qui pia ſubitis adyta, non rei piæ,
 Non cæli amore, non honore Cælitum;
 Sed vt videri vel videre fas fiet,
 Et hoc videre vel videri ſit nefas.

D. Mar-

D. Martinus leporem canibus eripit.

Vita cap. 10. lib. 2.

Hilaria venies, si placebit, in pia
Martine Præful magne, magni Præfulis
Sectator Hilari, cum suos ad Pictavos,
Inclytus Arii victor & Constantij,
Remeauit olim, gratulante Gallia.

Sancti ergo lucri gratia visens suos
Martinus ibat; en tibi venantium
Videt, audit agmen eminens. Iam coeperat
Tarantarare cornicen, baubant canes,
Nemora rebaubant, territi sudant suis
Lepores in antris, in suis vulpeculae
Dolo refertos codices voluunt suos,
Asperginemque concoquunt suam vasa;
Sed apri, sed atris dentibus vacant lupi,
Vacant parandis in canina vulnera.

Venator hinc & inde praestolans feras,
Post ille quercum latitat, hic sicca in scrobe
Vinctas Lyciscas distinens ægerrime,
Euariat oculis, praeda qua fors effluet;
Nodosa lina tendit alter fibula,
Dumeta fodicans alius ense peruio,
Densos canora voce terreat rubos;
Suasque partes praestat impigerrima
Gens camura, plebs pusilla, villos subnigri,
Nequam catelli, qui cauernis abditam
Feram, latrantes ore vocalissimo,
Nolit velit, prodire compellunt foras.

Pro

Pro se ergo quisque (non minus quàm ipsi viri)
 Catuli, molossi, lælapes, dromades, napæ
 (Sit venia dicto) quisque pro se sunt viri.
 Sed diu tonuerant, fulminauerant diu,
 Exarserant & ipsa panè cornua,
 Et ad vsque rauim collatrauerant canes;
 Ludebat operam vir suam, canis suam.
 Non vola ferarum, non erat vestigium.

Crebrà repetitas ecce post indagine,
 (Lucina fer opem) silua tandem parturit,
 Ridiculus exit paruulâ è cauernulâ
 Cacuminatis auribus lepusculus.

Videtur, acclamatur; ocyùs, ocyùs,
 Fugere celeripes ille præcipiti gradu,
 Factus volûcris, factus aliger metu.

Vbi non videri se videt, (fors sepium
 Aut collis umbrâ semitutus) hîc sibi,
 (Ut persequentum fallat olfactus canum,
 Mira fugientis indoles, mirus dolus)
 Rubum subintrat densiusculam, dein
 Ternis, quaternis saltibus per aëra
 Se librat vltra, tum redintegrat fugam.

Venère citiùs nare quàm pedibus canes,
 Subeuntque vepres; alteri alter obuius
 Linguâ caninâ fantur, Hîc lepus fuit.
 Gyran, regyran, iam consciant frontibus;
 Iam retroactis naribus reciprocant,
 Nasoque terram centies diuerberant.

Sensit melampus quispiam leporis dolum,
 Gyrum relinquit & referuescit sequi.
 Sequitur sequentem rectâ amussi narium
 Podargus aliquis; primus is leporem videt,

C

Socios-

Sociosque primus commonet; mox aduolant.
 Subclaudicante tibiâ lepusculus,
 Heu, ille tandem fessulus, lento gradu
 Sese trahebat, & sibi perpauculos
 Superesse gressus iam videbat ad necem.
 Quid faceret? vltra flexibus densis canem
 Frustrare frustra est: nullus effugio locus;
 Iam iamque in armos dens melampi figitur.

At hæc, viando dum propinquat, intuens
 Martinus animo colliquescit, & pij
 Aurâ fauoris in lepusculum, graui
 Increpitat oculo ac ore sectantes canes,
 State, inquit; & stetero. Vincitos crederes
 Subitis catenis. Et redit lepori vigor,
 Et fuga celerior, saniorque tibia.

Volat ergo. Clauo distinentur hi suis
 Velut trabali conditi in vestigiis.
 Hic motat aures, alter affixos humi
 Et lambit & relambit incassum pedes;
 Ille ore, nare captat auras: lugubrem
 Simul vlulando collatantes naniam.
 Ita restitère, donec in tuto fuit
 Extra canini dentis aleam lepus.

Martine lepori tam pusillo tam pie,
 Te obtestor vnum, si periculum fors mea
 Stygios subiret deprehensa per canes
 Animula vagula; voce quâ è cælo potes
 Dic, State, stabunt; dic, Redite in Tartara,
 Citæ redibunt. Dic animæ vt & euolet;
 Et euolabit ocyor lepusculo.

*B. Iuniperus suam alienum pede truncat
in Fratris agri gratiam.*

Ex Chronic. S. Francis. lib. 5. c. 35.

S C A Z O N.

Iuniperus (Arbos illa, cuius intègras
Francisce filuas diceris peroptasse,
Sublimis Arbos Ordinis Seraphæi,
Deque illa primis) tam fuit columbinæ
Adeoquæ niuæ mentis, vt bono iure
Audire posset Innocentiæ Proles.

Astabat vni de suis, cui morbus
Grauior orexin, & famem peregrinam
De more stomacho procreârat euerso.
Iuniperus ergo blandiusculè scitans,
» Mi Frater, inquit, vin' tibi quid apponi
» Aut iuris atri, aut offulæ saporata?
» Non. An minuta trunculosque veruecis?
» Non. An moretum fortè polcis herbosum?
» Non. An placenta ridet vmbilicata?

Responfitando fessus, ager abnutat.
» Quid ergo stomachum placet hunc tuum tandè?
» An pes suillus? Hoc erat quod ardebam,
» Exclamat ager, terque replicans: O si!
» O si suillum quis mihi pedem donet!

Iuniperus audit, & abit. Ilicet sumptâ
Furtim macharâ proximum petit pratum,
(Hic vbi subulcus villici gregem pascit)
Suam inde raptat obuiam, pedem truncat,

C 2

Adeo-

Adeoq̄ue properè sus fuit tripes facta,
 Vt nec molossus allatrare, vix porcus
 Opem rogare, non subulcus afferre
 Potuerit opportunus. Ocyus Frater
 Dòmum recurrent, inde curat elixum
 Pedem expetitur porrigi laboranti.

Ast vbi cruore tota prata signari,
 Vbi & subulco claudicare sus visa,
 Pedit relicto, fistulaq̄ue conclusa,
 Accurrit vlulabundus ad pecus læsum,
 Cruorem arenâ sistit, obligat vulnus,
 Porcum retrogradum per superstitem plantam
 Hero reducit, remq̄ue nuntiat mœstam.

Metuens macellum, & sentiens pedem trunci
 Sus præ timore, præ dolore grunibat:
 Suae subulcus condolens sui flebat:
 Herus in furores totus ibat & diras,
 Queis deuouebat filios Parentemq̄ue,
 Gregemq̄ue, quantus quantus est, Seraphæum.

Franciscus olli condolere, iacturam
 Sartum ire spondens, & suas reo pœnas.

Iuniperus emiratur ob Bonum Factum
 Tam furere posse quempiam. Sed & iussus
 Rogare supplex villicum, rogat supplex;
 „ Et fateor, inquit, sum tui reus damni,
 „ Culpamq̄ue damno, culpa si velit dici,
 „ Aegrum iuuare. Vix furore prægnantem
 Pugnum abstinere rusticus. Perinensi
 Ruere repentè Iuniperus in amplexum,
 Et oculo, & ore, & mente candidâ fari:
 „ Vir bone, potèstne (testor hoc tuum pectus)
 „ Securus operam præstitam pio Fratri

Mino

- » Minoris æstimare quàm pedem porci?
 » Feci vt pateret & tibi & tuis cælum
 » Pro pede lutosi pecoris; & doles factum?
 » Redibit agro, sanitas, tibi merces,
 » Si te volente claudicet tuus porcus,
 » Et vis rependi damna, damna tantilla?

Flexit leonem turtur, ac ouis taurum.
 Non modò precanti perbenignus indulfit;
 Sed tripede porco protinus trucidato,
 In frustra caeso, lüculenter affato,
 Lautè apparato, cum tomaculis fartis,
 Succiditque pinguibus, botellitque,
 Et quidquid obiens suis edule legarat,
 Villicus opiparam Fratibus dedit cenam.

Hoc potuit ille candor, illa nix mentis,
 Aegrum leuare, turbidumque sedare.
 Potuit, vt ægro pes resectus in mensam
 Reliquus egenis iret in stipem porcus.

*Hereticus minister fur monedula egregie,
 exceptus à monasterij Ianitore.*

Ex Gretseri Agonist. in Proæmio.

SCAZON.

I Slebiorum de tribu Ministrorum
 Fuisse nuper quempiam vsquam constat,
 (Non utique multus annus est) Ministellum.
 Hic manè toto Prædicanticas spumas
 Per plebis aures, ore prorsus aprugno,
 De pulpito sacerrimo ministellans
 (Fidem nouare si licet Nouatori,

Nouare voces & licet poëtanti)
 Et Disciplinas Cycladasque fetofas
 Idque genus arma corpori refrenando,
 Sine more rostro vellicarat immundo,
 Ad vsque rauim, ad vsque sputa pulmonum.

Meridiano dein cibo focillatus,
 (Animi leuandi, corporisque laxandi)
 Intro-ille-gressus hortulum Monasteri,
 (Quod in propinquo forte visitur) magni
 Non augur infortunij, quod incumbit,
 Cicurem hic volucrem conspicatur; hanc scrupi
 Expers, & expers conscientiae raptat,
 Raptamque braccis follicantibus, nullo,
 Vti arbitratur, conscio, suboccultat.
 Non fallit horti ianuaque custodem:
 Mora nulla, praesens aduolat, reum furti
 Monedulamque deprehendit occultam.
 „ Pessime Minister, inquit, haec tuus Luther
 „ Sub pileoque pallioque fallaci
 „ Documenta nutrit impudens? viden' colle
 „ Quam texuisti forte iam tuo pridem,
 „ Viden' vt paratam res rediuit ad restim?
 „ Quid te futurum reris, ad Magistratum
 „ Si te per aurem destinaro clepticem?
 „ Actum est, peristi, te tuo Ministratu
 „ (Qui tibi, tuaeque Lesbiae & tuis pullis
 „ Plenis trimodiis horreoque metitur)
 „ Excidere certum est. Hic tremore contusus,
 „ O suavis, inquit, Atriensis ignosce;
 „ Ne quaeso, ne me defer, en tibi nummos:
 „ (Abnutat ille;) deferésne? (nutando
 „ Id velle visus) molle pectus amplexor,

Ne

» Ne defer, ego me ad dira quæque mox pronum

» Tuo arbitrato perferenda summitto.

Præstò igitur illum Ianitor sequi mandat.

Sequitur ad instar victimæ, Diis Flagris

Mactandus, & sacrandus, & resecrandus.

Postquam in recessus atriariorum ventum est,

Deripere vestes, expedire thoracem,

Nudare terga iussus est Ministellus.

Et hîc magistrâ voce Ianitor clamat:

» Viden' hoc flagellum missile in tuos armos,

» Et furis armos; nunc tuum tibi tute

» Exasciabis terga his dolabellis.

» Qui Disciplinas angue peius odisti,

» Et asperatos fune tortili nervos,

» Nunc experire, neve tergiuersare,

» Versare tergum te volo, iubeo, mando,

» Loroque lumbos defricare furaces;

» Ego *Miserere* (cognitum tibi Psalmum)

» Hic pellegendo, tempus interim ludam.

Legem misellus imperantis acceptat,

In genua dat se flexa supplicabundus,

Thoraceposito, veste subter ereptâ

Dorsum reuelat, grande iugerum carnis,

Quod vix ararent de die boues bini;

Ad umbilicum panem, pensiles mammas

Anteriori olli cernere est. Sed ô alti

Fauete cæli tam pio Lutherano,

Tam carnis hosti, dum flagrantibus flagris

Iuuat hanc domare, si iuuat, quod & tædet,

Pudet, pigetque; pœnitentque compulsâ

Peragere dextrâ. Quod igitur fiet faustum,

Quod vortat, & reuortat optimè; pulsat,

Carneumque tympanista tympanum tundit.
 O si sorores vimeæ, aut recens vimen,
 Viridesque tiliæ filiæ forent præstò!
 Irent, redirent viridius sub axillas,
 Inscriptarent aptius characteres
 In hac papyro candidâ suos Tax Tax.
 O si adfuisset ambidexter, armatus
 Dextrâ & sinistrâ carnifex, & hac pectus,
 Illacque dorsum lancinasset alternis!

Ignosce Lector, mentis haud malæ votum est;
 Amant Camœnæ Prædicantiæ alterna.
 Vix prima fuerat sculpta tergori vibex,
 Pandens Minister ora, contrahens armos,
 » Exclamat: O-he iam satis, satis diræ,
 » O belle Custos, grandinis: fatigati
 » Miserere, Custos (rursus inchoat cœptum
Miserere. Custos) & volebat inscriptas
 Scapulis sinistrâ computare vibices;
 Cessante Lector cessat, & nihil prodest
 Cessasse scapulis, quas redintegrat pulsu,
 Sic dorsuale purpurascit abdomen.

Iniurias ut vindicaret, in tergo
 Lasciuiebat Disciplina nudato,
 Suoque spontè grauius ibat impactu,
 Ac si audiisset, manè quas dabat fannas
 In Disciplinas Prædicans, suo more
 Ad mentiendum fœda rostra diducens.

O quàm hic libenter iētibus retundendis
 Manum obdidisset; durus impedit Lector,
 Balbutiendo duplicans, *Tibi soli,*
 Ictum ut Minister duplicet sibi toti.
 Si lentus agitet lora, Ianitor lentus

Sua mouet ora, Musicæ vt iubent leges,
 Legisq̄ue fustuariæ caput nonum.
 Et si feriret aërem loco tergi,
 Ianitor hiabat, aërisq̄ue captabat
 Simulanter auras: sic pari meant passu.

Demum vt deinceps clepere dedoceretur,
Docebo iniquos tardioribus labris,
 Productiore spiritu dedit Lector.

Dorso gementi, culcitaq̄ue vibicum,
 Toriq̄ue anhelos spiritus viro desit,
 Et panè linquit animus. Ast vbi tandem ad
Vitulos propinquat, gaudium flagellanti est,
 Sed maius inde gaudium flagellato est,
 Idem flagellans sit licet flagellato.
 Pausante tandem Musicâ, organum pausat.
 Recipere vestes iussus; haud morâ magnâ
 Raptat, abit, humeros conficans calefactos,
 Subinde trepidans, & subinde respectans,
 Ne fors sequatur Ianitor, reformidat;
 Submurmurans hanc monedulam tanti
 Vanire, quando vix teruncio consent
 Quæ venditantur in foro. Interim iurat
 Se Disciplinam haud vltra nuncupaturum,
 Sed *Discipinam*. Testis est duplex armus,
 Cui placere tale non potest mulsim.
 „ Stultitia stulti colligatur in corde.
 „ Hanc disciplina multichordis exculpit.
 O si (ô beatis annuat Deus votis)
 Si Disciplina Prædicanticos lumbos,
 Vel obesa terga crebrûs salutarer,
 Breui cucullos in suos remigrarent,
 Qui claustra nocte subdolâ fecellerunt.

*Achas mira pietatis puer.**Ex Cantiprat. lib. 2. cap. 28.*

Flandris Thorouda est oppidū. Hic Achas puer
 (Sanguis parentum ditium) vix vnicum
 Degendo lustrum exegerat, quando duos
 Domo in paternā conspicatus hospites,
 Quos mantica illò duxerat, Prolem tuam
 Francisce, Prolem Diua Paupertas tuam;
 Amore sancti prouocatus Ordinis,
 Caput cucullo petiit ac tritā tegi
 Artus lacernā, nudipes incedere,
 Grandi coronā verticem circumdari,
 Et fune panē nautico lumbos premi.

Et modò videre est æmulos. nam plurimæ
 Pueris familiæ nunc cucullatis scatent,
 Nec improbando more; si verum tamen
 Etiam profari liceat, & verò licet,
 Olli frequenter impiant vestem piam,
 Dum se luto, dum se niue & saxis petunt,
 Vellunt cucullos & capillos mutuos,
 Pugnis vtrimque, vtrimque certant lacrymis.

Longè alius Achas; ille puerorum gregem
 Seu de sedili, siue de trunco vocans,
 Si quos adesse nouerat mentirier,
 Pugnare, clepere, verberare audaculos;
 Hos territabat, Tartari narrans cibos,
 Assos colubros atque frixas viperas,
 Picisq̄ue liquidæ vel veneni pocula
 Pueris parata dyscolis. Sed mitibus,

Pius,

Piis, modestis Cælitum cupedias,
 Aromatitæ massici plenos scyphos,
 Et saccharitæ panis ampla fercula
 Spondebat: exin sede dilabens suâ,
 Horum facilibus adprimebat frontibus
 Crucis sigillum, vel docebat adprimi.

Magister Acha (sic vocare te lubet,
 Docentis omne munus implesti probè)
 Edic pueulis more vestitis tuo,
 Edic seuerâ lege, quâ Diuus potes,
 Mores cucullo vt concolores induant;
 Sin, & coronas & cucullos abdicent.

Olli in refartâ veste vitulantes suâ,
 Sacris molestas ritibus turbas cient;
 Nunc, vt pueruli, vagiunt inconditè,
 Nunc, vt catelli, templa cursando terunt.

Longè aliud Achas; hic in Aram supplices
 Vibrabat oculos, aut vibrabat in solum,
 (Hoc humilis animi symbolon, & illud pij)
 Manusque iunctas furrigens ad sidera,
 Preculas litabat hostiam puram Deo.

Olli vt placentas clam vorandas empritent,
 Vel in angiportu cum coæuis lusitent,
 Matrum è crumenis eruunt teruncios,
 Aut è canistris liba, castaneas, pyra.

Non illud Achas, qui vel umbram tangere
 Horrebat auri, vel monetæ crustulam
 Primore digito: nedum inibat in penu,
 Furtiua dextrâ vt carperet bellaria.

Olli sorores vellicant domi suas,
 Famulas laceffunt improbè, tandem graues
 Iras Parentum prouocant, virgam hinc sibi

Fortè è camino pendulam probè probant
 Et viridiorem & crebriorem, quàm velint:
 Non hos cucullus, non corona vindicant.
 Ast aliter Achas, qui domi domesticis
 Parère mollis, & placere cereus,
 Altare totos aut adornabat dies
 Icuncularum schemate, aut cantu pio:
 Neque modò Superos in suo laudans choro,
 Laudabat ipso in tympano, tergum flagris
 Manu virili pro virili verberans,
 Humi & seipse pronus in Crucem dabat,
 Humo profunda sæpè libans oscula.

Olli parentum iurgis, diris, probris,
 Sibi cerebella lingulasque farciunt:
 Dum fortè scortum nominat matrem pater,
 Aut ganeonem appellitat mater patrem,
 Isti sororem ganeonem nuncupant,
 Fratremque scortum more patrio vocant,
 Et antè norunt deierate quàm loqui.

Achas Parentem si videret ebrium,
 Si deierantem, si vomentem turpia,
 Tunc ore mcestus, diffluensque lacrymis,
 » Nónne (inquiebat) audiisti nupera,
 » Mi Pater, ab alto hæc Curionis fulmina:
 » Nulla in supernis ebrioso est portio,
 » Et nulla spurcis, nulla peierantibus?
 » Sempérne sceleri lubricos frænos dabis?
 » Nec te saluber vltimæ lucis metus,
 » Nec vrget anguis vlla Conscientiæ?

Quinquennis etiam tum puer verba hæc Patri,
 Matri & subinde non inutilis fuit
 Admonitor Achas, quando fastuosior,

Quàm

Quam vellet, illa veste fulgens coccinâ
 Templum subibat: hic Puer fixum Cruci
 » Digito notavit indice: O mater, viden'
 » Viden' hunc natantem in sanguinis riuis sui,
 » Clavisque fossum, & horridâ oppressum nece
 » Pro te tuisque noxiis? nec deferes,
 » Quibus illigaris, Vanitatis compedes?
 Monitis vterque filij lætus Parens
 Consilia sanctiora captavit lubens.

Coniua Patris quispiam in Pueri scyphum
 Fortè bibitori clam trientem miserat.
 Bibebat Achas inscius. Sed vasculi
 Vidit vt in imo nummulum splendescere;
 Ac si nefastum se induisset in scelus,
 Liuere vultu totus, obrigescere,
 Et præ truci dolore tantum non mori.
 Et ni sacrificus aduocatus blandulo
 Scrupum eruisset verbulo, innocens Puer
 Animam daturus ibat. Id culpæ dare
 » Quod culpa non est, sanctitatis tessera est.

Vix in tenellâ septimas puertiâ
 Viderat aristas, quando præcox flosculum
 Nequedum patentem mors tulit, dandum Deo,
 Ne fors malitia hunc Inferis tandem daret.

Postquam tumultulo creditum est corpusculû,
 Si quis sepulto vellet adprecari,
 Et funerale *De profundis* fundere;
 (Iam diua cæli facta municeps, sacra
 Non erat Animula Næniæ huius indiga)
 Precator obmutescere, & si pergeret,
 Incogitanti *Laus in excelsis Deo*
 Ab ore fluere: qui sepulchrum venerat:

Virgere lacrymis, aut parentare precibus,
 Domum redire delibutus gaudio.
 O Res Hilaria iure cohonestans mea!
 Hunc ergo versum do breuem tumulo breui:
Septennis Achas hinc iacet Puer haud Puer:
 Si quis precandi vel dolendi gratiâ
 Viator astas: & preces & lacrymas
 Alios in vsus verte: sic Achas iubet,
 Abire latum lætus è Cælo iubet.

*Hereticus fingens se possessum à demone,
 ab alio verè possesso comburitur.*

Cantiprat. de Apib. lib. 2. cap. 57. p. 68.

AD Cameracum in Belgicis, olim graues,
 Et Iure, pœnas putris Hæresis dabat
 „ Frequente flammâ; tanto enim nulla est malo
 „ Medela melior causticâ: quisquis cutem
 „ Solam scarificat taureis vel vlneis,
 „ Vel tantùm abire in exterum mandat solum,
 „ Is prurientem nutrit in prurigine.
 „ Vulcanus Hydræ medicus est prosperrimus.

Hos vnus inter quispiam effutiuerat,
 Quæ validè olebant fascis vrendi struem,
 Notumque crimen fama dissipauerat,
 Neque licetor aberat longiùs dieculâ.

Subueritus ipse, ne iuberet ilicò
 Durum ad Tribunal ire Quæsitòr sacer,
 Et inde durioris ad flammæ rogum,
 Non inficetum comminiscitur dolum,
 Vt dorsum ab ignis imminentis eruat

Non

Non expetendo stipite: at frustra dolum;
Quâ non timebat in plagâ, lepus fuit.

Eligius ergo Boogris (id nomen viro)
Terrore, veluti panico, primum domi
Miscere cuncta, spectra spectatu horrida
Videre fingens: ipsâque vxor conscia,
Simulare docilis, euocat viciniam.

Oculos rotare Boogris, & plusquam licet
Exerere linguam, dentibusque stridere,
Subinde spumas arte factas edere,
Et petere morsu velle visus obuios.

Mœrent amici, quodque deliris solet,
Manus numellis vincunt, cippo pedes.
Nunc ille voce, quâ solebat, eloqui,
Et esse Boogris; dum esse dæmonem lubet,
Tunc è profundioris ollâ gutturis
Exprimere diras, aut futura edicere
Futura numquam: si sues bæoticas,
Vel adesse solas cerneret mulierculas,
Tunc esse Graius, aut Hebræus, verbaque
Glomerare, Superis, Inferis incognita.
Tandem exhibere dæmonem bellè satis.

Hinc possideri creditus, voto è suo,
Quasque antè voces sacrosancta in Dogmata
Dederat nefastas, hæ putari Dæmonis.
Mox de maligno, si liceret, hospite
Eliminando cogitari, vt par fuit.

Haud procul in Haspris (id loci) dudû tua est
Benedicte soboles, & *Vedastina* domus
Ex *Atrebais* nobilis Colonia.
Hic Aichadrus colitur, è Gimetico
Delatus olim, mirus ille dæmonum

Abactor,

Abactor, inde turba miserorum frequens
Opem Aichadri sospitantis quæritat.

Trahitur eodem Tartari falsarius,
Diuoque Boogris Aichadro sistitur.

Tunc æde mediâ in hemicyclo quærneo
Benè vinctus alter, iam diu à stygio Canc
Infessus aderat, huius abigendi procul
Delatus ergo. Mox ubi sodalem hîc sibi
Suo Boogrin in sedili conspicit,
Repentè totis faucium canalibus
(Quò gallicani vertagi risu solent
Latrare) tantos hic cachinnos edere:
Nunc apprecari pessimè, nunc optimè.
Sed tamen amici tegere consutos dolos,
Dolos sed illi consuere animo suos.

Suo deinde more quâ balare, quâ
» Rugire, quâ potis, boare, Quamdiu
» In me Aichadre sæuies, nec defines
» Cremare miserum? redditus dein sibi,
Aichadre fer opem, flebili tono dare.

Excipere cuncta Boogris intentissimus,
Haud aliter, ac si fortè psittaco seni,
(Qui plura, χαῖρε, οὐδὲ, plura calleat)
Iuuenem nouellum iunxeris, qui litteras
Arare linguâ nouerit vix vnica.
Sic & magistrum Boogris inspectat suum.
Dumque alter, Vror, vror, ardeo, ardeo,
Inclamat, illinc queis licet clamoribus,
Iam factus Echo, dæmonisque simia
Miser Boogris, nescius quid nox vehat,
Reclamat, Vror, vror, ardeo, ardeo.

Si fortè tumido sancta collo pensilis

Dare-

Daretur icon, aut sacra lipfana:
 Si vel minutâ guttulâ vndæ lustricæ
 Digito sacerdos lubricaret vnico,
 Vterque tanto mugiebat impete,
 Vt tremeret ædes, ara collabasceret.

Ineunte tandem nocte, custodes domum
 Ineunt, & ambos sede, quemque quâ sedet,
 Dormire iussos (si per hostem fas foret)
 Sacro relinquunt in choro. In votis erat
 Vnum id Boogri, quem tot oppidò graues
 Orisq̄ue motus, corporisq̄ue vortices,
 Et inquieta exhauerant volumina:
 Niçtabât oculis iam diu ruentibus,
 Quos somnus impetebat impotes sui,
 Saturas aquosus imber vt claudit rosas.

Alter vbi solos esse se tandem videt,
 Ex hemicyclo, quâ potest, suo silens
 Eripere sese tentat. En vires Deo
 Fundente, vincla sponte colliquefcere,
 Sedile sensim soluier robusteum.
 Et hic solutus ilicet, Boogrin suum
 Salute donat hospitem; quidquid dein
 Aggerere ligni licuit, illud hospiti,
 Seu scamna, seu scabella, circum congerit,
 Fors & vetustos rituales codices,
 Ipsasq̄ue matras eripit stratas solo.

Quidquid agat ille, Boogris haud faciens pili,
 Ridere potius, & fugando frigori,
 Aut sibi tuendo profutura credere.

Ast vbi ferentem cernit ignem è lampade,
 Vbi suffocantem sentit aggestæ strui,
 » Tum voce validâ, Ferte custodes opem,

Incla-

Inclamat, Vror, vror, ardeo, ardeo.

Somno hi sepulti, aut insolens nihil rati,
Clamore tanto si Boogris intonet,
Non huius etiam facere, non flocci sonos.

Tandem igne septus grandiore nunc erat,
In adipe nabat iam suo; O aquas citi,
Opemque misero ferte custodes citi.

Venere tandem; sed pyram qui struxerat,
Velut satelles obstat, aduerso minax
Mucrone (quem repertum in æde fors dedit,
Dedit ipse potius impij vindex Deus)
Vibratque, si vel tantulum pedis inferant,
Donec redactus Boogris in cineres eat.
Ut iit, macharâ tum remissâ mitior
Foci minister & Dei, liber, suus,
Suo solutus dæmone ad suos abit.
O bella tandem Talio! dæmon rogo
Nostrate verus Pseudodæmonem cremat,
Suum & vicissim destinatur in rogam.

*Isaacus Abbas fures & peregrinos
pœ fallit.*

Greg. Dial. cap. 14. lib. 3.

DVm Gothus albæ sortis ebrius mero
Premebat oras Italas graui iugo,
Impunè temerans omnia, sacra, non sacra;
Magnus Isaacus ad Spoletum cum suo
Grege mitigabat pro virili Cælites;
Pollebat altâ Præsul hic solertiâ
Et præuidendi & præcauendi postera.

Præ-

Præfagus appetente quodam vespere,
 Quid ille demum veheret; è vestigio
 Iubet, ligonum quidquid in promptu est domi,
 Seri per hortum. Fòrs fuere è Fratribus,
 Qui sub cucullo iussa risu exceperint:
 Fòrs & fuere tam beatè simplices,
 Qui credere de ligonibus satis
 Meti ligones posse, vt è fabis fabæ,
 Pisiſque naſci piſa de ſatis ſolent.
 Sed queis id animo federat, ſuperis ſuis
 Parère cæcos, nil reniti aut obloqui,
 Nil ſciſcitari cùm iubetur, ocyùs
 Raptos ligones hac & hac ſerunt viâ,
 Et mox ab horto conuolant. Vix Hesperus
 Noctem euocarat, vix ſuo ſe inſtrauerant
 Monachi cubili, quando trans ſepeculam
 Furuncolorum turba in hortum ſe dedit,
 Et hiſce læua mens erat, qualis ſolet,
 Væ comminata caulibus, væ fructibus.

Quantum ô repente, vi ſuperni Numinis,
 Mutati ab illis caulium harpagonibus?
 Nam ſe ad laborem quiſque pro ſe comparant,
 Raptant ligonés obuios, & impetu
 (Qualis operarum eſt poſt merendæ ferias)
 Fodiunt, refodiunt, terque refodiunt hūmum,
 Vbi maleculus, & merâ vrticâ ſatus,
 Et benè opulentus carduis hortus fuit.
 Immanè ſudant, & reſudant, & probè
 Tellus rigatur; imbrium vicem ſubit
 De fronte ſudor, de lacertis depluens.
 Stomachos adeſos interim fames, grauis
 Comes laboris, vellicat: ventres latrant,
 Suiſque

Suisque bombos in penatibus rotant.
Sed nocte mediâ, quando de strato ad stas
Monachos ciebat hora tinniens preces,
Isaacus atram sensit Operarum famem.

Ergo ad culinam mandat aridissima
Mox ligna ferri, grandi aëno substrui,
Exin benè bonas imperat pultes coqui.
Quorsum ista, tam non solita, mirari coquus,
Sed & ipse, morem præter, idque temporis,
Tanto excitatus manè, mirari focus.
Pultes coquuntur, dum pij cantus chorum,
Furesque defatigat irrequies ligo.

Aurora tandem lectulo prodit suo,
Satura quietis & miserta Pauperum,
Queis vix supererat halitûs semuncia.

His ergo pultes feruidas, Fratrum manu
» Curat ferendas Isaac: Satis est, ait,
» Satis ô laborum. Iam quiete fruimini,
» Ciboque socij. Nec fuere Furibus
Iteranda iussa: dentium ligonibus
Animosiores alteram versant humum,
Et panè linguas in suâ cremant casâ.

Tum benè resectis, recreatis funditus,
Valere iussis, & deinceps crimina
Cauere iussis, olera donantur bona,
Domum vt reportent, & reportant impigri.

Vix emigrarant, en Peregrini duo
Pro foribus astant, sêhema lamentabile,
Nulla auris illis, nulla frons, vix nasus est,
(Namque implicata delibutis crinibus
Pædore, fordibusque cæsaries grauis
Sincipitis omnem contegebat aream)

Neque

Neque vlla miseros vestis ambit: vnica
 Et lacera ventres tela dimidios habet,
 Quantum pudori protegendo sit satis.
 Et clamitabant voce, quâ pauper solet
 Molestus aures & seras pessumdare:

- » Date Peregrinis, quos latrones impij
 » Nudatiores reddidère pumice.
 » Huc nos inopia ad vsque & vltra manticam,
 » Ad vsque restim recta duxit vltimam.
 » Date ô lacernæ vel refartæ millies,
 » Interpolatæ millies, vel mucidum
 » Vnum alterumve frustulum, quo frigora,
 » Quove arceantur imbrium stillicidia.

Hæc inter, ore palpitante, dentibus
 Crotali leprosi more perstreptentibus,
 Seu voce rauca, seu quiritatu graui
 Probè æmulari semicnectos gelu.

Agnouit Isaac hocce nudorum genus,
 Nescire simulans quo sient vestes loco,
 Intrare mandat, & parariet focum.

Sed mox in aurem quidpiam socio dedit:
 (Lautam ominantur hospites cœnam sibi)

Et iste simulat, perque posticas fores
 Subit propinquam siluulam (hîc quercus fuit,
 Annosa quercus, nata nonum sæculum,
 Euiscerata centies medullitus)

Quod delitebat intus, id domum refert.
 Dumque insolenter interim ridet focus,

Vt panè fieret assa Nudorum cutis:

- » Miseror, Amici, & lugeo vestram vicem,
 » (Inquit Isaacus) & stat opitularier:
 » Quantumque quantum est vestiarium, volo

» Spo-

- » Spoliare vestrâ gratiâ. Et tibi, & tibi
 » Braccæque, calceique commodissimi,
 » Et dabitur aptum pallium, & tibi, & tibi:
 » Non aptiora sartor & futor darent.
 (Nudi incalescunt gaudio, magè quàm foco,
 » Prædam vorantes ipse suam;) nullâ huc morâ
 » (Pergit Isaacus) & decoræ & commodæ
 » Vestes feruntor. Qui subiuerat recens
 Siluam propinquam, præstò vestes exhibet;
 Repentè (vellet nollet Impudentia)
 Esse impudentes desistere, dum suas
 (Quas sempiternæ quercui commiserant)
 Vterque braccas, palliumque, calceosque,
 Vterque semicinctium agnoscunt suum.
 Terga, ora, pectus, tibias, ipsos pedes
 Pudore suffunduntur inopinabili.
 Sic veste quàm pudore vestiti minùs,
 Abiere, quò cupido, non pietas tulit,
 Nì fors paterno quæ solo multos ciet
 Peregrina pietas, vix pilo medio pia.
 Talis Spoletum, ab vrbe Christo conditâ,
 Peregrinus omni, quem vehit Deus, die
 Romipeta transit hinc & inde, nobilis
 Cinctusque viridi cærulove supparo,
 Vel scipione & penulâ coriaceâ.
 Quàm meliùs instar cochleæ starent domi
 Gens apta nata cursitationibus!
 Non sic hirudo fieret hospitalium.
 » Sed triste telum quid nequit Neecessitas?
 Dum dena proles, dura Xantippe est domi,
 Aeris alieni plurimum, proprij nihil;
 Dum masculina & feminina synthesis

Totaque supellex fœneratori subest,
 Dum mala popina grande scripsit symbolum,
 Tetro in camino, lex vbi subscribitur,
Quicumque Romam non ierit, is soluito.

Lex illa totas Italûm terit vias,
 Premit hospitaes vndiquaque culcitas,
 Eademque tumulos exteris Romæ parat.

Minæ, Magister, & metus cuticulæ
 Dant & pigellos in viam scholasticos,
 Vix sæpè medij diuites teruncij,
 Solo beatos pallio, sed pallio
 Breui vorato, delicatas obuiis
 Porrigere discunt ilicò ad stipem manus,
 Et mox sub vmbra vomeris vel cardui
 Captare somnos in domo Lunæ hospita.

Iubet hinc Egestas & fame venter tonans
 Crumenicidas esse, mercedis loco
 Aures resectas destinare nobili
 Emblemata furcæ, terga virgideiæ.
 Proficitur, alto scanditur scelus gradu,
 Ipsumque tandem fit scelus sceleri gradus;
 Iuuat sacrilegos esse vel sicarios,
 Si non vtrumque, non vtroque tristiis.

Demum prehensi, pensiles coruis botri,
 Crucique grandes dedicantur litteræ,
 Vt hinc ab alto Patriam inspectent suam,
 Opemque frustra matris implorent suæ.
 Isthæc Iuuentæ damna Curiositas
 Malecauta cudit, & recudit pruriens
 Pedum libido, dum tribulium gregem
 Cernit abeuntem, aut quando filiis pater
 Gyrouagus olim, narrat & narrat suis,

Vidi

Vidi illa, vidi & illa, Romæ dum fui.
 Nil insolens, si tum patrissem filij,
 Itare cupidi Patris in vestigia,
 Patrisque nomen lectitare in Alpibus,
 Vel in hospitalis parietis tectorio:
 Ibi pronepotum Patris innumerabiles
 Pascere nepotes semiaffo sanguine,
 Vel in tabernis fœculentioribus
 Culicem rotundum fœtidumque perpeti.
 » Honestæ Pubes, si parentum purior
 » Sanguis tuorum, si pudoris vicia,
 » Si tibi pugillus mentis est fuge has fugas,
 » Et grande fletus æquor ac suspirij,
 » Serumque pœnitere tanti non eme.

*Corvus ob furtum occultum anathemati
 percussus contabescit; solutus deinde re-
 misset.*

Ex lib. de Viris illust. Ord. Cister.

S C A Z O N.

NUtribat olim Corbiæ Archimandrites
 Conradus, auum callidissimam, Coruum,
 fartam malitiâ, fraudibusque suffultam.
 Quoties Ephebos Præsulis, minus cautos,
 Retrô ille furâ sauciauit admorsâ?
 Quoties catellis prandium suum clepsit,
 Ut & inopinis felibus suam caudam?
 Et hac rebelles striduloque vagitu
 Opem rogantes pertinaciùs traxit?

Quoties

Quoties oculos gemmeosque pauones
 Compulit in iras, & tenerrimos planctus,
 Quando rotatum syrma, vel reclinatum,
 Et splendidi tapetis instar expansum,
 Rostro maleuolus vellicauit infesto?
 Si grandiores fors suam canes olli
 Raperent merendam, nec valeret aduersum,
 Recta ipse mandras & lares molossorum
 Vindex adire & dissipare stramenta.
 Quid furta memori, queis domi & foris nequa
 Quotidianas illigatus in prædas,
 Vnde vnde licuit, seu metalla, seu carnes,
 Seu vesca, seu non vesca, cuncta raptabat;
 Furtumque scrobibus ingerens latebrosis,
 Herbisque, melius vt lateret, oppilans,
 Lauernionis omne munus explebat?
 Manus lauandas Annulo dearmarat
 Pransurus Abbas; hunc bolum trifur coruus,
 Simulatus aliud, intuetur, & raptat,
 Suique defert in triclinium nidi,
 Operitque paleis. Præsul inde sepostum
 Abesse cernens Annulum, dies totos
 Noctesque furem suspicatus incassum,
 Iubet in rapacem, quisquis ille sit, tandem
 Anathema dirum à Curione librari.
 Coruus remotâ confidebat in fago,
 Crocitate ludicrâ diem fallens,
 Culicisve prensans, aut facetus aspergens
 Hinc felle picas, hinc salute cornices:
 Iam voce pauus, iam canis, sed & felem
 Tam lepidè adumbrans, felem vt esse iurasset.
 Quæ canis & illi fantur ore materno,

D

Hæc,

Hæc, se magistro, didicerat sequax ales.
 Vix sacrosanctæ fulminauerant diræ,
 En ruerè ab alto mutus, & repentinâ
 Languoris aurâ sideratus horrere:
 Hinc agram anhelò trahere spiritu vitam,
 Iunctâ ciborum nausæ diarrhœâ,
 Dirâque verminatione torqueri,
 Oculosque fieri lippus, & pedem claudus:
 Sensimque vestis plumea in solum spargi,
 Et fluere ab alis spontè remiges plumæ.
 Atque vt pari par redderent, inurbanè
 Ridere picæ, condolere cornices,
 Mordere culicum turma tergus implume,
 Suâ hinc Ephebi talione lætari,
 Et huc & illuc lancinare palantem:
 Circùm inde ludos facere grex catellorum:
 Optare coruus, si liceret, in cacas
 Abdi latebras, & cauernulam muris.
 Ecquid deesset aliti suo vernæ,
 Stupere Præful, Præfulisque conuiuæ.
 Hos inter aliquis (vt solet) ioci causâ,
 » Quid si, inquiebat, nuper Annulum furto
 » Rapuisset ater nebulo, condidissetque?
 » Et has facinoris impij daret pœnas?
 Suspicio placuit: mox & itur in nidum,
 Interque paleas sordidatus elucet
 Tandem repertus Annulus. Iubet Præful,
 Sic fortè volucris profuturus, actutum
 Ecclesiæ Iras nuperas relaxari.
 Parochus relaxat, & repentinè sanato
 Redire Coruo vita, vox, vigor, vires,
 Reduxque pellem circumire lanugo,

Plumæ

Plumæque tandem principes reflorete.
 » Ita fit: leonem vt terream, canem cædo.
 Vt terrearis, vt minas sacerdotum
 Ipfis verendas belluis, reformides,
 Ignara Superos prouocare peccando,
 Rationis exors anima plectitur Coruus.

*Damunculi super oblongâ vana mulieris
 caudâ lufitant, dum illa serò templum
 ingreditur.*

Ex Cafar. lib. 5. cap. 7.

SI meminit Auctor, contigit Moguntia
 (Et alibi potuit) vt sacrâ Domino die,
 Pro more femper expetitâ aspergine
 Lustraret Vndæ missilis Plebem piam
 Moderator Aedis Curio, quando sacrum
 Pro more limen fera nobilis subit
 Herois. Artus illa delicatulos
 Et fera plumis elocauerat suis,
 Et horæ & horæ fluxerant complusculæ,
 Vt se poliret comeretque, perditæ:
 Nam fucus horam clepserat: minimum duas
 Imposta capiti turris, innumerabili
 Redimita nodo: & quod fuit reliqui super,
 Id reliquis ingens mundus hausit temporis.
 Speculumque visens & reuisens, millies
 Anxia rogarat, an suus suo decor
 Benè staret ori: si supercilii pilus
 Vel vnus erret; dum reponit, annus est.
 Mirumne tandem fera si in templum venit,

D 2

Pöst

Pòst iam peractâ prorsus Eucharisticâ,
Dum sole pleno medius ardescit dies?

Primo ergo gressû visa dicere, Adsumus,
Intrat, cothurnis stridulûm crepantibus,
Holosericæque vestis allisû fonans,
Collumque redâ surrigens more anseris,
Rituque paui molle circumagens caput,
Vt se videri videat: vt culices fuget
Gestat flabellum dexterâ muscanum;
Læuaque eburnam pyxidunculam, domum
Benè olentis animæ, recreandis naribus,
Cauda ipsa longa & penitus vlnarum decem
Templi polita marmoris verrit quadra.

Stupente populo, derepentè Cûrio
„Exclamat, Eheu quid Domina malûm geris!
„Tantam phalanga glirium hoc in syrmate?
Respectat illa, & nil nisi hîc caudam tuens,
Stomachatur; & se risui datam fremit.

Testatur astra Parochus, & superos rogat,
Vt & ipsa cernere, cernere & populus queat,
Quid hæc, decoro longior, vestis gerat;
Oculisque cuncti mox patentibus, vident
Aterrimorum glirium fœdum gregem
Super-equitantum glorioso syrmati.

Quantum tulerunt ilia, in risus abit
Soluta Plebes: pauper Herois silet,
Gemensque factam se quadrigam glirium
(Sed inferorum glirium, sed dæmonum)
Excutere caudâ nititur onus improbum.

Risère glires ore, quo furnus solet
Patère, nec se sede tantillum suâ
Mouère, in æquo iure byssi floridæ

Incp

Ineptis ineptientes omnibus,
 Nunc agminatim per holosericos sinus
 Pede lubricante tota deuehitur cohors:
 Quales, vbi vnda coiit in sauo gelu,
 Læue glaciei marmor Hollandi solent
 Soleâ subinde ligncâ decurrere,
 Sed & subinde ruere & in tergum solent,
 Exin nigelli pumilones Tartari
 Sese volutant impigris rotatibus,
 Ceu, quando scæni aceruus horreo datur,
 Tota puerorum conuolat vicinia,
 Et hic seipse mergit, & alius alium
 Cumulare scæno tentat, alter eripit,
 Et hunc vicissim qui obruebat, obruit.
 Subit iste cumuli culmen, & subito impetu
 Capite deorsum labili totus ruit.
 Ita & petulci & inquietes Ludij,
 Populo vt placeret, quam dedere fabulam.
 Tandemque nutu commonefaciens suos,
 » Spectastis, inquit Curio, satis & super
 » Quid iniqua cauda deuehat: spectabitis
 » Quid dextra valeat nostra, quid potius sacra
 » Nunc valeat vnda. Dixit, & setaceum
 Euibrat aspergillum, & in glires aquam
 Piacularem iactat imbri plumo.
 Vix ille dextram mouerat, Dæmunculi
 Celerius agili fele, dum calidam iacis,
 Ab inauspicatâ simbriâ euolauerant.
 Caudata stygio liberata pondere
 Domum regreditur, luxui facit vale,
 Caudam recidit, Gentis Infernæ traham.
 Si cauda turmam dæmonum tantam tulit,

In capite quantam fessitare creditis
 Politularum Virginum (si virginum)
 Vbi tot Auerni noctuæ nidos habent,
 Tot in superbi verticis ludunt iubâ?
 Vbi quot capilli, tot colubrorum glomi.
 Ipso in Theatro frontis, Impudentia
 Egena frontis, histrioniam facit
 Cum mille stygij Regis abnepotibus.
 In colle nasi, & in cauernâ narium
 Superque cilij crine vel tenerrimo
 Denæ cohortes excubantium sedent,
 Omnes tricipitis Patrueles Cerberi.

Quid lingua, Princeps criminum Vniuersitas!
 Vbi tot coaxant impij ranunculi,
 Quot ab orbe genito garrulæ eiusdemmodi
 Vixere volucres in Gebennico lacu,
 (Mendum Typographi est) in Gehennico lacu,
 Namque à gehennâ quid Gebenna diffidet?

Quid vos Ocelli, vos popina fordium,
 Vbi potitantûm dæmonum ingens copia est?

Quid labra memorem, quid glabri mēti aream,
 Quid adulteratas improbo fuce genas,
 Quæ tot crucifugas, tot animiuoras belluas
 Quot medio in æstu prata formicas, alunt?

I, nunc decôris nundinatrix non tui;
 I, nunc Puella, si vales, ad calculos,
 Aut per digitulos vniuersam Dæmonum
 Tuo insidentûm vultui summam reduc.

Sed caue, ne alumnus hîc tuæ Populus coma
 Te per capillos atque dentatam struem
 Trahat in Tribunal horridum, quando omnium
 Reddenda veniet summa summarum Deo,

Orta

Orta diei luce Decretorij.

Dent superi, vt errem: fac Puella vt mentiar.

*Rustici Diuionenses mirè anxij de diebus
decem sublatis Kalendario renouato.*

Ex libro P. Richeomi de Miraculis.

S C A Z O N.

S Vbclaudicante tibiâ redi Scazon,
S Intercalare carmen esto cognato.
Claustra renouati (quod vocant) Calendarij
Referarat ingens Vrbis Orbis Antistes
Gregorius; anni vix iere triceni.
Quot fellis vtres, quanta plaustra dirarum
Vomuere semper streperus Hæresum vulgus?
Quot Hunniique, Grunniique Burdones
Scenis pudendis, & tragædiis diris,
In illa Papæ placita (Lector oblongo
Ignosce verbo) paratragædiauerunt?
Sed facio missas grunientium voces,
Inconditosque barrientium motus:
Mea hæc Hilaria concoloribus gaudent,
Rident amœnis, tristibus reluctantur.
Quod ergo sit salubre, Diuionæas
Meridiatum in vineas cant læta,
Ibi que rusticentur inter arbusta, &
Vindemitorum varia Posteris narrent
Interrogata post Diploma vulgatum:
Immane quantum perditæ dies deni

D 4

Bella

Bella cerebella rusticana commorint!

Tres vinitores, capita profus Augusta,
Et ter profundi (si diis placet) scensus,
Dum manè cepis allioque ientatur,
Breuem dederunt eclogam, ingenî testem,
Testem alliatæ mentis & saporatæ,
Patienter audi Lector, & tene risum.

I. *Vindemiator.*

Mira, ô Sodales, & mihi & meis visa est
Fuga hæc dierum, noctiumque furtiua,
Ut præ stupore, præ labore scrutandi,
Mihî meisque, non meisque, turmatim
Ierint anhelò stiriæ graues naso.

II.

At mihi periodos temporum volutanti,
Vi curiosæ indaginis laboranti,
Maduit galerus summus, imus, extremus
Sudore tanto, nec minore quàm vitrei
Fornace stillatoriâ madent gutti.

III.

Ego computista ruris optimus nostri,
Digitis epactas soleo, more nostrate,
Cursu retrogrado, antegradoque censere,
Nunc miseræ epactæ in alia vincla compactæ,
Mihî indicetque pollicesque perturbant.

I.

Non capio, capiant qui volent. Enimverò
Tot iam diebus fraudulenter elapsis,
Quid interim facere siderum vulgus,
Cynthi nepotes, atque Cynthiæ neptes?

II.

Quid Luna, num cucurrit impetu tanto,

Denos

Denos vt vno salierit dies salru,
Papâ volente, vimque subministrante?

III.

Phœbifne plures Perficas Parazangas
Aut Itala stadia id temporis pererrant,
Papâ iubente, limitesque signante?

I.

Festa, esto, liceat promouere per saltum;
Potuitne iure, & conscientiâ tutâ
Lacerare, deartuare Pontifex mensē?

II.

Quid commeruerat hic December, vt ventrem
Totosque lumbos fractus iuerit pectus?
Cur non Aprilem promptius dearmarunt?

III.

Tum decuit hosce exemptiles dies factos,
Cum pisculentè victitamus & parcè;
Iactura nobis nam fuisset hæc lucro.

I.

Sed, nox diei præiit, an dies nocti?
An ambo pariter id viæ subiungere?

II.

Et quando tandem transfugæ dies facti?
In conticinio vel crepusculo noctis?
An in diei sincipite, vel in talo?

III.

Cur hieme captum id consili, soporata
Cum syrma longiusculum trahunt noctes?
An vt silentiore vaderent passu?
Néve fugientes, harpagone detentæ,
Harere forsā vsquam iuberentur?

D 5

I. De-

I.

Decemne solidas atque perpetes noctes,
Luceſque totidem abſtemij, cibi exortes,
Et adipe, gliris more, viximus noſtro?

II.

Sed more gliris, & ſimillimus letho,
Adeò ſepultas corneus ſopor mentes
Infedit adeò, vt liquidiuſculi venti
Nec murmur illum lene ſenſerint aures?

III.

Quoties ſtupendi tranſitus ſubit mentem,
Vertigo toties hanc rapit per abrupta.

I.

Mihi falce nuper crura (dum puto vitem,
Et puto dierum vulnus amputatorum)
Abſorptus, atque mente raptus, abſcidi.

II.

Satius ſodales tutiuſque ſit nobis
Silere, ne putando diſputandoque
Et computando de diebus expunctis,
Nobis cerèbrum fortè fiat expunctum.

Hæc vinitores pampinarij digna
Dedere cedro, digna poſteris annis
Rogata. Lector parce ruſticanorum
Huic delicato caudici cerebrorum:
Tam bardus eſſes, tamque iunceæ mentis
Bæotus eſſes, ſi volentibus diuis,
Bæota mater te dediffet in lucem.

*Demon caligas soluit Hero, famulum
diaboli nomine vocitanti.*

Ex Greg. Mag. Dialog. lib. 3. cap. 20.

Pvdenda res est; plurimis mortalium
 Furuum Diaboli nomen est in amoribus,
 Est in cupedis delibutionibus.
 Geta, Dromo, Dauus, turba famulorum audiunt
 Plus viciesque centiesque milliesque,
 Huc vos Diaboli: Bella nuncupatio
 Expectoratur horâ & ansâ qualibet.
 Si somni abundè est, si libido surgere,
 Et strata membris exinanire calidis,
 Clamatur illo vocis infernæ sono,
 Diabole vestes: membra si stringat gelu,
 Focum, Diabole: si ferat animus, cibum
 Cœnâ aut merendâ, prandiôve sumere;
 Diabole, mensam: si minister mussitet,
 Ain' Diabole? verba si reciprocet,
 Diabole pergin' si moram fors in penu,
 Aut è culinâ deuocatus protrahat,
 Toto hæc mephitis exscreatur pectore,
 Complete ventrem perdit huius Diaboli,
 Mille ô Diaboli, omnesque catapultarij.
 Ita condiuntur & domi & foris omnia
 Hoc esculenta, poculenta pharmaco.
 Neque nudius seu tertius seu septimus,
 Seu septimoque tertioque recentius,
 Mos hic inoleuit; iam diu & diu fuit
 Magister insequentis anterior dies.

D 6

Fuit

Fuit (fuisse crede, Magnus asserit)
 Fuit herus olim, cetera is non improbus,
 Sed tinctus illo more, Dauos vt suos
 Totis diabolos concreparet faucibus.

Stephanus (& istuc nominis viro fuit)
 Peregrè regressus, de viaque lassulus,
 Torum & quietem cogitans, seruum cict,
 » Festinus, inquit, deripe actutum meas
 » Diabole caligas. Ore vix eruperat,
 Diabole caligas, ipse ne incassum foret
 Dæmon vocatus, destinavit obsequi,
 Et esse Dauus. Igitur astrictoriæ
 Mora nulla ligulæ sponte dissolui suâ, &
 Labare caligæ panè ad ima calcium.

Sibi famulantis vim latentem dæmonis
 (Quem non vocarat, & vocarat) protinus
 Sentire Stephanus, & tremore concuti
 Tam derepentè seminudus, ilicò
 » Reclamat, Istinc apage te Orci furcifer,
 » Procul faceffe, haud te volo, Dauum volo;
 Abire famulus ille supposititiis.

Caligis deinceps subuerens herus suis,
 Doctus idioma melius, & morem probum,
 Dauum ille Dauum nuncupauit, & Getam
 Getam, nec vltra Diabolus nomen fuit.

Si ô sic labaret bracca pluribus sua,
 Quoties Diabolum in verba compingunt sua,
 Non id farinæ numerus innumerus foret.

*Campanus Prædicans Iudicium brevi fore
predicit suis rusticis, ut interim genio in-
dulgeant.*

Ex Lindano lib. I. cap. 9. de Fugiend. idolis.

Campanus, illud Cliviæ terræ iubar
(Iubar esse tenebræ si queant, aut hæresis
Audire possit veritas, aut nox dies)
Caluiniano de Ministro nobilis
Prodire vates voluit, alter Elias,
Aut alter Enoch. Ergo dum propter Ruram
Ad concionem rusticam è pulpito
Verba daret (& quid fœdus impostor nisi
Verba daret?) ecquâ fine non tandem liquet,
Nisi fôrs labores propter improbissimos
Siti caninâ pressus & lupi fame,
Vertiginoso spiritu prognosticus,
Velut entheatus voce de cello tonat :

- ” Vos, ô miselli rusticelli, vos meis
- ” Pecus alta mammis, quid morarum nectitis?
- ” Extrema properant, vixque ter deni dies
- ” Orbi supersunt, mensis vnus vnicus.
- ” Audite (fôrs tonabat) en tuba cuditur,
- ” Tuba vniuersa territura climata.

Hac voce vulgus colliquefactus metu
Lacrymare, gemere, vlulare misericordiam;
Iterare misericordiam amplis vocibus.

Sed his propheta ore molliusculo :

- ” Bona verba, mi popelle, dispunge hos metus,
- ” Lacrymas resorbe, gaudiorum grandium

- » Conferta seges est. Iam breui & breui (suas
 » Namque aptat alas remiges) Archangelus
 » Vos calceatos atque braccatos fide
 » Calvinianâ, splendidis in curribus
 » Rapturus aderit in decemplicis poli
 » Mensas opiparas. Hæ fidem vestram manent.

Animus redire rusticis, & credere:

Fatidicus vltra prosequi; hîc latet lepus.

- » Quid igitur, inquit, agriculturæ labos
 » Fastidiosus & catenatus labos
 » Vos angit vltra? quidve non tandem piget
 » Occare, fodere, stercorare? pastino,
 » Stiuâ, cylindro, falcibus totos dare
 » Sudoris amnes è toroso pectore?
 » Boni ô Agricolaë, sole combustum genus,
 » (Queis post laborem coctili pomo satur
 » Aut ventre putris alij, venter gemit)
 » Quid feritis, atrox flamma quod metet breui?
 » Cur non culillos & diotas alterâ
 » Arripitis ansâ, dulce facturi vale
 » Vestris aratris, & ligonibus vale?

(Hiabat ore vulgus instar bubali

Sorbentis auram, sæuiente Sirio;

Adeò saliuas rusticas hæc prouocant)

Et prouocare pergit Augur improbus:

- » Vos ô recurui, vos arundinei senes,
 » Queis vix selibra sanguinis restat boni,
 » Farcite vacuas optimo venas mero,
 » Vt vnctiores stetis in iter vltimum,
 » Quod in propinquo est: hoc idem vobis Anus
 » Fuliginosæ prædico, ob vestram Fidem
 » Superis beandæ colibus. Interim vitis

» Accumbitote, quæque cum suo pare,
 » Aut si lubebit, quæque cum suo impare;
 » Et vos puellæ, rustici soli rosæ,
 » Abiicite fusos, & colum in flumen date,
 » Date quala rhombis, & canistra gobiis.
 » Nunc est bibendum, libero nunc est pede
 » Ferienda tellus, hoc vt abs tripudio
 » Cæleste commigremus in tripudium.
 » Extrema properat hora. Qui mecum sapit,
 » Mecum in popinas properet, hic faustam diem
 » Felicitanda turba præstolabimur.
 » Pinguësne pernas è camino pendulas,
 » Iam iamque vescas, igne torrerì vltimo
 » Patiemur? & quæ vasa concludit penus
 » Cereuisiæ plenus antiquissimæ,
 » Et vina Rhenus quæ bicorniger dedit,
 » Patiemur illibata concremarier?
 » Habeat superstes flamma quod voret, nihil
 » Præter myricas aut inanes carduos.
 » Hirsuta campe, vel domi limax suæ
 » Deprensus, istæc sentiant incendia.
 » Caute sultis hanc sacerrimam Fidem
 » (Calvinus orbi quam ruenti detulit)
 » Vel acu vel vngue, vel capillo lædere:
 » Properemus, hora moritur, Orbis occubat.
 Quod imperaret, non fuit: Citissimè
 Blandissimeque iussit exemplo: datâ
 Ilicò salute pulpito, templo datâ,
 Præluceat ouibus & præit Pastor suis.
 Mora nulla, cuncti per tabernas diuidi
 Et has & illas; dimicare poculis
 Et his & illis; de capacioribus

Crater

Crater in orbem centies it & redit,
 Et hinc & illinc pro salute Cæsaris,
 Et pro Ministri, pro Ministræ, pro suæ,
 Ut cuique libuit, faustitate Candidæ,
 Exhaustendus vsque ad imas stillulas,
 Dimetiendas in supremo pollice.

Sed prius ad offas itur, offas inclytas
 Adipe suillo vel butyro nobili.

Campanus ollis primus incubat bonis,
 Et primus offis: alterâ petaso manu,
 Ingens culullus alterâ sustollitur,
 Vexilla bella poculenti prælij.
 Exhaustiuntur face cum suâ cadi,
 Promæque cortes cum volugribus suis.
 Viduantur ouibus, bubus, & suibus haræ,
 Clamore tellus tota mugit ebrio,
 Tota & choreis contremiscit rusticis.
 Quotidianum visitur spectaculum,
 Potos anus potæ senes trahunt domum.
 Insanientes flebilem hanc insaniam
 Ridebat omnis cominûs vicinia.

Vltra umbilicum venerat mensis suum;
 Nondum vlla cælo signa, nulla-dum solo
 Morientis orbis viderant cubilia.

Tandem comesis & peresis omnibus
 Domi forisque edulibus, ut & omnium
 Crumena cœpit emori malâ fame,
 Eviscerata his viscerationibus,
 Et tota mappis prorsus attonsis inops:
 Haud ponit idco se furor, sed impete
 Vibem in propinquam curritur; & hæc lecythum,
 Hic vendit vtres, hæc patellas. Omnis it

Vænum

Vanum supellex stannea, aenea, ferrea.
 Non ventilabro, non salillo parcitur,
 Vix sulphuratis, nummus vt corradier
 Vnde vnde possit : hinc reditur ad dapes,
 Et absque numero rursus ad numerum bibunt,
 Ligurientes vniuersa Pamphagi,
 Rodenda seruant ossa sola horâ vltimâ,
 Ipsasque lances non pudebat lingere.
 Suprema tandem mensis exoritur dies;
 Missilia nondum tela dormientibus
 Aurora terris iecerat. Vulgus vigil
 Prodire passim sub Iouem: totum hic diem
 Mediamque noctem, rem nouam & nouissimam
 Et nare, & aure, & ore præstolarier.

Flagrabat æstus, en repente leuiculum
 Auram pererrans fulgurillum rusticos
 Præstinguit oculos. Clamor ingens tollitur,
 Irruere tandem tempus optatissimum:
 Reliqui è popinis aduolant mox ebrij,
 Pars apparare pallium, pars ocreas.

At mane votum Tityrorum hiantium
 Aether fefellit hoc leui ludibrio.
 Exinde variis mustitatiunculis
 Vatem requirunt, & reclamitant suum.

Sed pridianâ vespere Calchas nonus
 Bene factus intus, extus, inscius omnibus
 Campanas, illud Cliuæ nigrum iubar,
 Festinus ierat alteram in Campaniam,
 Nouam daturus fabulam, fraudem nouam.

Oues misellæ rusticellæ, putidis
 Pecus alta mammis, iam redacti ad incitas,
 Et pelle tecti vix sua, per Cliuiam

Facti

Facti ostiatim turpe mendicabulum,
 Et lepida vulgi fabula, in vatem sum
 Tantæque fraudis architectonem vomunt,
 Quæcumque bilis pestilentior solet.

Hi nempe foetus stigmatis, iniusti tuo,
 Calvine, dorso, fraus, doli, mendacium,
 Cauteriatæ conscientia nota.

Dæmon Araneus.

SCAZON.

ARaneorum ter simillimus dæmon,
 Totus venenum est, totus est doli & technæ
 Vtrimque fartus, quid nequiret aut nollet?
 Hinc mille casses, mille cassium tricas
 Aptat, redaptat, instruitque captandæ
 Ac deuorandæ, si qua præda sit præstò.
 Vigilque peruigilque de latebrosis
 Velut angiportis, nare & aure præfagâ,
 Oculo irretorto contuetur incautos.

Quid agas, homulle pauper, impos armonum,
 Ope destitutus consili, obuius fraudi,
 Tot inter artes, & plagas, & anfractus,
 Tot intus, extra, susque deque depressus,
 Interque sacrum constitutus & laxum?

Age experire, quod solet soror musca
 Caudata, tergo versicolor: huic robur
 Animi que tanti, ut (dante matre Naturâ)
 Licenter ausit ludibunda & indemnus,
 Inambulare carbasos Arachnæas,
 Host em duello prouocans. Ab obscuro

Vider

Videt hanc Arachne, speque iam vorans prædam
Exacuit vngues, dentiente gingiuâ.

Sed misera nescit, quid sibi vehat, telæ
Iam domina musca, quæ gradu subit certo
Antra penetrare penita: tum tremens pallet,
Et se coarctans abditissime condit
Parens veneni. Musca pergit introrsum
Et morficare & vellicando funestas
Deartuare tibias: foras raptam
Tum dare vorandam ouum malis malum coruis.

Audis, homulle, quid velim, quid & nolim?
Volo: resiste dæmoni, & fugam carpens
Exsuccus, expes, ibit, exos, exanguis,
Malè laqueata retia & struem fraudum
Tam facile rumpes, quàm negotio nullo
Tricas Arachnes, atque pendulum stamen.

Nolo, vt timoris vrgeare tantillo:
Clarum videbis, dexteraque tractabis,
Quàm fiet inops, eneruis, impos, imbellis
Araneorum quàm simillimus dæmon.

*Sanctus Maclouius Brito super balanâ in
mari Missam celebrat, credens esse in-
sulam.*

Ex Vita cap. 7.

Recens sepultis fortè Bacchanalibus
Die dierum pessimo, sanctus Brito
Portu è Britanno soluerat Maclouius
Sacram Lyrinum versus: huc ipsi viæ
Ducenta comites capita tantum-non erant.

Diu-

Dituque velis æquor indignantibus
 In varia nauim duxerat, reduserat;
 Tempusque abibat omne, quo venter gemit,
 Quo triste dentes otiantur otium,
 Quando exul ouum est, exul è patinis caro;
 Vbi solus vndæ filius, totum regit
 Macrinus orbem, totus & paropsidas.
 „ Sed ritè pœnitere numquam pœnitet.
 Sancti ergo Cineres, bisque vici dies
 Mediis in vndis fluxerant. Iam Dominica
 Fulgebat Orbi, radius Orbis, Anastasis,
 Cùm panè in Altum venerant altissimum.
 Nihil soli, cælum vndique, æquor vndique;
 Nil insularum hîc vsquam, nil littorum,
 Vbi ter tremendis liceat operari facris,
 Illo dierum candidissimo Die.

Dolebat vnum id vnice Maclonio.
 „ Quid vota nequeunt missa, quo par est, precum
 „ Ardore? tacitus orat, exorat citus.
 En tibi reluctans fluctibus, spumas ciens
 Toto videndam colle tergi se dedit
 Balæna grandis. (nauitæ has Orcas vocant,
 Pari quaterna vastitate iugera
 Aequare visas, aut subinde excedere)
 Subdiderat vtero branchias, caudam, caput.
 Excubitor alto tuitus è carchesio,
 Cum voce dextram tollit, Insulam, Insulam,
 Illoque flectunt vela: iacitur anchora
 Hæcûra costis belluæ: prorsum filer
 Iam facta scopulus illa: naui exscenditur,
 Exstruitur ara parabilis: Mystes facit:
 Sumunt sodales cernuo vultu pij,

Quæ tota Cælo lapsa spectant Agmina, &
Si cadere in ipsa liuor aufit, inuident.

Sacris remotis ad profanas pergitur
Deinde mensas, interim & simul suum
Balæna dormiendo captat prandium.
Haud scio quid ista factitaret, si super
Tergo iuberet instrui coquus focum.

Mensæ eximuntur, dapibus exemptâ fame.

O quàm libentes è iuuentâ quipiam
Pilâ datatim aut agminatim missili
Hac in marinâ lusitarent areâ!
Obest Diei sanctitas, Nautæ negant
Abire cupidi. Canitur ergo receptui;
Deseritur hōspes Insula, in nauem ruunt.
Ni fallor, & fuere, qui sodalium
Ansam dedere risui, dum lubrica
Per latera lapsi pænè in vndas corruunt.
Nondum explicatis carbassis, bonas dabant
Sua salutes Insulæ, quando graui
Tota illa motu succuti, mox branchiis
Vtrimque lentis, instar alarum, è salo
Ductis in auras, eminere grandior,
Illasque (volucrum more pandiculantium
Et de sopore pigriori abeuntium)
Dextrâ & sinistra tendere: exin arborem
(Melius colossum dixerim) caudæ leuans,
Hanc ventilare, (lætus vt piscis solet)
Et pluere validam in externos asperginem.
Quid credis animi, quid metus, Maclouij
Fuisse sociis, tam propinquis funeri?
Sensim illa montem capitis erumpens foras,
Pandit oculorum immane conceptaculum,

Vix

Vix metiendum triplici decempedâ.
Tandemque celfos horridi oris fornices
Referare cœpit oscitans. Tunc vltimum
Periimus, ore quo solent in vltimis
Nautæ periclis, vniuersi personant.
Poterat hiante bucculentâ gutture
Sorbere nauem in vela diductam suâ
Tam facilè, frixam quàm potest puer fabam.

Sed melior illis affuit cælo Manus,
Grandesque folles Aeoli altum sustulit,
Moxque à relapsis eubrauit Africum
In vela: Nauis exit, & procul metus,
Alioque versum vasta se moles agit.

- » Dei est patrare mira: nec foret Deus,
» Mirus patrando ni foret: mirum foret,
» Si mira non patraret, & foret Deus.
» Maiora captu si nequiret is meo,
» Minor ille captu iam meo, haud foret Deus,
» Aut (pace Cæli dixero) pauper Deus.

Simia Diuinatrix.

Ex literis Indicis P. Antonij Figueredo 1611.

S C A Z O N.

Q Vos Bengalana Simios parit tellus,
Ea plurimorum est indoles, ab humanâ
Vt quinque leucas, vix & integras distent.
Vbi esse cicures & domesticos fas est,
More famulantum ianuas domi pandunt,
Solumque scopis exterunt, merum promunt,
E flumine vndam quæritant, veru volunt,

Si

Si tamen abierit hinc coquus, veru vellunt.
 Sunt & imitari, siquid obuiam cernunt,
 Docillimi que cereique. Si multa
 Castanea cinere delitescat in caldo,
 Ronchosque ducat felis ad focum sola,
 Et iniqua ventrem Simij fames rodant,
 Is abesse cernens forcipes pyragrasque,
 (Est animus illis & malignus & solers)
 Repente felem raptat, ingemifcentem,
 In opemque superos inferosque clamantem,
 Dein sepulto versipellis ab igne
 Pedis alieni fuscina nuces captat.

Haud procul ab Indo, rege fluminum magno,
 (Eridanus olli vix foret Palatinus)
 Paganus, ut fit, circulator insignem
 (Si qua fuit) huc illucque Simiam ductans,
 Ingente visendam lucro dabat passim.
 Hæc si dedisset obuiio tibi *χαίρε*,
 Et reddidisses, & hominem salutasses.
 Quacumque casus euolarat, aut fures,
 Docta reperire: quodque mirius miro est,
 Arcana miro detegebat arcano,
 Penetrare visa sensa vocis humanæ.

Ecquo ista genio gesserit pecus bruta,
 Properè fatebor, nescio: id reor scire;
 Ut penicillo non bono bonus pictor
 Gaudet venustas iconas figurare:
 Sic, qui diserta reddit ora lactentum,
 Creare turpi è simiâ Deus vatem.
 Iit in Mogorum Regiam rei fama.
 Achebar (Monarchæ nomen id Mogoræo)
 Iubet aduocari simiam, magistrumque.

Vbi

Vbi affuere (& affuere Primores,
 Regisq̄que proles, Exteriq̄que legati,
 Sed & nepotes Regij sacris Lymphis
 Christoq̄que nati nuper, idq̄que Aui nutu,
 In iura nondum Christiana perducti)
 Varium ille nomen exararier mandat
 Variæ papyro. Scriptus in suâ Moses,
 Fuit & Lycurgus in suâ, & Mahometes,
 Iaponumq̄que Camus, Humoufque Sinarum,
 Tandemq̄que Iesus in suâ: & velut motu
 Sortes, in urnam missiles, fatigantur:
 Sic illa mixtim nomina. Hac dein voce
 Effatur Achebar, simiamq̄que compellat:
 » Viden' has papyros? Principemq̄que Primumq̄que
 » Delige supremæ Legis inde Latorem.
 Datâ salute, dexteraq̄que libatâ,
 Simia papyros excipit, quatit, versat:
 Quod igitur abiit prosperè, ter infaustum
 Primum illa sorte protulit Mahometem.
 Ut vidit, utq̄que putre nomen olfecit,
 Quo dente potuit irruens, laceffensq̄que,
 Proterere pedibus cœpit: atque idem Camo,
 Sinicæq̄que legis Architectoni Humoo;
 Dedit hinc Lycurgum risui, ac humi stravit:
 Moyfiq̄que paulò res benignior cessit,
 Solo sinistrae negligentis excussu,
 Cassâ ut solemus abstinere iuglande.
 Ast vbi in IESV Maximi Optimi nomen
 (Quod neque per vllum somnium præagnorat)
 Vel primulos collineavit obtutus,
 Mora nulla, lætis saltibus solum quassans,
 Tollensq̄que Diuum nomen, & superiacans

Tripu

Tripudianti vertici, osculum libat,
Regi que Regiisque prolibus monstrat,
Professa veræ Legis esse Latorem.

Stupor Monarcham corripit, furor Verpos,
Cor-grande-dolium bubalos Mahometis;
Vni nepotes Regij triumphare,
IESVM IESVM nuncupare Victorem.

Iterare gestit Achebar experimentum,
Nominaque fatagit destinata transduci
E Bengalino in Persicum charactera.
At è Proceribus quispiam arte, clam cunctis,
Eripit IESV nomen, & manu condit.

Exinde chartas redditas suo more
Voluit reuoluit Simia, & Mahometem,
Iterumque Mosen, Humoumque, Camumque,
Sed & Lacona repetit. hæret immota,
Terramque naso suspicace despectans,
Vngues tenace dente rodit alternos.

Stomachatur Achebar, circulator obiurgat;
» Eequid morarum est? inquit, Euge, dic, fac, fer,
» Quis ab orbe genito legis optimæ lator,
» Præque omnibus colendus? Illa suspirans
Circum errat oculo nubilo, ore liuescit,
Pedibus tremit, scabit caput, fodit nares,
Protuberansque, quæ valens fuit, rostrum,
Et hos & illos Aulicos odoratur;
Demum Magistri dexteram suâ carpit,
Rectaque Procerem Pignoris sacri furem
Adit, sinistram prensat, & premit, tandem vt
Inuitus ille nomen abditum promat.

Quibus deinde gaudiis pererratâ
Exiit aulâ? quamque mollibus scriptum

E

Figens

Figens IESVM bafis, refigenſque,
Viſa eſt profari velle, viſa iurare :
» *Hic eſt Beata legis vnicus lator?*

Hæretice riden' ? Euge, ſi tuus frater
Gnauum illud animal (cuius auris excelfa,
Cui crux, nec indecora, ſemper in tergo eſt,
De cuius umbrâ bella liſ fuit quondam,
Cui vox ſonora eſt, armus inſatigatus,
Cui pellis immortalis, oſſa ſunt ferrum,)
Olim profatum eſt improbo Balach vati,
Fuditque vocem incognitam ſuæ genti,
E dentiumque fauciumque fornace,
Quidni & licebit ſimix eſſe Diuinæ?

Abbas Brochas ingentē trabem ioco ab anatro quodam datam aufert ſerîo, & ſolus.

Ex Viſis PP. lib. 10. cap. 190.

BRochas Eremo vixerat in Aegyptiâ
Aſceta magnus; quamque vellet, nomine
Famaque maior. Ergo (qualis in ſinu
Maligna foetum mater offocat ſuum)
Sic ille cupidus enecandi nominis,
Famaeque parricida (ſi dici licet)
Quam peſte peius oderat, fieri ſuæ;
Nilum relinquens & caſam, nil conſciis,
Quos accolebat, Patribus, tacitus migrat,
Proculque tandem deuium nactus locum,
(Veluti reuerſa vere primo nidulum
Hirundo molli fabricatur è luto
Artifice roſtro, neſcit & paleas leues,

Plu-

Plumasque quas fors obtulit, quas & suo
 Furata ventri est) sic tuguriolum Brochas
 Sibi perpusillum struxit. hinc parua fores,
 Illinc fenestra (rima verius) fuit.
 Non alia fabro trulla, quam manus fuit.
 De silice paries creuit, & glebâ graui:
 Arena scrupis mixta cæmentum dabat.

Labore demum pertinace conditum
 Muris adultis stat Palatium Brochæ.
 Sed fallor, expers tegminis, nudo iacet
 Sub Ioue, sub vdo siderum spectaculo.
 Nec vnde tectum construat, Brochas habet,
 Cui filua nulla cædua aut incædua,
 Non vmbra iunci, non arundo, non filix:
 Namque abs arenâ sola arena pullulat.

Stat igitur, vrbis proximæ, quam condidit
 Seleucus olim, in compitis lignarier,
 Stipemve tecto surrigendo poscere.
 Et fors palatî stabat ad limen sui
 Iam pransus, Optimatum non pessimus,
 Nomen Anatolius, Curuus agnomen fuit,
 Excutere velle visus à se plumulas,
 Et os fatigans ebore dentiscalpij,
 Perdiciis ac si iam comestæ frustulum
 Etiamnum inesset dentibus, solitis tamen
 Tenui salillo viuere & fresâ fabâ.

Hunc conspicatus pro foribus Abbas suis,
 Stipemque opimam fauce totâ deuorans,
 Flexo cucullo, duplicato poplite,
 Manumque tendens, voce mendicâ hæc ait:
 » Vir magne, cellam construo: tectum mihi
 » Lignumque defit; quæso te, parua stipem

E 2

Largi-

- » Largire; si qua tigna putrescant domi
 » Cariosa, alendo digna non etiam foco,
 » Fastigiandæ commoda hæc erunt meæ,
 » Quam procul eremo in intimâ struo, casæ.
 Obliqua Curuus intuens (quali soles,
 Hæretice, vultu paria Mendicantium
 Inspicere Fratrum, quando pauper Mantica
 Tuam salutat ianuam, aut hiemis memor
 Lignis vehiculum corrogandis ambulat
 Tuâ in plateâ) sic Anatolius, cui
 Fòrs obolus astris carior totis erat,
 Prodesse nulli gnarus; haud ipsi sibi,
 Volens egenus viuere, locuples mori.
 » Cacoëthes hoc est, hic Auarorum stylus;
 » Sed quæ tot annos sordidi concluderint,
 » (Patre vix sepulto, vix auo in Auernum dato)
 » Vnâ nepotans perdit aleâ Nepos.
 Nasum ergo rugis opprimens, frontem struis,
 Oculosque limus voce fuscâ hæc reddidit:
 » O quàm molesto tædio nares mihi
 » Mentemque lædunt olida mendicabula?
 » Hinc te, otiosæ sæx eremi, proripe,
 » Hinc procul; in vrbe pauperum plus est satis.
 (Pergebat ore supplici pauper Brochas,
 Suique tecti refricabat inopiam)
 » Apage, vel istud, si lubet, quercus habe.
 (Erat propinquo, ceu solent, muro accubans
 Trabs longa densi roboris, quæ si foret
 Fissa assulatin, facilè vicenas domos
 » Contegeret) Istanc, inquit, quercum rape,
 » Raptamque traduc quò velis. Ironico
 Datum fauore munus, inspectans trabem,

Subitoque factus dossuarius Brochas,
 Fideque mentem muniens, pectus cruce,
 Facili leuatam ducit in humeros manu,
 Et gestat ansam brachij immensam trabem:
 Quod non bis octo baiuli mollent loco,
 Id oneris effert; validi ut Heluetij solent,
 Seu pace vigiles, siue bello milites,
 Longas in armos euibrare lanceas,
 Gressu deinde musico, æquipondium
 Gestare faciles; sic suam stipem Brochas.
 Stupere Cuius, deque curuo rector
 Repente fieri cœpit, & blandum loqui,
 » Euge, inquit, Abba, perge quo pergis gradu:
 » Merito lubensque do, dico, addico trabem,
 » Quam ferre virtus maior humanam potest.
 Curuo salutis ansa sarcasmus fuit,
 Nam inane cæli pectus & vacuum Deo,
 Terraque meum, iamque finitimum stygi,
 Meliore deinceps mente, sordes eluit,
 Sordesque fugit. Nempe fieri sic amat:
 De pumice fluit vnda, dum Superi volunt.

Honoris indoles, Aula familia.

Mira est Honoris indoles; si quos videt
 Animis anhelos, ac hiantes præ siti,
 Pruriginemque nutriendas anxiam,
 Sudore longo diffuere, tandem ut queant
 In Diui Honoris ingredi Album nobile;
 Illos aduncam nare suspendens Honos
 De splene toto ridet, & ludos facit;
 Iam persequentes, iam prehensantes fugit

Suspriosos gloriarum Tantalos.
 Nilque pudibundi, præter ascriptum Nihil,
 Domum reportant, quo parietem ornent suam.

Sed si fugaces conspiciatur, & sui
 Metuentiores quospiam, quibus tamen
 Et multa virtus, multa sit scientia,
 Rerum magister vsus, & famæ nitor,
 Amantiores pacis & silentij,
 Latere cupidos in suo mutos lare,
 Peius veneno pestilente prosequi
 Popularis auræ follicantes fumulos,
 Et inane laudis gloriæque cymbalum;
 Hos ambit, hos procat, hos amplectitur,
 Præire mandat, imperat lucem dare,
 Iubet & cathedras celsiores scandere.

Hæc est Honoris indoles, hic est lepos.

Hæc inter Aulâ regnat amplius in suâ:
 Huic supplicamus omne Sapientes genus,
 Genus omne stulti. Semper est, semper fuit
 Immensa turba (quantus in Phœbi face
 Vulgus atomorum est) turba, Regis arduas
 Fores Honoris obsidens, cuncti suum
 Manu libellum præferunt, sunt & viri,
 Sunt è iuventâ, sunt senes filicernij,
 Sunt omnis ætas, & togâ clari & lago.

Audent Honori, dignitatis quidpiam
 Si rusticanae aut vilis officij vacat,
 Manu & papyro supplicare sordidâ
 Pago Menalcas in suo, Corydon suo.
 Si vel miscellus licitor oppetiuerit,
 Ilicò libelli supplices centum volant:
 Si quando Præsul aut Senator vltimam

Conficere summam creditur; mox tanta vis
 Volantū in Aulam, tanta prensantū manus,
 Et ambientū copia est, panē vt fores
 Easque ahenas Domini Honoris dissipent,
 Et nisi fatelles voce durus & manu
 Vim vi reiceret, mox abirent cardine.

Familia Honori multa, prudens, integra est,
 Oculoque vigilans & bonae experiens rei.
 A foribus ipsi Sudor est, ab epistolis
 Labor, à sigillis & cubili Industria,
 Ab aure fida semper est Prudentia:
 Consilia Virtus ipsa signat intima.
 Honor est Honori familiae tantus decor.

Hos inter vnus vnicus, tantā in domo,
 Pincerna nequam est, dedecus creans suis.
 Namque hic subinde captus aureā manu,
 Aut in popinā delibutus Massico,
 Meridianti porrigit tabulas Hero,
 Et dignitates suadet indignis dati,
 Dignosque toruis intuens, agit foras.

Quod magē dolendum, nundinas sacras facit
 Gener hic Simonis, perque posticum ingredi
 Iubet ad Honorem sapē consimiles sui.

O si in catastam dederetur improbus,
 Aut exul iret Virgicrepinas in plagas!
 Melius haberent publica, melius Sacra.
 Turpe Nebulonj nomen est, Amor Lucris.

*Lutherus exorcizans in miras angustias
à demone conicitur.*

Ex Bredembachio lib.7.cap.40.

MAledominatâ possidebat quispiam
Dæmon puellam in Misniâ. Pauperculi
Parentis ierat omnis in ventum labos,
Vt Stygius hospes in suam demum Stygem
Recoquendus iret: restitabat carnifex.

Sub id dierum cœperat suum recens
Nigra venditare Witeberga Saxonem,
Suumque nominare, si diis placet,
Sanctum Lutherum, scilicet qui grandia
Patrare, solo dæmonas sputo queat
Fugare, solo spiritu cancrum, lepram,
Genus omne morbos, fonticos, non fonticos
Sanare. Mendax fama sic vulgauerat.

Illò puella ducitur. Primum negat
Pugnare pugnam hanc Luther: at victus prece,
Pudore victus, aut inani speculâ,
Fore fors, amico cedit vt dæmon suo,
Leuemque mentiatur impostor fugam:
Capessit audax facinus, & malo suo.
Spectate Superi, vos fauete ô Inferi.
Lutherus exorcisinon, ast exoticum
Idque execrato tentat in Sacrario.
Nihil hic sacrorum Lipsanorum, nil crucum,
Lustralis vndæ stilla non vna vnica.
Sesquipatriarchæ sola sufficit fides.
Densata præstolatur euentum Phalanx,

Luthe-

Lutheriano ex alueo bibax pecus.

- Igitur minace & ventilatâ dexterâ,
 Barbâ repxâ Luther, ore tetrico
 » Profatur: Heus tu Lucifuge, non me tuum
 » Agnoscis hostem? Risit ille, & reddidit
 » Hos gutturosâ voce confestim sonos,
 » Leo vt leonem nouit, vt lupus lupum.

- Sensit Lutherus huncce promptius salem,
 Quàm mane properum, nec diu, solitum sibi,
 » Furere furorem distulit: Quis te, malùm,
 » Hanc in puellam compulit? (dæmon filet)
 » Edice coram vt impero: (saxo canit.)
 » Tu spuma cæli non loquëris improbe?

- Hic septa referans stridorum dentium
 Dæmon rependit par pari, par vt fuit:
 » Tu vomica claustrî non tacebis? per tuum.
 » Iuro cucullum, quem dedisti perfidus
 » Inauspicato de vepreto pensilem,
 » Ni mox silueris, saxo te vt pudeat tui.

- Ad hæc, cuculli non ferens nomen sui,
 Luther regerere, quæ sibi dictauerant
 Diu diuque trito in Erroris Scholâ
 Magistra Bilis & Magistra Dicacitas:
 » Tun' ô minarum foillis imbecillium,
 » Canis illigate, vane baubator, mihi
 » Auden' minari? saxo vt in porcos eas,
 » Quò iustus olim es. In tui porcos Gregis
 » (Repungit ille) quos propinquos intuo?
 » Inibo, si fas fuerit, illuc pellubens.

- Hic tremere pro se quisque circumstantium,
 Abeffe cupidi mille passum millia.
 Ita Luther & Puella voce dæmonis

Conuitorum magna plaustra congerunt;
 Alterna volitant hinc ab hoc & ab hac probra
 De diriori dente; nec satis scio,
 Vtrò reciderit palma: clamorissimæ
 Velut institricæ fructuum in foro solent
 Certare diris: in propinquam quæ potest
 Plus vomere fellis, seu dicacioribus
 Referire sannis; hæc vtrunque brachio
 Ansata, victrix lauream refert domum,
 Nisi quando linguâ fortè certatum est pari.

Dæmon subinde seu iocosis scommatis,
 Seu sulphuratis laudibus Luthericas
 Farcibat aures, nuncupans Fidei nouæ,
 Noui Alchimistam dogmatis, nunc altero
 Qui Patriarchas, qui Prophetas altero
 Dodrante vineat, qui recrutarit Fidem
 Veterem, exoletam, de mero ac puro Iouis
 Imi cerebro. Fessus his tandem Luther,
 „ Ego, inquit, astra testor, ac meam Fidem,
 „ Faciam quod in me est, vt faceffas impie
 „ Profundioris Tartari tenebrio.
 „ At se puella subrigens, Tuam Fidem?
 „ Facies quod in te est? faxo verum vt dixeris.
 Vix ore verba, vi silente dæmonis,
 Sibi nec opino sensit ilicet illa
 Mugire Luther, dein boare valdius,
 Mox intus atrocissimum premere ac premi.
 Tunc ore patulo, conscius & auctor rei
 Ridere dæmon; sed manum ventri apprimens
 Sudare Luther: miseret astantem sui
 Turbam magistri, nunc sedentis, nunc pede
 Trepidantis vno: nare perlentiscere

Dæmon

Dæmon mephitim simulat, & nasum premit,
 Sed non cachinnos, splene quos toto vomit.
 Mordere Luther labra, vini sanguinis
 Ad vsque fluuios. Ergo de sacrario
 Stat abire properè, stat sacerrimis facris,
 Dæmoni, puellæ, nuntium remittere.
 Mora nulla, pandi mandat, at frustra, fores.
 Dæmon Professor malitiæ nequissimus
 Seram intus obturbauerat, pessumdatis
 (Quos clavis iniens intererrat) dentibus,
 Adeoque valuas pessulo oppilauerat,
 Ut nulla vis, non brachij, non ingeni,
 Referare quiret portam ineluctabilem.

Itum ad fenestras: insidebant ferrei
 Clathri fenestris. Quò Luther se flecteret
 Angustiarum mole pressus intimâ?
 Millena vota faculento nuncupat,
 Quem vetat honestas nominariet, Deo;
 Deoque tandem se vouet Patulcio.
 Via faciènda vi fuit; fractæ fores
 Validâ bipenni, quam faber fors obtulit.

Vbi patuere rupta claustra, dæmone
 Valere iusso (si valere vmquam potest)
 Lutherus euolare, quò saturi solent.
 Sit venia verbo, venia voto huic meos;
 O si (nefandus olim vt Arius suam,
 Euisceratus in canali foetido,
 Deuouit animam purulentam Tartaro)
 Si Luther istoc temporis, & istoc viæ
 Mandasset atra viscera in Ditis domum!
 Non innataret Orbis his in lacrymis.

*F. Iacoponus piè facetus amicum fallit,
ac postea demonem ipsum.*

Ex Chron. Franc. lib. 6.

SCAZON.

Natus ciendo risui, sed humano,
Sed fructuoso risui Iacoponus;
Et natus homini dæmoni que fallendis,
Sed fraude fallendis piâ, Iacoponus;
Prius capistrum quàm subiret illustri
Seraphicarum sub Iugo Quadrigarum,
Obuius Amico, qui coëmerat pullos,
» Blandè rogatur: Non libet, Iacopone,
» Ferre hinc coëmptos in domum meam pullos?
» Vocot aliorum, par pari repensurus,
» Si quando opella riferit tibi nostra.
» Non illibenter, annuit Iacoponus.
Eoque pullos excipit salutato,
Rectaque molem tendit ad sepulchralem,
Quam sibi suisque amicus ille curabat.
» Saxo leuato, Hem delicatuli pulli,
» En domus herilis; hic, ait, manetote
» Herum, perègre dum reuenerit, vestrum.
Hæc, in sepulchrum conditis, Iacoponus,
Reuertit emptor ad suos, & vxori,
» Annon benè habitos, & venustulos, inquit,
» Tibi ccëmi? Quos malum coëmisti?
» Reponit vxor. Par volucre pullorum,
» Ait ille, misî. Non fuit vel vmbra vmbra,

Neque

» Neque cauda caudæ. captus est meus coniux,
 » Nostriq̄ue pulli. Res momordit Emptorem.
 Abit, obit, ambit, quæritans Iacononum,
 Datoq̄ue tandem cominus, Meos pullos?
 » Tuæne fidei dexteræq̄ue commissos
 » Sic dederis aliò, quàm rogauerim, pullos?
 Serenus oculo reddidit Iacononus:
 » Tuos, Amice, crede, mox vt excepi,
 » Tuam fidelis in domum tuli pullos.
 » Meam fidelis in domum meos pullos?
 » Hac illa Probitas & fides Iacononi?
 » Negat vxor. Vxor perneget, tuli pullos,
 » Adcamus; oculi iudicis fidem testor.
 Tumulus aditur. Cernis ædium limen
 » Ω' γὰρ τῶν tuarum? Cernit, & Iacononi
 Pium leporem cum suis refert pullis,
 Non inficetè, sed salubriter lusus.
 Postquam ligandum fune se dedit sancto,
 Gregi futurus laus suo Iacononus,
 Carnes perosus, & cibos saporatos,
 Contentus vndâ victitauit & pane.
 Liuore tostus & retostus antiquo
 Videbat, inuidebat, vt solet, dæmon.
 Fors iam peractâ lege Temporis Parci,
 Bonus esuribat improbè Iacononus.
 Mox hinc negoti corripit faceffendi
 Malignus ansam, protinusq̄ue nolentem
 Facit vt cupido lancinet Iacononum
 Comesse, si daretur, exta porcina.
 Iam pingue omasum, iam volutat inuito
 Farcimen animo. Millies subit mentem
 Succidiarum in crate semitstarum,

Nunc auris olli, rostra nunc suis caesa,
Vt emptantur in foro, recurrere.

Sed prae vna reliquis, diuifque mordere,
Seu fit precandi tempus, Exta porcina,
Seu dormiendi tempus, Exta porcina,
Et post canendi tempus, Exta porcina.

Quid faceret? ars hinc arte (clauus vt clauo,
Cuneusque cuneo truditur) retundenda.
Quando ergo stimulis acribus fames vrget,
Coemenda tandem curat Exta porcina.

Dæmon futuri nescius, triumphare,
Vt vidit empta. Sed triumphus in fœdum
Breuî pudorem & nauseam triumphantis,
(Quod & salubre & prosperum fiet,) vertit.

Suspendit empta in cellulâ Iacoponus,
Et iam vnus, alter, tertiusque, quartusque
Dies abire, septimusque, nonusque,
Et neque coquenda, nec veru volutanda,
Frigenda prunis non dari Exta porcina;
Putere tandem & vermibus scaturire.

Penfilia lætabundus Exta respectat,
Manu frequente ventilat Iacoponus,
Vt dormientem suscitare fœtorem,
Auremque vellicare vermibus possit.
Et sæpè naso, sæpè naribus dixit:
Vt minor ac frum minor, Exta sunt nostra.

Videbat, & fremebat, vt solet, dæmon,
Saxoque in aures proprio repercussus,
Mandata porcis vellet Exta porcina.

Ridens orexin hinc suam Iacoponus,
Seu cum libèret ferias dari somno,
Seu cum Penates in sacros precaturus,

Seu cū iret aliò; pendulam salutando
 Deuotus escam, basiisque libando,
 Et hīc & illic labra dura figebat.
 Sed (quod legenti possit audientiūque
 Stomachum ciere) dentibus iocabundis
 Linguaque putrem prouocabat aruinam.
 Tandem rogatus cur sui Iacoponus
 Tam dirus esset, tamque pertinax osor;
 » Tentatus, inquit ille, tento tentantem,
 » Et me, salubri fraude, vexo vexantem.

Morbis & medicina demonis.

Ex Concion. quadrag. Maillardi.

A Pologon audi Lector, & verum puta.
 Morbis Olympus solus est imperuius;
 Hic æterna sanitas, hīc corporum
 Velut ære fusa stabit integerrimis
 Compago semper viribus. Tellus, mare,
 Aër, & alta montium, alta vallium,
 Secreta nemorum, ac urbium frequentia,
 Ima fluuiorum summaque, infirmis scatent.
 Regina latè regnat Aegrimonia,
 Gangræna pisces delitentes arripit
 Medus in vndis. Naui à teredine
 Estur malignâ. Quis negabit arbores
 Carbunculare? siderari vineas?
 Podagram cicada, cordolia canis sua,
 Philomela rauim patitur, & suos habent
 Muscæ catharros & suam dysuriam.
 Extrema cauda ni amputetur felibus,

Lentâ

Lentâ recedunt tabe febris hec̃tica.

Venio, venire quò volo. Et suos habet
Morbos Auernus. Nuper illic quispiam è
Principibus Orci, deque cornutissimis
Spondâ iacebat ager in vastissimâ:
Athena crates culcitæ subiens locum,
Cervical olli ferreum & candens erat,
Intusque flagrans carbo, plumarum vice,
Stragula nigrante texta fumo & sulphure
Operibat agrum: & hinc & inde plurimi,
Et multicornes & longicaudatum pecus,
Solamen agro quisque pro sese dabant.

Hic, ne enecetur frigore, extremos pedes
Ardente saxo calfacit: teterrimam
Picem hic propinat, dum fitit: Sunt qui offerant
Fungos vetustos, vniusc̃que sæculi;
Sunt qui papauer putre, somnos vt vocent.
Scitantur alij, principis vicem anxij,
Ecquid palato rideat famelico?
Cupiâtne porcum fortè Troianum, cui
Sit fartus altum venter assatis simul
Cuculis & vlulis mille, mille noctuis
Bubonibusque? respuebat. An velit
Ter mille frixos peponas in sartagine
Instar fabarum? respuebat. Forsitan
Balenam in atro felle coctam, rancido
Oleo innatantem? respuebat. Denique
Minutal ingens mille de bufonibus
Totidemque colubris. Respuens & despuens,
» Mox ille, Quotquot ambitum strato datis,
» Ignara Pecora quid velim, quid non velim;
» Volo, inquit, ingens ferculum in paropside

Ingen-

- » Ingente, lautè comparatum & dapfile.
 » Properate, maturate, Pastillos volo
 (Orexis illi dura singultum dedit,
 Interque rupit verba) pastillos volo
 » Linguis refertos improbis. Linguas mihi
 » Mora nulla, de repente, de vestigio
 » Vos Orbe toto quærite. Id fercli volo.

Apologon audis Lector, haud falsum putes.
 Nil agienti dæmoni est optatius,
 Quam lingua mendax, lingua fallax, improbos
 Prona in susurros, aut probra, aut calumnias.

Heus Sycophanta, si sapias, linguam preme,
 Tuque Thrafo fumos venditans aut emptitans,
 Raptor alieni nominis, crepans tui,
 Vitiligator, quadruplator, sannio,
 Et tu dolose, tuque bucco sordide,
 Et plene Veneris sæculentis pultribus,
 Cauete sultis impiæ carunculæ,
 Iniquitatis fomiti carunculæ,
 Iliadi mille funerum carunculæ.

Cauete; ab orco Turma grandis vndique
 Instucta calathis astat a tergo, ad latus
 Infra supraque, Principi vascas suo
 Genus hocce linguas quæritans. Os claudite
 Centi plice ferâ, pessulo centuplice.

Vota Amico facta.

Tibi quod optas & quod opto, dent Diui,
 (Sol optimorum in optimis Amicorum)
 Vt anima semper læta nesciat curas,
 Vt vita semper viua nesciat canos,

Vt

Vt dextra semper larga nesciat fordes,
 Vt bursa semper plena nesciat rugas,
 Vt lingua semper vera nesciat lapsum,
 Vt verba semper blanda nesciant rixas,
 Vt facta semper æqua nesciant fucum,
 Vt fama semper pura nesciat probrum,
 Vt vota semper alta nesciant terras,
 Tibi quod optas, & quod opto, dent Diui.

*Seruus Peruvianus vorans ficos, literas
 videre & loqui credit.*

Ex P. Richeom. Valedictione anima.

V Bique, quidquid dixeris, Bœotia est;
 Cælo sub omni prostat Arcadiæ pecus
 Venale, pretio cui libet quanto libet.
 Vbique fœnum est fœneique caudicis
 Ingenia, barda, lusciosa, gibbera,
 Velo trilici & triplici circumdata.

Seruum vir Europæus in Brasiliâ
 Peruvianum coëmerat, monstrum viri.
 Nobilibus istuc sæpè delictum est, aues
 Hasce educare territandis paruulis,
 (Si fortè plorent,) aut creando risui.

Stabat labrosus bucco, vtrimque loripes,
 Naribus obesus, voce fuscus, & myops;
 Dextera sinistro, sed sinistra dextero
 Spectabat oculo, bellus obtutu strabus,
 Sed flaccus aures semibesse pendulas,
 Instar lyciscæ aut vertagi venatici,
 Instarque peponum acuminatus occiput,

(Mon-

(Monticulus etiam tergo in obstipo sedet)
 Neu quid deesset, tota verba nunc vorans,
 Nunc tota truncans, verius longissimas
 Ducens in vlnas balbus, & naso fluens,
 Oculisque totis lippiens totos dies,
 Vacuus cerebro, quodque peius est, edax
 Gurges ciborum, & dum potest, barathrum penus.
 Obliviosus nominis etiam sui.

Quam benè habitabat mens in isto cortice!

Per hunc amico destinare corbulam
 Ficu refertam præcoquâ volens Herus,
 Pariter amoris atque doni nuntias
 Dat perferendas huicce Fungo litteras.

Abire frugiperda fiscinam ferens:

Ast iter eundo Domina curiositas,
 Cognata stultis, atque bardorum soror,
 Aperire suadet. Pandit, & ficulnea
 Primum ille folia conspicatus, cæulas

» Deinde bulgas elegantes; Quid rei,

» Quid, inquit, istæ gestitant crumenulæ?

(Numquam ille ficus ederat, non viderat)

» Solut putamen mollicellum. Prô, ait,

» Hæcine crumenæ purioris sacchari?

Caue fis, gulose, Litteræ linguas habent,

Vt murus oculos. Si sapis, manum abstine,

Magisque dentem, si sapis, gluto, abstine.

Sed has habenas currus audit scilicet.

Primam secunda, tum secundam tertia,

Et quarta sequitur tertiam gressu pari.

Quò plus voratæ, plus vorandæ. In dentium

Sic colliquescit saccharum palatio.

Et ambidexter mandat ambidexterè.

Dex-

Dextra & sinistra disputant, vtra crebrius
Inculcet offas Cerbero ficulneas.

Ficubus edendis facta mens olli fuit,
Magisq̄ue triplo quàm fuit ficulnea.

Ehodum vorator, lubricas terge manus,
Sat prata iam bibère, riuos claudito.

Abit ergo grauior ipse, leuiorem ferens
Corbem; obseratam commodè offert Nobili.

Legit hic, recenset, atque reliquias videns,
„ Quo iure decimasti, inquit, in fundo meo,
„ Meisq̄ue rebus? tot tulisti, ne nega,
„ Tot & vorasti, ne nega. Constans negat,
„ Egone ficus surpui? ficus ego?
„ Te surpuisse, subdit alter, splendide
„ Ipsum id loquuntur litteræ. Quid litteræ
„ (Dauus reponit) quid loquuntur litteræ?
„ Oculisne capta & auribus captissima
„ Potest papyrus id loqui, & falsum loqui?

Ridere secum Nobilis Dauus inclyti
Insulsa symperasmata, vt furtum premat.

Et mox remittit ad suos cum testibus
Rei peractæ litteris. Simulat Herus

Iterumq̄ue amico mandat, hocce baiulo,
Lapsis diebus pauculis, qualum nouum;

Decipula muri fit comes, lepori plaga.
Væ si vel vngue, quod gerit, tangat leui.

Vix ille dimidiauerat cœptam viam,
Cum suspicitq̄ue, despicitq̄ue, respicitq̄ue,

An nemo, nullus, vsquam & vsquam fiet;
Memor pericli nuperi, at memor magis

Cupediaram nuperæ merendulæ.

Esfrænis omni Cupiditas clauo caret.

Corbem ergo referans, litteras primùm, dein
Desiderati ferculi annonam videt:

Vix se tenebat, & manu manum fricans
Gaudebat altum gaudium. Tamen tamen
Obliquiore litteras naso aspicit,
Animique varius pendet, & prodi timet.

Sed nactus apti consili firmam ratem,
Saxo has reperto subdit, & saxo sedet
Saxum ipse, trepidos sic metus amolens.

» Nunc totus, inquit, alacer in ficus ruo:
» Dormitè vos ô Litteræ. Satis scio,
» Quanto in periclo virgidemiæ fui,
» Vestræ sororis nuper indicio: nisi
» Mendaciorum pallio fulto benè
» Benè fultus issem, de cute actum erat meâ,
» Insipida grossus, durior duricoriâ,
» Conio fuisset in meo mox consita,
» Vice tenerarum, quas voraram, ficuum.
» Nil iam verendum à litteris, nimium benè
» Dormire iussis: Prandeamus. Illicò
De ventre corbis in suum ficus iacit;
Et vsque & vsque, nec quies, nec est mora:
Sapè & petiolos, sapè & ipsum corticem
Longè rapidius, quàm puer cerasum, comest.
Ne fortè de sub lapide litteræ inaudiant:
Strepitum molentùm, quàm potest, molarium
Deuitat, & ne pareant, à se procul
Iactat petiolos sedulus. Sed iam satis,
Et finis esto, fuce, solue symbolum.

Barbam repectit, tergit os manu probè,
Digitosque lambit, litteras resuscitat.
Pergenique, gestâ re velut probissimè,

Inta-

Intaminatam Nobili dat sportulam.

Supereffe lectis ille sola litteris
 Analecta rursum sentiens, laudat virum,
 Cum gratiisq̄ue litterisq̄ue redestinat
 Domum, ad vorandas in nouum ientaculum
 Ficus acerbas in nouis repotiis,
 Si fortè lubeat (& lubebit) sic Hero.

Herus retorto litteras vultu legit,
 Hominemq̄ue relegit, voce dein grandi tonat:
 Stigmatice, paucis, huc ades dum, te volo:
 „ (Adesse iussus ille, nil hili sibi
 Conscire simulat, innocentior niue)
 „ Non te tuiq̄ue & criminis pudet tui,
 „ Improba vorago ficuum? Ficus ego?
 „ Egone ficus surpui? inquit. O here,
 „ Absit nefandum, quod mihi impingis, scelus.
 „ Negoq̄ue pernegoq̄ue quidquid Litteræ
 „ (Nequitia ô ipsa nequiores Litteræ)
 „ Ementiantur. Crede iurato mihi.

Herus adhibere scilicet Dauo fidem.
 „ Adeste famuli, adeste virgarum nemus.
 Vix ea profato, iussu herili conuolant
 Mancipia valida bina plagosissima,
 Tiliæ maniplos emedullarant probos,
 Manus bifuris colligant, vlticibus
 Armantur vlmis in dearmatam cutem.

Nudi ergo tergi (collis inquam carnei)
 Lentiginosa rura molliter fricant,
 Vt lene carminarier linum solet,
 Vt asellus arefactus emollirier:
 Deque repetundis agitur istoc in foro.

Has inter vmbas, inter has ficus nouas

Fice

- » Ficedula cantat: Diua veritas vbi es?
 » Virgæ recantant: Residet in tergo tuo:
 » Nisi fateare, nîve ficus exscrees,
 » Moriemur omnis vlmus in eadem domo.
 Talis medullæ ficuum tandem fatur,
 Pictus satis superque pigmento vlmeo,
 Noxam fatetur, vim intulisse corbulæ,
 Decimasse fructus. Ceterum mentirier
 Per omne rostrum, perque dentes improbos,
 Has lingulacas proditrices Litteras,
 Quod se vorantem viderint, audiuerint.
 » Causam rogatus, Has ego, inquit, faxeâ
 » Sub mole tenui, pressi, & insedi vorans,
 » Vt non videre, non subaudire hac suâ,
 » Quamuis odorâ, nare potuerint sonum.
 Hoc erat acumen ingenî Peruiij.
 Bœote gaude, non fuit, nec post erit
 Bœotus aër solius Bœotiæ.
 » Nempe iste Mundi mundus est, & multiplex
 » Quâ corporum quâ mentium choragium.

Iudæus vas vacuum, sed signatum.

S. Greg. lib. 3. Dialog. cap. 7.

SCAZON.

A Vt scruta venditurus, aut vetus ferrum,
 Aut sulphurata mucida, aut suos tandem
 Visens Apellas, ibat improbo passu
 Iudæus abs Campaniâ pedes Romam.
 Fôrs Hespero vocante nox supergressa,

Sed

Sed Cynthiâ latente non opinantem,
 Circum atra fudit pallio tenebrarum,
 Et omne rapuit, indicem viæ, lumen.
 Sed, quod laboris & negotij summum,
 Hospitia nusquam : non fuit recens viui
 Vel umbra fungi, membra cui daret fessa.

Solamen vnum id : hîc Apollinis fanum
 Manus vetustæ propter Appiam stabat,
 Sublime quondam, nunc taberna bubonum,
 Aut vbi choragus & chorea sagarum
 Nigrum frequenter suauitata sunt Hircum.
 Erat hinc & inde peruium, fores nullæ:
 Partem vorarat os edax vetustatis,
 Partemque melior dextra Christianorum
 Transtulerat alios in lares, Sacros Diuis.

Iudæus intrò se dedit, sed ingressus,
 Superque vetere marmoris sedens frusto,
 Horrore cœpit irruente percelli.
 Quid faciat? aut quo spiculo metum pellat?
 Viderat in arctis rebus, in tenebrosis,
 Cruce Christianos frontis æquor armare,
 Fugare spectra, dissipare terrores,
 Seu mare deorsum, seu dehisceret fursum
 Iratus aër ignibus procellosis,
 Crucem periculis ire præuiam cunctis,
 Memorque moris optimi, Crucem fronti,
 Formare pænè nesciâ manû, figit.

Sed in vmbilico noctis en fragor grandis,
 Videt in malignâ luce sulphuris, denos
 Pice tetriores introire Pygmæos,
 Claudos, labrosos, gibberos : suæ flammæ,
 Sua cuique fax est: horridum dein monstrum

Caput

Caput coronâ nobile, & manum scepro,
 Gressus erat illi, Principisq̄ue maiestas.
 Fuitq̄ue (pronum est augurari) Pluto;
 Aderat Satelles antè, ponè, tricenus,
 Suâ bipenni notus & suo fasce;
 Sed fasce, sed bipenne sauus ignitis:
 Innumera demum turba facis Infernæ.

Vbi ventum ad Aram, quæ tot hostijs quondam
 Floruerat albis, æquâ nunc humo sordet,
 Tetro in sedili Pluto tetrior sedit.
 Grandiq̄ue cœpit, *Ille Ego*, ferocire,
 Suosq̄ue titulos Infero nigros fumo
 Vel ad dolorem faucium peragrare.

Post multa tandem (vt moris est magistrorum,
 Vbi feriarum meta flebilis transit,
 Exigere Theseos litterariæ pensum,
 Aut sabbatina dum timenda lux orta est,
 Res expedire pigrè & impigrè gestas)
 Sic & suorum velle se ministrorum
 Censere facta per Proserpinam iurat.
 Tremuere cuncti, palluere socordes,
 Memores pigritiæ, verberumq̄ue prælagi.
 " Heus tu, inquit, (aliquem deuocauit è turbâ
 Iam iam è cruento iurgio reuertentem)
 " Dic vnde nobis, & laboris iniuncti
 " Expone seriem, quasq̄ue pro meo iussu,
 " Tuoq̄ue captu perpetraveris strages.
 " Ego (infit ille gloriosior tauro,
 Qui mille iuuenes ventilauit in circo)
 " Paphlagonas inter, lugubrem dedi rixam,
 " Vbi & maritis coniuges, patres natis,
 " Militibus vrbes ciuibusq̄ue deiunxi.

F

„ Et

- » Et quæ mearum magna pars fuit laudum,
 » Fuit dierum ter decem labor tantus.
 » Labor dierum ter decem? refert Pluto,
 » Et pro lucello tantulo moræ tantæ?
 » Age citus, inquit, lictor, expedi fascem,
 » Scapulasque pecudis huius impetens flagris,
 » Fac ut facinorum debitas ferant laudes.

Sic imperarat lictor ilicet sæuum
 Laniare fascem, dæmonisque damnati
 Calfacere glabrum tergus igneis vlmis.
 Sic meritò in armos luditur tuos dæmon,
 Dum sempiternus ille, quo crepas, liuor
 In damna nostra sudat, in tui demum
 Incude dorsi ius reciprocum cudis.

Rogatus alter quid rei peregisset,
 Et hic referre, se Britannici Ponti
 Commosse rabiem, nauibusque depressis
 Ad ima pelagi destinasse centenos.
 Diesque tantum perdidisse bis septem,
 Si perdidisse est, dixit, id lucri ferre.

- » Plecteris & tu, Pluto ait; lucrum bellum,
 » Et grandis operæ pretia scilicet pendis.
 » Mandante Rege, moxque fasce dissuto,
 » Et in hunc satelles alter impiger sæuit.

- » Ego, inquit alius, moui ad arma riuales,
 » Dum sponsa sponso Principi datur Princeps,
 » Ferale bellum, quale non apud Cannas,
 » Vix ad superbos Ilij stetit muros,
 » Necique sponsus, & stupro datur sponsa.
 » Si lacrymarum sanguinisque vis ingens
 » Sibi reperisset alueos, Erythræum
 » Nunc æquor essent, concolor rei nomen.

Hyper-

Hyperbolarum montibus super vectus
 Sic fuerat ampullatus: & dies denos,
 Neque plus dedisse gloriatus impensa,
 Sperabat Emislaris stygis laudem,
 Et opima spolia: pellis at suæ sola,
 Acerba gessit spolia, Principis iussu,
 Iustæque mantissæ loco & loco cœnæ,
 Rectâ in triremes ire iussus est furuas.

Fuit, è minorum gentium tribu, nequam,
 Qui risui ansam nobilem dedit cunctis.
 Venire se Delphis ait; Magistratum
 (Se suggerente, promouente, cogente)
 Vectigal, vt fit, indidisse frumento,
 Aut maius æquo, aut ciuium voluntate;
 Moxque institricis præ furore bacchari
 Cœpisse frumentarias, & has fuste,
 Illas præustis sudibus, has colu, has scopis,
 Sed & fuisse quæ ensibus maritorum,
 Hastilibusque masculis superbirent,
 Et irruisse in Curiam, Senatûque,
 Neque pauciores irruisse quingentis,
 Fors è fenestrâ viderat, sed eludens
 Vfusque noto ciuibus solocismo,
 „ Sunt feminas, nec interest, ait Prætor.
 Sed præbuere se viros, & impostum
 Vectigal antiquarier coëgere.

Id non Apollo Delphicus præoptarat.
 Sic iste retulit, & benignior Pluto
 Redire Delphos, purulenta sectarum
 Plantare lolia, diriora moliri,
 (Ni diriora perpeti velit) mandat.
 Prodire tandem quinctus, is metus expers

- » Sic fatus: Annos, esto, plusculos triui,
 » Vt ille sceleris purus Andreas, Præsul
 » Fundanus, vncō velleretur obscæno,
 » Illum flagrantēs in libidinis prunas
 » Iactare volui millies: sed elusit,
 » Meque ipse risit millies fatigatum.
 » Quo non tigillo rebar, hoc labascentem
 » Ruina mentem perculit repentina.
 » Iô triumphæ! Lucis inter hesternæ
 » Morientis vmbra, me facem ministrante,
 » Illa sine sensu cœpit in plagas sensim
 » Optata primas impeditier præda,
 » Dum plus decoro iam domesticus, dextrum
 » Monialis humerum blandiente pulsauit
 » Iocatus alapâ. Hic Pluto gaudiij bombos
 » Pulmonis intra ferre nescius septa,
 » Quantum ore potuit, edidit cachinnorum,
 » Solioque surgens, pro labore tam fausto
 » Gnauo clienti molle basium fixit.
 » O esca delicata noxa Magnorum!
 » Esto, minutâ sit minutior mulcâ,
 » Inde tamen vngues lambit, & frequens lambit
 » Glutone labro grandis Helluo Pluto.
 » Haud procul ab illo dæmonum Tribunali,
 » Audire licuit & videre Iudæo
 » Plutonis iras, dexterâque lictorum
 » Densis pluentes ictibus, doloresque,
 » Ipsaque reorum vapulantium terga.
 » Sed basiantes intuerier nifus,
 » Dum caput in altum curiosior tollit,
 » Intuitus illum Pluto, voce fumante,
 » Quis est, quis ille est, inquit, inter arcana

» Qui nostra sese fraudulentus immisit,
 » Et post columnam delitescit aduersam?
 Fueritne Hebræa frigus & metus spinæ,
 Coniicere Lector è tuo potes dorso,
 Si quos tragædos vidit ille, vidisses.
 Mora nulla, stygij conuolare Pygmæi
 Cum face, quid hominis hic foret, rogaturis
 Sed & satelles multus. Vt propinquarunt,
 Primore naso vt olida membra gustarunt,
 Vbi visus oillis pileus fuit flauus;
 » Hic putris Apella est, quid n' oramur? exclamant:
 » Rapiatur humeros putidos dearmetur;
 » Supplicia nostra vidit, & suum pendat,
 » Iungatque casus lacrymis suas nostris.
 » Deripe satelles alteram cutem verpo.
 Satelles vngue iam immincebat in crinem
 Adeo fluentis & rigentis, vt totas
 Sudoris ollas frigusque compleisset.
 Ast vbi suboluit ante fixa Crux fronti,
 (Vt nare sunt sagace) mox retrogressi
 » Valido boatu personare, Iudæus
 » Vas iste vacuum vas Apella signatum est.
 » Abeamus. Abeunt & Tribunal & Iudex,
 Et cum ministris euolant suis fasces,
 Rapidius auras peruolante fulgétro.
 Repentè solus, & stupore delixus,
 Secum ipse varia sciscitatur Hebræus.
 » Siccine, ait, vna in copias Auernales
 » Tantum potuerit, solius dicis causâ
 » Formata Crucula, dexteraque Iudæâ?
 » Quid Christianâ fiet & manu & mente?
 » Siccine malitiæ dæmonum pigrescentum,
 F 3 Neque

- » Neque collocantum pessimè suas horas,
 » Tanta Laniena est? in reos rigor tantus?
 » Tantam & leuicula tactio iocabundi
 » Pepererit Atro Principi voluptatem?
 » Et id pericli Præsuli pio, puro,
 » Nequedum pudicam præter-aream gresso?
 Tandem recepto spiritu, metu pulso,
 Etiam ante valuas dormientis Auroræ,
 Adire Fundos, Præsuliq̄ue conuento
 Referre visa statuit, & Deo dante,
 Seipse Christo dedere & sacris vndis.
 » Deus hamiota mirus est, modo miro
 » Anguillam Hebræam trusit in suos castes.

*Combibones ebrj domum in nauem conuer-
 sam planè sibi per suadent Agrigenti.*

Richeom. in Picturâ Spirituali.

O Vina, quæ non damna, quas non noxias
 Pleno creatis alueo mortalibus?
 Et vos Adusta, pessimorum pessima,
 De sæce nata putidâ, scabies mera,
 Digna in cloacas puris eiectarier.

Sit fas Hilaribus ephemeram phrenitidem
 (Cuius Agrigentum testis ac oculus fuit)
 Plorare iuuenum, qui potenti cæcubo,
 Et fors adusto farserant sese mero.

Adcò cerebrum vis falerni euerterat,
 Vt prorsùm in alto se esse iurarent mari,
 Et verò nabat ratio in oceano meri.

Cer-

Certum ratumque credidere, quod domus
 (In qua Nepotes & popinones bonam
 Noctem diei combibendo iunxerant)
 Tiremis esset, in salo irato tremens,
 Et à procellis & frementibus Notis
 Iam iamque ad imum destinanda Tartarum.
 Hinc quidquid actitate certatim solent
 Tumidis in vndis deprehensi nauitæ,
 Hoc & misellos excerebratos iuuat
 Et penitus omnes. Merita risum res fuit,
 Fuit & cothurnos, & tragœli lacrymas.
 Igitur relictis derepente cantharis,
 Sedilibusque torisque prostratis solo,
 Manus ad astra supplicabundi dare,
 Inconditisque personare vocibus,
 Ac si coortu turbo decumano ingruat
 Iam iam futuris naufragis: & huc, & huc,
 Illuc, & illuc quò metus mandat, rapi
 Sursum ac deorsum. Penetrat hic imam penum
 Ratus carinam, tentat an sit in vado,
 Annon saburræ degrauctur pondere?
 Scruto ille rimas stupeo ferruminat,
 Ne quam irruenti præbeant vndæ viam.
 Postica visit alter, & puppim putat:
 Abesse clauum sentit, excussum putat,
 Alius caminum scandere, in carchesium
 Sese ire credens, spectat eminus eminus,
 Hinc inde stellas quæritando sospitas,
 (Diurna Luna lampade has condit suâ)
 Explorat auras aure iam vnâ, iam alterâ,
 » Et furere clamat Africos, Proram, ô viri,
 » In vada ruentem ni reflectitis citi,

F 4

» Ni

» Ni vela legitis, & triremem obuertitis,
 » Actum est, perimus. Cernitis? non cernitis
 » Ut in propinquo scopulus asper, horridus
 » Hinc inde septus est vadis? Palatium
 Cernebat exsternatus in viciniâ,
 Cautem æstimabat: ceteris terror nouus,
 Noua territuri forma se discriminis
 Offert, Charybdis instar aut Scyllæ nouæ.
 Pelagus cerëbri turbidum magis ac magis
 Vertiginosis voluitur typhonibus.
 Et quod pericla summa nautis imperant,
 Oneribus agiles reddere egestis rates;
 Hoc & iuuenibus mente decussis suâ.
 Totam deoncrant hi domum, foras foras
 Abire iussis per fenestras in viam
 Fulcris, catinis, culcitis, mensis, cadis:
 Desideratum nempe, si Ioui placet,
 Ire vt triremis leuior in portum queat.
 Sed timor eundo crescit, & crescit furor.

Vicina plebes excita his fragoribus,
 Urbisq̃ue Prætor, & satelles plumus,
 » Pro foribus astant: Heus viri, quis, inquam,
 » Vos æstus agitat, quæue vos dementia
 » Tanto tumultu prouocat baccharier?

Illi hæcæ voces, piscium voces rati,
 Non capere, non mouerier, nisi in suam
 Iterum retrusi insaniam, quod obuium est,
 Hoc in catenam piscium iactum dare.
 Et Prætor illis quispiam è Tritonibus
 Aut Diis marinis creditur: huic supplicat,
 Et si triremem seruet, huic aram vouent,
 Quando in paterno sospites erunt lare.

Labore fessis & metu phantastico,
 Maligna tandem vina decoxit sopor,
 Cerebri quieuit æquor, & fluctus meri:
 Rediit tæremis in domum, & nautæ ad suos.
 „ Humana mens, mentis supernæ portio,
 „ Sic ire præceptis in voraginem potes?
 „ Sic esse demens, esse dementissima?

*Stratagema mulieris Belgicæ, quæ maritum
 vino sepultum linteo inuoluit velut mor-
 tuum ac tumulandum.*

Ex relatis viri probi.

C Autum & venustum callidæ, nec audium
 Mulieris audi Belgicæ stratagema.
 Erat huic maritus improbissimus potor,
 (Ab orbe nato si fuit) dies totos
 Profundiorum municeps popinarum,
 Et integrarum noctium terebrator,
 Exhaustis cantharis culullisq̄ue:
 Renuntiari potuit optimo iure
 Biberius Imperator, aut Mero Consul.
 Crumena nummis si fuisset exsucca,
 Et nactus esset hospitam Charontæam,
 Tabernâ abibat oblitus probè probris,
 Expalliatu sæpè & exgaleritus.
 Dicâmne paucis? destitutus à mente,
 (Quam vina fòrs adusta, fòrs potens zythum
 Cerebra visens delicata, turbarat)
 Domum redibat, (si redire sit, passu
 Labi & relabi quolibet) luto bello

F 5

Fre-

Frequenter aures delibutus ad summas:
 Vtrimque muris hinc & hinc repercussus,
 Subinde muros vulnerabat impactu.
 Sed quid domi? & quid nō domi? hic dabat pessum,
 Quidquid familiæ fortè, quidquid vxoris
 Habere potuit obuium: nihil tutum.
 Væ lancibusque, sedibusque, mensisque.
 Miseranda proles, verberum metu pressa,
 Frequens profundo delitebat in furno.

Quid faceret vxor? obsecrauerat, fletat,
 Iurgata fuerat, inuolarat in barbam,
 Nil lacrymæ olli, nil preces, nihil diræ,
 Nil profuere iurgia & graues iræ.

Nimis hunc tenaci Bacchus alligat visco,
 Et combibonum nodus, inscius rumpi.
 Contusa quoties illa mole pugnorum,
 Oculis & ore liuida, exos, elumbis,
 Vlulansque medium prouocarat in vicum,
 Opemque ciues, clamitans, opem ciues?

Quid faceret? audax comminiscitur factum.

Lecto iacebat ille sesquisopitus,
 Quem nec tonitrua suscitare millena,
 Vix ipse posset orbis axe dilapsus.
 Sensim illa vinclis ebrias manus stringit,
 Et corpus amicit linteo sepulchrali,
 Lenteque nudum voluit in pavementum:
 Et hinc & inde stare funebris lampas,
 Et ille somnos ducere, & graues ronchos.

Tum derepentè concit ipsa vicinas,
 O conuolate, conuolate. Quid rerum est?
 Deinde crocodili lacrymis gemens fictum,
 Oculos, saliuâ lubricando, rubricans,

Dat verba grandi semirupta ploratu:

- » Heu mi marite, mi marite, vitales
 » Nec opinus auras morte tam citâ linquis?
 Nildum moueri noster, ast humo nudâ
 Velut in cubili conquiescit absorptus.
 Rursum ergo validos vxor inchoat planctus,
 » O mi marite! ô! Audit, & graues sensim
 Recludit oculos, perque linteum lucem
 Videns malignam, brachia & pedes sentit
 Densâ reuinctos compede & graui nodo.
 Quid cogitasse cogitatis hoc viuum
 Cadauer? ipsum panè mortuum è viuo,
 Angor stupori mixtus, horror angori,
 Fecere. Trepidat se mouere tantillum,
 Sed tacitus audit coniugis suæ luctum.
 » Siccine maritus (inquebat) inferno
 » Deuotus igni est, atque raptus in pœnas,
 » Quas grex nefandus tolerat ebriosorum,
 » Interminatas, horridas, Auernales?
 » O si vel hilum pœnitentiæ morti
 » Vnum præisset, vnicumque Peccaui!
 » Et non meraco ter sepultus in vino,
 » E vino in Orcum demigrasset æternum?
 Hæc audiebat & stupebat immotus
 Miser: at susurro semimortuo tandem
 Succlamat, Vxor. Fingit illa terreri:
 » Papæ, reclamatione, ô marite mi, viuis?
 » Viuo, inquit, atri è faucibus redux lethi.
 » Reduxne lethi faucibus, redux orco,
 » O mi anime, pergit illa, redditus vitæ,
 » Qui modò fuisti mortuissimus, purum
 » Putum cadauer, moxque moxque humo dandum?

Per ille rimas linteas sono cæco,
 » Bona vxor, inquit, expedi, expedi vincla.
 Vix vincla mulier explicarat, actutum
 Ad astra palmas ille subrigens, votum
 Ter & ter altum vouit, omne per vitam
 Instar mephitis execrariet vinum,
 Instar que mortis ostium Tabernarum,
 (Ridebat vxor in sinu) & probus vitâ,
 Mori que timidus vixit, & stetit voto,
 Adeoque posthac siccus, vt cui venter
 Sesquipede longus, latus, altus extabat,
 Fieret deinceps stramen & merus iuncus.
 Istam lepôris ingenique mercedem
 Mulier recepit, per que pharmacum solers
 Nouam maritus indolem, novos mores.

*Philippus Bonus pauperem seniculum
 ebrium diei vnus principem creat, &
 pauperem recreat.*

Ex Ponti Heutheri lib. 4. Rer. Fland.

A Mœniorem fabulam suis dedit
 Brugis, ocello latioris Flandriæ,
 Philippus olim Belgici Princeps soli:
 Benigna fama nomen indidit Bonus.
 Cœnatus ibat cum suis inambulans
 Fors conticinio noctis. En medio foro
 Pauper seniculus cernitur iacens humi,
 Altum que stertens, qui que, dum somno graue
 Cerebrum labascit, fronte tellurem ferit.
 Hic de popinis in popinas influens

Adcò

Adeo capitulum tubine opplerat suum
 Vini meraci, aut candidæ cereuisiæ,
 Vt spongiarum more, vel Germanicæ
 Ad instar offæ, totus intus ac foris
 Maderet: & madebat in viciniâ,
 Stomacho ciborum potuumque prodigo,
 (Pace id legentum dixerim) mixtis mero
 Tellus aperta frustulis. Denso in luto
 Hinc cento miseri pallij, tritissimus
 Illinc galerus, isque de paleâ leui
 Malefartus olim, iam foratus vndique.

Risit Philippus ebrij spectaculo:
 Risere comites, vellicantes hi manu,
 Hi pede sepultum in sorde densatâ virum:
 Nil excitari dormiens, nec id magè,
 Immane quàm si marmor, aut rupes foret.
 Probare cupiens Dux reapse quàm sit hæc
 Et vita somnus, & voluptas somnium;
 „ Famuli, Philippus inquit, hinc modò ilicet
 „ Cadauer istuc ebrij senis meas
 „ Efferte in ædes, & meum in thalamum date.

Corripitur vlnis famulitij (Truncus merus,
 Nisi quod profundos sesquipede ronchos dabat)
 Mustum propinans ore baiulis sui.
 Ventum in penates. Cœptus est barbam, manus,
 Et os lauari: more gliris ebrij
 Dormit lauando: fetidâ nudariet
 Dein lacernâ, lineâ circumdari:
 Nudando, vestiendo, stertit improbè.
 Toro ille tandem Principis locariet,
 Et in hoc sepulchro plumeo ignarus sui
 Dormire Truncus in diei crastinæ

Manè calefactum. Iamque somnus viribus
 Elumbis, animo cœperat frenos dare,
 Ad se vt rediret: vt rediuit, ilicò
 Tractare tacitus mollicella lintea,
 » Et voce trepidus & manu, Quid hoc rei?
 » Mehercle non est hic domesticus torus,
 » Non est rigente cannabi textum toral,
 » Quo media tegitur vxor, & medius ego.

Hæc ille secum mussitans & palpitans:
 Vt nocte natus vnicâ fungus solet,
 Suum stupere verticem & teres caput,
 Adcò decoris intus opulentum strijs,
 Hodieque it uris in catinos nobiles,
 Quæ vile fuerant vespere hesterno lutum,
 Haud aliter iste coniugis fenex suæ,
 Probeque miseri prandij hesterni memor,
 (Quod aliorum fuerat) & cœnæ memor,
 In quâ bibisset largius: fori, luti,
 Somni, galeri, pallij nihil memor,
 Stupefactus hæret, intuens conopei,
 In quo recumbit, discolors fragulas,
 Aulæa muris conspicatur vndique
 Pensilia, iam tum pectinis Flandri decus.

Sensere vigiles semiexcitum fenem.
 Moxque referatâ ianuâ intrò se dare
 Pueri ab honore plurimi, nudi caput,
 Simulare docti (sic Philippus iusserat)
 Ridere vetiti, ni medullitus velint
 Ridere, pueri vapulones vt solent
 Plorare Belgæ. Stat suum cunctis onus.
 Hi ferre vestem plurimam, hi monilia,
 Manibus lauandis alteri gutturnium.

Hos inter vnus lenè submisso genu,
 „ Manuq̄ue labris subditâ, Stratis, ait,
 „ Magnanime Princeps, adlubet discedere?
 „ En sole calido medius irrepit dies,
 „ Et foribus astant, qui salute Principem
 „ Donare Proceres optimâ volunt suum.
 Senex filenter hos & illos contuens,
 Et hi filentes, ac ab ore penduli,
 Si quando lubeat proloqui, aut nutum dare;
 Dein oculorum grandioribus orbibus
 „ Et horsum & horsum despicit. Quid hoc rei,
 „ Quid hocce iuuenum est? quidve gestant vestium?
 Nec credit aliud, quàm videre somnium.
 Tandemq̄ue quidquid hîc sit, aut non sit rei,
 Seruire decernit foro, & bono fui
 Dum datur, & yti tam beato somnio.
 Induere statuit Principem, cum vestibus,
 Quas varia porrigebat astantum manus,
 Et ostro, & auro, & margaritis fulgidas.
 Induitur, vndâ suaue olente se lauit:
 (Cuncta è latèbris Dux videt, ridet suis)
 Speculumq̄ue formæ consulendo iudicem,
 Barbam retorquet hinc & hinc, & quâ potest
 Manu liquente, quidquid est super comæ
 Senilis, altum surrigit. Spectabilem
 Fuisse quondam credidisses Principem,
 Adeo venustè præferebat Principem.
 Iurare non ausim tamen, quin pauperis
 Subinde gestus euolarit inscio,
 Dum nare cubitum tergit, aut caput scabit,
 Vt bella quondam nuptui felis data,
 Non potuit illa, mure viso, protinus

Non

Non esse felis; sic Codrus, collo licet
Monile ferret aureum, Codrus fuit.

Quoties ephebi (gens iocari nescia,
Vbi se dat anſa; ſed recentium modò
Memores minarum, quas Philippus) improbo
Prægnante riſu, pectori adpreſſâ manu,
Labriſque morſis, vel dedere lacrymas,
Vel ſe gradu tulere præcipiti foras;
Vt hîc cachinnis liberalioribus

Novi ſalutem dedicarent Principis.

Intrare Proceres, eminuſque flexili

Genu ſalutes exhibere Nobiles:

Solo ille nutu reddit. Inde ſplendidam

Itum eſt in Aulam, iam vocante prandio

Lautè parato, Hîc Principi Princeps locus,

Et in catino Principe eſcæ Principes,

Vinumque Princeps in culullo Principe,

Potando, edendo ſeniculus Princeps erat.

Menſis remotis, itur in tripudia,

Aucupia, ludos, varia, quæ varius ſibi

Extemporali ſuggerebat Principi,

Et quæ voluptas ſuggerebat aſſeclis.

Vbi que latebris ſtat Philippus in ſuis,

Et inde pleno ſplene riſui litat.

Poſt appetente ſole veſperuginis,

Repetitur aula, par que cœna prandio,

Et hîc Ephebi nequiores Principi

Porgere viciffim crebrius pleniffima,

Et quæ bibones ſternent validiffimos,

Oblivioſo Maſſico carcheſia,

Meuſque Princeps Principaliter bibit,

Seu Chia, ſeu Falerna, ſeu Gazetica.

Iam nabat oculus: lingua de liris suis,
 Et mens abibat de suis; redit sopor,
 Qui pridianâ vesperâ medio foro
 Mactarat hominem. Prodit è visorio
 Tandem Philippus, ebrium mandat senem
 Suis recondi vestibus, ferri foràs,
 Sublinier antè sordibus, nempe vt modò,
 Qui fuerat, esset, seque nosset promptius.
 Redditus eidem, quo recubuerat, loco,
 Ronchos eosdem idem refundens in lutum,
 Iacuit recliuis in diem pellucidam.
 Tum lumen oculis quærere affrictis manu
 Cœpit lutosâ, & ipse sese quærere.

O quisquis aditas (& Philippus miserat,
 Præfens futuræ qui rei censor foret)
 Vt hiscat ore, cernis? vt oculos rotet?
 Vt pandat vlnas? vt relaxet tibias
 Algore nocturno graues? circumspicit
 Ambiguus oculis, hos dein figit solo.
 Quid voluat animo, cernis? vt passim solent,
 Quibus soporis somnijque cornea
 Aula dedit epuli lautioris somnium;
 Meminere primùm somniasse prosperum;
 Et inde venis agilior sanguis salit:
 Quid porò rerum fuerit, id sunt nescij;
 Sensim absque sensu se volûcris prandij
 Imago læta reddit. Haud aliter senex,
 Vbi regionum gentiumque non probè
 Meminerat, & deinde meminerat, Ducis
 Se nomen, aulam, prandium, ludos, aues
 Captasse, & illud (lixa ceu patinas solet)
 Animoque lambit & relambit somnium,

Domum-

Iam

Domumque remigrans, somnij vxorem sui
Vicumque totum complet ac viciniam.

O quisquis audis, discce quod praefens tibi
Res ipsa iurat, & Philippus in sene
Digito fidelis experimenti notat,
» Quam vita somno defidi distet nihil,
» Et quam voluptas somnio distet nihil.

Auis S. Anselmi precibus eripitur.

Ex Vita lib. 2.

PVer volucrem forte compediuerat
Tenace visco, vel coarctatam in scrobe
Supereminenti tegulam fefellerat.
Hanc deinde filo vinxerat reductili,
Ut abire patiens hac vel hac aethrae via,
Et nunc abitui, nunc receptui canens,
Cum ferret animus, deuocaret in manum,
Caucaeque condens in fenestros lares,
In volupe lucis destinaret postera.

Emissa quoties, liberam sese rata,
Auis cachinnos edere & nunc altior
Ridere puerum voluit, at pedunculum
Vbi fuit domino deprimi sensit suum,
Tum praedolore, praepudore lacrymans
Mutire tota, sed vicissim gaudia
Sua esse puero de reducta sospite,
Reducemque digito mancipare praesidi.

Anselmus ille Cantuariae pedo
Sacræque notus insula, fors hac iter,
Vinctæque pedicas conspicatus alitis,

» Vt

» Vt miseror, inquit, ut que (sollicitus vicem
 » Volantis huius mancipi) ereptam velim!
 A mente votum, vox ab ore, fluxerant,
 En spontè ruptus funis in partes abit,
 Abit & in auras ales, in lacrymas puer
 Abit solutus, & nihil nisi hinc manu
 Filum superstes eiulans refert domum.
 Sublimis illa, fune nota pendulo,
 Supraque volitans, reddit Anselmo bonas
 Sonore grates; reddit & puero suas
 Cum felle sannas, parque rediuuium pari.
 At inde comites ille versus ad suos,
 » Vt ploro (rursus inquit) ut miseror vicem
 » Miserrimorum funditus mortalium,
 » Quos ater auceps Tartari ut volucres habet!
 » Quos mille laqueis, mille captatos plagis
 » Vbi fune longo vinxit Assuetudinis;
 » Frugi esse cupiant, esto, se tollant humo,
 » Cæloque propius aduolare gestiant,
 » Melions auræ remiges; frustra omnia:
 » Ni facilis assit, vincla qui incidat Deus,
 » Illicet eodem retium, eodem sordium
 Fœdè reditur, & manetur fœdius.
 Et ille quondam sic Beatus ad suos.
 Ergo agite sultis, quotquot obstrictos habet
 Aut impetigo gloriæ, aut libidinis,
 Aut æstus iræ, aut pertinax opum sitis,
 Aut deses animi torpor, aut venter popa,
 Aut viperinæ vulnus inuidentiæ,
 (His namque pedicis Cerberaster septiceps,
 Cui mens in ictu semper est, vos distinet)
 Mora nulla, dante, qui potest & vult, Deo,

Isthæc

Isthæc agite dum dissipate stirpitus
 Malenata vincla, exite vires viribus:
 Et facite, qui vos crebrilius fecit iocum,
 Vulturius ille mango se risum vt fleat.

*Sub S. Anselmi equum lepuseulus
 confugit.*

Ex eiusdem Vita lib. 2.

Nictante Phœbo, iamque noctis in sinu
 Ineunte somnos, & sibi torum in rube
 Ramosiore strauerat lepuseulus.
 Indormiebat (vt solent) lenissimum,
 Solis ocellis peruigil, donec bonæ
 Lucida diei tela Sol oriens dedit.

Hunc vis odora transmeantium canum
 Repentè sensit, illicet baubatibus
 Astra ferientes, naribus vestigia
 Leporina lustrant. Sensit & rubi aduena
 Suam sibi arcem flebili obsidio premi,
 Eamque muris hac & illac peruiam;
 Nec intus arma, nec foris spem subsidit.

In pedibus obli sola vita, sola vis,
 Et in propinquo specula: haud enim procul
 Anselmus equitans antecesserat suis.
 Lepus ergo tacitus, perque posticum rubi
 Pernice saltu rectâ ad Anselmum viâ.

Olfecit hostis, vidit, & celer gradu
 Sequitur fugacem gens volucripes canum.

Iam pænè caudam de molossis quispiam
 Captabat ore, quando munitissimum

Nactus

Nactus hic asylon, desijt fugæ, stetit,
 Immotus hostes risit (vt miles solet
 Si quando deprehensus, & tandem fugâ
 Elapsus hosti est) sic inexsuperabili
 Velut arce tutus, sub caballo Præfulis
 Restat timoris integer lepusculus.

Inde famulorum turma, spe leporem vorans,
 Quidquid molossûm, quidquid est venaticûm,
 Increpat ore, virgulâ, manu, pede,
 Proritat, vrget. Ast aliud illi nihil,
 Quàm circumerrant, & salutant hospitem
 Caudâ benignâ, catulus vt catulum solet.

Vt crebra, sæclis Martyrum feracibus,
 Missa in beatos cælitum Testes fera,
 Statu iubarum & faucium voragine,
 Gelidi Theatra tota complebat metus,
 Iam iamque vastum seminudos in viros
 Datura dentem, sed propinquans ilicò
 Rabiem cruentam sopiebat cernua,
 Pedibusque sanctis osculum dabat cicur;

Haud secus inertes, & canum oblitæ canes,
 Nil dentis ausæ, molliores accubant
 Ipso capillo leporis. A cane condito
 Nemo canis vsquam tam fuit lepori pius;
 A lepore primo nemo tam impavidus lepus;
 Sonipedis inter tibias, periculi
 Securus, oculo spectat intrepido canes,
 Sibi que facilis patitur ad lambi pedes.

Equo retento stabat Anselmus, suis
 Dispar comitibus, altiora peruolans,
 Animo que flecti cereus, leporis metum
 „ Panè ipse metuens, Sic (ait) Stygiæ canes

„ Abitu-

„ Abiturientem de vepreto corporis
 „ Cingunt animulam, sic vorare gestiunt.
 Dein minante dexterâ terrens canes,
 „ Famulosque nutu commonens: Abi citus,
 „ Abi, inquit & te, quidquid adstantes hient,
 „ In densa condeare mora, mi lepulcule.
 Dixerat. Ab arce victor actutum suâ
 Lepus abit, abeunt à lepore victi canes,
 Canumque domini. Sed fuit victoriæ
 Anselmus auctor, auctor Anselmo Deus.

*Mirus euentus; Capra à lupo raptanda
 cornua in eius fauces ingerit, ambo in equi
 tergum delabuntur.*

Ex relatu viri probi.

IN Lotaringis nata lis super lupo est,
 Quem capra cepit, quem caballus in lares
 Detulit heriles. Lector Arbiter sede.
 Dum capra colle de supino tonfiles
 Auida genistas, aut cynorrhodon vorat,
 Nunc pede sinistro, nunc adulta dextero;
 En triduanâ semirosus inediâ
 Astat inopinæ proximus frater lopus.
 Quid illa faciat, quove proripiat gradum?
 Nec via, nec hora, nec modus super fugæ est;
 Fugere sociæ, fugit & gregis caper,
 Procul & in herbâ voluitur caprarius,
 Suos amores aut amicos concinens.
 Sesquipede dentes pandit irruens lopus
 „ Iam iamque. Quanto pollet ingenio Timor?
 „ Quid

» Quas non dat alas, dum licet: dum non licet,
 » Quæ non ministrat arma? testis hæc mea
 Capella, cui mox condidit Necessitas
 Animosa telum. Crederes? fastigia
 Capitis bicornis iactat in fauces lupi,
 Et vtrunque malas hoc veruto perfodit.

Incogitatis ambo sic nexi plagis,
 Capræ ille ramis, ista mandibulis lupi,
 Hælere primum. Conijce, ô Lector bone,
 Quid fuerit animi seu capellæ seu lupi?

Hic præ stupore, non secus quàm si sibi
 Sincipite crescent cornua (& iam creuerant)
 Et præ dolore fauciarum faucium,
 Oculos rotare, nil moueri, vel leues
 Edere vlulatus impos. Ast hirquis capra
 Iam dextra iam sinistra contuentibus
 Obliqua, barbam purpurascens videns
 Atro cruore, verita, ne mox in lupi
 Trahatur aluum tota, retroflectere:
 Et hanc volens nolensque captiuam sequi
 Captiuus ille, donec à vestigio
 Fallente lapsi, sic catenati ruunt
 De colle pariter, nunc lupum super capra,
 Vice reuolutâ nunc capram super lupus,
 Nunc, vt cylindrus, recta facti linea
 Parili rotatu ad vallis ima defluunt.

Fugâ suarum territus caprarius,
 Oculisque mirum conspicatus voluolum,
 Sollicitus hæret, quid caprâ fiet suâ;
 » Aduolat, & acri voce conclamat, Lupum ô,
 » Lupum ô sodales. Interim res altera
 Aliud stuporis indidit. Lasciuens

In valle fors caballus alti graminis
 Gaudebat esu, quando præceps impetus
 Capram lupumque iecit (ita casus tulit)
 In tergum equinum; stupidus istoc ponderis,
 Et tam propinqui trepidus aspectu lupi,
 Equus in heriles illicet ruit fores,
 Heroque prædam fortuitam destinat.
 Hinc lupus & inde capra stabant penfiles,
 Ut in macellum par solet nefrendium
 Gestare Corydon; Traditur lupus neci,
 Suoque capra redditur Caprario,
 Exanguis, algens, attonita si vnumquam fuit.
 Non inficetam fortè credens fabulam,
 Fœtum Poëtæ dicet ætas postera.

Sed gesta res est; auctôr est mihi, fidem
 Cui derogare non sit infimum scelus.
 Ardet etiamnum iurgium indiremptile, &
 Lis magna, prædam dum Caprarius suam,
 Quam capra cepit; alter astruit suam,
 Quam suus in ædes intulit suas equus.
 Vbique casus, non vbique ius valet.
 Dic Arbitr, vtri deuoueres hunc lupum?

Pueri duo cum IESU puero ientant.

Ex Ant. Senen. Chronic. anno 1240.

IN Santareno Lusitaniæ solo,
 Bernardus olim Dominici è coetu fuit,
 Vir, si quis illos inter, integerrimus.
 Is puerulorum par docile, blandum, innocens,
 Iam pia docebat Capita, iam mores probos,

Et Cultiorum litterarum exordia,
 Sed & ministros esse TER SANCTAE REI
 Iussi à Magistro stare, iussi flectere,
 Oculos in aram fixi, & aures in sacra
 Responfa vigiles esse, dum Mystes facit,
 Modestiores ipsâ erant modestiâ.
 Haud vt mei subinde discipuli solent,
 Qui, si vel atomus medius Aedem peruolet,
 Si musca pulset sibilo templi fores,
 Huc animum & oculum & ora vertunt ilicò.
 Sacris peractis, à Magistro fas erat,
 Famem vt leuarent, in propinquum tendere
 Pueris facellum cum canistro, quod sua
 Vtrique mater, manè primo, farserat
 Pomo, vel vuis, caseôve, ficubûsve,
 Et pane dulciario: nec defuit
 His tenue villum, plurimâ dilutum aquâ
 In ventriosis conditum cucurbitis.
 Ergo in sedili considerare ligneo,
 Et benè cibo, benè potui adprecariet,
 Suamq̃ue partiri alter alteri dapem:
 Et quæ premebat, vt fugaretur sitis,
 Bombos vicissim haurire de lagunculis.
 Iam sæpè id epuli struxerant eodem loci,
 Vbi ara stabat peruetus, & arâ super
 Haud indecora statua Magnæ Virginis,
 Solio sedentis arduo, cuius puer
 Molli recumbens in sinu, emissitio
 Spectabat oculo ferculum ientantium.
 Hunc penitus esurire iurasses probè.
 Non esuribat? En tibi cùm paruuli
 Solitâ fruuntur corbulæ annonâ, sinum

G

Expan.

Expandit icon Mater; icon Filius
 Molliter in aram, in humum deinde labitur,
 Adit, & salute hos donat aduentoriâ;
 Olli redonant, nec rogati, protinus
 Nouo propinant aduenæ; pomum & nuces
 Et cerasa & vuas porrigunt largâ manu;
 Excipit I E S V S dona lato supparo,
 Nec refugit esitare cum pueris puer,
 Et quid lagena ferret, experiri.

Demum canistro vacuo & expunctâ fame,
 Valedicto in aram tollitur I E S V S, & hinc
 In Matris vlnas, in suam hi sese domum.

Reditur illuc postero tamen die;
 Sed & diebus posteri sequacibus,
 Assiduus epulo sponse Christus est suâ
 Delapsus arâ. Rem diu taciti premunt;
 Sic ipsa fors iubebat Innocentia.

Tandem Magistro, quæ geruntur, detegunt,
 Puerumque memorant, ore formosissimo,
 Desertâ in alto Matre, cum ientantibus
 Ientare solitum, qui nec hilum de suo
 Huc vsque tulerit. Et stupore & gaudio
 Bernardus hæret; hæc deinde illos iubet
 Verba dare puero, si rediret, Hospiti.

” Mi Domine, menses nunc fere plusculi
 ” Cùm (pace dictum sit tuâ) ad nostram frequens
 ” Conuiuia mensam ventitas, nec symbolum
 ” Exile confers vel semel: saltem è tuâ
 ” Huc infer escâ buccam; ni mauelis
 ” Nos & Magistrum (quod præoptamus) tuo
 ” Felicitare prandio; istuc vt velis,
 ” Is te rogatum voluit, & nos supplices.

Verba

Verba hæc Magistri memoriæ insculpunt suæ.

Redit reductâ cum die ientatio,
Nec fuit I E S V S immemor reuertier,
Lætus alienâ victitare de quadrâ.

Abituriebat iam satur, quando puer
Manicâ prehensum affatur illis vocibus,
Quas sibi Magister pridie expediuerat.

Arripit innocentulis Puer Deus.
» Macti esse (pueris inquit) innocentia,
» Quæ mihi in amore est ac honore plurimo,
» Vobis, amicum vt par rependam, spondeo,
» Cum sacra fuerit Dominici Ascensûs dies,
» Vos & Magistrum prandij volo mei
» Adesse socios. hæc Magistro reddite.

Lætitia pueris mira pectus impetit,
Vt audiere, & aduolantes ad suum,
» Magister, aiunt, ô Magister, aureus
» Puellus ille, quem videmus hospitem &
» Quotidiano conuenam ientaculo,
» Vt est rogatus, pellubenter in suum
» Inuitat ille te, ille nos triclinium,
» Mox appetente Dominici Ascensûs die.

Lethum imminere præcipit sibi & suis
Bernardus: ergo sese vt illi mox parent,
(Et seipsè morti destinatae comparans)
Edicit augur optimus, secumque ait
Grande subituros hinc breuè Palatium,
Cui laquear aurum est, murus aurum est, ipsaque
Humus adamante strata, plus Phœbo micat.
Vbi genialis mensa lauta, splendida,
Regemque Pontificemque conuiuas habet.
Pueris salibant exta sesquipedes duos,

Præ spebus amplis tam beati prandij.
 Et exilibat lingua, cum domi volunt
 Noluntque matri prodere arcanum suæ.
 Tacuere, veriti ne moras innecteret.

Tandem ergo præstituta promisso dies
 Affulfit; adsunt Pueruli, loti manus,
 Et ora loti, & veste belli candidâ:
 Mystes ad eandem ritè Bernardus sacris
 Operatur Aram: vtrimque flexi supplicem
 Missæ administri poplitem, precarios
 Orbis volutant, & subinde in Hospitem
 Gremio Parentis incubantem subrigunt
 Lenes ocellos, atque promissi monent.

Annuere bellus Pustio è Matris sinu,
 Visusque commonere vt accincti forent,
 Bernardus animo stans anhelo ad sidera,
 Vix I T E dixit, vixque M I S S A EST ^{victima,}
 Cum lenis omnes somnus abreptos humi
 Reclinat, atque hinc prandio æterno beat;
 Nam morte placidâ dissoluti, illò volant,
 Agnus vbi Mensa est, & Minister, & Dapes.

Inuideo (condonate liuori meo)
 Tibi Magister & tuis id Prandium;
 Sed inuidere (parcite errori meo.)
 Ego antè vobis debui Innocentiam,
 O expetendæ sortis Innocentiam!

*Longobardus mutam vetulam demonem,
esse ratus, eam aggreditur, & prosteruit,
ut olim S. Margareta demonem.*

Ex Petr. Rausani hist. lib. 35.

L Audes Marina (Margaretam dicimus)
Podio perorans è sacro Vincentius,
» Illa, inquebat, belluæ illacrymabili,
» (Quæ se videndam dederat horrendo & truce
» Draconis habitu iamque fauces panderat,
» Ut in ima raperet deuoratam viscera)
» Animola ventrem vorticosum diffidit,
» Ope sacro-sanctæ tesserae & fidei manu.
Hæc ipse. Stabat ore patulo quispiam
Cis natus Alpes iuuenis, in paucis pius,
Piaque lectionis auditor frequens;
Sed Longobardo simplici, ac improvido,
Salis vna mica deerat, ac prudentiæ;
» O quam (profando tacitus ac solus sibi)
» Si stygius ille Furcifer sese mihi
» Daret intuendum, ut Margaretae olim dedit!
» Quam luculentè hunc pinserem, tergum darem
» Elumbe, caudam effringerem, obtererem caput!
Dixerat, & in præalta sese gramina
Prati propinqui contulit: flexo hinc genu
Ad sepiis umbram, coepit ardentissima
In vota ferri, rem velut deposceret,
Qua cardo volueretur octauæ poli,
Deum, Deoque quotquot adsunt Cælites
Per supera rogitans omnia, & sacra omnia,

Vt cum nefasto fas sit hoste congredi.

Perdiderat horæ plus sâtis, quando tibi en
 Vetula è Magistri villici famulatio
 Inire pratum, falce (quâ fœnum fecer,
 Et delicatum prandium bobus parer,)
 Armata dextram, sed sinistram vinculo,
 Decrepita, capite tremula, vultu lurida,
 Et sempiterna erat catarrhorum penus,
 Oculis rubricâ depluentibus, genâ
 Vtrinque rugis exaratâ funditus,
 Dens vnus illi & vnicus, & ingens fuit,
 Medioque labio, ceu proboscis emicans.
 Ex quo ipsa vitam viuere hanc occœperat,
 Audire voces impos, impos reddere,
 Solis locuta gestuosis nutibus.
 Fôrs &, Sinarum more, prolixissimos
 Et ad scabendam durius duram cutem,
 Aluerat vngues, & comam non comperat,
 Passa fluitare & hinc & hinc: verbo vnico,
 Senile monstrum. Iam precanti proxima,
 Tussibat illa tussim anus veterrimæ,
 (Vt erat) coque grandius, quò surda erat.

Audire Iuuenis, intueri, surgere,
 Credere receptas & ratas Cælo preces,
 Et adesse iussum dæmonem certamini,
 „ Ades, ades, inquit, Hostis optatissime;
 „ Dolos inertes consuis, frustra hanc anum
 „ Mentiris: ego te ex vnguibus probissimè
 „ Noui Leonem, nec tuas vires pili
 „ Facio, nec artes æstimo caudâ allij.
 „ Mecum est ab alto Numen, aduersum tibi.
 Pugno ergo pruriante se dat obuium,

Librat

Librat lacertos, pileum fronti apprimit,
 Pugnacium instar paruulorum. Protinus
 Retro-Muta-cedit, vocibusque inconditis
 (Queis, sui in olympo gutturis, muti solent
 Gannire, more vulpium) quâ vi licet,
 Iuuenem irruentem territat, falcem vibrat
 Trepida, sed ille pallij excussu leui
 Falcem minantis è manu mox eripit:
 Dein crine raptam sordido affligens solo,
 » Iô triumphè! vicimus, ait, vicimus:
 » Ehodum Tubicines, agite Tympanotribæ.
 Adoritur ergo bellus Entellam Dares,
 Cædit misellam falce, calce proterit,
 Oneratque densis ictibus, onerat probris:
 » Veterator (aiens) sycophanta, proditor,
 » Qui inuisus, improuisus, insidias, dolos,
 » Et damna nobis non opina parturis,
 » Lucifuge nebulo, nunc ego te, nunc ego
 » Visum & videntem, quo mereris & decet,
 » Et mihi salubris fuerit, excipiam modo.
 Hæc ille: at illa quò potest, hostem suo
 Scarificat vngue, crura dente vellicat,
 Et linguam inanem ventilans, opem rogat,
 Opem propinquos rusticos: adsunt citi,
 Conuulnerantem semouent, mutam erigunt,
 Sed ipsa morte iam fatiscit proximâ.
 In vincla compingunt reum, de capite agunt,
 Et messuisset falce mors illum suâ,
 Qui falce Vetulam ad limen Orci duxerat,
 Nisi mox eodem conuolans Ferrerius,
 Manus ad astra supplices dans, & preces,
 Fari dedisset Mutæ, & insolitâ sibi

Eluere sordes voce. Fatur, eluit,
 Et moritur. Exin prælij infausti pugil
 Edoctus alio ex vngue nosse dæmonem,
 Suam professus candidè imprudentiam,
 Redire finitur Longobardos ad suos,
 Nec vltra in Orci filios pugnaturit.
 » Mens fraudis expers plurimis fraudi fuit,
 » Dum nimius illam zelus in præceptis tulit.

*Joannes Conaxa liberos ingratos moriens
 bellè ludit, clauam horridam ijs in arca
 relinquens, loco pecunia.*

Ex Collect. Specul.

COnaxa, lepidum nomen, & lepidum caput,
 Cetera opulentus, & Senator oppidi,
 Dederat honesto nuptui gnatas duas,
 Generosque grandi dote coniugauerat,
 Eoque amoris seu furoris prodigi
 Insanus ierat, liberorum amantior,
 Ut, quidquid æris intus, agrorum foris,
 Aut frugum in amplis possidebat horreis,
 Id Filiarum plueret in vastos sinus.
 Et erant petaces Filia, si quid lare
 Foret in paterno, quod sitibundis probè
 Rideret oculis: vixque dimidiam is sibi
 Seruabat alam, si nefrendem assauerat.
 Sed & vicissim à liberis vocarier
 Nunc ad profana, ad sacra nunc Encenia,
 Vel ad exta delibanda mactati bouis,
 Aut prolis in lucem datæ repotia,

Haud

Haud absque lucro; namque captus his plagis

Conaxa natus aptus emulgerier,

Curabat (ædes ut repetierat suas)

Iam vasa transfuehenda, iam tapetia,

Aliaque pretij haud infimi cimelia,

Ad sanguifugas destinanda Filias.

Vbi Dare tandem & Commodare mortuū est,

Vbi & Conaxæ de-pecu-fuit-nia,

Vbi frixa misero rapa vix cibus fuit,

Vix tenuis vnda potus, ex illo à Patre

Abesse Generi, non videri Filia:

Sique ipse natos sponte viseret suâ,

Vix pænè nosci, vix salutari Pater:

Et quando perdix circumerrabat foco,

Vel ouillus armus, his futurus prandium;

Ne fortè patrios inuolarent in oculos,

Ea derepentè subtrahi ipso cum veru.

Nidore solo pastus in suum redux

Conaxa limen, hinc & in sese redux

Cœpit profari, & ipse sese carpere:

„ Itan' Conaxa? sic tibi tui os sublinunt,

„ Sic depilato, deglabrato stirpitis?

„ Ea Filiarum est talio in Patrem pium,

„ Et ista nostræ lucra prodigentia?

Dixerat, & vnguem, dente viuacissimo,

Dextri & sinistri pollicis momorderat.

Mox absamico dite, clàm suis, sibi

Talenta plura mutua exposcit, die

Reddenda spondens tertio: dein liberos

An inire secum cœnulam velint, rogat.

Non abnuère. cœnitatur. At breui

Epulis remoris, in suum se abdens Pater

Conclane, nummos ilicet grandi sono
 Superque mensâ altissimas atq; strues
 Agitare studio, ducere & reducere
 Hinc inde summas: nec diu, quin concitâ
 Illò aduolarent cum maritis Filia,
 Aurem admouerent curiosam ianua,
 Oculumque rimis, quâ intueri fas erat.
 » Papæ! (sulfuro mustitabant mutuo,
 Crebrumque iunctis manibus affricum dabant)
 » Tantumne reliqui noster in oculis habet?
 » Latere tamdiu potuit aurum mucidum?
 » Neque naris illuc nostra se introrsum dedit,
 » Neque manus usque huc? Pergit inter hæc bonus
 Eucio minutos è bilance expendere,
 Vel adulterinos cote prodere aureos.

Tandem volutus atque reuolutus diu
 Conditur in arcam Plurus & grandem & grauem
 Et hoc labore fessus, abstersâ manu
 Tractato ab auro liuidâ, egreditur senex.
 Nil scire simulant Filia, & lætæ domum,
 Dato Parenti molliusculo vale.

Protinus amico mutuos, & clam, refert
 Conaxa nummos, interim seruat domi
 Castè & pudicè, pessulo septemplici
 Arcam obseratam, sed pecuniæ vicem
 Aliud subibat ponderis. Nocte exule,
 Vix manè sese postero induerat dies,
 En tibi (cadauer visere vt corui solent
 Furis, Pelasgam in litteram recens dati,)
 Venire generi, conuenire Filia,
 Patri salutes adprecari melleas,
 Et quî valeret, quid iuberet, poscere.

Videt,

Videt, audit, & susurrat, & quassans caput,
 Velut senili collabascit pondere,
 In tacita mutus verba prorumpit sibi,
 „ Non hæ tibi, Conaxa, sed Cani tuo
 „ Dantur salutes, exhibentur gratiæ.
 „ Attamen abundè hinc & tibi posthac erit
 „ (Vt se ista dant initia) lautiusculè.

Neque vanus Augur aut aruspex is fuit:
 Certare deinceps Filiæ, vtra promptius
 Maiora quàm valore, quàm frequentia
 Rediuiui amoris in Patrem signa ederet.
 Hinc blandientium more, nunc palpum dare,
 Nunc è paternâ veste floccos demere:
 Et si deessent, qui deessent, demere:
 Frontem Parentis si momordisset culex,
 Plorare dociles, condolere Filiæ,
 Ac si colubri dente saucius foret.
 Si fortè siccum flueret in guttur seni
 Leuis catarrhus, qui cicadam haud pungeret,
 Suspiriosæ, lacrymosæ Filiæ
 Quos non metus, quos non dolores exhibent?

Hæc ille natis iam benignioribus:

„ Audite Natæ vosque Natarum viri,
 „ Qui me parentem, pignora vt decet, colent,
 „ Vtque ad supremi funeris suspiria;
 „ Hos ego. Talenta plura dudum condidi:
 „ Intacta vobis seruo, si. (Tacitus stetit.)
 „ Vt proinde felix & salutiferum fiet,
 „ Dum valeo, vitam dum superstes haurio,
 „ Volo in sacrificos & sacras superis domos
 „ Vestro Talentum ex ære dispertirier:
 „ Tantumdem honestis inopibus, quos limina

» Aliena terere haud fert pudor, datum volo.
 Proles capeffunt imperata: creditus
 Dormire in arcâ Plutus hos vigilis facit.
 Nam pro paternâ seu falute, seu exitu
 (Qui fapè votis est in auidioribus)
 Fundenda ad aras vota curant impigri,
 Donaque in egenos copiofius ferunt.

Tandem Conaxam letifer morbus dedit
 Fato propinquum: voce tunc emortuâ,
 Suis fupremis confulens, hæc ad fuos:
 » Audite Soboles, in fit, hæc iuffa vltima:
 » Dum mors ariftas falce melfuerit meas,
 » Volo, meorum more maiorum, mihi
 » Funebria pompâ iuffa magnificâ dari,
 » Ampliffimis que, quâ liceat, impendijs.
 » Sumptus rependet, quam videtis lectulo
 » Arcam accubantem. Dixit, & feffum caput
 Iffa inter ora Prolium letho dedit.

Lacrymas dedere Filia, quas liberi
 Ingrati & auidi & inuerecundi folent.
 Euanuere pennulâ velocius,
 Bullaque quam molitur è conchâ puer.

Nec tamen omiffa mortuo folemnias;
 Stetere magno. Post parentales dapes,
 Et iuffa demum perfoluta, curritur
 Ad Arcam, ad Arcam, & panditur. Rifus bone!
 Non inerat oboli decima, non teruncij,
 Sed claua multinodis, ingens, horrida,
 Quæ icflu obruiiffet vnico boues duos.
 Olli character vncialis inditus
 Mentem fupremam & verba teffantis dabat.
Quisquis, feipfe negligens, Proles amat

Aequo tenerius, ac honesto largius,

Ex asse is heres huius esto Peculij.

Ita do, ita lego, ita testor, hac mens ultima.

Creuere nasi heredibus palmos decem.

- » Si sapitis, hinc vos sapite Proles improbae,
- » Senium Parentum colite, quo par est, modo:
- » Si sapitis, hinc & sapite, Patres prodigi,
- » Franos amori ponite, & donis modum.

Hereticus Minister dum procatur, à Ma-
tronâ pudicâ vennum exponitur in Arcâ, in
quâ seipse condiderat, ne deprehenderetur.

Ex Histor. impressâ Agen. 1615.

L Vbens ministris vellico par aurium,
Namque hi Magistri prurientes auribus,
Has sibi fricari gestiunt, ritu canum,
Aut sibimet affricare, ritu felium.
Iuuenis Minister vrbe Cleraci fuit;
Sed (quod dolendum, quod pudendum est) is simul
Procus erat & Minister, vt multi solent:
Parcite, quaternas si decusso litteras;
Porcus erat, & Minister, vt plures solent,
Nati salacis in volutabro suis.
Quacumque gressum ferret hic Veneris nepos,
Suae ministros impigros pruriginis
Oculos Minister eumbrabat in obuias,
Aliena coniux seu foret, seu non foret;
Prurigo totus, palea totus arida,
Et stupa totus, natus vri & vrere,
Si tenuis olli flamma fixet obuia.

Si fora subiret, aut obiret compita,
 Crepidâ hinniente, lubricante tibiâ,
 Crispante naso, furrigente palpebrâ,
 Oculos natantes in libidinis luto,
 Petulcus euibrabat in pulcherrimas.

Si primus Helenas inter, aut Lucretias,
 (Quod crebrius solebat) inter Thaidas
 Sederet, epuli modiperator splendidi,
 Petulcus euibrabat in pulcherrimas.

Si fors ab alto fulminaret pulpito,
 Et has & illas sessitantes cerneret,
 Comptas, venustas, & medullarum faces:
 Hic ore fluitans, verba contortuplicans,
 Perdens memoriæ miser epistomium suæ,
 Petulcus euibrabat in pulcherrimas.

Si cœna fieret anti-sacro-sanctissima,
 Vbi à Ministro porgitur panis merus,
 (Qui si superfit, & datur cani merus)
 Vinumque, quod bibacibus placet, merum,
 Petulcus euibrabat in pulcherrimas,
 Et diu sinebat eliquari cantharum,
 Diu decoras vt tueri ius foret.

Si Caia Caio nuberet formosula,
 Ipso, vt decebat, pronubo, quibus ignibus
 Ardebat intus Aetna, fumabat foris.

Vnam ille reliquas inter arsit: hæc erat
 Pudica coniux cuius haud gregarij:
 Quem si peregrè abisse perferentisceret
 Odorus auceps; hamus, hamus ilicet
 Iam litteris in promptu erat, iam flosculis,
 Varioque adortus missili munusculo
 Intaminatam pectoris casti niuem,

Dum

Dum millies procatur importunius,
 Dumque vt columba circumerrat, millies
 Tulit repulsam, sensit & crepidam sibi
 In vtramque narim non semel compingiet.

Molestiarum deuorarat plus satis
 Matrona; damnum metuit, & suæ vicem
 Sollicita famæ, coniugi tandem refert,
 Quas hic familiæ spurcus insidias struat,
 Quas & pudori machinas cudat suo.
 Frenet Maritus, & vicissim moliens
 Suum Ministro dedecus, suam fabam,
 Per ima cuncta iurat, admorso labro,
 » Non sic abibis, ô adulterum Pecus,
 » Non sic abibis. Ergo præproperus equo
 Abire fingit vrbe, mandat coniugi
 Si fors Magister Ganeo repedauerit,
 In intimum vt cubile deducat procum.

Abiens equo vix calcar admorat suo,
 En tibi petulcus aduolat, pulsat fores,
 Matrona pandit, ridet, ingredi finit,
 Lares in imos abdit, & subter toro,
 Donec profunda sola nox esset vigil.

Haud mora; Marito sic volente, satellites
 (Ac si seuerus destinasset creditor)
 Irruere, conclamare, scrutari omnia,
 Aeris alieni gratiâ, quod soluier
 Non nisi sub hastâ spes sit in medio foro.
 Mulier sonorâ voce, cum harpagonibus
 Iurgare simulat, & Vir execrariet.

Audit Minister, & propinquus, & tremens
 Sudat sub ipso deprehendendus toro,
 Ni fugiat. Eheu, fugere ne vel specula est.

Postica

Postica non est ianua, haud est angulus,
 Quò se abdat, vllus, & fenestra est altior,
 Nec in caminum scandere misero licet,
 Acuum nigellis institoribus vt licet;
 Illos pater Sabaudus à puero docet
 Et esse turpes, & caminos verrere.
 Quid agat? Asylum restat vnum & vnicum:
 Erat Arca scrutis hîc referta sordidis:
 Huc ille quantus quantus est, sese intodit,
 Thesaurus ingens sordium; silentio
 Tum claudit Arcam; & spiritum & tussim premit
 Scilicet in antro hoc non suo mus tutus est.

» Satelles intrat, En supellex, en, ait,
 » Venalis Arca, deuehatur in forum,
 » Et creditori mitigando erit satis.
 Quid fuerit animi, quid pudoris, quid metus
 Meo Ministro, suspicari licet.
 Gallina vulpes inter vt pallet duas,
 Interque feles musculus, velut duos
 Inter columba vultures, inter lupos
 Ouicula totidem, quodque trepidandum magis,
 Inter duos vt rusticus causitrahos:
 Sic tremulus inter baiulos & pensilis
 Minister horret; tantus hunc vrit metus,
 Vt oua pressa pectori, possent coqui.

Tandem emouetur (quod cadat feliciter)
 Venumque fertur in fori meditullium.

Adeste, Adeste, conuenæ, aduenæ, incolæ.
 Illicò forenses deambulones, aucupes
 Rerum nouarum, nuntiorum haruspices,
 Sed & propolæ, ad hoc Cloacinæ Deæ
 » Nobile sacellum conuolant: Quid, inquiunt,

» Hæc

» Hæc longa, picta, vincta ferro candido,
 » Et grauior Arca? Credite (aiunt baiuli
 Docti creare & prorogare fabulam)
 » Vendibilis Arca est, & quod intus delitet;
 » In hac volumen integrum & pulcherrimum est,
 » Quod noster heros Plessius, Samurij
 » Iniquitatis edidit Mysterium.
 » In hac Geneuæ castitas, velut in lare
 » Residet paterno. Quidquid hic tandem fiet,
 » Non pote minoris vendier obolis tribus.
 Riseret ciues, hos iocariet rati,
 Pandatur ergo, clamitant, & panditur;
 Arcâ patente, vidit vt malum diem
 Occultus inter scruta vespertilio,
 Os manibus abdit: ast vbi satellites
 Ab ore semôrunt manus, Dominum vident,
 Dominum Ministrum, longam in Arcâ noctuam.
 Tum Stupor, & Ira, & Risus, & iustus Dolor,
 Suam dederunt in foro comœdiam.
 Pudore sed enim Prologo, Epilogo Infamiâ.
 Vt cuique subitò libuit aspectantium,
 Pars magna risu diffuunt, pars lacrymis;
 Ea feminarum laus fuit lugentium
 Luctum Ministri: pars in iras feruidi
 Panè in capillos, inque barbam prouunt.
 Sunt, qui imprecentur impudico tergori
 Benè macerati viminis centum doses,
 Mersamque vellent in lacu Gebennico
 Et Arcam, & Arcæ pondus. Extemplò foras
 Is in pedes, & se in tabernam proximam,
 Hoc expeditus è sepulcro, proripit.
 Delata res est ad patres Gebennicos.

Mox

Mox ad lucernam nocte (ne sciret dies,)
 Coacta synodus: vt fit, in varias itum est.
 Fuere pœnas qui horridas decernerent:
 His zelus ambedebat vltimam cutem.

Sed mulus vt mulum scabit: synedrij
 Stetit à Ministro mollior sententia.

Iubent carere publico, gestæ rei
 Donec sepulta fama conquiesceret,
 Obluijque sese in Arcam conderet.
 Sed ea recondi, sed latere noluit,
 Solita volare: & euolans Arcâ, super
 Diæ Memoriae hæc sacra fixit carmina:

Viator Hugonota, si nescis, tuo
 Fraterculorum de Ministrorum grege
 Hic iacuit, hic se nuper ipse sepelijt.
 Dein mancipij instar ære venalis fuit
 Bonus Anti-Ioseph; nomen haud aliud scio,
 Et vt liquidius scire me contingeret,
 Non aliud illi nomen inderem lubens,
 Nam Patriarchæ Ioseph Antypus fuit.
 Vterque venum traditus; sed pertinax
 Istum Libido, Liuor illum vendidit.

Huic igitur apprecare, si vales, benè:
 Hortare, si non castus, vt cautus fiet.
 Dic veteris Arcæ sit memor, metuens nouæ.

*Eremita felem suum tenerius amans, ac
deinde præ se D. Basilium magnificè sa-
cris operantem despiciens, ab Angelo cor-
ripitur.*

Ex Marulo.

HAud malus eremi cultor olim olim fuit,
Qui iam senectam totus exsucco in solo
Triuerat ab annis inde mollioribus.
Bonus ille Cucuphas (fortè nomen hoc erat)
Felem senex amabat, vt ciuem suum,
Fallor, senex amabat, vt prolem suam
Tenerius æquo (& fallor) æquo stultius.
Is sæpè totos bispuer vetulus dies
Felem fouebat in sinu, nunc blandiens,
Nunc ore gelidum spiritum afflans auribus,
Productiores mystacas nunc vellicans,
Donec molesti bestia impatiens ioci,
Suum *uias* voce G raia emitteret,
Aut in senili dexterâ vngue scriberet.
Si propter ignem iusculum, si olusculum
Sibi appararet, apparabat & suo
Cucuphas catello, promptiusque quàm sibi.
Coniua nequam, sese amari conscius,
(Audaculorum more puerorum, suis
Qui se magistris chariores autumant)
Subinde petulans, impudens, audax erat.
Stratâque mensâ, nec sedente dum sene
Prior in catinum destinabat vngulas.
Si senior orbes volueret precarios,

Hos

Hos nebulo ludibundus orbis carpere,
Vim facere, fors & dente funem rumpere.

Si genua ponens, ad Deum preces daret,
Tergum ille & armos ponè lentus scandere,
Ronchoque ad aures comprecari dissono,
Et inde labi, & vestis oram mobili
Caudâ vndecumque & vsquequaque rader.
Arcere vix ausus senex, solo minas
Multiplicabat indice, & verò leues.

Si præ cauernæ foribus interclepserat
Tectiuagus auceps elegantem musculum,
Viuum & videntem properus in spectaculum
Ante senis ora ferre, vt in proscenium,
Sursum deorsum voluere, elabi sinens
Et mox retractum prendere. Est & murium
Vetus hæc querela, Nos dij vt pilas habent.

Postquam sibi & postquam seni fat gaudij,
Sat & timoris musculo creauerat,
Commolere duro dente captiui caput,
Dein hanc ferinam felium in ventris penæ
Heroque comprobante suauiter dare,
Vti & misellas, quas subinde ex arbore
Præteruolantes aucupatus est aues.

Cucuphæ dolebat, fortè si imprudentior
Cineri doloso felis indormisceret,
Et hinc pilos adustus efflauesceret:

Si frigus aures lancinaret acrius,
Sinebat in cubile subter stragulum,
Imò in cucullum dormientis ingredi,
Aut manicam inire brachialem funditus,
Illicque, si non oua, nidum ponere.

Sic erat (eremi pace quod scriptum velim)

Ineptiente fele ineptior senex,
Cetera feuerus, asper, horridus sibi.

Hæc inter, animo subijt, animi gratiã,
Adire ad urbem, Cæsaris cognominem,
Vbi Basilius infulâ clarus sacra
Lateque rebus clarior gestis erat.

Illuc pedes tulere, duxit scipio,
Et fors in ædem principem dedit via,
Quando Basilius basilicè sanctæ Rei
Nauabat operam. Pompa erat, qualis diem
Tantum decebat, & decebat Præsulem,
Qui folio in alto veste fulgens aureã,
Et in bicorni prominebat vertice.
Digitos obibant annuli gemmis graues,
Pedumque præerat aureum. Circum chorus,
Et hinc & inde grex sacer, pars lineis,
Pars emicabat sericis epitogijs.

Hæc ille (quem columna dimidium dabat
Plebi videndum, cetera occultum) haud bono
Spectabat oculo, nare, barbâ luridis,
„ Et mussitabat, Ergone, vt famæ placet,
„ Basilius iste, tantus iste? scilicet,
„ Credant apellæ, & non apellæ, non ego.
„ Nimirum in isto bella luxu sanctitas
„ Sibi delicatum & byssinum nidum struit:
„ Ego inter aspros & sitibundos locos
„ Sudauit & alsi lustra dena & amplius:
„ Cubile, partem maximam, tellus mihi est,
„ Sunt & vigiliæ somnus, esuries cibus,
„ Duri coloris hæc lacerna amictus est,
„ Sed & supellex vna (scutellam manu
„ Prensabat, aspectabat) hæc omnis mea

„ Me-

- » Mecum supellex, & familia nauigat.
 Felem tacebat, quem suæ Larem casæ
 Frustrâ eiulantem inuitiùs reliquerat.
 Dum tacitus istac post columnam deuorans,
 Magno seipsum Præfuli componeret,
 En tibi inopina, quamque vellet, durior
 Aurem superbam vox supernè verberat:
- » Heus tu qui eremi cultor es, magè quàm tui,
 » Quid hîc coaxas in lacunâ dentium?
 » Inuitus, æger sanctiorem hunc te virum
 » Vides in auro, præque te flocci facis.
 » Ventose Cucupha, disce, si nescis: sua
 » Sua est inopiæ, sordibus etiam sua est
 » Ambitio, luxus, & cupido, & vanitas.
 » Scutella pendens cingulo pluris tibi est,
 » Quàm totus illi, quem vides, mundus sacer.
 » De fele vin' dicam tuo, ludis tuis?
 Vt iste felem nuncupari inaudijt,
 Detumuit vniuersus, vt ranuncula
 Pede pressa equino; & auris istoc verbere
 In se reuersus, in suam demum casam,
 Senex deinceps eruditior fuit:
 Felis miserior, & flagrorum ditior.
- » Iudex sinister esse qui soles, caue
 » Ne fortè Cucuphas æmulo velut suo
 » Enutriendum det suum felem tibi.
 Si ritè barbam demetis quot mensibus,
 Ne carpe, nève scommatis falsis pete,
 Promiserit si quis suam cinctu tenus.
- Tu quoque Menalca cum tuâ domum boue
 A nemore remeans ventre ter inanissimo,
 Cui pisa oleribus mixta sunt hodie cibus,

Cras

Cras mixta pifis olera, ne fastu tume,
 Ne teipse magni pende, nihili Villicos,
 Quibus esca melior, atque candidior Ceres.
 Et si lutatus, aut ab æstu torridus
 Diffuis in agro, vel pedes das te in viam,
 Ne Censor acer esto, néve liuidus,
 Neu mussitator, obuium ciuem tibi
 Si quem caballus aut quadriga vexerit.
 Bone futor, inter prolium immensum gregem,
 Cui casa non est altior decempedâ,
 Vbi ritè vapulare non queat canis;
 Vicinus ædes grandiores dum struit,
 Cui gnatus vnus vnicus & æger domi est,
 Caue istud ori murmur irreat tuo:
 Domum superbam mens superbior parat.
 Auriga ventis & procellis obuie,
 Si lacera dorsum interula vix tegit tuum,
 Niuem galero si fenestrato excipis,
 Et hinc acerbo præ gelu totus riges,
 Dum ad vsque nares quæpiam in curru tuo
 Matrona recubat triplici operta pallio,
 Cui leua dextræ conspulta in pellibus,
 Pedesque sudant in præalto subere,
 Ne dic, Et ista quàm dies ducit bonos!
 „ Grandi subinde dignior virgâ, solet
 „ Alios ferire virgulâ censoriâ.

S. Alexan-

*S. Alexander è Philosopho carbonarius,
è carbonario factus Episcopus.*

Ex Greg. Nyss. in eius Vita.

Comana Ponti ciuitas haud vltima,
Post Christianum, quod subiuerat, iugum,
Auida legendi Antistitis, comitia
Illius ergo, sacra ritè dixerat.

Neocæsareæ Præsul è viciniâ
Accitus aderat, ille, quem miracula
Innumera, nequedum visa, varia, grandia
Iussere Thaumaturgon appellarier;
Cui mons rebellis non fuit; iussus loco
Aediftruedæ cedere, extemplo volens
Lubensque cessit, instar oui, mobilis.

Tandem ergo confedère Comani Patres.
De more curiosa, conuolauerat
Fax plebis ima, cerdo, dorsuarius,
Agaso, figulus, fullo, carbonarius,
Genus omne fabri, & omne fellularij.
Cœptum est iniri, ceu solet, suffragium;
Id studia varia scindere, varius fauor:
Euehere hic ardet inclytum facundiâ;
Ille generoso sanguini mitram vouet;
Opibus potentem qui præoptarent, erant.
Fors quisque voto non malo, at non optimo.

Vergit aliorsum Thaumaturgus, & Deum
Id velle secum, sat superque conscius,
» His si refragor, inquit, ô Patres boni,
» Parcite; fatebor, lingua, nobilitas, opes

» Opem

- » Opem ministrant Præsuli interdum bonam,
 » Nec pœnitenda commoda: ast mihi credite,
 » Subinde viliore sub lacernulâ est
 » Virtus latere visa, quæ pedum queat
 » Meliore dextrâ ferre, plurimum bono.
 » Illa illa Magno cum Deo propinquitas
 » Pendenda pluris, quàm sonora bractea
 » Aures & oculos destinata fallere.

Non tulit id æquè quispiam Optimatum,
 Sed olida miscens felle verba, scilicet,
 » Si nauci habendæ sunt opes & stemmata,
 » Quid obstat, inquit, quin Alexander fiet
 » Hierarcha noster, ille de vulgi foro
 » Fuliginosus ore Carbonarius?

Gregorius aurem tollit, ac omen ratus
 Scitatur, Ecquis hic Alexander fiet?
 Is fortè, reliquos inter, ad clathros erat,
 Humerosque totos celsus, vt quondam Saul,
 Sed ater, vt Vulcanius quondam Cyclops,
 Eoque vultu iure non ignobilis,
 Pupis vel ipsis cognitus, quorum horrea
 Complerat emptis sacciger carbonibus.

Vocatur intrò; mox vbi medius stetit,
 Præ se nigranti pileum gerens manu,
 Hic in cachinnos vulgus illaudabiles
 Toto irruerunt ore, nec modus fuit.
 Risere Conscripti Patres sereniùs.

Cohibens lienem solus, immoto virum
 Gregorius oculo mensus ac remensus est,
 » Caputque tacitus motitans, Non est, ait,
 » Hic cinislo, non est (mentiatur, vt lubet,
 » Carbone pictus ora) Carbonarius.

H

Hæc

Hæc inter, oculos ille defigens humo,
 Aequè moratur, quàm nihil, ludibria
 Plebisque risus improbos, ac si foret
 Grauis Lycei Peripatetici sophus,
 Vt erat; & olim dum iuuenta ferueret,
 Aurea Sophorum scita, dictaque aurea
 Validus tueri mordicus, promptus dare
 Responfa, tamquam è Tripode, fecundiffima.
 Erat & venustus ore, si quisquam fuit;
 Sed amor pudicæ mentis, horror sordium,
 Quas sæpè forma gignit, impulerat virum,
 Carbone perfonatus vt fieret foris,
 Iusâ valere patriâ, & scientiâ
 Latère iusâ funditus, radicitus
 Ad vsque tenues Alphabeti virgulas.

Vt seipsa virtus occuleret, opus hoc fuit,
 Hic labor, opifices inter atque baiulos
 Pronos nefanda facere, pronos eloqui,
 Vbi anfa sese dederit ac impunitas.
 Ne proderetur ille, neu lucem daret,
 Subijt periculum, dum è lucro superfitite,
 Aut parte mediâ pauperis ientaculi,
 Inopes adoriebatur obliquâ manu,
 Sed ne pateret, arte satagebat piâ:
 Sic latuit atris tutus in carbonibus.

Totam igitur ædem risus ille perambulans,
 Repetitus aliquam dum daret rebus moram,
 Gregorius illum seuocat; quid sit viri,
 Cogit fateri; mandat in sacrarium
 Abire, mandat & suis, vt clam omnibus
 Hunc ritè lotum, ritè compositum parent
 Pedo & tiarâ, vestibusque Antistitum.

Dumque hæc parantur, remeat in Comitia
Ignara rerum, luculentius dein
Verba facit, animos addit, ut legant virum
Rei gerendæ commodum, verè virum.

Iamque incaluerat eloquendo Pontifex,
Quando famulorum turba Alexandrum stitit
Mitrâ bicornem & Præsuli magno parem;
Tantum instar olli, tanta maiestas erat,
Stupère cuncti, præque ceteris, cui
Exciderat ore fanna; vellet non datam;
Deo at volente, qui bonam fecit, data est.

Pellepida res est vulgus intuerier:
Risum in stuporem quisque vertit illicò,
» Sociumque cubito trudit, Heus istunc viden'
» Qui hoc manè capas inter, inter allia
» Ientare tetro pane visus in foro est?
» Hoc penitus (inquietabat alter) hoc erat,
» Visum subinde quod mihi est, dum cernerem
» Neque deierantem more nostro, nec sales
» Vel mussitantem ludicos, tam serium,
» Tam sanctè in Aedis angulo precabundum,
» Tamque peragentem recta Carbonarium.
» Post illa Thaumaturgus, En Patres, ait,
» En ille vobis, quem supremo Numini
» Libuit Sacrorum destinari Præsidem,
» Quem carbo nebulâ texit hæcenus suâ.
» Expunge laruam nunc, Alexander, tuam,
» Mutans lacernam cyclade, pileum mitrâ:
» Inaugurare, Præsul esto; sic Deus,
» Sic & Comani, sic ego, decernimus.
» Illi annuerunt, adprecanti, Præsuli
» Id eueniret ut benè ac feliciter.

H 2

Sed

Sed post peracta ritè sacra, dicere
 Is bona rogatus verba, dixit optima,
 Hiante plebe, Patribus laudem Deo,
 Et Thaumaturgo gratias habentibus.

Ita fit: Achates aut potentior lapis
 Aliquando turpi repperitur in luto;
 Sic & reperta est Insula in carbonibus;
 Erro, repertum est Insulâ dignum caput.

*Teuto adulter noctu rediens domum, capite
 diabolico uxori apparet & domesticis, de
 nec sacrâ confessione expiatus est.*

Lib. Apum exemp. 81.

R Idebat ore Luna formosissimo,
 Nam pridiano se imbre curiosius
 Lauerat, vt astra luce fuscaret suâ,
 Solaque choream nocte cælestem daret,
 Vidente & invidente stellarum grege.

Ecce remeabat à scelere adulter suo;
 Is Teuto, quamquam vir malus, miles bonus,
 Dumque obferatam pulsat & pulsat domum,
 Baubantque vigiles è suo canes toro,
 Properi aduolare, & allatrare limina,
 Vxor fenestram referat, & quis ibi, rogat.

Ego ego (maritus in fit) actutum fores.
 Prospectat illa, & protinus monstri videt
 Horribilis ora, & vt maritum vox sonet,
 Vt vestis etiam iuret esse ipsissimum,
 Frons alia tamen est, nasus alter & coma,
 Et oculi & aures. Proh fidem immortalium!

Exclat

Exclamat, & se muniens densâ cruce,
 » Quid video? Quid (reclamat ille) quid malum
 » Improba videres? ianuam aperiri iube,
 » Nec me hic morari frigore rigentem sine.
 Mox trepida, quantâ voce clamari pote,
 Dauos, Dromones, & Lycissas & Syras,
 Ac si domus flagraret, è stratis vocat.
 A seminudis atque semisomnibus
 Properatur. Inter ista Teuto ianuam
 Cardinibus imis panè vellit; peierat,
 Famulis minatur horrida. Illo curritur,
 Rogatur, Ecquis hircus iste sit improbus,
 Foras arietans pedibus? Hic frendens herus:
 » Age, pande portam quadrigemine furcifer,
 » Videbis hircum, & arietantem senties.
 Minas heriles audiens, caput fricat,
 Tremulaque dextrâ pessulum Dauus mouet.
 Vix ipse pedibus presserat primoribus
 » Limina. Quid istuc est rei? ô quàm horrendus es,
 » O here? profantur tota famulantum manus,
 Pedem retorquent, seque muris apprimunt.
 Ast vt videndum se suis canibus dedit,
 Mox hi in latibulum se dedere profundius,
 Caudis subactis, auribus sublimibus:
 » Et vxor: O marite, quis te dæmonem?
 » Quid dæmonem, inquit Teuto. Non, inquâ, vides,
 » Aut illa, quàm sit oculus igneus tibi
 » Fornacis instar? ora quàm nigrantia
 » Carbonis instar? Quàm capilli se tui
 » Instar Medusæ, instar colubrorum vibrent?
 » Et illa capiti quæ residunt cornua,
 » Et ista rostri pondera haud sentis tui?

H 3

Atto-

Attonitus intrat, atque formæ iudicem
 Repentè speculum consulit, vultum videt
 Furuum, pudendum, coniugemque dæmonum.
 Exinde properat in recessum se abdere,
 Etiam in tenèbris oculens velo caput,
 Noctemque reliquam lacrymis immergere,
 Spondetque manè Curionis ad pedes
 Accidere, sacris subdere manibus caput.

Aurora vix salute donarat diem,
 Cùm Teuto, sponsionis hesternæ memor,
 Se solus effert laribus, Aedem cogitans.

Tunc è suili grunniens gens porcia,
 Inde ex ouili cum suis gnatis oues,
 Aliunde capræ, fors & istorsum boues,
 Et pars in agros, pars abibant in nemus,
 Aliæ aliorum, quæque cum suo pedo, &
 Pedi magistris, & magistris fistulæ.

Horrificus ecce Teuto prodit obuius,
 Tantiq̄ue spectri panicus terror rapit
 Capras, & agnos, & boues, oues, sues,
 Horum & magistris, & canes pecuarios,
 Vt hac & illac in fugam omnes prouant,
 Omnesque balent, mugiant & grunniant:
 Ouesque capris, bobus agnos, his sues
 Mixtos videres, quidquid in clamauerint,
 Quidquid Menalæ & Tityri iactauerint,
 Seu cespitem, seu saxa, seu lutum pedo.

Vestibulo ab ipso conspicatus Curio
 Monstrum aduenire iam propinquum, intro citus
 Se recipit, Aedem claudit, obdit pessulum,
 Ad vndæ ahenum lustricæ se proripit,
 » Dextram armat aspergillo, & Intret, vt volet.

Pede

» Pede Teuto portam tundit, & Quis dæmonum?
 » Scitante Curione; Nil ego dæmonis,
 » Ego sum misellus Teuto, sat aliàs tibi
 » Cognitus. *Curio*. Et vnde huc, vnde tam Plutonia
 » Tibi ora fumant? fascino vel vnguine
 » Fòrs Lamia te volatica abs te transtulit?
 » *Teut.* Nec faga, nec strix vlla me horrendum dedit,
 » Sed noxa, sed vindicta maculati tori
 » Os mihi dedere dæmonis. Pandit fores,
 » Introque gressum lustrat vndà Curio.
 » Mora nulla, subiens Teuto cancellos factos,
 » Scelerum mephitim, lacrymis pluentibus,
 » Stupente Curione funditus lauat.
 » Dum mentis atræ vultus exit pulchrior,
 » Tum pariter oris pristini decus redit,
 » Terribilis ille rictus, aures, cornua
 » Extemporali euanuère dæmoni,
 » Vt redderetur Teutoni suum caput.
 » Ita iussit expiata conscientia.

*Iapones duo venatores, Neophytus vnus, al-
 ter Gentilis, certant inter se, Quis verus
 sit Deus.*

Ex liter. Japon. 1613.

Soliti ferinâ viuere Iapones duo
 Sibi calcar ambo mutuuum in siluas dabant,
 Vbi & voluptas & lucrum est, crebro feras
 Sclopo, vel ense, vel sagittâ persequi.
 Hos aut propinquus sanguis, aut vicinia
 Nexerat arcto vinculo: impensè tamèn

H 4

Fun-

Fungos inanes, Iaponios inquam deos
 Colebat vnus; hos suis venabulis,
 Nemorosa quoties pes ferebat in loca,
 Orare fuetus, vt fauerent prosperè.

Fide nouellus alter, haud Christo diu
 Intaminata meruerat stipendia,
 Et firmus. Ergo manè primo dum foret
 Terris benignus auræ & Auroræ fauor,
 Vicina nemora cogitant humero super
 Igniuomâ onusti fistulâ. Iam passibus
 Ter mille placidam commeauerant viam,
 Quando Neophyto socius hæc fando dedit
 „ En silua diues & ferarum & arborum,
 „ Cui Præses aliquis è minoribus dijs
 „ Intus agit; is ni fauerit, remeabimus
 „ Venationis irriti rectâ domum.
 „ Huic genua mecum pone, supplices manus
 „ Et ora tolle pariter, hoc vt auspice
 „ Opima nobis præda sub telum cadat.
 Dixerat: at ille sanioris consili,
 Deosque nihilo pluris æstimans nuce,
 „ Apage, ait, istum in ianuas Orci deum,
 „ Cui nec pusillæ frondis internodium,
 „ Nec ima cauda culicis occisi subest:
 „ Est alius, est hîc vnus omnium Deus,
 „ Is qui ferarum Dominus, is qui Conditor.
 „ Huic si adlubescit, obuios centum dabit
 „ Mora nulla lepores; ceruus ingens ilicet
 „ Mihi sponte facili se trucidandum offerret,
 „ Si Christianâ polleam fiduciâ.
 Ad hæc cachinno grandiori concuti
 Occæpit alter, & iocari; pluraque

Iam verba commutauerant vltro & citro,
 Pro nemore dum steter: demum serios
 Conuenit illos inter, vt varij via
 Siluam subirent, experimento suum
 Hoc vt probarent alter ac alter Deum,
 Qui nempe praedam opimiozem conferet,
 Deus esto: nullus esto, qui nil conferet.

Dextra ergo dextrae mutuò superdatâ,
 Paganus illac, Tyro nofter hac abit.
 Qui mox sodalem vt vidit ineuntem nemus,
 Sclopo reposito, genibus inflexis, Deum
 Opere precatur maximo, suae vt spei
 Fideique firmæ promptus assertor fiet,
 Vt iunceosque stupeosque Iaponum
 Praclaro, id horæ, monstret indicio deos.

Vixdum has Olympo destinauerat preces,
 Cum ceruus inter arborum comas caput
 Sublime tollit, ac deinde cornua
 Arboribus ipsis celsiora, nec procul
 Precante, pænè visus illi edicere,
 » Quem quæris, adsum, iussus aduenio, necem
 » Praetolor adstans & videns. Tunc in solo
 Antica firmans femora, postica incubans,
 Coram refidit, & ictui frontem parat.

Venator vt se compotem voti videt,
 Sclopo recepto, surrigit læuum genu,
 Festinus oculos & manus, & fistulam
 Collimat; en ad paruulæ lapsam petrae
 Repentè flammam cernit, exaudit sonum,
 Simulque lethum sentit, & cadit fera.

Post genua rursus flexa, post & gratias
 Cælitibus habitas, lætus ad lapsam volat.

Edebat animam, crure porrecto, vltimam.

Vastum hoc cadaver emouendo vix erat,

Nedum ferendo. Forſan illic obuiæ

Bigæ aut quadrigæ deuehendum credidit:

Tum lanius accerſitur, is trochleam parat.

Verùm quid alius cum ſuo Siluatico,

In quem ferinæ ſpes recumbebat, deo?

Laſibula nemoris peruagatur abdita,

Diemque ſolidum ſenticeta perfodit;

Millena numerat hîc & hîc veſtigia,

Ceruina, aprugna, iamque iamque recentia;

Has inter vmbraſ, inter hanc indagineſ

Cerui, vel apri, vel lepufculi nihil,

Ne vel capillus, quidquid implorauerit,

Quemquem deorum ſeu dearum orauerit.

Post tot labores, poſt ſalutatas genas

A vepre denſo, feſſus ad ſuos redit,

Viſente tandem ſole Cymmerioſ lacuſ.

Reſcire ſed cum libuit, an ſociuſ rediſ,

An in ferinâ fauſtior? Laſſo pede

Vix limen huiuſ preſſerat, ſtupiduſ bouem

Videt, aut videre credit, altè pendulum,

Quem ventre fiſſo laniuſ, extiſ erutiſ,

Ad laquear ipſum trochleâ exaltauerat,

Et vtrimque muriſ atrij diſpanderat.

Ceruſ erat ipſiuſ, præda neophyti fera

Immaniſ, vlla nemore in vlllo ſi fuit,

Quem Chriſtianæ iſ præmiuſ fidei tulit,

Alter pudorem cum ſuo Fauno tulit.

*Reus simulans mortem, tumulo proximus dat
se in fugam.*

Ex-Histor. Lusit. sub Ioanne II.

Simulare lethum pluribus letho fuit.
 Exceptione testis omni maior es
 Malefane futor cum Clytemnestrâ tuâ
 Brulæ, quem Calvinus irretiuerat,
 Abicere mandans fibulam, setam, picem,
 Corijque veteris corrogata fragmina,
 Aurique montem pollicens altissimum,
 Si te perægnum fingeres, dein mortuum;
 Vtrumque abundè doctus es tuo malo,
 Mors ficta veram genuit. Et mendiculo
 Sors eadem Hebræo contigit, dum fallere,
 Stipis impetrandæ gratiâ, dolo pari
 Admisit olim Thaumaturgum: heu! falsus est,
 Repertus à fodale cassus spiritu.
 Fuit & Polono pauperi fraudi sua
 Fraus, quem Minister in feretro conditum
 Viuum & volentem dum vocat, mortem vocat.
 Flebilia sunt hæc, Hilaribusque dissona;
 Est quod propinè lätius & amænus.
 Dum Lusitana sceptrâ Ioannes manu
 Gereret potente, gereret ingenio pari,
 Captiuus arcto mancipatus carceri
 Furcâ vel ense, vel rotâ damnas erat:
 Iam Theta nigrum Iudices præfixerant.
 Quid agat, periclo sese vt eruat, reus?
 Nox ipsa dormiebat obscurissimè,

H 6

Repen-

Repentè vocem is edere intolerabilem,
 Torminibus intolerabilissimis grauem
 Opprimere ventrem manibus, inferni solo,
 Impetere murum capite, tellurem pede,
 Manibus capillos vellere immani modo.

Aedilis aduolare carcerarius,
 Famuli que captiui que, quos custodia
 Liberior habuit, & rogare, quid rei?
 „ Heu morior, inquit, atra me mergit dies,
 „ Heu morior. En & asthma corripuens gulam,
 Præceptique lapsus virium, aduentum breui
 Semper-minacis hospita prædicere.

Mora nulla medicum. Is interim circumuagis
 Vt albet oculis? nasus vt sensim minor
 Recedit intrò? vt halitus venis abit?
 Vt spasmus artus stringit, vt neruos trahit?
 Ecce obijt, aiunt, morte felix hac suâ,
 Quem dirior manebat ac infamior.

En medicus, ille os brachium que consultit,
 „ Nil penitus animi palpitantis emicat,
 „ Actum est, peractum est, asserit (de expertibus
 Erat ille medicis, vt reor, queis moris est
 Terram creare gibberam, & saccum suum,
 Et melius auri nosse, quam venæ sonum)
 „ Quin me aduocastis temporius? haud huic erit
 „ Ptisana deinceps vsus; ad Plures ijt.

Dixit, & ad ægros hinc suos se transtulit.
 Feretrum paratur: iam dies maturior
 Ad vmbilicum se suum illustrem dabat,
 Quando hic opertus mortuorum linteo
 Effertur. Hora est, pone laniam, moque,

Sat benè peracta hucusque cessit fabula,
 Esto rediuiuus, id salus iubet tua.

Vbi se propinquum iam sepulcreto sacro
 Persensit, atque hic stare sandapilarios,
 Vt in profundam se tabernam mergerent,
 Vlulare primum, mox leuare brachia
 Cœpit; repentè fugere sandapilarij,
 Et qui à sacello est carceri, dux funeris.

Reus inde spondâ desilire celerior,
 Factusque volucris euolare quò licet.

Patefacta fraus est: imperato Iudicium
 Haud mora fatelles hac & illac mortuum
 Extra sepulchrum quæritat. miser haud sibi
 Consulere valuit, captus est: sed en frequens
 Coijt senatus, atque capitali rei
 Regem interesse iuuat instar arbitri.

Sunt qui se uero calculo, discedere
 Abs antè latâ fas negent sententiâ,
 Nulli patronam crimini fraudem volunt.

Pars in fauorem mollior, vitâ reum
 Nutuque donat optimo fraudem bonam,
 Quâ se, absque ruptis carceris repagulis,
 Sine vi, alienâ detulit foras manu.

Diu pertinace fluctuat in Curiâ.
 Iusso Senatu diuidi, in Partes itum.

Pars æqua parti ne vel vno maior est,
 Stetitque firmum lancis æquipondium,
 Donec profatus pauca Princeps arbiter,
 „ Nolo sceleratis, nolo sceleribus fauor
 „ Meus vt vel yngue proficit vnico: attramen
 „ Cum paria vitæ ac mortis hæc suffragia
 „ Conspicio, nostrum est vergere in clementiam.

H 7

„ I vin-

» I vincla, lictor, exime. Omnes ocyus
 » Probare Patres, præque Patribus reus
 » Hac digna Rege verba, digna Iudice.

*S. Lupus Senonum Episcopus demonem sibi
 insidiantem ollâ includit.*

Ex eius Vitâ in Surio.

C Larus erat ouium Pastor & Pater Lupus,
 Sed Senonum: is arte lusit insigni lupum,
 Sed stygium. Opacæ noctis in silentio
 Peruigilem in hymnos fortè se dederat sacros,
 Sitiq̄ue fauces arefactas senserat.
 Torrebat ingens æstus auras vndique,
 Eratq̄ue solito nequior Canicula.

Affuit ab orco peruigil etiam gener
 Plutonis illic quispiam, per & hanc sitim
 Arripuit ansam molliendis fraudibus,
 Lupoq̄ue tricis implicando hanc destinans,
 Aestum malignus halitu augebat suo.

Miratus æstuarè plus æquo Lupus,
 Nebulonis æstum sensit, atque æstum parat
 Suum. vicissim, quo reponat par pari.

Sitire simulans horridum, seruo iubet,
 Putei recentis plusculum illuc vt ferat.

Seruus, iteratò ferre ne fors imperet,
 Ollam implet vndâ, dein suo profert hero.

Diabolus ollam conspicatus, hanc inuit
 Illicet; an vt venena lymphis misceat,
 An vt calorem, nescio. verum scio
 Lupum id notasse, perq̄ue clathros dexteræ

Vidisse

Vidisse caudam euntis intrò belluæ.

Precibus & oculis ocyùs sursum datis,
Pulvinar aliquod obuium signans cruce,
Superindit ollæ dæmonemque carceri
Nil suspicantem deuouet testacco.

Pulvinus Os:â grauior extemplò fuit,
Testa:que adamante durior. Quid interim
Captiuus, vt se vidit ollæ conditum?
Quis memoret, vndæ marginem quot circulis
Obierit ore, captus vt piscis solet?

Quotiesve lapsus ac relapsus in infimum,
Et inde versus ac reuersus ad exitum
Et supra & infra rimulam quæsiuerit?

Quoties ferierit capite puluinum suo,
Hunc vt reiceret, se:que proueret foras?

Quantis in vndâ tonuerit boatibus,
Fluctusque conglobarit? Interim foris
Lupus aure captans, quid rei captus gerat,
Tandem vt meruerat, & decebat, hæc dedit

Piperata verba glorioso Gobio:

- „Tunc, cur Lunam crista tangit, hîc lates?
„Egredere, sodes, egredere: tenerrimis
„Satis superque virium est formiculis,
„Erepere istinc vt queant, tu non queas?
„Tu, cui capillus vnicus marmor secat,
„Cui findere æra ludus est, testam haud queas?
„Cui cornua chalybs, ossa ahenæ fistulæ,
„Cui cartilago lamna plusquam ferrea est,
„Cui cauda cedros agit, vt pluuiam Notus,
„Nunc clausus istoc vase, tantillum vales?
„Tenuia saltem sibila istinc euibra,
„Tuosque fratres, qui pererrant aëra,

Aethio-

„ Aethiopas istuc aduoca, supplex roga,
 „ Hoc è maligno vt eruant aquario.
 „ Quidni ope tuarum, gerere quas scopis soles,
 „ Amasiarum vi tibi viam facis?
 „ Sed age hoc in æstu si sitis, est quod bibas.
 „ Et si calore disperis, est vt nates.
 „ Ast diu natabis, & diu sitiens bibes,
 „ Nisi fateare, & ore diuulges tuo,
 „ Crucem fuisse, quæ tibi hanc crucem creat;
 „ Nec inde abire fas erit hodie tibi,
 „ Nisi & crucem preceris, vt rursum sacrâ
 „ Formata dextrâ pandat vndæ ianuam.
 „ Eloquere, fodes, eloquere. Nequam filet
 „ Magè quàm profundam lapsus in scrobem lupus.
 „ Cuperet in Aetnæ potiùs atque Vesuuij
 „ Natate flammis, quàm hoc in ollæ balneo.
 „ Mallet in Auerno perfricari tergora
 „ Pectinibus igneis, quàm Lupi hoc nigro sale.
 „ Nihil est superbis ægrius, quàm scommatum
 „ Mordaci aceto narem & aurem perlini.
 „ Tandem precanti similis, & similis fatenti
 „ Has fluere lacrymas & dolores à cruce,
 „ Quam magnus ollam Præful indiderat super,
 „ Nihil iste, bombum præter, ex urnâ dedit,
 „ Deditque flebilissimum & creberrimum,
 „ Donec reuertit manè tandem Cynthius
 „ Radiante, tunc & alterâ Lupus cruce
 „ Puluinar onerans, pondus inde sustulit.
 „ Et subito in auras his ab vndis ebrius
 „ Saturque piperis euolauit Gobius.
 „ Risere focij, quos per aëra obuios
 „ Fugitiuus habuit; sæpè in ollam missus est

Ludibrij ergo, sæpè vidit indices
 Etiam iocosos dæmonum monstrantium,
 Hic est, cui olla fictilis carcer fuit.
 Digna fuit olla hæc ventre sculpi literas
 Has vnciales: Hic LVPVM CEPIT LVPVS.

*Simplici, sed superbo Eremita demon suadet
 ut filium immolet instar Abrahe; & im-
 molasset, nisi puer suspicax effugisset.*

Ex Cass. Collat. 2. cap 7.

„ **Q**uam timendam se in Charybdin induit
 „ Quisquis tumori vela dat, quisquis sui
 „ Oblivionis in saburrâ conditus,
 „ Sua nimis alto credit infelix mari,
 „ Si fuerit huic incauta simplicitas comes.
 Sic olim eremo splendidissimâ Scythi
 Ter luculentâ teste, Pambo quispiam
 Ludos diaboie fecit, & foueam sibi,
 Quò pænè merfus ibat in præceps, nisi
 Obuius ijslet perduto patri puer.
 Viduus, humatâ coniuge, illò venerat,
 Natumque còdem tulerat annis paruulum:
 Eratque (pueri quàm solent) astutior
 Naso puellus ille rhinocerotico:
 At, bubali instar, naris obtusæ pater,
 Simplexque, si non ipsa simplicitas, fuit,
 Et ventre roto, more vesicæ, tumens,
 Sperabat, & spirabat excelsissima.
 Exinde Auerni Caupo sulphurarius,
 Fraudis que figulus, confitor, fusor, faber

Tam

Tam facilè casses in suos duxit virum,
 Qui solitus horas terere pernox, perdius,
 Pares cucumerum funditando lacrymas,
 Buccisq̄ue tumidis gignere ampullas precum.
 Precanti ab ore nebula fumabat grauis;
 Quò magè rigebat aura, fumabat magè.
 „ O si vel vnus, inquebat, vnicus
 „ Sidereus ales (esto, nil refert mea,
 „ Sit de ille minimis atque dissitissimis
 „ A sede Triados, deq̄ue eorum circulo,
 „ Qui capita & alæ sola sunt) me viseret,
 „ Et hoc tngurium luce completeret suâ?
 „ Aut si vel vnum raperer abs humo pedem,
 „ Absorptus extra mentis alueum meâ!
 Stulta malè fani vota mox inaudijt,
 Qui sordidato delitebat in angulo,
 Pro more amicus & propola sordium,
 Et vanæ amicus & propola gloriæ
 Dæmon, nec vltra is otiosus dormijt,
 Dormire si fòrs libuit vmquam dæmoni.
 Haud mora, cadauer iam recentis patibuli
 Surripuit, aut è naue donatum mari,
 Illudq̄ue amiculo byssino circumdedit,
 Genas rubente purpurisso mentiens,
 Radiantis auri circulo collum ambijt,
 Capiti corollam, dexteræ laurum dedit,
 Tum chirothecas & cothurnos (ne queant
 Vngues videri, namq̄ue vulgò creditur,
 Exinde nosci dæmonem, nisi prouidet)
 Abs officinis mutuatus inscijs,
 Quin à volucris, noctuâ, cuculo, ardeâ,
 Bubone, buteone, miluo, vulture,

Hinc

Hinc inde pennas derepentè vellicans,
 Compegit alas, queis venustos indidit
 Pauonis oculos, vt superbirent magis.
 Laruâ hac decorus Angeli, casam subit,
 Dum Pambo solitas mandit & mandit preces.

Illic obortâ luce pallidiusculâ

(Qualis maligno sulphuri est, dum accenditur)

» Salute molli impertit, Incolumis aue
 » Amice Superûm Pambo, deque maximis.

Hoc melle delibitus aures simplices,

Voto potiri gaudet is demum suo,

Et præ tumore præque lætitiâ duas

Elatas vlnas, vix se habet; placidam tamen

Reddens salutem, quid sibi rerum, rogat.

Hic velut amico, quem latere nil velit,

Arcana prodit varia, prodit grandia,

Futura, non futura Pseudo-angelus.

Quid Roma belli, quidve cudad Africa,

Quid Cæsareæ, quidve Ponti Pontifex,

Quid in hypogeo id temporis suo gerat

Et hic & ille vastæ eremi municeps.

Diu iste fucus tenuit, interim casam

Phosphorus Auerni luce complebat suâ,

Vel in axe mediæ noctis vmbrosissimo,

Quoad is ad aras vsque & vltra funditus

Et se suumque donat olli filium.

Illic dolosam nactus horam furcifer

Hæc blanda fudit verba credulo seni:

» Age auspiciatò, perge, quò pergis; Deo

» Iam iamque propior, Abrahamo par eris,

» Si mihi quod offers pignus, offeras Deo,

» Et vt ille quondam victimam præstò fuit

Et

- » Et ense & igne deuouere filium;
 » Ita hos amores iam tuos, gnatum tuum
 » Iugules, sacrifices, igne diuino bees;
 » Iste Isaaco, tu Abrahamo par eris.

Facturus imperata Pambo tunc erat,
 Incogitanti paruulo lethum parans,
 Huic referre cœpit, olim vinculis
 Vt Abrahamus Isaacum strinxerit,
 Vt & tenellum pænè messuerit caput,
 Sacrifque flammis hostiam litauerit;
 Vt placida soboles Isaacus funibus
 Obrulerit ambas nil reluctantes manus,
 Vt nudus humeros semicuruum verticem
 Patris machæræ iam ruenti aptauerit.

- Hæc vbi stupenti retulit, altiùs gemens,
 Efflansque ab imo pectoris suspirium,
 » O si Abrahamo par forem! Dein filio,
 » O si Isaaco par fores! Astutus
 Puer hæcce voces aure non haurit bonâ,
 Nescio quid ipsi subolet: ex illo patrem
 Obliquat oculis, aut fenestratâ manu,
 Quid moliatur, spectat, & solus sibi,
 » Quid me intuetur limus assiduò pater,
 » Paratque restim? quorsum, ait, men' vt liget?
 » Cur ligna sicca cumulat, & condit struem,
 » Lignisque paleam subdit? vt me torreat?
 » Men' vt sacrificet? (ast vbi hunc ligno super
 Tortâ & retortâ dextrâ cultrum videt
 » Acuere) Men' vt iugulet? esto, mi pater,
 » Esto Abrahamus, vt voles: mihi non vacat
 » Esse Isaaco, nec lubet. Præfagio
 Sceleris futuri territus, mox in fugam.

Cernit abeuntem Pambo, Nate quò fugis?
 Fugit filendo natus, & quantum potis,
 Per alta, per depressa, quò tulit metus.
 Tandem ille nube dissipatâ cælitus,
 Scrobemque cernens, quò se abibat perditum,
 Oriente superum luce iam palpat senex
 Malefideratos Pseudoangeli dolos.
 » O Deus, ô, inquit, ni tulisses hoc opis,
 » Nisi hoc timoris indidisses filio,
 » Quantum pericli rebus incubuit meis,
 » Me iamque iamque parricidâ? Protinus
 Dæmoni regresso, spe videndæ victimæ,
 Vestibulo in ipso Pambo se fert obuium,
 Et pro salute pinguiorem asperginem
 Sputi calentis ingerit in os & genas.
 » Faceffe, furue nebulo, non te vel pili
 » Iam facio, non vel huius (vnguem vellicans)
 » Fraudum tuarum nimis, & vltra conscius.
 Hic rabidus irâ, mutuatas ilicò
 Discerpit alas, & cadaver ad suos
 Coruos relegat, & resumens pristinos
 Vngues & oculos, caudam, & ora & cornua,
 Reuocatus Orci Præsidis iussu, redit
 In Stygia, prædæ vt perditæ pœnas luat.
 An ad parentem filius reuerterit,
 Haud scio: quòd in se Pambo regressus fiet,
 Hoc scio: periclo cautior suo, & sui,
 Quem astutus oculus & fuga eripuit neci.
 Felix Parenti, filio felix fuga.

Simplex, at pius iuuenis B. Virginem admodum videre desiderat, etiam cum oculorum iacturâ. Apparet Beata; ille unum claudit oculum, ne utroque careat. Et uno tantum orbat, qui & ipsi tandem restituitur.

Ex Promptuario Ioannis Heroldi.

F Vit huicce dispar atque discolor seni
 Iuuenis pudici pectoris, sed simplicis:
 Amœniores inter ille litteras,
 Quas hauriebat, ut ferebat inopia,
 Erat Deiparæ cultor ardentissimus.
 Desiderius huic fortè nomen inditum est:
 Si fortè non est inditum, nos indimus,
 Et iure; namque is primulâ à pueritiâ
 Desiderarat, depoposcerat acrius,
 Vigilque dormiensque missitauerat
 Millena cælo tela, millenas preces,
 Sibi ut liceret os Mariæ splendidum
 Vel per minutæ rimulæ angustam viam
 Oculisque conniuentibus capeffere.
 Intuita ab astris Virgo pectus candidum,
 Eò è supernis destinavit alitem
 Rei futuræ nuntium, breuè fore,
 Ipsam ut fruendam luminibus habeat suis:
 Sed quia corusci tantus oris est vigor,
 Solem ut decore centuplo supermicet,
 Prænuntiare iussit, & simul fore,

Vt intuentis lumina imbecillia,
 A luce, nigræ noctis in caliginem
 Mergantur, inde captus vt oculis eat.
 » Esto, ait: vt ora detur illa cernere,
 » Prudens volensque & perlubens cæcutiam:
 » Dummodò vel atomo temporis minuscule
 » Fas mihi sit inspectare formosissimam,
 » Nil moror. Abierat Ales, & subito grauis
 » Tædere iuuenem cœpit infortunij
 » Quod imminebat; pœnitere muneris
 » Crebrò expetiti, & inquietabat lacrymans:
 » Quid me est futurum, vtroque si orber lumine,
 » Visâ Parente Numinis? Quî litteras,
 » Quî cœpta tandem studia prosequar mea?
 » An velut Homerus alter, inflans tibiam,
 » Vestibula ditum pauperumque deteram,
 » Vt pauca Cereris frustra mendicus legam?
 » Nec dubius animi diu sui pependerit,
 » Cum exclamat: Euge repperi, quo amoliar
 » Meo periculum visui, & voto fruar:
 » Cum lapsa cælo aduenerit Diuum Parens,
 » Ego cæcitatæ præcauendæ gratiâ,
 » Oculum recludens vnicum, claudam alterum,
 » Tanti que fieri coclitem lubens emam.
 » Hoc igitur astu se præarmatum ratus,
 » Supplex ad aram, quam sibi (vt pueri solent)
 » Cubicularem struxerat, fundit preces.
 » Neque cecidère in irritum, ô Desideri;
 » Ecce tibi derepentè promisso stetit,
 » Coram & precante Christipara sese stitit
 » Vultu (sat id dixisse) inenarrabili.
 » Stupore rigidus atque liquidus gaudio

Expli-

Explicuit oculus, vt destinarat, vnicum:
 Sed explicabat, quantus ille, quantus est,
 Magis magisque; supplicabundus, sibi
 Vt hæc voluptas & decor durent diu,
 Et longa saturent vota. clausus interim
 Pruribat oculus alter, & vultum volens
 Aequè, vt sodalis, conspicari, palpebris
 Nictabat. Exin cœpit & iuuenem flagrans
 Cupido valuas nondum aperti luminis
 Pandere. Aperibat, mox & instar fulminis
 Præcipitis astra repetit astrorum decus.

Iam castus illo, quo Beatam viderat,
 Deplorat, oculo quòd pepercerit alteri,
 Quod non & istum panderit properantiùs,
 Quò pleniùsque puriùsque cerneret.
 „ O si vel hilum id gaudij fieret redux!
 „ Oculeus etsi totus, etsi oculus forem
 „ Totus, meipse panderem ac expanderem,
 „ Tanti decoris vt potiri iterùm queam.
 „ Esto, esto; fierem cæcior talpâ sene,
 „ Qui fuerit annis mille subterraneus.
 (Tunc euibrato ad Virginem suspirio)
 „ O Mater, aure, quâ soles, audi preces,
 „ Palmaſque cerne supplices, quo oculo soles.

Vix ea profatum rursus optatissimo
 Iuuenem beavit Diua conspectu sui.

Nil veritus oculum perdere hic superstitem,
 Iam penitus oculos, & labra, & frontem, & genas,
 Comamque contemplatur intentissimus,
 Et mersus hæret in voluptatis mari.
 Sed & hæc tuendo, is esse tandem desijt
 Horatorum de Phalange Coclitum:

Oculo

Oculo rediit sol suus deperdito,
 Quando illa reuolans in suum cæli torum
 Voti reliquit luminumque compotem.
 „ Tanti est Mariam colere, tanti feruere
 „ Ardore puritatis integerrimo.

*Mercator gemmas falsas pro veris ven-
 dens Imperatoris Gallieni coniugi, ab eo
 punitur solo supplicij metu, dum in Am-
 phiheatro Caponi exponitur, loco ali-
 cuius feræ.*

Ex Trebell. Poll.

DVm Gallieno Roma subdebat caput,
 Gyrouagus, aut ex Alpium conuallibus,
 Aut è Comensi fortè quispiam lacu
 Mercator (illo de ventustorum grege
 Qui defricandis se caminis deuouent,
 Quique super humeris oppidatim ligneum,
 In quo omnia & quædam alia, promptuarium
 Sudando, hiando, conquiescendo gerunt)
 Romam adiit, & mox Gallieni in atrio
 Genus omne merces, tænias, monilia,
 Specula puellis, fasciasque iuuenibus,
 Oculosque senibus, sed oculos exemptiles,
 Inde rutilantes sardios, iaspidas,
 Aliasque terræ clarioris filias
 Sub pergulâ patente venales dedit.
 Illicet Ephebi, queis crumena obefior,
 Sua sibi quisque comparant cimelia:
 At queis crumena exanguis, hi sibi non sua

↓

Et

Et hinc & inde, clamque, furto comparant.

Venere tandem de gynæceo leues
Animulæ auidulæ comptulæ pedissequæ,
Et post coëmptas quas lubebat reculas,
Acus, in aures, annulos, crumenulas,
Monuere diuam Gallieni coniugem,
Prostare baccas pænè sideribus pares.

Accitus igitur mango gemmarum, suam
Pandit apothecam Principi, & solitum sibi,
Valere tanti peierans, adulteros
Vendit adamantas & pyropos maximi.

Exinde collo & pectori appendit suas
Regina merces, & cubile inambulat
Pauone gloriosior. Fors affuit

Nasutus aliquis & peritus, quid rei
Distent lupinis æra, subridens ait:

Quanti ergo margarita, si tanti vitra?

Labrum illa mordens, sensit emunctos malâ
Sibi fraude nummos; ilicò (vt solitus puer

Adire matrem flebilis, si quis sibi

Eripuit assem, aut asse vendidit nucem)

Sic Imperatrix coniugem, gemens, fremens
Manumque sceleris vindicem exposcens adit.

Hic Gallienus (mater vt etiam solet,
Nati vt querelas sistat, insectarier

Iniuriosos grandioribus minis)

» Siccine, ait, & te coniugem hic ausus meam

» Fallere? peribit. Ite lictores, virum

» Rapite, Theatrum pandite, hunc ad bestias,

» Quas promeretur, iure damnatum volo.

Gauisa remeat in gynæceum venus,

Viso hoc tonantis fulmine, & se vltam putat.

Rur-

Rursum is ministro cuiquam è suis dedit
 Mandata, properet in Theatrum, comparet
 Supplicio atrocis sceleris horribilem feram,
 Quæ vel leoni incuteret astanti metum.
 Tum se, & Senatum, & omne vulgus affore.
 Aliud in aurem molliore sibilo
 Iubet abeunti; dein Theatrum cogitat.
 Exierat aulâ sarcinosus Institor
 Nummis onustus, ac onustus gaudio,
 Bonisq̃ue cumulans gratijs Sortem deam,
 Quæ gratioso se bearit hoc lucro.
 Sed alia miserum sequitur à tergo dea,
 Torua ore, manibus vnca, dorso squammea,
 Caudâ & capillis horrida, Nemesim vocant,
 Cauda tamen ipsi ludibunda pòst fuit.
 En tibi Tribunus atque Lictorum manus
 Noui huius oneris nil opinanti retrò
 Decutere properant hanc & illam sarcinas,
 Onerare vinclis, in Theatrum ducere
 Populo futurum munus ac spectaculum.
 Frustrâ Quirites ille, frustrâ Cælites
 Clamare, cunctos vota surdos in sua.
 Iam Præco grande crimen exaltauerat,
 Plebem in Theatrum ciuerat, iam plurimo
 Princeps Senatu cinctus, ad podium sedens,
 Annuerat, antro emitteretur vt fera;
 Et seminudus, seminex, mediâ reus
 Stabat in arenâ, manibus in tergum datis,
 Oculisq̃ue quaquâ versus explorantibus,
 Spectabat, vnde quâve prodiret Leo,
 Aut Tigris, aut vtroque quid furiosius.
 Iam cauca parturibat ingentem feram.

Territus aperti cardinis stridoribus,
Sudoris imbre totus in fluuios ijt.

Quod ergo trepidum, quod tamen sit ludicrum,
Ecce è cauernâ gallus exit flaccidus,
Elumbis, ast obesus, is capo fuit.

Senatus obstupère, plebes risui
Se dare, timoris medius & medius spei
Reus euiratum aspicere gallinaceum.
Nec sauiorem vidit ille belluam,
Nec alium arena confecta est exitum.

Nempe id lepóris voluit, id spectaculi,
Id Gallienus muneris populo dare,
Id vltionis coniugi, id metus reo;
„Fraudem, inquebat, fecit, hanc & passus est
„Impostor imposturam. Abite, plaudite.
Abire iustus capo, iustus est reus,
Suum recepit iste centumpondium,
Soliq̄e populo doctus est imponere,
Potius caminos decipere, quàm Principes.

Matrona vidua, cuius filiolum lupus raperat, D. Virginis imagini filium eripit, ut filiola sibi sua reddatur; & redditur.

Ex Discip. de Laudibus Virginis §. 17.

MIhi rotundus & teres candor placet;
Esto, aliquid illi ruris & siluæ foret,
Foret & minutæ floccus impudentiæ.
Quidni placeret? placuit & Deo & Dei
Magnæ Parenti. Testis id iurat mihi
Matrona quondam trimulâ cum filiâ.

He

Hæc cum coæuis antagonistis pugil
 Validas inibat disputatiunculas,
 Elementa sacra sciscitanti cuilibet
 Responfitare docta, docta quærere,
 Preculasque funditare potui, cibo,
 Somnoque semper præuias, & posteras.
 Ast in Deiparam (cuius iconem in suo
 Lautè ac venustè comperat sacrario,
 Vbi & corollas floreas & byssinas
 Vestisq̄ue variæ sericum choragium
 Sacro Mariæ cultui deuouerat)
 Mater iubebat ferri amore feruido.
 Dum fòrs puella castri ad anticas fores,
 Vt fit, coæuâ cum sodali luderet,
 Aut fabricandis è luto fornaculis,
 Et ingerendis è luto placentulis;
 Aut læuigati marmoris superquadro
 Officula, globulo saltitante, carperet,
 En tibi propinquo è nemore ieiunans lupus,
 Adeoque ringens præ fame, lento tamen
 Et versipelli graditur ad sepes pede,
 Oculoque furis horsum & illorsum tuens,
 Tandem, vbi puellæ lusitant, init locum,
 Viduæque gnatam proximam ceruicibus
 Incogitantem corripit, in armos iacit,
 Et fugit onustus in suam siluæ domum.
 Timore primùm congelans puellula
 Super lupino celsior tergo silet,
 Dein dolore pressa matrem clamitat,
 Fortè & Mariam, nam vocandam protinus
 Omni in periculo mater erudiuerat.
 Vt socia sociam vidit in furno lupi,

Suas placentas deferit; quantum licet,
 Sed voce raucâ (viderat lupus hanc prior)
 Raptæ parentem vocitat. En vicinia,
 Mora nulla, tota; semiusto profilit
 Cum torre Coiydon, cum macharâ Tityus
 Aeruginosâ, fert Amyntas perticam,
 Maris bipennim, ceteri quæ fors dedit.

Viæ vñdecumque personant, Vbi est, vbi est?
 Omnesque cogit cura conijcere, Hic fuit,
 Fors se inde, fors & inde proripuit fera.
 Signatur oculis terra, sed duro in solo
 Vestigiorum nulla sunt, neque quò neque
 Quâ latro nequam fugerit, vestigia.

Aliquò puella monstrat, illò curritur.
 Vbi ad parentem clamor & sese tulit
 Clamoris ansa, mox citatis gressibus,
 Passis capillis in suum tendit larem:
 Vbi ara Diuam, Diua Filium gerit.

Nec mora, reuellens Pupulum è matris sinu:
 „ O Domina, vitam ni mihi reddis meam,
 „ Tuâ carebis. Obses hæc erit mea:
 „ O Domina, gnatam redde. Dixit, & abstulit.
 „ Subinde candor atque simplicitas queunt,
 „ Magistra quod non audeat Prudentia.
 Orbata Gnato Diua non succensuit,
 Non torua, non minata raptrici fuit;
 Arrisit illi potiùs orba Filio.
 „ O & Mariæ candor ac humanitas,
 „ O & superstes in supremis humilitas!
 Ipse Parentem qui relinquebat Puer
 Annuere, sese vt sineret efferri lubens,
 Visus & amicas flectere in risum genas.

Egressa

Egressa mater linteoque & serico
 Pretiosiore conuolutum Paruulum
 Reuerenter arcâ condit, & firmat serâ,
 Iterum precata pignus vt reddat suum.

Sed quid puellæ dominus intereâ lupus?
 Ibat pericli tutus in densum nemus,
 Suisque catulis mente prædam partiens
 Et sibi, nec aberat à suâ procul casâ.

At ecce cali magna vis: compellitur
 Inuitus oris claustra & arcta dentium
 Pandere: Tenellâ lapsa molliusculè
 Lupum repentè cernit in fugam dari,
 Ac si molossi mille, mille lælapes
 Iam panè caudam deprehensam mordeant.

Attonita, sola, trepida cœpit in suam
 Opem vocare lacrymas, suspiria,
 Sed magè parentem voce lamentabili.

Planctum audière turba confectans lupum;
 Feruntur illuc conciti, raptam vident
 Propter fruterum liberam, circumfluunt,
 Rimantur ecquid vulnerum in corpusculo?
 Sed iniusta colli primulæ cuticulæ
 Paucula superstant dentium vestigia.

Hanc igitur vlnis ad parentem deuehunt,
 Quæ amplexa natam, iam sui plagij memor,
 Memorque Pueri dormientis in toro
 Capacis arcæ, mox gynæceum subit;
 Arca referatur, in genua procumbitur,
 Oppignoratus liberandæ filiæ
 E mollicello lectulo Puellulus
 Egeritur; hinc reuectus ad Sacrarium
 Reducis puellæ manibus, ad Matrem redux

Reuolat in arcta, queis solebat, brachia.

Tum vidua lacrymas inter atque gaudia,
Inter pudoris & metus suspendium,
„ O Diua, dixit, parce, si impudens fui,
„ Imò sacrilega si fui, sobolis tuæ
„ Dum me rapinâ pollui. Id fieri meæ
„ Amor coëgit, & tui fiducia.

Ridere rursùm visus est Matri Puer,
Lubensque veniam noxiæ (si noxiæ)
Rogare viduæ, quæ deinceps muneris
Meminisse tanti didicit, & docuit suam
Raptam è cruentâ fauce prædonis lupi
Plus plusque amare, plusque honore maximo
Celebrare Matrum Virginumque maximam.

*Dum S. Nicolaus Tolentinus ager iussu Me-
dici cogitur perdicem assam comedere, illa
sancto Deum orante rediuisa euolat.*

Ex Spec. Exemp.

Nicoleos ille, quem Tolentini suum,
Tam perduellis osor exstitit gulæ,
Tam sæuus oris hostis, vt nil fructuum,
Nil lactis, aut quod lacte compostum foret
Edule, labris tangeret primoribus.
De carne ne per somnium, sanus foret,
Foret ager; vndæ prolibus sic abstinens,
Vt gobionis ne vel imam branchiam;
Albumen oui cum vitello forbile
Horrebat æquè quàm puer Rha barbarum.
Apage placentas, apage dulciarij

Pistoris

Pistoris arte fabricatum artocreas.
 Dumque suo asello (sic vocabat) hordeum
 Paleaque præbet parciore, horridam
 Inedia maciem genuit & cachexiam.
 Morbo tenetur fontico. Suam inter hæc
 Vicemque patris anxij nati gemunt,
 Medicumque, cui necessitas vult & iubet
 Caput aperiri, derepentè accersunt.

En tibi Galeni aut Hippocratis aliquis nepos
 Fartus aphorismis, vt botellus carnibus,
 Aegro apprecatus salua sanaque omnia,
 Tractare dextræ dein sinistra spiritum,
 An par, an impar, an vibrans, an crebrior,
 An ire sursum lentus, aut obdormiens.
 Rogare, noctes anne peruigilem grauent,
 An orexis aliqua aut virium defectio?
 Versare phialam, & ad fenestram cernere,
 An natitet intus expetenda hypostasis?
 Vbi rogitaui multa, multa que intulit,
 Tum carnem opimam, iurulentam, succidam
 (Quidquid reclamet) mandat apponi viro.

Hic omne saxum æger mouet, & inter duo
 Vt præla sudat, carnis esum deprecans;
 Sed inane votum est, & preces euanidæ:
 Voluere tandem Præsides, quibus nefas
 Obstare. Perdix commodum en dono data
 Assanda lentis destinatur ignibus.

Postquam in catillo fictili & mensâ fuit,
 Intuitus oculis æger hanc ægerrimis,
 „ Ingemuit, Eheu! legone perdicem vorem,
 „ Qui nec pusillam buccam lardi aridi
 „ Per sena solida lustra linguâ contigit?

I S

„ Auerte

- » Auerte cæli Rector istanc noxiam.
 Dixerat, & aures Cælitum peruaferat.
 Mox ora tergens dexterâ, cultrum parans,
 Ac si vorandi magna glisceret fames,
 Celsâ volûcrem signat illatam Cruce.
 Mora nulla, volucris stat suis pedunculis
 Super catillo, dein caput cruri inditum
 Reuellit, abigens pellis assæ squammulas,
 Nouamque vestem plumeam circumdata,
 Velut ad sororis nuptias abituriens,
 Rediuiua tandem tota perdicem sonat,
 Suoque more cacabans sese explicat,
 Et quâ fenestra dat viam, illac euolat.
 Exinde grandis rapuit astantes stupor,
 Sed risus ægrum & ampla lætitiæ seges.
 » Quàm valida Sanctis vota, quàm armatæ preces!

Histrion ad meliora conuersus, socium Histrionem includit suo antro fraudulenter, efficitque tandem ut Histrioniam deserat, & secum in antro permaneat.

Ex Jordan. in Vitis Eremit.

PAr Histrionum circulatorum fuit.
 Ne sciscitare Lector annum, patriam,
 Nomina: vetustas abdidit, fas est mihi
 Olli Sodalis nomen, huic Socij dare,
 Nam strictâ amoris colligati fibulâ
 Crumenimulgæ & nuguendi nobiles,
 Simul perenni iamque dudum circulo

Et

Et has & illas peruolare nundinas,
 (Canes hi odori nundinas magè quàm suos
 Nouere nidos) hinc in alto pegmate
 De more spurcas, fæculentas, impias
 Peragere nisum quæ cierent fabulas;
 Hinc & amuleta (si Ioui placet infero,
 Vt placet) ineptis venditare rusticis,
 Vt omne virus, omne febrium pecus
 Foras proicerent scilicet: suo dein
 (Bulga vbi tumuerat fœnore Histrionix)
 Litare ventri, sacrificare abdomini.

At at Sodalem (cui refulgebat bonæ
 Particula mentis, & aliquis cæli timor)
 Laboris huius pœnitendi pœnitet,
 Artis pudendæ dispudet. Iuuat vale
 Dicere Theatris, & Theatrorum iocis.

Sed vota Socio saniora hæc pandere
 Non lubet, is obices daret ineluctabiles.

Quare in remotos, infalutato, locos
 Stat fugere. Rupes dissito surrexerat
 In nemore; mediâ rupe se abdebat specus
 Obscura, modico vixque tres vlnas patente
 Hiabat ore, quâ videret sidera.

Erat & fenestra tristis, arcta, profundior
 In rupis imo, quâ cibus dari potis.

Huc se ergo mergit, accolis iuuantibus,
 Et recte longâ de superno labitur;
 Datoque paleæ fasce, quo lectum struat,
 Claudunt hiatum marmore, intrò ne pluat.

Inter ea Socius, manè qui edormiuerat
 Tum fortè calido, nocte quod biberat merum,
 Aut in carinâ ruminarat plumcâ,

Quas id dici venderet nugas foro,
Scitatur, ecquò ludius commilito
Adeoque marutinus euolauerit?

Istius index nemo, nullus conscius.
Errat, pererrat (vt molossus, quem nouis
Herus coëmpis fors fefellit calceis,
Nequedum caninæ cognitis indagini,
Nunc angiportus, nunc plateas peruias,
Verrente terram nare, peragrat concitus,
An hero obuiarint, obuios rogans canes.)

Haud aliter erro noster vrbes, oppida,
Pagosque lustrat, & molestus omnium
Obtundit aures quæstione lugubri,
Annon sodalem quispiam vsquam sciat?
Compulsus, ex quo iam theatris frigidis
Pede claudicabat altero Histrionia,
Viuere polentâ, furfure, & nigro sale,
Solius ille sibili in foro satur.

Tandemque longas post triennij moras,
Rumore passim garrulo, didicit virum
Nescio quem & vnde, hanc expiandis noxijs
Inijsse rupem concauam; hinc fame, siti,
Pædore, tenebris, sponte multari suâ.

» Is ipse, inquit, ipse est. dudum id meæ
» Et nari & auri creditum. Mox in nemus,
Mox ad cauernam præcipitat impos moræ.

Rupi propinquus, pro fenestellæ tubo
Attentus oculo ter patente constitit,
An Histrionis aliquid intus cerneret,
Annon sodalem? tussientem inaudit,
At bombum in antro tussis edebat grauem,
Nec inde licuit nosse quid foret viri;

Tene-

Tenebræ videri non sinunt è lumine.
 „ Dic, ait, amabo, mi sodalis, delites
 „ Hoc in recessu? (tacuit ille, vel prece
 Nondum peractâ, vel loquentem quid viri
 „ Nescire simulans.) Quæso te, quis sim vide.
 Vox è cauernâ fusca demum redditur:
 „ *Sod.* O socie, saluum te aduenire gaudeo:
 „ Fors & benigniore te cælum pium
 „ Afflavit aurâ vt & venires impulit.
 „ *Soc.* Afflavit inquam, & me venire compulit,
 „ Benignior sis vt tibi, sis vt mihi.
 „ *Sod.* Quâ fiet? *Soc.* Istac è scrobe phlegethontâ
 „ Mora nulla si te proripis. Veni illius
 „ Ergo; repulsam si fero, mortem fero.
 „ Certum est vel ense hoc vel mori funestius.
 „ *Sod.* Meliora Superi. Satius vt mecum velis
 „ Vitam hîc beatam viuere. Id Deus velit.
 „ *Soc.* Vitam ibi beatam viuere? inter noctuas,
 „ Diros colûmbros inter, inter dæmonas,
 „ Quorum id latibulum & limen atrum Tartari est?
 „ *Sod.* O quàm ista melius Histrioniz quadrant!
 „ O quàm profundomersus in cœno iaces!
 „ Ex quo sceleribus improbos nutris dies,
 „ Ex quo libido te in suos casses dedit,
 „ Et illa, quæ te perdit, Histrionia,
 „ Quanto labores in barathro non vides?
 „ *Soc.* Quid me, quid auras obruis longis logis?
 „ Vitam beatam viuere, est lepidos sales
 „ Per plebis aures ferere, bellis gestibus
 „ Oculos & animos pascere. hinc marsupia
 „ Farcire nummis, inde ventrem poculis.
 „ *Sod.* O chare, quàm te læuus error fascinat?

- » *Soc.* Quàm vellem eodem te impediri fascino!
 » Sed age morarum solue nodos, exili
 » Ex hac nefastâ rupe, dum viuus potes.
 Frustrâ iste duræ cautis incolam ferit,
 Precibus, querelis, & minis, caudem ferit.
 Fortè, ait, vt vnda crebrior saxum domat,
 » Hoc domina forsân poterit importunitas.
 Repetit cauernam densius, molestius,
 Tandemque iurat non mouere illinc pedem,
 Donec in apertæ lucis aureum iubar
 Migrasse tetro spectet abs ergastulo.
 » Annuere iuri-sæpe-iurando solet,
 » Quando id saluti commodat nostræ, Deus.
 Exinde clauso subijt in mentem pius,
 Circumuenire quo queat Socium, dolus.
 Voce ergo pigrâ, pallidâ, sentâ situ,
 Occæpit antri fœtidi fastidium
 Simulare, morbum subuereri, frigidus
 Numerare stillas lacrymantis fornicis;
 Madère totas rore vestes improbo,
 Ipsos natate in humido pedes solo;
 (Hic exilire Socius, & manu manum
 Calfacere) pergit ille. Quod foret sibi
 Salubre, Diuûm pace quod fieret bonâ,
 Deserere demum velle stationem horridam.
 Haud mora, cauernæ os Socius inscendit, graue
 Molitur inde marmor, & funem iacit,
 Suumque volupe, veriùs, suum, lucrum
 » Eruere promptus, lætus amplecti, Heus age
 » Abeamus, inquit, nostra iam dudum gelu
 » Rigent theatra, sed magis marsupia
 » Araneorum plena, nummorum indiga.

» Te sine lucelli ne vel hilum erat super.
 » Per te bonorum semper & semper seges,
 » Velut horæ in horas, vndæ in vndas, influet.
 Iusâ vt valeret rupe pergebant iter,
 » Quando Sodalis in fit: Heu factum male!
 » Dum me nimis repentè pellicis foras,
 » Zonam reliqui nescius paleæ in toro,
 » Nummi vbi repositi dormiunt complusculi,
 » Dati benignâ visitantium stipe.
 » Tum Socius: Illos, si lubet, luci dabo.
 » Malo in tabernâ, quàm in cauernâ dormiant.
 » Inibo, si me recte delabi finas,
 » Sed recte firmâ: tantulùm lubens ero
 » Huius tabernæ caupo, nummos vt feram.
 » Si vel pusilli spes foret teruncij,
 » Pernix ad ipsa graderer ora Tartari.
 Socio Sodalis annuit: deuoluitur;
 Quæ nusquam in antro est, nec fuit, pecuniam
 Labore casto per tenêbras quæritat,
 Paleamque voluit ac reuoluit. Interim
 Remeare iussu fune, posito marmore
 Se tacitus alter ad fenestellam tulit.
 Hic genua curuus, esse prosper vt velit,
 Deum fatigat precibus. Ille mussitat.
 » Soc. Eho tu iocaris? pande, saxum demoue,
 » Age, redde funem, nec tuos hîc obsides
 » Inuenio nummos, nec tenêbras has fero.
 » Videre videor spectra quæ circumfident,
 » Humerosque, pænè sentio, scandunt meos.
 » Sod. Nihil verere, nulla sunt. Tecum tuus
 » Tecum est Achates Angelus. Soc. Tecum fuit
 » Millenus ater angelus, nisi reseras,

» Nisi

„ Nisi me remisso funis auxilio leuas,
 „ Ego te. Renidens ille solum humerum leuat.

Sic Histriones inter ad scopuli pedem
 Iucunda genitur hæc tragicomœdia.
 Tragœdus intus, at foris comœdus est.
 Dumque iste placidus perstat in proscenio,
 Alter cothurnos induit, pulsat solum,
 Furentis instar Herculis sæuum tonat.

Bona ille monita mollibus condit iocis,
 Hic oculo & igne per foramen fulgurans,
 Subinde pugnos fulminatores vibrat,
 Et iam nefastum proditorem nuncupat,
 Iam ganconem perditum, iam nomina
 Ipso timenda vel sono iactat foras,
 Iam molliore voce compellans, rogat,
 Ut euolutâ mole saxi se eximat.

„ Soc. O quàm execrando tædio mentem necas!
 „ Remitte funem, nunc iocatus plus fatis.

„ Sod. Quid profutura temnis; utere fructe
 „ Necessitate, dum licet: bono tuo
 „ De plumbeâ, de ferreâ fac auream.

„ Saltem huius antri terror exanimet; time,
 „ Palleſce, lacrymis expia crebrum scelus,
 „ Funesta quo te astrinxit Histrionia.

„ Antrum salutis ansa fors erit tuæ.

„ Soc. O si salutis auctor hoc antrum foret!

„ Sod. O perge, lætam corripis sensim viam.

Tandem ergo tandem, velut ab igne soluitur
 Tacitarum aquarum vellus, aut apum labos
 Sensim labascit, sic liqueſcens Histrio
 Metuque denso, morte, conscientia,
 Aeternitate terrefactus, omnia

Meliora

Meliora spondet & bonam frugem Deo.
 » *Soc.* Numquãme noxis liber, & liber metu
 » Pacatiore spiritum ducam Deo?
 » Sed astra grauius impetij, grauius Deum,
 » Dum me scelestã deuium traxit Venus,
 » Libidinosus Bacchus, & venter popa,
 » Et hæc iuuentæ pestis Histronia;
 » Spondere veniam tam facinoroso potes?
 » *Sod.* O caue, nefanda scylla desperatio est.
 » Nescis benignum deprecantibus Deum?
 » *Soc.* Nimiũ sed alto criminum mergor mari.
 » *Sod.* At est supernæ maior indulgentiæ
 » Oceanus; istuc nauiga, portum tenes.
 » *Soc.* Lubens malignum virus euomã, & his volens
 » Fuar, vtar vmbriis. *Sod.* Atque ego lubentior
 » Regrediar, & te, quã bono dabitur Deo,
 » Iuuabo, nigrae mentis vt tollas luem.
 Sic fulsit almã luce Sol illi nouus.
 Redijt eodem fraudis auctor & boni:
 Simulque facti contubernales, quadriã
 Vixere eãdem saxeo in triclinio,
 Vbi mensa genua, mappa paupertas fuit,
 Et lacryma potus, & fames panis fuit,
 Gaudentis epulum iuge conscientiæ,
 Antro immoratis pariter ac immortalis.
 Muscipula murem vt fallit, vt auem retia,
 Sic Histronem fraude cepit Histrio.
 » Fraus pia benignus hamus est, felix plaga,
 » Fouca expetenda, sine dum fruitur bono.

*S. Pachomius demonem videt ficui incuban-
tem, & inde Novitjs insidias struentem
& ad ficus carpendas invitantem.*

Ex Viris Pat. & Metaph.

L Ex in veteribus vixit Asceterijs,
Hodicque vivit in novis complusculis,
» Vt nemo fructum lentiolem aut præcoccem,
» Seu quem fidelis ramus etiamnum sibi
» Servat tenacem ac pendulum in pomario,
» Seu quem maleuolus imber affixit solo,
» Aut sponte lapsantem suâ maturitas
» Benigna vescum transeuntibus dedit,
» Siue vva, siue oliua, siue sint pyra,
» Seu cerasa, & aliud omne pomorum genus,
» Vt nemo seu vir, seu senex, seu sit puer,
» Aut vellat, aut humo legat, nedum esitet,
» Nisi nutus adsit & facultas Præsidis,
» Nedum in cubile gestet, vt noctu voret.

Monachos Muchonsæ (titulus is claustro fuit)

Visebat olim Nobilis Pachomius
Nobilis eremi Patriarcha Pachomius.

Videre videor obuios gnatos Patri,
Primumque canis lacteam turbam scenum,
Dein virorum barba cingulo tenus
Et his & illis digna maiestas erat,
Sed vtrisque celo dignior virtus erat,
Hos inter olitor strenuissimus Ionas.

Sed & fuere qui iuuentam nunc suam
Recens sacrarant, Cœnobij proles noua.

In-

Intro-ergo-gressus senior arborem videt.
 Procera ficus hæc erat, latè comas
 Diffusa, ramis facta procumbentibus,
 Tam densa matrem degrauebant pignora.

Mediæ infidebat arbori monstrum horridum:
 Magni Dynastæ plurimum in monstro fuit;
 Sic ora tenuit, sic, vt ansas, brachia;
 Clauam sinistra præferens sceptri vice,
 Oculos vibrabat, vt tyranno moris est;
 Ventrem gerebat instar immensi cadi.

Nec vlla nobis sphynx opus; dæmon erat,
 Cui Gastrimargo nomen: ille ficui
 Dudum imperarat, incubans noctu diu,
 Ansamque tribuens fructuum esurionibus
 Subindè fieri legirupionibus.

Vbi aduenire quempiam è minoribus
 Cernebat, euestigiò more Africi
 Succutere ramos, decutere ficus humi.

Hic Tyro proritatus illicitâ fame
 Crumenicidæ more & oculo cernere,
 An in propinquo quispiam; pronus dein,
 Ac si solutum calceum restringeret,
 Mora nulla læuâ ac dexterâ ficus duas
 Corripere, denudare, ventri credere.

Etiâ pusillâ lætus hac victoriâ
 Ridere dæmon, præque risu crebrius
 Quassare ramos, impluere ficus nouas,
 Vt & ille manicas hisce saturaret suas.

Domum hoc reuerso, aut alteram ingresso viam,
 Venire succedaneus voto pari
 Alius & alius. Copia, opportunitas,
 Truncus tricorpor, facilis ascensus, mala

Cupi-

Cupido, ficus pensiles in os dare.

Pars tamen & animo melior & numero fuit,
Quæ ne pilo tentare ficus obuias,
Nedum vorare, nedum in arcam condere.

A transeunte cominus Pachomio
Vbi se videri vidit orci furcifer
Inu: sus alijs, nil moræ, latissima
Ficulna folia vellit, & sese, vt potis,
(Sic olim Adamus deprehensus) abdidit,
Sed prominebant cornua ac vnci pedes.

Hæc deinde verba dat Pachomius Ionæ:

„ Mi frater, istanc, si mihi morem geris,
„ Ficum securis ilicò euersam dabit.
„ Reclamat olitor: O Pater, ne id iusseris,
„ Hæc arbos auro præstat, hæc mitissimos
„ Dat bifera fœtus, quidquid aura murmuret;
„ Munifica si quæ pomus vlla sit domi.
„ Viden' vt caducos fulcra ramos subrigant,
„ Ne mole tantâ fructuum cassi ruant?
„ Vel sola, quam diffundit, vmbra diutiùs
„ Nostro meretur horto, & arcâ frui.
„ Hic senior ingemiscit: Ah nescis, Iona,
„ Quos illa fructus quamque noxios gerat!
„ Ficus, reponit ille, ficus optimas.
„ O fili, acerbas, intulit Pachomius.
Nec plura; tendit ad suas intrò preces.
Hostum rigare lætus interim Ionas,
Suam ipse ficum saluam & incolumem ratus,
Neque memor, esse precibus oblongas manus.
Ast magè triumphat, exilitque gaudio
Toruus Dynastes arboris, sed non diu:
Nam derepentè, dum Pachomius Deum

Solli-

Sollicitat, iste sensit à tergo vrier
 Caudam; profugiens ergo more caniculæ,
 Sed ante præ furore, præque malitiâ,
 Ficum vniuersam putido afflans halitu,
 Ter mille diris deuouet Pachomium.

Die deinde postero bonus Jonas
 Exaruisse stirpitus ficum videt,
 Videtque ficus iam medullitus putres.

Si cum iuberet decuti Pachomius,
 Fecisset imperata, ferroque arborem
 Prostrasset, iissent in catinum Fratibus
 Hæ saltem edendæ. Quid deinde Pachomius
 Monitu paterno dixerit, quid egerit

His ficum furunculis tyrunculis
 Ad se vocatis in locum (quem dæmones
 Odere peius igne, peius Tartaro)
 Conijcere pronum est. Dixit, & dixit gemens:

- ” Quam sapè nobis parua res magno stetit!
 ” Et Adæ Parenti, dum Orbis in cunis erat,
 ” Aurum ruina non fuit, pomum fuit.
 ” Nec minima legum minima damnorum creat,
 ” Si quam fragilitas aut malitia ruperit.

*B. Iuniperus Franciscanus, dum ambiguis
 responsis Principem Tyrannum suspedit,
 panem ipse laqueo suspenditur illius iussu.*

Ex S. Francis. Chron. lib. 6. cap. 38.

Iuniperus ille, qui suam ægri gratiâ
 Fecisse tripodem fertur, is prudens volens
 Scipse longam panem fecit perticam,

Dum

Dum grande facinus, cuius insciens erat,
 Visus fateri est. Solus ad Viterbios,
 His vt salubrem è pulpito vocem daret,
 Iter capeffens, appetebat oppidum,
 Cuius Dynasta vir ferus, Viterbijs
 Infensus hostis, & rapinâ & stragibus
 Pessum agere solitus incolas & accolas,
 Et si quis hospes, cis vel vltra commeans,
 Illorsum adiret, ilicet satellitum
 Vis magna circumfluere, scrutari vndique
 An arma, literasve clancularias
 Quò & vnde ferret, & cui vellet datas:
 Rapere ad Dynastam, si tremat, si cespitet:
 Deos Dynasta deierare millies,
 Dira minitari, polliceri munera,
 Vt ille, si quas norit insidias strui,
 Et intus harum conscios, edat palàm.
 » Hic est Tyranni Principis mos & metus.
 Iuniperus ibat pensa perfoluens pia,
 Aut supera meditans, cum viri formam probi
 Mentitus, & mentitus insidias, adit
 Dæmon Dynastam. Iurat, à Viterbijs
 Summissum adesse propius & propius virum,
 Qui proditrice dexterâ ipsum det neci,
 Exinde toti incendium castro paret.
 » Mendicus (inquit sartor & sutor doli)
 » Mendicus ille est veste dementissimâ;
 » Cucullus illi comprimit glabrum caput,
 » Et solea plantas lignea, coriaceis
 » Hinc inde copulata subligaculis,
 » Sed laxa manica semirosum brachium
 » Vtrumque circumuallat. hinc equus later

» Troia-

» Troianus; (aures mox Dynasta pandere,
Easque manicis atque furno laxius)
» Præacuta delitescit intus Subula,
» Quam tibi, salutes ubi propinarit bonas,
» In pectus adigat, ac, ut est dextrimus,
» Cor inde figat: est & igniarium
» Vbi fomes acer & filex flammæ parens,
» Coniuxque filicis ignis in partu chalybs,
» Demum & papyri sulphuratæ copia,
» Ut varia castris nocte succendat loca.
» Moras periculum nescit; anteuertito,
» Nisi antè factum mauelis malo tuo.

Ista veterator stygius enarrauerat,
Neque cuncta mendax; namque Iuniperus sibi,
Quocumque gressum flecteret, comites via
Gestabat igniariumque subulamque,
Hancce reparandis sandalijs, illud bonum
Exfuscitando lumini ad noctis preces.
Mora nulla, multus miles emissarius
Iussu Dynastæ prodit obuius reo.

Iuniperus ergo iam propinquus, oppidi
Mœnia legebat, quando militum manus
Ululare circum, ceu fame rabidi canes,
Eruere librum manibus, humeris pallium,
Et in cucullum brachia hic immergere,
Intrò ire manicas alter & nare & manu:
Suspecta tandem en subula, igniariumque,
Indicia proditoris illustrissima
Scilicet. At inter hosce stare bubalos
Iuniperus ore lætus, animo lætior,
Et hos & illos contueri interritus.
Si proditorem aut parricidam nuncupent,

An-

Annuere; vinculis dum volunt compingere,
Manus lubentes obuiaque porgere.

- Ergo ad Dynastam præcipite cursu trahi:
Pro foribus ille, pileo in nasum dato,
Oculisque toruum ac horridum vibrantibus,
Lauamque fuste militari fulciens,
» Nequedum propinquum appellat: Heus tu quisquis es,
» Quo nunc viam capeffis? *Iunip.* Ad Viterbios
» Pedes ferebant; si ligabis, haud ferent.
» *Dyn.* Ecqui parentes, patria & nomen tibi?
» *Iun.* Iuniperus ego sum & arbor inuersa, vt vides.
» Mihi que calum patria & parens humus.
» *Dyn.* Quid hominis, inquam, es; effer. *Iun.* Omnia
» omnibus.
» *Dyn.* Conductus igitur præmio vt malum patres?
» Videtis, fateri vera si negaueris
» Repentè faxo contubernalem cruci.
» *Iun.* Si faxis, à me gratias gratas feres;
» Nam mihi taberna crux erit gratissima.
» *Dyn.* Non est iocandi hæc area; citò ediffere,
» Adésne, castrum vt vendites Viterbijs?
» *Iun.* Equidem nefandus proditor fui, sum, ero,
» Nisi prohibessit, qui potest. *Dyn.* Hostes meos
» Ain' amicos & familiares tuos?
» *Iun.* Iurare valeo, & quidquid est vitæ mihi,
» Horum saluti consecraturio lubens.
» *Dyn.* Vt mea, meosque, meque flammis consecres?
» *Iun.* Vt tua, tuosque, teque, si sineret Deus.
» *Dyn.* Mihi immerenti hac subulâ vitam haurias?
» *Iun.* Facturus & peiora, si sineret Deus.
Ambigua sensu dicta nil discriminans
Dynasta totus ringitur, miles furit,

Ecquid

Ecquid morarum est? ad crucem, rotam, rogum.
 Crimen fatetur, inquit, planissimè.
 Crucem parari, quiq̃ moribundum iuuent,
 Mox aduocari Sacrificos Princeps iubet.
 Et aduocati commodum è tuo grege,
 Francisce, comites qui reo ad crucem forent.
 Vix affuere cominus, cum inclamitant:
 Iuniperus ille, noster ille, noster est.
 Tum Patre relicto, se ad Dynastam conciti,
 Hunc deprecari pro reo nihil reo.
 Captius inde (ceu solent qui ad nuptias)
 Alacer, anhelus anteuertere ad crucem,
 Vixq̃ præeuntem Lictor aut plebs assequi.
 Dynasta doctus, quid hominis tandem fiet,
 Quàm chara Superis anima, quamq̃ innoxia,
 Dum proditorem repperisse se putat,
 Sese ipse sensit proditum astu dæmonis.
 Sed & hic vicissim est in suâ captus scrobe,
 Namque liquefactâ fraude mendacissimi,
 Vinculis solutis, & salutatâ cruce,
 Habitâ ministris & Dynastæ gratiâ,
 Iuniperus abiit victor ad Viterbios.

*Ethnicus suâ coniugis Christianæ Deo Christi-
 anorum fenerans, seu peculium inter-
 egenos partiens, ingens lucrum recipit, &
 inde fidem Christianam.*

Ex Sophron. cap. 183.

Ese in beneficos beneficum, in pios pium,
 Deo voluptas prodiga vt semper fuit,

K

Sem-

Semper erit. Experire, quisquis ambigis.

Expertus olim est Christianâ coniuge
Vir ethnicismi nubibus circumdatus,
Nequedum potitus lucis; haud aliâs malus,
Neque, Christiana vellicando dogmata,
Trahere aliorum nisi uxorem fuit;
Suum, ut lubebat, coleret, oraret Deum;
Suos & ipse coluit, oravit deos.

Sed dum illa fuso tortili linum rotans,
Vel aliud operis muliebri mouens manu,
Vel ostiatim buclæ lac venditans,
Parum lucelli quotidiebus conderet;
Vir quoque lucrando perdius pernox erat,
Aut vetera veteramenta vicatim sonans,
Aut duriore dente lanam carminans,
Aut coria concinnabat, aut femoralia
Interpolabat obsoleta; cetera
Egenus opifex, & diurno victitans.

Tandemque post sudoris emissi cados,
Ut arena arena iuncta collem parturit,
Ut stilla stillam consequens vinam replet,
Sic obolus obolo, sic & assi iunctus as,
Cumulum crearant paruulum pauperulis.
Didrachma quinquagena comparauerant.
Erant dioboli aut trioboli pæne omnia.
O summa Cræso digna vel Atabalipâ!
O digna denis mancipari pessulis!

Vix computandæ par pauimentum fuit.
Quadam ante prunas vesperâ dum confident,
Memor senectæ, timidus indigentæ,
Vir fessus & subæger hæc ad coniugem:
» Quam metuo, nostrum ne latrones ossi

» (Den-

» (Dentes vocabat) dissipent peculium
 » Sensim absque sensu, dumque venerint tibi
 » Et mihi capillus niueus, ac anni graues,
 » Ingruat egestas & mihi & tibi grauis.
 » Quid si hosce nummos, aliquod vt fenusculum
 » Pariant quotannis, in Trapezitæ domum
 » Deferimus? Audit vxor, ac oculo virum
 » Animoque molli contuens, hæc intulit:
 » Quidni hosce nummos Christianorum Deo
 » Offerimus? ille fenoris nos centupli
 » Censu beabit. Christianorum Deo?
 » Reddit maritus. Quo locorum aut gentium
 » Dabis repertum? Sequere, correptum manu
 » Trahit vxor elocuta, tum rectissimâ
 » Vestibulum ad ipsum ducit Aedis maximæ,
 » Huc, vbi Senatus Principum densus coit,
 » Senatus, inquam, pauperum, subsellijs
 » Quâ saxeis, quâ ligneis, quâ carneis
 » Vtrimque valuas obsidens, longâ manu,
 » Linguaque longiore transgredientium
 » Flagellat aures, & crumenas vellicat.
 » En, inquit illa, Christianorum Deus
 » Hos dudum amicos & domesticos habet,
 » Hos & suos subinde germanos vocat.
 » Quod his inopibus dederis, huic datum puta,
 » Etiam ante lapsi temporis fixas moras
 » Largo is reponet fenore. Actutum bonus
 » Facilisque nummos haurit è marsupio,
 » Et mox viritim cuique flagitantium
 » (Fors capita quinquagena tum confederant)
 » Solidum didrachmon cœpit effusus dare.
 » Sic sua marito prodigente, liquidius

K 2

Lariano

Lætante mulier exilibat pectore.

Volupe erat exaudire mendicantium

Bona vota, plausus, gaudium, præconia
 Tam benevolentis tamque munificæ manus.

» O diues isti fenus accumulent dij!

» O, inquit alter, adueniant mihi

» Ter mille, qualis ille! Regressi domum,

» In opera pro se vterque redeunt commoda,

Dominoque lucro vel lucello seruiunt,

Vt inane rursus farciant marsupium.

Per alta cæli spatia mense tertio

Iam curru & auro Phœbus aurigauerat,

Quando, vt subinde sœuit, exili lucro

Frigebat officina, peiori foco

Frigebat & culina, nilque fenebre,

Ne vel trientem feneratori suo

Domum afferebat Christianorum Deus.

Hæc ille scalpto capite, fronte nubila,
 Mente caperata coniugi probro dabat.

At melior augur vxor, & pollens fide,
 » Age, inquit, Aedem repete, fortè debitor

» Rependet aliquid fenus Deus tibi.

Redit ad Tribunos Plebis, intercedere
 Pro plebe solitos, Pauperes; si mauelis,

Redit ad Senatum; & ecce Conscripti Patres
 Suo è theatro munerarium suum

Vt eminus vidère, spe pinguisi,
 Paratiorem quàm ante porrigunt manum;

Sed est recipere quàm dare hic paratior,
 Templumque sacco manibus immeris init.

Dumque huc & illuc spectat, an fors depluet
 Alicunde fenus, nummus en argenteus

Humi

Humi recumbens, vt leuetur, innuit.

Et leuat, & aufert, & reuisens coniugem,

» Vbi tuus aut dormitet, aut vigilet Deus,

» Nescio, ait; illud, quàm velim, magis scio,

» Me in vasa nostram condidisse pecuniam

» Pertusa, consultrice te. Verùm vide,

» Vt reperi vnum de didrachmis nuperis,

» Quibus beui pauperes, auctore te?

Id conspicata mulier, acceptum Deo

Haud mora referre satagit, & virum spei
(Fore vt is secundet vota) complet optimæ.

Rogat, in macellum vt tendat obsonarier,

Lymphaque potæ iam diu satur, sibi

Aliquid Iacchi & Cereris albæ comparet,

Vice furfurosa, quâ famem fefellerant

Modò sesquimensem. Pergit in Piscarium,

Et functus obsonantis officio probè,

Piscem hinc coemptum coniugi refert celer.

Desquammat, aluum pandit, ac exenterat,

Interque, stomacho quæ latebant, abdita

Vxor lapillum reperit; affricu leui

Repentè gemma ridet. Ostentat viro;

Tractant vicissim, vixque pluris æstimant

Quàm delicatioris vnguem marmoris.

Abaco recondunt, dein cibo expungunt famem.

Mensâ remota, ventre placidiusculo,

Adit ille, monitu coniugis, Gemmarium,

Scitatur, Anne redimere lapillum velit

Haud inuenustum? Mercis intuitu breui

Perfacile mango, quid valeret, olfacit;

» Nescire fingens; Si placent, argentea

» En tibi didrachma quinque, dixit. Venditor

- Attonitus, & se risui ratus dari,
 „ Tanti licéris? inquit. Hoc ironico
 Dictum inuolucro credit & Gemmarius,
 „ Loculosque referans, En, ait, decem, ac abi.
 Ludibria rursus is veritus, vt pisces, filet.
 Sed dum emptor inhiat, & didrachma protinus
 Vicena, dein tricena, plus tandem duplo
 Iuratus etiam se daturum, serió
 Venditor odorans rem geri, rem serió
 (Licet nouare verba) *σειῶν ἄλλας*
 Et ipse gerere commodo incepit suo,
 Pretiumque duxit in didrachma argentea
 Ter bella centum. Nec moram solutio,
 Nec reditus habuit; hinc modò is perníciter,
 „ Vt quatuor, vt dissoluor, vt totus fluo
 „ Lætitiâ, eundo clamitans. Vxor rata
 Vno alteróve venditam teruncio,
 Obstupuit, vt didrachma ter centum sibi
 Delata coràm sensit, eaque argentea:
 „ O mi marite, cernis, exclamat, tibi
 „ Quàm se beneficum Christianorum Deus
 „ Præstiterit, inopes dum tuo peculio
 „ Leuare, me suadente, collibitum fuit!
 „ Apage deorum fascinos mendacium,
 „ Vnumque rerum Principem Deum cole.
 Annuit, & vndâ Christianâ lotus est,
 Gratesque retulit coniugi, grates stipi.
 „ O fenus ingens stips egeno credita!

*S. Gerasimus Abbas è leonis pede spinam
eruit, qui ei deinde omne defert obse-
quium; asinum etiam domesticum seruat,
ac denique deperditum recuperat.*

Ex Prato Sophron.

D Vm solus astra cogitans Abbas pius
Gerasimus vndas adlegit Iordanias,
En leo propinquans, claudus, ac librans pedem.
Tumore fœdum, puris integrum penu.
Spinæ malignæ cuspis imos musculos
Ingressa pertinaciùs, noctu diu
Dolore lancinabat implacabili.
Hinc ille nemorum peruagatus abdita,
Cruciabat auras improbis rugitibus.
Ast vbi Gerasimum conspicatus obuium est,
En medicus, inquit voce quâ fari solent
Secum leones: inde plantam celsiùs
Tollens medendam, fit propinquior seni;
Qui ne vel hilum trepidus, Ecquid sit, rogat,
Cur in vlulatus tam inuerecundos ruat.
Leo flexus aures poplitemque dexterum,
Medico sinistri porrigit pedis volam,
Plagamque monstrat, & medelam flagitat.
Senex virenti cespiti infidens, manu
Plantamprehendit, quâque liuida est premit,
Ferâ subinde vel tremente, vel retrò
Cedente: tandem pollice impacto salit
Nefanda sanies, e-que-ductâ cuspide
Eductus omnis exit in ventos dolor.

K 4

Repen-

Repentè vegetus, alacer, explorans pedem,
 Sese ipse miratur Leo, at medicum magis,
 Cui mox honoris atque mercedis vice
 Manus suauatur, ac lambit pedes.

Post obligatam ritè plantam fasciâ,
 In sua Leonem saluum & incolumem iubet
 Abire demum Gerasimus, dicto vale.

Sed Leo valere posse nuspiam ratus,
 Ni sibi Machaon semper afforet suus,
 Iubet valere potiùs ac remotius
 Feras, ferarum tesqua, prædas, pabula,
 Et se benefico contubernalem vouet:
 In claustra reducem sequitur; hîc & viuere,
 Hîc & professus est mori. Placet Patri,
 Placetque Monachis hic alumnus omnibus.
 Instar molossi cicuris huc illuc domi
 Vagatur insons, & modestus, & probus.

Erat hîc Asellus abs aquâ, à plaustro, à molâ,
 Abs onere vario, à pedibus, à tergo bonus,
 Nec inuenustâ pelle. Taurum crederes,
 Si prominerent fronte tauri cornua.

Huic pædagogus cum potestate arduâ
 Fidusque custos est datus domnus Leo,
 Ne qua fera, ne quis prædo fors abduceret
 Remotiora destinatum in pascua.

Dum vesper appetebat, ilicet domum
 Ductu Patroni se recipiebat cliens
 Auritus, ad iubentis imperium volans
 Timore ferulæ, namque si domi aut foris
 Hic frater Asinus fieret aut petulcior,
 Si ruderet, aut rideret impetuosiùs,
 Caudâ Magistri vapulabat asperâ,

Dum

Dum nebula passim manè quoddam cingeret,
 Et pasceretur hinc Afellus, hinc Leo
 Excubitor esset, aut sopori hic se dedit,
 Aut nemora subiit à cliente longiùs;
 En cum camelis institor Arabs transmeans,
 Intuitus asinum præstò, prædam credidit;
 Nec mora, capistro corripit, iungit suis,
 Oneratque sacco farris, ac transit celer.
 Frustrà hinc & inde rugiens Asinum vocat
 Leo regressus: auolare didicerat
 Inuitus. Ergo solus ad lares abit
 Sollicitus, aure pendulâ, plenissimus
 Pudoris ac timoris, vt pueros vides
 (Si quando repetunt perditò ædes pileo,
 Aut si amphoram fregère) maternas manus
 Metuere. Postquam iam sepulto vespere
 Nec rudere vîquam, nec redire cernitur
 Arcadia proles; augur aduersæ rei
 Gerasimus, oculo pertinace verberans
 Timidum Leonem, criminisq; conscium,
 » Hæc ore fatur duriore: Nempe huic
 » Committe, si quid ritè seruaturn velis,
 » Si non peremptum, in frustra discerptum velis.
 » Siccine vorasti, parricida, quem tuæ
 » Fidei volueram creditum? (visus Leo
 » Motu iubarum crebriore funditus
 » Facinoris id negare.) Tu pœnas dabis,
 » Quas promereris improbe, & longas dabis,
 » Asini deinceps instar afferes aquam,
 » Molamq; vertes, & foras finum vehes,
 » Frequensq; vapulabis. Annuens Leo,
 » Seseq; profitens negligentia reum,

K 5

At-

Armos oneribus atque verberibus parat.
 Exinde iussus esse clitellarius,
 Et esse dorfuarius molariusque,
 Obit asinina munera impigerrimus.

Post onera sæpè aduecta, post multas aquas,
 Comite aliorum fortè digresso, ad suos
 Remeabat ab Iordane, vase aquario
 Onustus; eccum occurrere plagiarium,
 Eccum Araba, nostri furem aselli, cum suis
 Rursum camelis hac reuertentem viâ.

Elatâ odorâ nare perferit prior
 Asinus leonem, dein propinquantem videns,
 Pæana læto ruditu canit nouum.

At vt ingruentem cernit institor feram,
 Asinum, camelos, onera deserit citus,
 Suamque pellem pluris æstimans, fugit,
 Fugiantque socij: cum salute plurimâ
 Confestim asellus ad leonem conuolat,
 Ecquî valeret sciscitans ridentibus
 Latè labellis. Interim vincti simul
 Restant cameli furis, immemores fugæ.

Hos leo prehensio fune compellit sequi,
 Asinum præire, qui suâ actutum tubâ
 Dominos monere cœpit eminus suos,
 Sint vt triumpho, si luberet, obuij.

Sic liberato ciue, fufis hostibus,
 Pugnâ incruentâ, farre multo, baiulis
 Spoliisque partis, ad senem lætus redit
 Leo triumphans, querneam atque myrteam
 Meritus coronam. Gerâsimus suum libens
 Famulum receptat, dein leonem crimine
 Ac onere soluit; inde fœno pristino

Asinum

Afinum redonat, qui suam repetens domum,
 Oblita nondum munera resumit volens.
 Nusquam Arabe viso far abijt in horreum,
 In haram cameli. Dixit aridens senex:
 „ Nisi periisset, perierat asinus meus,
 „ Qui captus, huius anfa capturæ fuit.

*B. Verricus Alnensis Monasterij Prior,
 mirè in pauperes benignus, ab annu mendi-
 eâ sæpè fallitur.*

Ex Hist. Cistertien. Abbatis d' Assignies.

Alna ad Thuinum in Belgicâ, Cistertij
 Felix propago, nobile asceterium est.
 Werricus Alnæ Magnus, vt vocant, Prior,
 Magnus Elcëmon nuncupari dignior,
 Suas lacernas, calceos & pileos,
 Et dum patebant horreum, cella, aut penu,
 Carnes, farinam, pisa clàm furto pio
 Inopibus erogabat effusissimus.
 Tacitus videbat, & probabat conscius,
 Oculoque conniuebat Antistes bono.
 Si, dum negotij gratiâ expedit viam
 Vectus equo, egenos fors haberet obuios,
 Equus equitantis indolem doctus probam,
 Gradu represso sponte sistebat, moram
 Daret vt Magistro, quâ crumenam panderet:
 Abibat alacer ventilatis auribus,
 Vbi liberalem viderat stipem dari.
 Dum fortè in ipsis foribus affatu pio
 Werricus & matrona mentem mutuan,

K 6

Hæc

Hæc audiendo, & ille fando, pascere,
 En vetula lacera, macra (vix adipis habens
 Quantum in iuglandis nucleo confisteret,
 Sed fraudis & malignitatis affatim,
 Quantum in apothecâ vulpis annosissima)
 Tremulam Priori tendit ad stipem manum.

Is tunc in arcto commodum marsupio
 Senos gerebat nummulos, in pauperum
 Primas ituros dexteris, vt fors daret.

Primum itaque crebræ prodromum stipis foras
 Promit diobolum, & postulanti porrigit;
 Pia profecutus inde matronæ affidet.

Agiliter habitis, vt valebat, gratijs
 Abit anus, atque in angiportum proximum
 Diuersa, semicinctio obnubit caput
 Veli instar, & regressa rursus flagitat.

Haud mora, secundus è crumenâ nummulus
 Manu Prioris exilit. Sed anicula
 Vix quinque talum môrat illinc passibus;
 Velo remoto, post perexiguam moram
 Repedat eodém, sesquicubito se minor;
 Nam curua totum pectus, in tergo vehit
 Citò procreatum gibberum: quem conspicans
 Werricus, haud moratus, hanc & tertio
 Donat diobolo, fraude captus tertiâ.

Adire simulans alteras anus fores,
 Mox gibbera esse desijt, Vulcanio
 De grege videri derepentè maluit,
 Namque hinc & inde clauda formosissimè,
 (Quod vtrimque claudi claudicando clamitant,
 Et hoc & illud mundi clima sunt mea)
 Id ipsa iam reuersa dixit ianua,

Et

Et hic & iste postis est etiam meus.

Bona verba dum propinat intereâ Prior
Pia mulieri, nec malignæ os agnitum,
Neque fraus aperta est. Ergo quartum nummulum
Abire mandat in petacem dexteram.

Peracta nondum est tota visceratio;
Duo botelli sunt super; vt hos deuoret,
In vetere cerebro cuditur dolus nouus.

Eadem nec eadem ad ianuam quintum redit,
Obsipum in humero ritè resupinat caput,
Nasumque torquens, arte se strabam facit.

Dum manè pedibus calceos circumdamus,
Subinde læuo dexterum ingerimus pedem,
Dextroque læuum calceo; sic callida
Solerter oculos calceauit, dextero vt

Sinistra cerneret, & sinistro dextera.
Strabo ipse quondam haud verior fuit strabo.

Werricus, esto lynx foret, cognoscere
Haud potuit istam consobrinam Protei:
Hinc & volûcris quinta de nido suo,
Diobolus, inquam, pænè-restans-ultimus,
Vetulæ celerius euolauit in sinum.

Inde illa vicum vix propinquum iniuerat,
Quando supremam comminiscitur stropham,
Rediensque sese luminibus orbam exhibet,
Et albicantes palpebras fursum rotans,
Gemitum canorum iacet, vt cæci assolent,
Vestibulo in ipso: non diu cæcam tulit

Werricus occlamare: mox marsupium
Spoliat supremo spiritu. Non est, ait,
Quod dem aliud; alias inopiâ pares tibi
Iam iamque paruo subleuauit, vt fas fuit.

K 7

Ex-

Exenteratam hæc sentiens crumenulam,
 Sextumque victrix fraude, repetijt suos.
 Si mille formis se induisset hæc anus,
 Et mille nummos repperisset se penes
 Werricus, effudisset in aduncas manus.
 „ Oculata non est sancta liberalitas:
 „ Falli præoptat centies, quàm vnum vnicum
 „ Fallere negando, cui negatum haud debuit.
 „ Ne fortè Dominus sit meus, qui opem petat,
 „ Seu petere simulet, fallar & fallar volens,
 „ Aiebat ille, quem caractere aureo
 „ Aere in perenni sempiternæ memoriæ
 „ Sculptit Vtustas iure summum Eleëmona.

*S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus
 duobus cæcis inopiam simulantibus pecu-
 niam pileis insutam aufert, & viro pio
 verè egenti confert.*

Ex eius Vitâ.

Bellæ gerebat infulas Florentiæ,
 Qui dictus Antoninus ex Antonio est:
 Pusillus etenim membra vix homulus fuit,
 At sanctitate cellus & scientiâ.

Tum fortè ciues inter, vt frequens solet,
 Vir erat honestæ quispiam propaginis,
 Sed inops, sed arcta cui supellex in lare,
 Et arctior crumena, quodque infaustus,
 Feminea soboles multa, & illa nubilis.

Extrema tandem veritus, at veritus magis
 Scelus

Scelus pudendum, filiarum dedecus,
 Probrum familiae, ad Praesulem supplex adit,
 Ferat ut egeni rebus afflictis opem.

Quid parturiret Christipara faustae rei,
 Praefagus Antoninus, auctor est viro,
 Ut Divae in Aedem se precaturus ferat
 Frequens, frequensque mane primo, vel prius
 Quam mane primo stellae Olympo dent vale.

Hic orbe toto celebris in rarissimis
 Spectatur icon Virginis (vulgo vocant)

Annuntiatae: Thaumaturgam nuncupo,
 Adeo ipsa crebris incluta est miraculis.

Is ergo monitis obsequens templum subit,
 Iconi beatae se suasque lacrymans

Commendat, orans viget, instat obsecrans:
 Quin sancta repetat Adyta, nulla lux abit;

Quin & frequentet vota, nulla lux abit.

Inque tandem sperat auditum preces,

Lacrymasque visum, & collocatum filias.

Nec sua fefellit spes virum. Illo venerat

Pro more matutinus, & solito magis:

Nactus etiam tum forte valvas cardini

Indormientes: supplicabundus filet,

Precesque tacitas fundit hoc in limine.

En tibi, tenebras inter, aduentant duo

Tenebriones, quos vel vxor, vel canis,

Vel aliqua proles ad stipem deduxerat

Huc corrogandam. Caeci erant mendiculi,

Qui iam tot annos cum phalange pauperum

Coire soliti, triuerant haec atria

Sedendo, non intrando, quique ineuntium

Abeuntiumque personantes auribus,

Graphi-

Graphicis inopiam expresserant suam modis.

Foribus propinqui nunc erant: exin domum
Redire iussis ducibus, ipso etiam cane,
Ne arcana prodant, alter alterum sedent
Aduersus, ac deinde se solos rati,
Primas rependunt gratias heræ suæ
(Simulatæ inopiæ) iam diu sibi ac suis
Heræ fideli ac prouidæ, cuius manu,
Cuius ope tantas concatenassent opes,
Quas pileo, quas pallio infutas suo
(Et fortè braccis) nunc haberent abditas.

Exaudiebat noster orans proximè
Secreta cæci verba quæ inter se dabant,
Et quæ dedere porro, pronioribus
Excipere pergit auribus propinquior,
Inter & vtrumque panè medius. Interim
Illi sonorâ vocè, dum nullum vident,
Nullum & verentur arbitrum, sic colloqui.

1. *Cæc* Si, ô Typhle, nosse, quàm mihi, quem nunc
gero,

Galerus auro sit grauis? 2. *Cæc*. Eho tu quoque
Si, Homere, nosse, quàm mihi sudet caput
Bellis sub aureis, quos meo contextui
A summo ad imum, pol doleres, & meo
Pol inuideres. 1. *Cæc*. Dic age tuam per fidem,
Quot capite gestas aureos? 2. *Cæc*. I præ, sequar,
Prior ipse nummos tu tuos ediffere.

Vix hic profari cœperat, cum perleuis
Sonus icit aures; namque vespertilio
Nescio quis auras permeans instreperat.
Siluère derepentè, ne quis conscius
Foret suarum, quas coëgerant, opum.

Pulso

Pulso dein timore, rursus ad suos
 Redeunt galeros & galerorum incolas,
 Quos iam remotis indicant ambagibus.
 1. *Cac.* Non inuidebis, non dolebis, ô Typhle?
 In hocce nido, qui mihi comam tegit,
 Lubens volensque fateor hospitariæ
 Malâ coactos arte bis centum aureos.
 2. *Cac.* Gaudeo calefcens in sinu. Aedepol fuit
 Mihi mea melior dextra, quam tibi tua;
 Namque arte parili ter mihi centum dedit
 (Si quæ moneta est vspiam) probissimos.
 Stupebat, & silenter astans Arbitræ
 His indigorum, haud indigorum, fabulis,
 Quid ageret, animi dubius; è vestigio,
 Quo stabat, his adrepat, ac celerrimâ
 Mora nulla dextrâ pileum huius, alterâ
 Alterius aufert, & pede fugit laneo.
 Vterque tegmen capite sensit vt abripi,
 Vtrinque clamor, ac deinde iurgium,
 Et hinc duellum cæcum, & anceps, & graue
 Cooritur inter hosce Scipiadas, sui
 Dum vterque socium pilei rapti reum
 Inculat, auri gratiâ, quod intus est.
 Amboque superos inferos omnes vocant
 Testesque, iudicesque, vindicesque. Sed
 Dum præliantes hos foris templum videt,
 Pugnisque calcibusque sese tundere,
 Et scipiones experiri mutuos,
 Visamus ecquò pileos alius gerat,
 Sartos, refartos, ac refartos centies,
 Intus adipatos & foris, teruncio
 Vix æstimandos, nec leuandos è luto.

Præ-

Præfulis ad aulam rectè adit: huic pileos
 Suffarcinatos pandit, & cur, & quibus
 Hos eripuerit. Ilicet mensâ super
 Euiscerantur, quodque stupeas, aurei
 Aeruginosi, mucidi, olidi, ast aurei
 Puri atque puti, queis nec hilum scoriæ,
 Bis inde centum depluunt, & depluunt
 Ter inde centum, fictæ inopiæ filij.

Id grauius Antoninus indignans, iubet
 Coram aduocari cæca mendicabula,
 Vixdum à querelis & probris paufantia.
 Vtrique tuber ictibus totum est caput,
 Aterque toto depluit naso cruor.
 Solo ergo veniunt pileati pallio.

Quid tam maligno manè Præful se velit,
 Mirantur; ominantur egregiam stipem,
 Sed ô galeris perditis numquam parem!

Hic audière, quæ meriti erant, nomina:
 Fuci maligni, sanguisugæ pauperum,
 Digni in triremes destinari pallidas,
 Et dedolari terga fustuario.

Tandemque capita perliti hoc lixiuio,
 Post aciora in fictam inopiam fulmina,
 Domum remissi, & pauperum subsellijs
 Carere iussi, ni velint & pallia
 Exenterari, & egentioribus dari
 Fors delitescens pallijs peculium.

Muti recedunt, veriti id infortunium,
 Præterque paucos aliquod in solatium,
 Haud redditi illis aurei, sed pilei
 Extis inanes, ac adipe solo graues.
 Fert collocandis filiabus lætior

Delator

Delator aurum, gratijs Antistiti
 Reuerenter actis. Antè sed relegens iter
 In Thaumaturgæ Virginis diuos lares,
 Huic, secundùm Numen, acceptam refert
 Dotem suarum. Suggestente sic Deo,
 Has potuit Antoninus iniustas opes
 Eripere egentùm depeculatoribus,
 Et merito, egenas vt redirent in manus.
 Hoc erat, acerbam quod periclitantium
 Sollicita patris atque natarum vicem,
 Tunc parturierat Christipara faustæ rei.

*Theobaldus Largus Campania Comes in-
 opia duarũ virginum nobilium subuenit.*

Ex P. Binet de Purgat. cap. 8.

Theobaldus olim Gallicæ Campaniæ
 Potens Dynastes imperabat; is suas
 Opes inopibus erogarat largiùs
 Plenis quod aiunt trimodijs. Hinc nobile
 Agnomen illi vulgus indigentium
 Dedere Largus. Fortè nobilium grege
 Satellitumque cinctus haud modicâ manu,
 Captare matutinus auram cœperat,
 Cum genibus adpressum suis sensit virum,
 Virum, vt ferebat indoles, non è luto,
 Non è minorum gentium subsellijs:
 Frons ipsa stirpis celsioris arx erat.
 Amicula ne vel ima nobilitas erant.
 Ensem gerebat sub fago breuiusculo
 Pensilis ab humero baltheus, sed peructus,

Sub-

Suberant refartis ocreis calcaria
 Aurata quondam, sed modò ferrum merum.

Ponè generosos poplites summiserant
 Patrem secutæ, par decòrum, filia
 Nubilibus annis virgines, queis byssina
 Vestis erat, at enim trita, adesa, cui culex
 Harere nequeat: vt minoris stet coma,
 His mundus omnis ipsa sola erat coma,
 Parcè ac modestè torta modicâ taniâ,
 Nec vultus alio dignus ornatu, decor
 Is fuit, vt Helenas, sed pudicas, diceres.

Verùm quid ille proderat mœrentibus?
 Sua cogitantum fata limpidiſſimæ
 Lacrymæ lauabant ora, virgineo pudor
 Pingebat ipsa purpurisso. Nobiles
 Et tam venustas esse mendicas pudet.

Tum supplicem inter medius & fortem pater
 Flebilia, sed magnanima, verba protulit:
 „ Munifice Princeps, facile coniectu est tibi,
 „ Mea & mearum genua strata quid velint.
 „ Nobilibus olim stemmatis clarissimi,
 „ Quas auus, & inde quas pater res gesserint,
 „ (Nec id pigebit confiteri) & quas ego
 „ Domi forisque, nulla nescit Gallia.
 „ Fortuna vertit læua. Nec tota hîc sumus
 „ Familia, duram nunc redacti ad manticam,
 „ Heu vxor, heu fecunda proles est domi!
 „ Si verteretur causa solius mea,
 „ Hanc antè diro dente linguam manderem,
 „ Quàm quod ago. Viden' has (masculis suspirijs
 „ Singultibusque cæsa vox interierat,
 „ Nisi mox virilis suscitasset hanc vigor)

„ Vi-

- » Viden' has inopiã sic volente, perdere
 » (Quid enim nouerca non iubet necessitas?)
 » Cogar: pudendum est, sileo. Quæ pietas tua est,
 » Fer opem: licebit nemini opportuniis.

Grande Theobaldi cingulo marsupium
 Pendeat, orto manè farciri volens,
 Volens & ortã exenterari vesperã,
 Non vt quadrantes aut trientes nummulos
 Efflaret æris, sed stateras, sed minas,
 Subinde quantum Larga prensabat manus.
 Properabat ergo Principis eò dextera,
 Vt quidquid auri quidquid argenti foret,
 Egurgitaret fundo ab imo in pauperem,
 Quando (quid etiam virulenta non iubet
 Inuidia, quid non barbara inclementia?)
 Artaudus aliquis, nomen infaustum hoc erat,
 Infaustus Aulæ cornus, illum proximè
 Stabat, afininis & retortis auribus,
 Oculisq̃ue spectans instar hirci liuidis.
 Nihil hic moratus, præque currens Principi,
 Effando dura hæc supplici impegit viro:
 » Bellus homo es, inquit, ense cum tuo palàm
 » Mendicus, hoc & gloriosus baltheo,
 » Et sericatis prolibus circumdatus,
 » Hic delicatas porgis ad stipem manus.
 » Næ mihi videris esse velle nescius,
 » Quò malè profusum Principem deuoluerit
 » Insana (dixi pænè) munificentia,
 » Quæ monte vasto se æris alieni obruit,
 » Aerariumque depeculata est suum,
 » Dum mille, totos hinc dies, hirudinum
 » Harum phalange cingitur, credi vt queat

» Tantis

„ Tantis in opibus esse tantum non inops.
 Hæc dicta Largus hausit ægris auribus,
 Nec passus vltra luridum Artaudum loqui:
 „ Mentiris, & me mordet hæc calumnia,
 „ Mentiris, inquam, Artaude, per rostrum tuum.
 „ Et esto, egenis largius profuderim,
 „ Quæ mihi dedere Cælites largissimè,
 „ Grates ijsdem refero; quæ prolixius
 „ Donem, supersunt plura etiamnum mihi.
 „ Tute ipse superes, vt mei iuris cliens.
 „ Proinde iure me meo nunc abdicans,
 „ Te iure eodem his dedo, mancipio, dico
 „ Te, tua, tuosque, ni redemptos nunc velis
 „ Nubilibus istis dote statuendâ ilicet,
 „ Simul & parenti munus ingens conferas.
 „ An imperatis pariturus sis meis,
 „ Vide sis. Misellus haud mora Artaudus domum
 „ Suas ad aras ducit, & iubet sequi
 „ Patremque filiasque more victimæ,
 „ Vt dote grandi has, & patrem grandi stipe
 „ Mactaret ipse. Doctus est damno suo
 „ Haud prauolare iusta fandi tempora,
 „ Doctus benignæ dexteræ pansas fores
 „ Haud velle toruâ claudere inuidiæ serâ,
 „ Doctus alienas proniusque quam suas
 „ Coram leuare, haud eleuare miseras.
 „ Cuncta Theobaldum Gallia in cælum tulit
 „ Laudibus, at Aulæ ludus Artaudus fuit.

Monit.

*Monialis lactucam vorans, quam signo Cru-
cis non prammunierat, à demone in eâ latere
possidetur, sed à sancto Equitio liberatur.*

Ex D. Greg. Dial. lib. 1. cap. 4.

NVmerofus olim Parthenon morum integras
Noxaque puras educabat virgines,
Quas sceleris horror & voluptatum fuga
Reddiderat alto victimas votas Deo.

Huic Parthenoni non ineptè confitus
Hortus erat, olerum (panè dicam) ciuitas.

Hinc inde porcæ, seu patentes areae

Discriminatae viculis (nam Regia

Via longa, lata visitur) pulegio

Pars cincta, pars lauendulâ aut satireiâ,

Pars discolorè marginata saluiâ.

Cernere erat intus, hinc acetosam oxalin,

Allobrogas illinc brassicas assurgere,

Inde capitatas: & suam feles habent

Præstò calamintham, quando cordolium premit,

Suisque raphanis est torus, suis allijs.

Hysopus & buglosson, & betonica, &

Edulium regina radicum sifer,

Pluresque, quas nouit olitor, nouit coquus,

In hoc culinæ seminario virent.

Lactuca longis densa muris adsita est,

Genus omne, crispa, Cappadox, Laconica.

Hic aliquis vnus è Proserpinæ procis,

Aut potius è Plutonijs calomibus,

Has subter herbas abditus dæmunculus

Lima-

Limacis instar repit, aut viscum creans,
 Aut mille nodis rete texens; interim
 Quid bufo, quid lacerta, quid coluber sedens
 Folij sub vmbra machinentur, aspicit:
 Si quas arachnæ neptis incautas clepat,
 Voretque muscas, se sui is memorem facit,
 Monetque, prædâ fors propinquâ sit vigil.
 Huic parua lactucella tugurium dabat.

Hortum subire venia virginibus erat
 Subinde, vt auræ latioris compotes,
 Animos & oculos hæc tuendo pascerent,
 Et si luberet, id loci celo pia
 Patentiori mitterent suspiria.

Dumque hac & illac illæ & illæ obambulant
 Placidæ, silentes, atque securæ sui,
 En aliqua muro Nonna tunc propinquis
 Spatians, virentis folia lactucæ videt.

Quò figis oculum Monacha, quò dextrâ moues?
 Heu propior intuetur, heu premit manu!
 En se recludunt labra, dentes pruriunt,
 Lingua ipsa clamat de palati fornice,
 Age, infer, infer. Ergo, pingendæ Crucis
 Oblita, non oblita circum cernere,
 An aliqua spectet focia, lactucam vorat,
 Simulque lactucæ hospitem nebulunculum.

Nec mora, tenebrio guttur infaustæ subit,
 Totos deinde sese in artus induit.

Collapsa primùm virgo grunnitum dedit
 Horrendum, atrocem, more mactandæ suis,
 Quam pede reuinctam lanis instruit solo.

Vndique sorores aduolant, opem vt ferant,
 Suisque vinctam quæque stringunt cingulis,

Illa

Illa sed in altum se abs humo vibrans salit,
Fragiliq̄ue iunco cingulos reddit pares.

Nunc in propinquas euomit conuitia,
Nunc è profundâ gutturis voragine

In verba, quæ virgineus ignorat pudor,
Nunc in iocos effunditur salissimos.

Tenella, quam vel talitro prosterneres,
Iam quinque validas defatigat oppidò.

Haud procul Equitius Parthenonis arbiter
Et Pater, id æui sanctitate nobilis,

Hinc aberat: illuc ilicò è viciniâ
Accitus, horti limen haudum presserat,

Cum voce querulâ fatus hæc dæmon dedit:

» Cur me hinc, ô Equiti, cur abactus venis?

» Quid igitur egi, quid patraui criminis?

» Dum nihil opinans moliensq̄ue noxium,

» Sub frondis vnâ dormio testudine,

» Hæc auida me momordit ac deglutijt,

» Suiq̄ue fecit incolam gurgustij.

» Quo iure tandem me meo extrudes toro?

Nauci has querelas, & minoris æstimans
Equitius, auras dexterâ elatâ secans,

Nostræ salutis religiosâ tesserâ
Confestim abegit mancipem furuum foras.

Si sic puella se præarmasset Cruce,
Ille citus aliò se dedisset in fugam,

Aut excidisset, more conspersi sale
Limacis, à lactucâ in vrticam miser.

Parce Paradoxo, Lector, huic etiam meo.
Dum primus anguis fibilos primos dedit,

Pomi vt vorandi gigneret cupidinem,
Si mater Eua fructui dicens benè,

L

Manu

Manu benè ominante formasset Crucem,
 Coluber futuri territus præfagio
 Nescio quò, ab atrâ lapsus esset arbore,
 Et mox in antrum se retrusisset suum:
 Quodque expetendum millies erat magis,
 Illæsa Pomus, Eua foret innoxia,
 Adamus inculpatus, & nos aurea
 Aurei nepotes viueremus sæcula.

*Quid Romæ euenerit P. Gaspari Vasquez
 Theologo, domum delirorum ingresso.*

Ex P. Garassi Doctr. cur. lib. 1.

Genus omne cerebro cespitante debiles,
 Quos Pazzarellos vulgus Italum vocat,
 Romæ frequentes vidimus, longo ordine,
 Binosque cubito copulatos mutuo,
 Duci Penates ad sacros, ijs vt stipem
 Benigna commeantium donet manus.

Hos & videre est circumiri à plusculis,
 Quos vana curiositas illuc trahit;
 Nam mira referunt, abs olympo condito
 Quæ non fuerunt, non erunt; tam ludicra,
 Ciere splenem culicibus ipsis vt queant;
 Et tam subinde seria, vt Catonibus
 Solonibusque hos audeas componere.

Vasquesius ille magnus in notissimis
 Theologus, almâ fors in Vrbe dum foret,
 Pios adire destinauerat locos,
 Seu qui feniculos aut aniculas educant,
 Aut seiugatas à maritis improbis,

Seu

Seu qui pueros aut puellas orphanas
Ter mille, ad annos usque tandem nobiles,
Seu languidorum Pandochea maxima.

Et casus illò duxit, ubi Dementium
Gens illa, egestas quos suã extruxit domo,
Laribus moratur ac habetur commodis.

Vix gressus intrò est, ecce venerandum senem,

Cui barba cubito longa par erat niui,
Et vitrum ob oculos per uigilis in atrio
Sibi concolorem conspicatus Gasparem,

Salute donat cominus amicissimã,
Et se esse præstò, ut rara, si qua sint domi,
Visenda & audienda monstret impiger.

Ergo lubentem ducit ad cubilia

Hinc inde varia, queis fenestella est sua,

Ut poculenta, uel ca, uel uestes, porgere,

Et intueri fas sit, ecquid agant rei,
Quos aut phrenitis aut fatuitas noxia

Mandat catenis vinculisue stringere;

Namque alia turba est, emanere quos sinunt,

Domique pedibus euagari innoxij.

Quin etiam opifice fortè si valent manu,

Id artis aut laboris exequi licet.

Lubentur alij ligna ferre, ferre aquam.

His deinde verbis Gasparem affatur senex:

» Ut cernis, Hospes, hæc domus Dementium est,

» Quos aut maligna bilis in rabiem dedit,

» Aut quibus inauspicata mœstities, nigro

» Elata fumo fluxit ab hypochondrijs;

» Aut queis repulsam passus & languens amor

» Cæcâ furoris nube conuoluit caput.

» Mirum vnde, stultos inter, hæc discrimina.

L 2

» Mens

„ Mens huic amicis gaudet interlunijis
 „ Isti vacillat vnico in negotio,
 „ Perfacilis alia dicere & agere omnia:
 „ Si rem hanc tetigeris mediâ aciculæ cuspide,
 „ (Narrare de se fabulam haud putat senex)
 „ Actum est, abitur ilicò in delirium,
 „ Neque hinc reditur, ni aliud in medium feras.
 „ En Philosophastrum; dum pererrat siderum
 „ Ortus & obitus, in scrobem præceps ruens,
 „ Sibi crus caputque vertebris mouit suis;
 „ Nemo vnus illo claudicat delirijs.
 „ Vertiginosus alter haudpridem cere-
 „ brum fabricandis versibus pessumdedit.
 „ Audi, audi, vt odas cantet à se conditas!
 „ Sed qui in remotâ latitat horti pergulâ,
 „ Is se esse credit hordeum, hinc gallos timet
 „ Anxius, & horum coniuges, ne se vorent.
 „ Viden' vt opaco singularis in angulo
 „ Resideat ille trepidus? hic crySTALLINAM
 „ Sese esse iurat amphoram, hinc & obujs
 „ Occlamat: O me, quæso, ne contingite.
 „ Qui mediâ in aulâ Regio incedit gradu,
 „ Sceptraque gestat ligneum, is Rex est sibi,
 „ Et se ipse iactat imperare Canada,
 „ Eoque naues nauticumque militem
 „ Mittere quotannis, maximo Europæ lucro.
 „ Vt cerebri inanis fieret, egit ambitus,
 „ Dum Prætor esse vrbeculæ sperat sua;
 „ Vbi spe misellus excidit, mente excidit.
 „ Nequeo, iocosam quin tibi rem edisseram.
 „ Est hoc in antro, si quis amens vsquam,
 „ Permalitiosus. Ne propinqua, ne auribus

„ Nasoꝛque malè sit. Nuper alicunde aduena
 „ Hunc sibi propinquum hîc collocatum rescians,
 „ Domum hanc subierat. Tum fenestellâ diu
 „ Patente, stultum miserias audijt suas
 „ Plorare; summum per nefas se carceri,
 „ Quodque execrandum sit magis, se insanîæ,
 „ Quæ nulla prorsum est, mancipari ergastulo.
 „ Iliada rerum hîc se malarum perpeti,
 „ Nec esse, qui se verbulo adiutum velit.
 „ Densis proinde precibus atque lacrymis
 „ Prætozem adiri postulat, sese vt sibi
 „ Resituat. Alter spondet extemplò, ac abit
 „ Noster abeuntem reuocat, & paucis ait,
 „ Habere sese, quod propinquo in auribus.
 „ Qui ne vel hilum suspicans, has admouet,
 „ Sed & has agilius sentit ambas arripi,
 „ Illam sinistra, hanc dexterâ insani manu,
 „ Opemque clamat; ilicet concurrimus,
 „ Fatuo minamur, vapulaturum vt decet,
 „ Nisi. at ille raucâ voce, Disce, si sapis,
 „ Nec te, nec aures tam propinquas credere
 „ Insanienti. Tacuit, aures reddidit,
 „ Quas iste palmo longiores extulit.
 „ Illa referebat Gaspari prudens, catus,
 „ Ceteraque fatuo cuncta dissimillimus,
 „ Cùm iuuenis habitu comptus, ore comptior,
 „ E fonte, mediâ qui salibat areâ,
 „ Hausurus vndam, dat salutes eminus
 „ Abituri. Vidit & dixit senex:
 „ Venustus ille, quem vides, Iuuenculus,
 „ Ait fuisse Gabriel Archangelus,
 „ Aitque nuntiasse magnæ Virgini

- » Faufta illa quondam. Sed merum delirium est,
 » Et grauius omni, quod fit hîc, delirio.
 » Namque ipse iuro (credè iuranti mihi
 » Per alta cæli folia) me Deum Patrem
 » Effe, & fuiſſe id temporis. Sat hinc ſcio,
 » An miſſus à me is iuuenis imberbis fiet?
 » Neque miſſus v̄mquam ab Atrijs cæleſtibus,
 » Ne viſus illic v̄ſp̄iam aut v̄mquam fuit.
 » Ni me iuuentæ tangeret miſeratio,
 » Næ mox in atrum deſtinarem Tartarum.
 » Vale Hoſpes. Abijt Gaſpar attonitus, ſenem,
 » Quem prius amica & lana fari viderat,
 » Tam derepentè, iuvene conſpecto, bonâ
 » Exorbitaſſe mentis à lirâ ſuâ.
 » Quàm varia nobis cella promptuaria eſt
 » Summâ in medullâ, quam cerebrum dicimus?
 » Abs homine primo, nemo homo phantaſmata
 » Vidit aliena, nemo non nouit ſua.

Mulier in eandem foueam cum lupo & vulpe labitur, & intacta perſtat in diem ſequentem.

Gefn. lib. 1. Anim. de Lupo.

Venator agrum ſcrobibus altioribus
 Discriminarat, texerat ramuſculis,
 Viſceribus ouium pellibusque ſtrauerat,
 Vt quando ſomnos caperet, hîc foret vigil
 Muſcipula fabrefacta captandis feris.
 Iam veſperugo ſe in tenèbras merſerat,
 Cùm tria viciffim diſparia animalia

Scrobe

Scrobe tumulantur vnâ eâdem condita.

Domi relicta prole, clam muliercula

Agros propinquos ditioris villici

Subierat, oppleratque semicinctium

Rapis, sequentis in diei obsonium

Sibi suisque liberis: fallacibus

Vicina tandem scrobibus, & betas rata,

Quos eminere prospicit ramusculos,

Has in olus exportare mente destinat.

Dum se reclinat propior, ut frondes legat,

Pedem fefellit margo, & in præceptis tulit.

Tum sese in imâ sentiens voragine,

Inter bidentum spolia, cum rapis suis.

Hinc inde sparsis, quid agat? A viciniâ

Nimitum remotâ id temporis nil est opis

Sperare, nil opus inuocare. Quæpiam

» Fors transeuntem crastinus dabit dies,

» Qui me lubens, aiebat, educet foras.

Vix ore dederat verba, vix illud spei

Hauferat, ab alto panem supra olli caput

Pari en ruinâ labitur vulpecula.

Hæc naso odoro pabulum præceperat

Suo è cubili, adueneratque celerius,

Sensimque reptans ad scrobis crepidinem,

Quam frondibus venator occæcauerat,

Hinc se mulieri contubernalem dedit.

Nec se hinc societas claudit, in votis habens,

Vulpem sororem visat ut frater lupus.

Par est malitiâ; ubi captus est, par est metu.

Recentia exta nescio unde olfecerat.

Ergo venerandâ lentitudine, ut solet,

Sorbens hiatu narium auras vndique,

L 4

Pro-

Propinquat, & repente se lapsum videt,
Mulieris ante, vulpis ante pectora.

Spectans labantes caeca tres fouea, nouos
Saluere iussit hospites; hi immobiles,
Quo se loco sensere præcipites, eo
Hæsere. Pauper interim, vt par credere est,
Tremefacta mulier hocce contubernio,
Suum sepulchrum conspicans ventrem lupi,
Seipsa damnat rustici furti ream,
Rapasque detestatur alieni soli,
Veniamque Superos poscit, haud tamen suum
Dextrâ aut sinistra pectus ausa tundere,
Ne ad sæuiendum is gestus irritet feras.

Quis vulpis animus, quis metus? ea actum putat
De pelle, deque pellis interaneis.
Neque dolus illi prodit vllus obuiam,
Quo se tueri valeat à lethi vnguibus.

Sed lupo? is inter hanc & illam vix suus,
Vt esca clausis muribus fastidio est;
Sic iste factus præda, prædæ est immemor,
Exanguis, ora pallidus, iugulum sibi
Vel à mulieris impeti credit manu.
Oculos volutat suspicaces, incubans
Caudæ trementi; fortis vt iniquæ canes,
Demittit aures, quas & arrigit anxius,
Si fortè sonitum argutiorem det culex.

Vbi Phœbus orbi posterum aduexit diem,
Venator amplas manè muscipulas adit,
Grandesque mures discolors repperit
Benè lætus, hinc & gratulans captis feris,
Hinc & misertus semimortuæ, lupum
Primum trucidat spiculo bicuspide,

Dein

Dein vulpem in Orcum vulpium mandat citus,
Scalæque nactus eruendæ pauperi,
Claro redonat ætheri lætissimam.
» Quid nequit in arctis rebus insolens pauor!
Tantus cerèbrum terror obstupescerat,
Vt capite cano nocte facta sit vnicâ.
Domum regressam, decoloratam comâ
Auiam putarunt liberi, haud matrem suam.
Atenim quis horum gelidior trium fuit,
An vulpis, an mulieris, an lupi tremor?
» Malitia timidum est animal, esto viribus,
» Esto venenis fraudibusque polleat.
Committe phialæ, si lubet, crystallinæ,
Simul vt morentur, & epulentur, si velint,
Culicem & arachnem; vitreo in cœnaculo
Nil hac timidius, nil erit fugacius,
Si quando culicis sentiat pedunculum,
Vel tenuis alæ sibilum, euestigiò
Et horsum & horsum diffugit sudans metu.
Si nemore medio derepentè validius
Propinqua trepident folia, quid pallet magis
Prædone, dum conscit sibi, & satellitum
Phalanga tergo retur astantem suo?
Sic malitioso nil lupo meruentius,
Incogitatis quando se in septis videt.

*S. Macarius Alexandrinus catulum hyæ-
na cæcum visu donat: illa die insequenti
pellem ouinam ei defert, grati animi
indicem.*

Ex Pallad. in eius Vitâ.

INter ferarum tesqua degebat filens
Macarius alter, ille prodigium viri,
Prodigium eremi. Nec procul suâ in specu
Enixa fuerat trux hyæna hyænulam
Luminibus orbam, postque quàm linguâ diu
Lambisset, viri more, nec quidquam spei
Foret aut medelæ, quid ægeret? primoribus
Corripere labris illa collum filiaë,
Dein ferre lenta cœpit ad Sancti casam:
Hanc fronte pulsans, audit abs antro sonum:
Ingredere: facili sponte panduntur fores,
Ingreditur: humili in cespite vt senem videt
Nescio quid operis molientem, supplici
Ceruice, gnatham pedibus adsternit viri,
Et visa fari est, & rogare, vt paruulæ
Aliquam diei & lucis vsuram daret.

Præ se Macarius apprehensam hyænulam
(Catulos vti solemus animi gratiâ)
Erigit; ocellos, quos nouerca clauserat
Natura, spectat; & manu signans piâ,
Hos tenuioris rore sputi proluit,
Tacitè precatus paucula; actutum hæc fores
Referantur, & mox ad parentem hyænula

Con-

Conversa, risu gaudioque diffluit,
Undique colores atque lumen intuens.

Ambæ cauernam, post peractas gratias,
Senis osculatae dexteram, repetunt suam.

Hic dormiente sobole, sese in pascua
Vicina penetrat mater, & fors deuiam
A grege bidentem nocta raptat, enecat,
Et pelle totâ nudat integerrimè.

Postquam reuisit crastinum Phœbus diem,
Beneuola (gratus est animus etiam feris)
Pellem Macario, eliminando frigori,
Hyæna defert. Hæc ubi inspexit senex
Vestis alienæ spolia, flammaram pares
Retortus oculos pandit, & librans caput,
» Siccine, ait, audax depeculatrix gregum,
» Egon' facinoris audiam consors tui?
» Apage rapinam hinc tu tuam: pauperuli
» Fortasse totum & vnicum peculium
» Ouis ista fuerit, quam vorasti pessima.
» Et mihi reliquias noxiæ fers impudens:
» Hinc te igitur amolire, furta non emo.

Dumque asper increpare pergit idemtidem,
Hyæna pellem tollit abs humo idemtidem,
Et munus oculo postulabundo exhibet.

Contra Macarius reicit & pede & manu,
Et scipione; dumque pertinacior
Fera lacrymando & rugiendo flagitat,
» Aitille tandem: Ni mihi spononderis,
» Nullum deinceps pauperis viri pecus
» Abripere velle, frustra es, & vellus potes
» Quò lubeat asportare, numquam id sumpsero.
» Promitte, sodes. Nulla mora, Sic me Deus,

L 6

» Ita

» Ita iuro sanctè & voueo, dixit bellua
Nutu diserto, & pectori admoro pede.

Ergo receptâ pelle, dicto illi vale,
Frigus aliorum misit, istoc pallio
Amictus humeros Macarius. Quid non potes
Intaminata Sanctitas? Leonibus
Colludere audes, agnus agnis vt solet.

*S. Franciscus Xaverius Petro Vellio in Indiâ
Mercatori ob insignem in pauperes libe-
ralitatem predicat fore, ut mortis diem
presciat; ille ad eam egregie se comparat,
& sibi vino & presenti exequias curat.*

Ex S. Xaverij Vita.

FRANCISCUS etiam noster in partem mei
Veniat laboris, ille qui per Indicas
Sudavit oras, messis aeternae sator.

Garamantas inter, inter Indos nobilem
Is Institorem, Vellium cognomine,
Præcipui amoris illigarat vinculis:
Huius ope & opibus nunc egenos pauperat,
Nunc eripuerat è lupanari lupo,
Nunc alia cælo digna perpetraverat.

Scortum erat honestus editum natalibus,
Sed, quod subinde stirpibus labem parit,
Inopia scortum fecerat. De fornice
Eruiere miseram gestiens Xaverius,
Et expetendo collocare nuptui,
Dotem abs amico Vellio deposcere

Animo

Animo volutat, & repertum in ludicris
 Latruncolorum prælijs adortus est:
 „ Te pauca, Velli, verba, conuentum volo.
 „ Est iam, vnde cælum ius lucrari fit tibi
 „ Meliore ludo. Quæso te, complufculos
 „ Largire nummos, opus vt accurem pium.
 Aurem obserarat; nil inaudit Vellius,
 Clauo trabali fixus hæret in suos
 Pedites & equites, & elephantos buxos,
 Suoque Regi, Regiaque coniugi
 Periculosas à sui, nisi præcauet,
 Conforte ludi trepidat insidias strui.
 „ Franciscus humerum pulsat: Euge pro tuâ
 „ Pietate Superis hominibusque cognitâ,
 „ Quem cruentis è luporum faucibus
 „ Eripe, parentum haud viliorum sanguinem,
 „ Eripe puellam è ganeâ, datâ stipe.
 „ Non siluit vltra Vellius: Pater bone,
 „ Cras si reuerti libuerit, faxo libens:
 „ Nunc raptat aliò, quem vides, lusorius
 „ Alueus, & omnis ista bellantum cohors.
 „ Cras igitur. Oculos ilicò & animum & manum
 In tabulam, vt hostem capter, infert Vellius.
 „ Cras igitur? inquit Xauerius, & quis tibi
 „ Quis mihi vel vmbra pollicetur crastini?
 „ Lucis hodiernæ certitudo est aurea,
 „ Mercator elabi fines? Vix protulit,
 Quando ille (siue subita præcipitatio,
 Siue ipsa potius impulit virtus manum,
 Linguamque) properus hæc dedit Xauerio:
 „ En tibi magistra clauis arcæ principis,
 „ Quantum hinc lubebit, hauries, nosque hîc fines
 L 7 „ More

- » More agere nostro, more nostro ludere.
 Exin rapidius ligneorum militum
 Aciem reuifit, quid geratur contuens.
 Abit Xauerius, arcam adit, claue referat.
 Papæ! quis auri cumulus! ô fi ter decem
 Cum corbe dorfuariâ illuc pauperes,
 Et his canifiro hinc venia pifcandi foret!
 Inde ergo, quantum proffituta fit fatis,
 Vt feſe honeſto vinciat connubio,
 Xauerius effert: gratias dein Vellio
 Cum claue referens optimarum maximas,
 Rogatus, ecquid id fiet quod hauferit,
 Ter ille centum dextera timidâ aureos,
 Velut alieni largus æris, exhibet.
 Hic animum, & oculos, & manum diuertere abs
 Bicolore luſu Vellius, Xauerium
 Obliquus intueri, & inde proloqui:
 » Ideon' magiftram credidi claueſ tibi,
 » Mihi pœnitendum credulo vt damnum dares
 » Mi Pater, & vnde tam malam abs te gratiam
 » Inire potui? tricies mille aureos,
 » Venæque purioris, arcuè continet
 » Arca illa, cuius anſa pandendæ fuit
 » Subſidium egenæ, precibus extortum tuis:
 » Meus ferebat animus, vt peculij
 » Huiusce per te media pars in optimos
 » Abiret uſus, reliqua ſuperarent mihi,
 » Etiam abitura, ſi tibi adlubefceret;
 » Vix que modò nummos (ſic loquar) trecentulos
 » Trepidè extuliſti, meque tanti fenoris,
 » Tanti que meriti deuolutum præmio
 » Lugere cogis, pace dixerim tuâ.

Attonitus hæsit his olympi viribus
 Tam derepentè comminutum Vellium
 (Vt fulmen enses in suâ solet domo)
 Xauerius, hunc præfagus, & prænuntius,
 » O macte Velli, dixit, abs cælo Deus
 » Hunc vidit animum, vota vidit optima.
 » Et is rependet, & ore prædicat meo,
 » Tua tibi cumulo grandi adauctum iri bona,
 » Queis liberali dexterâ miseros leuas.
 » Quin vbi beatam, quâ licet mortalibus,
 » Placidamque vitam duxeris, lethi diem
 » Præscire dabitur, quò ex eas paratior.
 Neque is sefellit Vellium, neutrum Deus.
 Nec seipse falli aut fallere tulit Vellius.
 Id quod peragrè plurimi, maturimus
 Tabulas peregit vltimas, & largior
 Viduis, inopibus, & locis votis Deo,
 Bulgas aperuit absque noxâ prodigas.
 Post ergo multos solis orbes annuos,
 Tandem propinquæ fit diei conscius,
 Quâ dente Parcæ medius occandus foret,
 Vt animus astra viseret, & artus humum.
 Ad Curionem manè primo abit citus,
 Et quas ab ipsis pænè cunis noxias
 Patrassè memor est, lacrymatus eluit:
 Ea deinde magno dicta momento dedit:
 » Mi Domine, gratum feceris, si sine morâ
 » Sacras ad aras facere pro me iam velis,
 » In veste pullâ, mortuis vt affoles.
 » Ad hæc Sacerdos: Vin' parentemus tibi
 » Viuo & videnti? Viuus & prudens volo,
 » Totisq;e fibris expeto, inquit Vellius.

» Sed

» Sed viridis, & roboreus, & succi integer
 » Mille parasangis à tuis fatis abes;
 » (Curio ait) istos, oro, manes abijce,
 » Age, viue, quid enim prosperæ es vitæ sator?
 » Scio, scio, Phœbus quid mihi occiduis vchat
 » (Reponit ille) & noctis ante limina
 » Testabor oculos mortuus etiam tuos.

Ergo peragitur, & Parentali sacro
 Suo ipfus addit, audit & Requiem sibi
 Breui affuturam, Amen, Amen responstat,

Repentè fama, mulier illa centipes
 Centumque linguis compitatum peruolat,
 Eheu cerebro claudicare Vellium.

Hinc capita passim conferentes mutua
 Multæ ostiatim Lingulacæ perstrepunt,
 Illudque geminant millies ritu suo,
 Eheu cerebro claudicare Vellium.

Mora nulla, amicos & propinquos cernere est
 Pessumdaturus huncce mentis turbinem,
 Affluere, circumstare, lacrymas fundere:
 » Hanc nimia pietas, ac inassuetæ preces,
 » Et scrupus, aiunt, plurimus vertiginem
 » Inauspicatam parturiuit Vellio.

Aliud & aliud quisque pro se suggerunt.
 » Elleborus ater, aut soporifer cibus,
 » Aut capitis vnguen, aut sinapismus valet
 » Cerebro expiando. Sanus interea loci
 Nihil alieni fatus, aut inconditi,
 Constat sedili Petrus in domestico,
 Et apprecatur his & his longum vale,
 Vale & reposcit. Pars iocabundum rati
 (Erat & faceto tinctus ingenio) rogant

Ecquò

Ecquò ipse tandem cogitet. Tum Vellius,
 Astra, inquit, Astra; sic mihi Xauerius
 „Præfatus olim est ore diuino, fore
 „Ut me diei præscium extremæ Deus
 „Redderet, & ista est. Dixerat, corriserat,
 „Cunctisque demirantibus, anima fugerat,
 „Vocantè cælo, ad destinata præmia.
 „O magna rerum Domina Liberalitas,
 „Arcana Superùm vt præsciantur, efficis,
 „Quodque tibi laudi est, liberalibus lucro,
 „Ad ora Superùm vt euoletur, efficis!

*S. Seuerus è textore repente factus Epi-
 scopus Rauennatum, indicio columba celo
 delapsæ, post ridiculū uxoris vaticinium.*

Ex eius Vitâ in Sur.

Præsul Rauennas inierat mortalium
 Larem supremum, quâ solet iniri viâ,
 Populumque consternarat haud parum viri
 Iactura tanti, iamque damnum vt sarciant,
 De more Cœtum Antifites conciuerant.
 Iam summâ in Aede supplicabundi preces
 Ad promerendos Cælites occeperant,
 Cùm fortè pauper licium tractans manu
 Laboriosâ textor, illò tendere,
 Studio videndi, totus arsit. Interim
 Lanifica coniux cum pusillâ filiâ
 Lanam trahebat, ac in orbis sedula
 Glomerabat, hostis otio durissima.
 Viro Seuerus nomen, haud animus fuit.

Erat

Erat ore placido, mente beneuolâ omnibus,
 Nihilque vulgi, nilque textoris gerens,
 Præter lacernæ & pilei sordes rubri.
 Velata virtus, inque textrinâ latens,
 Et par columbæ niuea simplicitas Deo
 Dudum placuerat. Ergo coram coniuge
 Dum fila tramâ lubricante necteret,
 „ Suspiriosus, O si, ait, nunc & mihi
 „ Ritum hunc sacratum conspicari fas fore!
 „ Vx. Bone vir, facesse hanc hinc procul præposteram
 „ Malè collocandi temporis libidinem.
 „ Sen. Bona verba, non est hæc libido, sed pia est
 „ Sancta intueri capita curiositas.
 „ Vx. Nec mihi, nec ista curiositas tibi
 „ Exigua frustra panis è furno dabit.
 „ Ego hîc rotabo mille cum gnatâ glomos;
 „ Tu foris iners, ineptus otia bere.
 „ Operare, nimium nimia egestas est malum.
 „ Non est quòd animo spes inambulet tuo;
 „ Siue hîc resideas, & tuam lanam premas,
 „ Siue ad videndas tot tiaras Præfulum
 „ Hinc curiosus effluas; ne cogita,
 „ Præful Rauennas haud inaugurabere.
 „ Siluit Severus tantulum, vsquedum nouo
 „ Velut ictus æstro, Quæso te, ô coniux, sine,
 „ Sine me legendi Antistitis solemnia
 „ Spectare: si quid ierit illic temporis
 „ Inane luci, nil verere, spondeo
 „ Id nocte solidâ ritè demensum dare.
 „ Age ergo (labris dixit illa ironicis,
 „ Et augurari nil volens, augur fuit)
 „ I, curre; quàm mox subieris templi fores,
 „ Noster

» Noster Hierarcha deligere, scilicet.
 Abit, inquit Aedem, intraque vestibulum Chori,
 Non ausus ultra, sordidus, etiam lacer,
 Per ille rimam largiorem ianua,
 Cleri senatum supplicem circumspicit.
 Iam sacrosancti Spiritus insonuerat
 Solemnis hymnus euocando Numini,
 Cum suauae caeli murmur illatum sacra
 Atria pererrat, inde templi fornice
 Hiare viso, fulgor ingens emicat,
 Medioque lucis purioris in globo
 Columba sensim deuolat pulcherrima.
 Mixtum stupori gaudium cunctos rapit,
 Fauoris exitusque praesagos boni,
 Ut, cui columba verticem staret supra,
 Deuota eidem Mitra de caelo foret.
 Primum sub Arae principis conopeo
 Siste volatum pendula, ac si quaerit,
 Cui caput obumbret, quemque destinat Insulae.
 Sellas deinde Praefulum, tum ceteras
 Super ipsa-vehitur placida; limen ultimum
 Ingressa, capite mox Seueri confidens
 Expandit alas. Alitem is persentiens,
 Abigere dextra, tum sinistra nisus, &
 Hac dicta paene lacrymabundus dedit:
 » Non sum, o columba caelo lapsa, non sum ego
 » Quem quaeris; alium, si placet, circumuola,
 » Alium require. Textor e pauperimis
 » Seuerus ego sum: e licio prodit meo
 » Sola leuidensa, pannus exilis nota,
 » Imique pretij. Testis est vxor domi.
 Sed dia volucris conscia, quid intus boni

Sub

Sub veste lacerâ deliteret, tertium
 Leues per auras circumacta, tertium
 Refedit, ac demulfit inuiti caput,
 Atque subeundo muneri par vt foret,
 Muneribus illud compluit cœlestibus,
 Visaque profari est, Hic Rauennas Præsul est.
 Patrum repente cœtus adproperat, virum
 Complexus, intrò vel reluctantem trahit.

Exinde textor quispiam è spectantibus
 Anhelus ædes ad Seueri conuolat:
 ” O Bertha, nescis quid Seuero actum tuo?
 ” Hierarcha noster lectus est, suffragio
 ” Niueæ columbæ, Patribus astipulantibus.
 Exilijt illa, & cum suâ forsân colu,
 Fusoque, gnatâ comite, delubrum petit,
 Stupet maritum, Præsules inter, nouâ
 Cyclade nitere, nec potest, quin hilarior
 Exclamet: Euge mi Seuere, perlubens
 ” Tua tibi coniux desino; præstantior
 ” Posthæc & astris gratior coniux erit,
 ” Quam tibi dedere Cælites, Ecclesia.
 ” Abs sole nato nulla tantam pauperis
 Textoris officina virtutem tulit,
 Nullusque tantam textor Insulam tulit.

Iapon Neophytus Bonzio falso glorianti,
 quod in Iesuitam immisisset demonem, se-
 se, ut eum mendacii redarguat, lubens
 offert, ut id in ipsum tentet, si possit. Ten-
 tat Bonzius frustra; nisi quod in ethni-
 cum astantem, Neophyti loco, demon ir-
 ruit. sed inuasus Bonzium pugnis egregie
 mulctat, & à demone liberatus, Chri-
 stianus efficitur.

Ex litter. Iapon. anni circiter 1586.

I Apon recenti tinctus vndâ & Chrismate,
 Quo Christianos inter ascitus, Fidem,
 Et Lodoici nomen is adeptus fuit,
 Patriâ profectus vrbe dum peregrè foret,
 Fortè sacrificulo Bonzio dat se obuium.
 Hi capita nempe sacra sunt Iaponiæ,
 Maleficiorum belli opifices omnium,
 Quis etiam Auernus obsequi frequens solet,
 Satellitesque mittere, in quos his lubet.
 Bonzius odorans, an suis Vale dijs
 Vir hic dedisset, & dedisset se Deo,
 Quem colimus, vni, cœpit argutarier,
 Et impudentem comminisci fabulam.
 " Heus Hospes, inquit, habeo quam narrem tibi
 " Rem lepidam & hilarem, & hac in vrbe nuperam.
 " Horum Mæaco soluerat, Legem suam
 " Ut venditaret Sacaini ciuibus,

„ Impro-

» Impostor Europæus improbissimus
 » Iesuita, noster vulgus id dat nominis.
 » Vt rumor aures in meas sese attulit,
 » Mora nulla, portum subeo, necdum exscenderat.
 » In naui orâ conspicor spectrum viri,
 » Hominem macellum, pallio pullo grauem,
 » Exoticumque pileo, cui cornua
 » Quaterna quadrum struxerant super comâ;
 » Malè ominatam dexterâ exertâ Crucem,
 » Læuaque globulos is gerebat ligneos.
 » Tunc ego deorum vindices nostratium
 » Manus ad astra subrigo, cælum intuo,
 » Imploro Iaponum Numina, Camos, Fotoquos,
 » Sacas, & Amydas, vt suarum virum
 » Memores in istum malitiæ emissarium,
 » Qui nostra passim Sacra iam pessumdedit,
 » Protinus ab imo Tartaro genium malum
 » Et fortiorem & nequiores destinant,
 » Qui grauius artus sycophantæ torqueat.
 » Vix tacita verba & pauculas fudi preces,
 » Quando properante ad iussa Diuum dæmone,
 » Iesuita miram hîc edidit comœdiam;
 » Repentè visus ore distortissimo,
 » Iam barrientis instar elephanti, maris
 » Littora quatefacit horridis clamoribus;
 » Iam capite nautas impetit, ferociens
 » Vt taurus; exin vt petulcus simius
 » Bellam choream lubrico instituit pede;
 » Tum inconditis grunnitibus, rugitibus,
 » Is porcus est, is est leo. Dij mali!
 » Quos ille ludos, quos dedit nobis iocos!
 » Nunc velle funem scandere anchorarium,

» Et

» Et dissipatis euolare brackijs,
 » Nunc se in profundum velle visus mergere:
 » O si! at reuinctum turba tandem nautica
 » Cacam in carinam trusit, & comescuit.
 » Domum regredior hoc triumpho nobilis,
 » Totus cachinnis gaudioque diffluens,
 » Et longa mecum mille spectantium phalanx.
 » I stolidè, legem sequitor, imbellem suos
 » A me meoque vindicare robore;
 » Mendiculos venerator Europæ viros,
 » Quos tam benignè, scilicet, demulsumus.
 Hæc Lodoicus aure non pronâ bibens,
 » Vix tenuit iras, sed renidens, Euge, ait,
 » Si te libido mentiendi vellicat,
 » Mentire fascinator ingeniosius,
 » Mentire saltem, vt ne refelli iam queas
 » Illic. Quid illi, quem malè cruciatum ais
 » Ab introacto dæmone, hîc euenerit,
 » Sat nos superque nouimus. Testor tuos,
 » Tuque ipse nosti, ne vel vmbra Bonzîj
 » Vnius ausam congregi, totos dies,
 » Queis Sacaini Iesuita constitit.
 » Quin tu timide, & lepore, conspecto cane,
 » Ipsâ celerior, sole viso, noctuâ,
 » Nonne in cubile condidisti te tuum,
 » Ne te pudore is obuius perfunderet,
 » Tuasque tenebras proderet, & inscitiam?
 » Et euocatum, scilicet, dæmon tuo
 » In Iesuitam se dedit! belli logi!
 » Age porro, mendax hac vt horâ pareas,
 » En ego Neophytus, plantula Fidei noua,
 » Ego me meosque facilis artus offero,

„ Vt,

» Vt, queis valere gloriaris viribus,
 » Acheronta totum totus in me despuas.
 » Ne vel capillus vertici incumbens meo
 » Trepidabit vnus. Hoc tamen eâ lege fit,
 » Vt si euocandis è styge in me belluis
 » Labore sudas irritò, hîc nunc propalam
 » Fateare te cudisse, quod nugatus es,
 » Mendacium omni grauius impudentiâ.

Idem pacisci Bonzius non abnuit,
 Et hanc sibi ansam lætus insignem dari,
 Quâ se & suorum robur ostendet deûm,
 Carminibus atris excièndo dæmonas
 Hunc in Neophytum, iam iam ad opus accingitur.

Residere saxo Lodoicus proximo
 Iussus, refedit; ac prius frontem Cruce,
 Simulque verbis, queis solemus, munijt.

Vicinus aderat Hospes, is qui dux viæ
 Illi per urbem fors erat, sed ethnicis
 Necdum è tenèbris & periclis erutus.

Vix in sedili Lodoicus saxeo
 Sese locarat, quando in altum Bonzius
 Vt entheatus vibrat oculos & manus,
 Subitoque veluti Cælo Auernum misceat,
 Eadem deorsum iactat immenso impetu.

Inter ea tumidam motibus creberrimis,
 Denfissimisque sibilis buccam mouet,
 Hirquos subinde, Neophytum versus, rotans,
 An is agitari cceptus, annon turgeat.

Sed hîc ferenus spectat, & iocans ait:
 » Macte sacrificule, voti eris compos tui,
 » Mihi barba prurit, talus & nasus rigent.
 » Postquam ore tacito, gestibusque silentibus,

In

In Lodoicum ne vel hilum proficit,
 Grauiore sese Bonzium motu quatit,
 Deinde crepitans verba sesquipedalia,
 Potentia Orcum findere, inuitis dijs
 Deabus illic omnibus, terram pede
 Ritu sonipedis pulsat, hinc vlulabili
 Clangore Sacas & Amydas suos vocat.
 » Tum Lodoicus: Ne sacerdos, ne tona;
 » Moderare voci, dormientes excitas
 » Libidinosos in lupanari deos,
 » Et fabulantes in triclinio deas
 » Vlulando turbas, Bonzium stringit labra,
 Plenaque tonitruum plaustra voluit in stygem,
 Nisi Lodoici tortor inde quispiam
 Aduolet, acerbis se flagellis hoc die
 Tergora deorum nuda Cami & Fotoqui
 Pice redditurum molliora liquidâ.
 Et verò morem gerere dæmon Bonzio
 Optasset equidem, tot rogatus vocibus,
 Tot impetibus execrationibus,
 Et præstò præsentique aderat, hinc circumfremens,
 Hinc more verris impias spumas vomens,
 Crucem Fidemque Lodoici abominans,
 Quæ sua dearmet cornua, vngues exuant,
 Dentes reuellant, robur omne dissipent.
 Sed & redire Ditis in furuas domos
 Casso veretur opere, nilque noxius.
 (Namque cruciatus, damna, noxas, noxias,
 Ut pensa, regi dæmones solunt suo,
 In pelle pœnas ni velint, pensi loco.)
 Quid faciat? iras vertere aliò destinat.
 Attonitus hospes Lodoici, Bonzium

M

Insa

Infanientem has improbas infanias
Spectabat oculis nil minus opinantibus;
In hunc repentè genius ater inilit,
Nil Christiani veritus in eo symboli.

Vbi sensit hospes hospitem stygium sua
Inire membra, gnarus auctorem mali,
Quo premitur, esse Bonzium, mox & suum
Furere furorem cœpit, illum calcibus
Pugnisque mactat, & probris acerrimis,
Donec oneratus, vt decebat, se eripit
Bonzius; & ipse, qui premebat hospitem
Dæmon sibi suâ consuluit etiam fugâ.

Tunc Lodoico liber hospes accidens,
Crucem Fidemque Christianam laudibus
Facundus effert, atque Iaponum dijs
Ritè abnegatis, Christianum se fore.

I sacrificule, vendita vires tuas,
Pugnos tibi suos hospes hic gratis dedit,
Vt euocati vim probares dæmonis.

Macte Lodoice: si Neophytus id potes,
Quid poteris vbi te maior ardor ac fides
Prouectiorem Iaponiæ dabunt tuæ?

*Matrona Germana Ministros hereticos omnia
Fato regi dictitantes egregiè deludit,
fictè eos ad prandium opiparum inuitans,
& impransos dimittens.*

Ex Florim. & Galasso.

PArifinus olim celebris auctor est mihi,
Ausim vt chimæram dicere chimæritissimam,
Quam

Quam sibi Vetustas in suo errorum chao,
 Quamque sibi Nouitas hæretica eodem in suo,
 Dixere Fatum. Supra Olympi fornices
 Fatum est volumen orbe toto grandius,
 Cui folia duro è chalybe densa se premunt,
 Innumera numero, vastitate immania,
 Et æuiteris obferata laminis.

Hic Domina rerum, vt somniant, Necessitas
 Scripsit adamante, quid futurum singulis,
 Quos terra tulerit, aut ferat, mortalibus
 Abs æuo in æuum, tam caractere improbo,
 Tam pertinace, vt astra qui cælo queunt
 Mouere Superi, Fata non queant statu.

His regitur orbis lege inextricabili:
 Deus ipius, aiunt ore blasphemio, his subest.
 Scortare, pergræcare, macta, peiera;
 Tuus est Olympus iure, si in Fatis fiet.
 Diuos fatiga precibus, & egenos stipe,
 Dorsum flagellis, ventrem inanitatibus,
 Haud dubia es orci præda, si in Fatis id est.
 Vt mentiantur Fata, numquam feceris.

Hinc cassa, sterilis, nulla libertas tui est,
 Quidquid Papistæ grunniant, arbitrij.
 Hæreseos hæc sunt aurea axiomata;
 Tota hisce reboant rostra prædicantica.
 Est & Ministras, & Ministrarum assecclas,
 Est & puellas ad lucernam garrulas
 Audire lanâ cum suâ Fatum loqui.

Si cui familiæ commoda è voto fluunt;
 Vt illa fluerent commoda, in Fatis fuit.

Si tibi scelestâ est vxor, in Fatis erat,
 Hanc vt scelestâ luce duceres domum.

Si quam maritus fuste deartuauerat,
 Fòrs è popinà vel Inpanari redùx,
 Illa que Ministri se tulisset in domum,
 Solati que consilij que gratià;
 Barbam Minister hinc & inde nens suam,
 Responfitabat: Perfer, in Fatis erat,
 Ut te hac maritus dote ditem redderet.

Istac subinde ab ore Calvinistico
 Germana mulier nec lubenter hauserat,
 Probè maligna, si malignitas fuit
 Germana, si non & proba, probo dum dolo,
 Ut edoceret, Fata quid rei gerant,
 Stato Ministris & Ministrabus die
 Cunctis id vrbis adparare prandium
 Simulat opimum, præ que triduo monet.

Totus vocatis triduum hoc annus fuit,
 Inter ea cultros fuscina que, sed prius
 Acuere dentes cote; nec ientaculum
 Præsumere ausi, vix que cœnam pridie;
 Ne dapibus vllum pessulum istinc obderent.
 Iam præstituta vix dies affulserat,
 Venere celeres. Vidua conuiuas iubet
 Saluere vultu quâ potest lenissimo,
 Amœnam in aulam, quisque vt aduentauerant,
 Poscit vt & incant. Aula erat tapetijs
 Amicta muros vndique Babylonis,
 Medio que longa & niuea mappis Belgicis,
 Quadris que strata mensa collucentibus.

Terni, quaterni, sese vt occurfus dedit,
 Stabant Ministri, mutuis sermonibus,
 Ut fit, serentes varia. De Fato fuit
 Qui verba sereret: En vt in Fatis erat,

» Nos hoc vt epulo prosperaret inclyto
 » Matrona. Viuat, Fata viuat prospera,
 Dixere cuncti. Dumque Fata extollerent,
 Ibat, redibat, hospitem velut vicem
 Anxia, salilla iam mouens argentea,
 Iam quadra numerans, iam cathedras, vt moram
 Solerter aliam mulier ex aliâ trahat.

Tum fortè Boreas frigoris acuti pater,
 Niufus alis peruolabat aëra:
 Pruina barbis hæsitabat horridis:
 Cale- vt illa- fiat tantulum, dum prandium
 Fatale prodit, ligna mandantur foco,
 Sed apta fumo suscitando, non foco,
 Viridia siluæ iam recentis pignora,
 Denfas ab oculis excitura lacrymas.

Nunc in culinam, nunc in aulam refluens,
 Mensæ accubare num velint, demum rogat.
 Cupidius illi se in suos iactant toros,
 Mensamque festinantiùs circumfident,
 Quàm se vibrassent in lepuscum canes.

At ecce, vt abacum more cohonestent suo,
 Famuli culullis plena bicubitalibus
 Canistra portant, quæ saluam protinus
 Mouere siccis aduenis. Isti sua
 Ad Fata remeant, speque Fata deuorant
 Elix, frixa, tosta, conditanea.

Nunc prima, tum secunda, iamque tertia
 Sonuerat hora, sed sonabant acriùs
 Sua cuique dudum vacua ventris atria,
 Solis inambulata bombis. Interim
 Nihil ciborum; sola vox famulantium hæc
 (Iam iamque) fertur, hospes vt Italus solet

M 3

(Iam

(Iam iamque) si quid depoposceris, dare.

Si mica saltem Cereris in promptu foret,
Foret vnde primam pellerent aliquò famem.

Vtrò ergo seruis & citrò meantibus,
Ocultum frequentem dant in aulæ ianuam,
An nil geratur: inde pronam destinant
Aurem in culinam, num veru etiamnum crepet.

Diu crepuerat, & fatigarat canem,
Nihilque præter ferrum inane affauerat.
» Numquàmne tandem? (dixit impotentior,
Et fortè senior è Ministris quispiam,
Cui stomachus allatrabat imperiosius,
Lacrymosa fumo lippiebant lumina,
Siccusque in abaco cyathus augebat sitim)
» Numquàmne tandem prandii? nunc tempus est
» Etiam merendæ. Hos oris ac stomachi sonos
Tumultuantum de propinquo inaudiens
Matrona prodit, ore composito grauis,
Et has, salutem post datam, voces dedit:
» Vos ô Ministri, vos Ministræ parcite:
» Vt fragilis, vt maligna, mentiri queo;
» Vt Fata mentiantur, haudquaquam meæ,
» Haud vestræ, opinor, est opis, qui millic
» Hæc dicta nostris intulistis auribus.
» Vos vt vocarem, fateor, in Fatis fuit:
» Sed quod mihi vobisque cum primis dolet,
» Vt nil pararem ferculi, nil poculi,
» Nil iurulenti, prorsus in Fatis erat.
» Vt mihi deesset Bacchus, & deesset Ceres,
» Haud vlla perdix esset, haud cupediæ,
» Vt vestra solas ora biberent lacrymas,
» Fumoque pascerentur implacabili,

» Fata

» Fata voluere, nec reluctari fuit.

» Ut video, ieiunis domum atque abstemijs

» Hinc emigrandum, & istud in Fatis erat.

» Pleni ergo Fatis emigrate, dum lubet.

Dixit, recessit. Nemo non sese intuens

Stupefactus hæsit, sed famelicus magis.

Igitur an alibi fortè restent abdita

Melioris escæ Fata, visuri domum

Abeunt Ministrâ quisque cum suâ, & suis

Fatis nefastis imprecari pessima,

Peiora vafra comminantur hospita.

Saltem è culullis illa grandioribus

Dedisset haustum: At (stolida si fas est dari

Responfa stolidis) haud id in Fatis fuit.

*Rusticus quidam ebrius, recusantibus dome-
sticis cum eo noctu cœnare, demones inui-
tat. Adsumt, sed mox invocato Iesu nomi-
ne abiguntur.*

Ex Simon. Macol. tom. 3.

Alios ministros atque conuiuas domi
Temulentus habuit rusticus Huic Nollæus

Nomen erat; vxor liberiq; fat probi;

Nec audiebat ipse pessimus, nisi

Quòd pellubenti fauce siccaret scyphos.

Ergo à popinâ, tota vbi Dionysia

Iam pænè perpotauerat, noctu redux,

Ut ebriorum moris est, mensam sibi

Statim apparari mandat, & sterni cibis,

M 4

Zytho-

Zyhoque præpotente. Parent ocyus
 Coniux, & vnâ liberi. Postquam suo
 » Tripode resedit quærneo, Quin vos, ait,
 » Cœnare mecum nunc volo: discumbite,
 » Aegra hæc malignâ febre Bacchanalia,
 » Mediumque carnes inter & pisces diem hunc
 » Sepelite mecum in ampliore cantharo.

Vxor renuere, deprecari liberi
 Cœpère, cœnâ iam diu saturos suâ,
 Somnoque valido dictitare se opprimi.

Tum furor in altum Nollei capitolium
 » Conscendit atrox & minax: Ni accumbitis,
 » Ni poculum istud exinanitis modò,
 » Tot ego ab Auerno huc euocabo dæmonas,
 » Qui latera stipent nunc recumbentis mea,
 » Quot in hypocausto stare vos hîc conspicio.

Trepidâ silebant cum parente pignora.
 » Tunc ille: Adeste, adeste ab imo Tartaro,
 » Sed absque rostro & cornibus, septem incolæ
 » Tristis Acherontis, & rebellium locos
 » Sex filiorum, coniugisque dyscolæ
 » Opplete: pernam hanc, & fabas, & allia
 » Vorate mecum. Dixerat; vix dixerat,

En tibi inopina turba, collapsu leui
 Quâ per fenestras, quâ per hypocaustum, vii
 Septem astitère, grandiores corpore,
 Vinides galero, pallioque, & cetera,
 Quales maleficis se exhibent amasij,
 Illas ad Hirci prouocantes oscula.

Spectante, sed tremente primùm Nolleo,
 Fugère proles in penitiorem larem,
 Suo vt parenti poscerent opem prece.

Vxor

Vxor mariti sollicita vicem, stetit
 Visura, subiti quid patrarent hospites,
 Sed tacita fundens vota, mente supplice.
 Fortuna (Vates vt ait) audaces iuuat,
 Sed auspicata inuit hunc audacia.
 » Toruo igitur ore sciscitatur: Quid rei,
 » Et cur id horæ? Non vocasti iam? inquit.
 » Venimus, & huius esse consortes cibi
 » Gestimus: auidos, vt meremur, excipe
 » Pancraticè, opiparè, & hilariter, sed non piè.
 » Mora nulla, tripodâ quisque corripunt suum,
 » Laterâque pressant accubantis Nollei.
 » Mox ille pernam, alter fabas, hic allia
 » Properante raptabat manu; cum Nolleus,
 » Quænam, inquit, istac hospitem impudentia est?
 » Næ vos in aulâ video ego Plutoniâ
 » Natos & altos. Hoc in orbe viuatur
 » Et bibitur aliter: libat hac mensâ cibum
 » Potumque nemo, quin Iesu nomine
 » Prius inuocato, & ritè formatâ Cruce.
 » Audito Iesu nomine, inspectâ Cruce,
 » Quam mediâ in aurâ pinxit iste maximam,
 » Abiere stygij protinus foras canes,
 » Fœtore post se (sic amant olidissimi)
 » Fœdè relicto: thus id inferni fuit.
 » Propter hypocauftum (cuius ergo nescio)
 » Delituit vnus, fortè reliquorum caput.
 » Hunc conspicatus Nolleus, eadem fide
 » Et sacrosanctis fretus armis, acrius
 » Increpat, & oculis vrget euibrantibus:
 » Etiamne scurra restitas? istoc meum
 » Quid ad hypocauftum nunc tibi negotij est?

- » In tuo Acheronte non calescis plus fatis?
 Exinde raptans obuiam vxoris colum,
 Hanc rectà in aures destinabat improbi,
 Sed ictum is anteuertit, ac euanuit.
- » Contemne, ride, falle, punge, conspue,
 » Si dederit ansam, dente morde dæmonem,
 » Vel, vt ille quondam, carpe nasum forcipe;
 » Is præ tumoris ac superbæ typho
 » Ringet, vlulabit, nigra mordebit labra,
 » Tandemque fugiet, nec feret conuitia.

*Damianus Iapon cæcus bellè territat inuen-
 entas aulicas ethnicas, falsò Iesuitis in
 exilium pulsus esum humana carnis ex-
 probrantes, arrepto earum pedisequo, ac se-
 cum vorare vellet.*

Ex lit. Iapon. 1589.

CAlumniarum conditor veterimus,
 Cui iure summo diabolus nomen datum est,
 Aetate vt omni & omni vt orbe turpia
 Facinora falsò semper imegit bonis;
 Sic vbi Iaponibus nuper illata est fides,
 Sategit, & peregit, hostes vt suos
 Socios Iesu, à sole nostro conuenas,
 Vorare carnes, sanguinemque sugere
 Infantulorum, fama mendax spargeret.
 Hinc & aliunde suafus amandauerat
 Illos Dynasta Iapon Amangucciâ
 Abs vrbe. Vacuâ fortè in exulum domo

Tres

Tres quatuorve Neophyti planctu pio
 Referre casum hunc, & dolere cœperant,
 Quando leuiculas nobiles iuueniculas
 Illuc ab aulâ curiositas tulit,
 Vt naso & oculo, & ore pronò quærerent,
 Quid carniûmve, viscerûmve, aut ossium
 Supereslet hominum, quo suo immanissimo
 Ritu comessent Iesuitæ, iam recens
 Foras abacti. Vix culinam viderant
 Furnumque, nares opprimunt, crebris humum
 Sputis lacescunt, ac si odos recentior
 Restet etiamnum carnis humanæ id loci.
 » Quis nidor, aiunt, naribus nostris subit
 » Insolitus, atrox? quispiam certò puer
 » Hic nuper assus, aut in isto coctus est
 » Furno, vt cruento dente moleretur, dein
 » In stomachum abiret improbum. O factum benè,
 » Rege imperante, dum nefasta fax virum est
 » Abire regno iussa, quam satius foret
 » Abire iussam de Iaponiâ in crucem.
 Hoc se inter istæ noctuæ melos dabant,
 Dum Christianos inter illic ceteros
 Damianus aderat, cæcus ille, nomine
 Fideque celebris, nec minus solertiâ.
 In hunc subinde hîc tela vibrarunt sua
 Fauces maledicæ: sed silens & prouidus
 Voluebat, ecquod par pari reponeret.
 Postquam culinam cum facello & atrijs,
 Ceu vulgus impudentium sœuit cantum,
 Lustrare, sursum scandere his animus fuit;
 Cum Damiano solus, hunc vt luderet,
 Moratus aliquis è gynæceo puer,

M 6

Et

Et is ab Honore, vt nuncupant, nebulunculus
 Procax, scelestus, vt solent; hic pallium
 Hinc inde cæci vellicare, arundinem
 Nunc admouere naribus, nunc auribus,
 In Iesuitas probra, quæ plures amant,
 Et mille sannas spuere, securus sui.

Verùm vt propinquum noster olfecit, manu
 Haud mora prehensum tollit, in furnum velut
 Iacturus, affaturus, & voraturus.

Vt terror inde horridior artus occupet,
 Fornacis instar aperit ima faucium,
 Simulque dentes acuit ipsis dentibus;
 Dumque puerili nisu abire brachijs
 Puer laborat, pugiunculum, cui
 Erat alligatus, Damianus eripit,
 Tergumque fodere simulat. Ecquis paruulo
 Pallor pauorque fuerit, haud dicto est opus.

Tum cæcus ore pandus in trepidi caput
 Clamorem ab ipsis eruit hypochondrijs:
 » Heus famule, ligna fer citus, fer fomitem,
 » Vt furnus inflammetur; in promptu est caro,
 » Caro mollicella, par ferinæ nobili.
 » Quàm lauta nobis cæna venit tempori!
 » Citò citò; ni maturus aduenis, caput
 » Crudum vorabo, iamque iamque. Homunculus
 » Tremebundus & rem seriò geri ratus,
 » Adeste, clamat, ferte opem, iam iam voror,
 » O Dominæ. At illæ pænè de scalis ruunt,
 » Et intuentur semienectum hunc metu,
 » Illum vibratâ pugionis cuspide
 » Proxima minari, si propinquent, funera.

» Quid

» Quid agis nefande? clamitarunt eminus.
 » Quid agis? quid in te potuit infons hic puer?
 Damianus iterum voce mugit ferreâ:
 » Ecquid moraris, famule? nunc oportuit
 » Assata furno membra, frixaque ilia
 » Illata mensæ, mox ut hæ iuuentulæ
 » An caro puelli sapiat, illæ ipsæ probent,
 » Quam Iesuitis sapere mendaces volunt.
 Plus puero & istæ iam tremore concuti,
 Veritæ hunc vorare, & fors vorari cum suo
 Vnâ pedisequo, hinc molliusculè loqui,
 Et verba demum mellea dare mellea:
 » Per omnia, quæ amas, optima, illum desere
 » Bone Damiane; nil nocenti ne noce.
 » Nil nocuit? (infit ille, dirè oculos mouens)
 » Nil nocuit? Annon vos secutus impias,
 » In Iesuitas atra nunc vomuit probra,
 » Infanticidas atque carniuoros vocans?
 » *Dom.* O parce Damiane, nec dictum puta,
 » Quæ nos puerque diximus. Dicti piget.
 » *Dam.* Iam pœnitentes sceleris audio lubens,
 » Emitto: vestros redeat in sinus puer.
 » Terrore solo vos & illum punij.
 Puero redempto è Damiani faucibus,
 Abiere memores atque iurata, nihil
 In Iesuitas noxiæ eiusdemmodi
 Blaterare deinceps. Vanus id iussit metus.
 O si id iuberet orbe nostro crebrius,
 Dum Iesuitas maleuolæ linguæ petunt,
 Cœtus per omnes panè, perque omnes locos.
 Quid inter epulas? Nullibi & numquam magis.
 Sed hos frequenter vna res habet malè.

- Si quem accidat peccare (non sunt Angeli)
 Vnius omnis noxa noxa est omnium.
 Minuta si sit, montis instar ilico est.
 Si fortè caudam culicis admomorderint,
 Caput elephanti mox vorasse rumor est.
 „ Mirum (vt facetus nuper Auctor edidit)
 „ Mirum est, fuere noxij, antequam forent.
 „ Hoc sensit orbis, in suis cunis iacens
 „ Ad vsque canos, quos adultus nunc gerit.
 „ Pomum marito Iesuitis credulo
 „ Porrexit Eua Iesuitis credula.
 „ Cainus olim fratris in caput dedit
 „ Mandibulam aselli: Iesuitæ suaserant.
 „ Hisce lapicidis atque cæmentarijs
 „ Propinqua Lunæ panè erat turris Babel.
 „ Suo Absalomus struxit insidias patri,
 „ Et hic Vriæ iusserat necem frui.
 „ Quis nescit, vnde: & fluxit inclementia
 „ Hinc Iezabelis & Manasse, queis erant
 „ A pedibus, à cubiculis, ab auribus.
 „ Tandem Magistrum vendidit Iudas suum:
 „ Ne dubita, id actum est hisce consultoribus.
 „ Hæc ille conscripsit ioco, die seriò:
 „ Si quid odiosi (seu bonum, seu sit malum)
 „ Alicubi factum est, Iesuitæ fecerint.
 „ Si quem nefanda dextra Regem sustulit,
 „ Dixerit in aurem Iesuita quispiam
 „ Crimina fatenti parricidæ, Forriter
 „ Feliciterque confodito, felix eris.
 „ Si quid Senatus duriusculum iubet,
 „ Esto, integrandis moribus probis bonum;
 „ Id ab officinâ prodijt Iesuiticâ

„ Si

- » Si liber ab illis prodeat in auras, cui
 » Vnum insit alpha ventre grandiufulo,
 » Vel iota curuo, seu quid errati leuis;
 » Protinus in illum fulmina & volumina.
 » At si quid operum, quæ solent, illustrius
 » Superiùm fauore fecerint, infra omnia
 » Id eleuatur, vellicatur, ambitus
 » Et mentis atræ vel sinistrae carpitur.

Quid agas? cum Iesu Iesuitæ opprobria
 Fatentur ortu se à suo natos pati,
 Callosque grandes aaribus suis gerunt,
 Armosque latos & capaces criminum,
 Quæ ne per vllum perpetrarunt somnium.
 Vin' scire fontem, Lector aut bone aut male,
 Liuorem & odium hi pessimos hostes habent.
 » Bonos subinde liuor, ast odium malos
 » Nocere semper cogit innocentibus.

*Gallus & gallina assati veniunt in mensa
 Iudicis, ut proberur innocentia Iu-
 uenis peregrini suspensi, & diu in patibulo
 vini.*

Ex Lucio Marimæo, lib. 5. de Reb. Hisp.

Q Vò clara Compostella peregrinos ciet
 Ad sacra Iacobi Zebedæi lipsana,
 Illò trahebat par piorum coniugum
 Cum prole, iuvene, quem venustas & pudor
 Animusque purus noxæ amabilem dabant.
 Mœnia iam inierant oppidi, cognominis

Magno

Magno Dominico, quando captanda, vt solent,
 Quietis ergo, se in tabernam proximam
 Tulere fessos: ilico hospes, hospita,
 Et vtriusque gnata dudum nubilis,
 Vultu hospitali & commodo excipiunt lare.

Sed apparata vix scabella infederant,
 Rigidisque manibus consalutarant focum,
 En se puerulus quispiam intrò clam ingerit,
 Meretrice matre genitus, & claudo patre,
 Et ter nefandus, orbe si toto puer.
 Cupido, si nescitis, is nequam fuit,
 Alatus ille, nudus ille sagittifer,
 Qui de latèbris tela librauit suis.

Boni sergo mensæ dum peregrini accubant,
 Filia familias feracula his fert, ac refert,
 Et vina fundit, & ministrat sedula:
 Sed mox sagittâ transfadactâ in viscera,
 Amore cæco carpitur: moram haud ferens,
 Mensâ repostâ, segregem à parentibus
 Aggressâ Iuuenem, pandit incaestam facem.

Hic subito, vt olim Sol pudicorum Ioseph,
 Exarsit oculis & animo: vix dexteram
 Abstulit, olli quin obumbraret genas,
 Vti addecebat, nube pugnorum graui:
 Tria modò dicta hæc, Apage prostibulū impudens,
 Dedit, ac reliquit. Hanc vbi inopinam tulit
 Voti repulsam, tætrius flammæ genus
 Furibunda pellex parturit odio effero.

Abitum parabant aduenæ, cum in manticam
 Incogitantis Iuuenis hæc argenteum
 Cratera mergit. Nec migrarant oppido,
 Cum fremere cœpit execrabilis lupa,

Scele-

Scelenisq̄ue nebulam proprij alieno tegens,
 Cratera furto clamitare perditum,
 Abire fures, improbos nunc iam hospites.
 Tumultuari cuius omnis, insequi
 Repentè Prætor, & satellitium frequens:
 Nec fortè passus mille ab vrbe dissitos,
 Placidis meantes gressibus matrem, patrem,
 Iuuenemq̄ue cogunt stare, cogunt prodere,
 Quid quisque gestet se penes. Quis hîc stupor
 Nati & parentum, quæ fuere lacrymæ?
 Furti tenetur Beniamini mantica;
 En hospitis cratera: non est vt neget.
 Protinus acerbâ Iudicis sententiâ,
 Frustrâ reclamans, euocansq̄ue Cælites,
 Damnatur ille, deq̄ue populo nigrâ
 Sauro rudenti guttur elisum dare,
 Et esse coruis iussus est ientaculum.
 Mæror parentes hausit implacabilis,
 Nec adesse duro pertulit spectaculo.
 Viam ergo cœptam profecuti, limina
 Tetigere tandem sancta Zebedæidæ.
 Quæ stillicidia fletuum hîc profuderint,
 Quæ vota, facilè creditur. Inter hæc aues
 Aethiopes, auras quæ pererrant vndique
 Ad stadia dena naribus acutissimæ,
 Oculisq̄ue lynces, si qua in excelso veru
 Assandâ proftet, solis ad flammæ, caro,
 Præpetibus alis aduolarunt ocyûs,
 Vt Iuuenis armos scalpturirent vnguibus,
 Oculosq̄ue niueos ore sorberent nigro,
 Quod volupe coruis in merendâ maximum est.
 Sed inanis auida spes fefellit guttura:

Imma-

Immane, quantis circumerrarint modis.

Si fortè propiùs adnatarent arbori,
Mors nulla, Boreas aliquis aut furens Notus
Subito coortu exsibilabat hos procul
» Verba crocitantés rauca: Quis tandem, malum, est
» Hic diobolaris furcifer, quem carnifex
» Nostri esse iuris atque pastus iusserat,
» Nos híc hiantes atque pallidos fame
» Tot iam dies noctesque ridet improbè?

Hic murmurantium sermo coruorum fuit,
Dum Iuuenis & superstes, & succi integer
Conniuet oculis, nec pili coruos facit,
Nec restis vllam perleuem, aut suspendij
Vim patitur: audit transeuntes, hos sibi
Mala imprecari, illos bona. Interim sua
Vbi soluère vota Peregrini, solum
Repetere libuit patrium, heu sine filio!
Mens fuit & illac transmeaturis, vbi
Pendère norant, dicere extremum Vale.

Mæstæ propinquant populo, in suspiria
Planctusque versi. Vidit, & pedes mouens
Manusque gnatus subrigens, Iam lacrymis
nater, inquit, tempera: viuis videns
» Etiam supersum. Summa Diuorum Parens,
» Magnusque Diuus, queis fuistis supplices,
» Vtrimque membra fulciunt innoxia.
» O nate viuis? Viuo, propera, Iudicem
» Et facere certum, & postulare, vt iam meæ
» Tandem ille facilis credat innocentæ.

Si pedibus alas Mercuri nectens suis
Volauit vniquam mulier, hæc prorsum fuit,
Quæ, dum vicissim filium affatur pater,

Præto-

Prætoris ædes impetu magno subit.

Is mensæ opiparæ fortè conuiuas habens,

Iubet introire, quidve poscat eloqui,

Et elocuta est genibus affixis solo:

» O Domine, viuit, nec potuit insons mori,

» O Domine, gnatus patibulo infausto meus

» Pendere nuper iussus. Actutum iube,

» Vt placidè ab altâ deuolutus arbore

» Mihi patriq̄ue redeat incolumis suo.

Præ nupero mœrore deliram ratus

Iudex, aperto splene responsi hoc dedit:

» Tam viuis ille, sic & aurâ vescitur,

» Quàm gallus & gallina, quos hîc conspicias

» Assos, & hinc & inde larido satos;

» Quos & deartuare iam iam molior.

Dixerat, & vnâ dexteram produxerat,

Vt vtrumque dissiparet in paropside,

En gallus & gallina vegeti, sospites

Repentè iactant è suâ lardum cute,

Plumasq̄ue nacti candidas, obambulant

Mensæ per æquor; obuias micæ vorat

Gallina; gallus tam suâ, quàm coniugis

Salute lætus, hemicyclo hanc ambiens,

Expectorare cœpit alto gutture

Pæna gallinaceum. Miraculo

Stupendo adactus Prætor, euestigiò

Cibis relictis, cumq̄ue conuiuis abit.

Tota properantem consecuta ciuitas

Sacra & profana, cumq̄ue ventum proximè est,

Vbi alacer oculis, candidissimus cute,

Nihilq̄ue solito longior stat pendulus,

Cui nullus imber vel pilum madefecerat,

Nec

Nec vllus ora Phœbus infuscauerat,
 Cui ne vel vmbra nocuerat volucrum,
 Ille comitatum plebe cernens Iudicem,
 Hos ore placido sic supernè affatus est:
 » En ego rapinæ nuper impactæ reus
 » Scilicet, ab alto conscius rei Deus
 » Non tulit vt insons morerer. Annon cernitis,
 » Hinc vt benigna me sinistra Virginis
 » Semper-Beatæ non grauetur tollere,
 » Et hinc Iacobi dextra ? commodissimum
 » Vtrinque fultus viuo, nec quisquam magis.
 Haud mora, ligatis subter alas funibus,
 Humo suisque redditur plaudentibus,
 Habente meritas plebe Matri Cælitum,
 Dei que quondam Patrueli gratias.
 Quid interim gallina, quid gallus, dapes
 Inter relictæ ? Iam probè epulatos, domum
 Prætor regressus, ad sacros ferri lares,
 Et exhiberi confluentibus iubet
 Nobile, nec antè cognitum spectaculum
 Volucres, cruentus quas trucidarat coquus,
 Spoliarat extis atque veste plumeâ,
 Demum igne tostas, in catino conditas,
 Dederat edendas, iam colore candido
 Nouis que pennis inclytas, vitâ frui
 Nouâ videre est. Hos & in septennium
 Vixisse iurat Auctor oculatus, dein
 Sibi concolores transdedit posteris
 Marem que feminam que ; quos & altero
 Peperisse similes testis est septennio.
 Sic vixit ac reuixit id miraculi
 Pluribus aristis, testibus que plurimis.

» O quan-

» O quanta vis est omnium rerum Arbitri !
 » Fas mihi sit in re non nouâ verbum notuum
 » Condere , Trifarchithaumaturgus est Deus.

*D. Franciscus docet Fr. Leonem quæ sit
 vera Religiosi hilaritas.*

Ex Chronic. lib. 2. cap. 48.

Hilaria aperuit , claudat etiamnum mea
 Hilaris ferendo , hilaris patrando grandia,
 Magnæ Minorum gentis Assisus Pater.
 Comite Leone, fratre candidissimo,
 Abs Perusinis fõrs remigrabat domum,
 Domum Mariæ ab Angelis cognominem.
 Stringebat arua bruma crudelissima:
 Ibant rigentes in lacernâ pallij;
 Lorica potiùs illa quàm vestis fuit.
 Cucullus inftar cassidis , præ aspro gelu
 Stabat rigidior diriorque ipso gelu.
 Niuosus aures aquilo corrugauerat
 Veteris ad instar pellis , aut frixæ vngulæ.
 Naso frequentes depluebant stiriæ,
 Nisi præacuto fortè pigræ frigore,
 A nare starent pendulæ , quales solent
 Stillicidiorum stare de canalibus.
 Suam sonori musicam, nolint velint,
 Vtrique dentes concinebant frigidam.
 Cruciabat ima cyclas affrictu pedes.
 Leo anteierat , quando Franciscus , Gradum,
 » Inclamar , ehodum siste tantillum , ô Leo.

Leo

Leo sitit ; orsus inde proloqui Pater:
 » Si nos loquace turba monstret indice,
 » Et dicat , Hi sunt columina , hi sacræ domus
 » Fulcra Lateranæ , hi vera terræ sidera:
 » Aut si volucris Fama pennis didita
 » Virum per ora volitet , & Minoribus
 » Agmina virorum mittat vndique obuia,
 » Qui lauta dona , qui cupedias ferant;
 » Latitia si nos inde titillauerit,

Hæc solida non est hilaritas , frater Leo.

Conticuit ; exin pauculis à passibus:
 » Si de præalto pulpito ædis principis
 » Ad capita mille millies frater Minor
 » Ab ore fundat mel merum eloquentiæ
 » Sacræ , profanæ , tam potentis , saxeæ
 » Vt corda findens , fruge meliori beet;
 » Docere doctus , & mouere mobilis,
 » Lenocinari natus aptus auribus;
 » Et turba plausus edat , & lacrymis pijs
 » Singultientes femina in solum pluant,
 » Et inde nobis gaudio cor palpitet,

Hæc solida non est hilaritas , frater Leo.

Ierant silentes longiusculè ; repens
 » Franciscus : Esto , dissitarum gentium
 » Eloquier ore noueris frater Leo,
 » Arcana teneas & soli , & cæli , & salii,
 » Viasque volucrum , pisciumque , siderumque:
 » Esto Angelorum calleas vernaculam,
 » Francisce , nec te præterita , nec te Leo
 » Lateant futura , & non futura (sed Deo
 » Facile futura , si luberet) omnia:
 » Rimatus altas mentis humanæ specus,

Penc-

» Penetres cubile conscientiae intimum:
 » Si pulmo bullis grandioribus tumens
 » Seu tibi Leoni, siue Francisco mihi,
 » Transuersa septa feriat, & risum vocet,
 » *Non est hilaritas hac solida, frater Leo.*
 » Post ille deinde pauca subsistens, suo
 » Dat hac Leoni: Si fauente sic Deo,
 » Si fuerit inquam fas tibi, fas & mihi
 » Dare iura satanae, deque possessa domo
 » Huic imperare reditum in illunes locos,
 » Eximere surdas pessulis aures suis,
 » Redintegrare crura claudicantibus,
 » Oculisque caecis, (quodque supremum est dari)
 » Vitam sepultis atque cineribus dare,
 » Et inde fibris nos voluptas vellicet,
 » *Hac solida non est hilaritas, frater Leo.*
 » Ea inter ibant; & Leo hic impos sui,
 » Sancteque curiosus has voces dedit:
 » Quorsum ista tandem? dic age oro, Quae bonum,
 » (Tuam per ipsam te rogo hilaritatem)
 » Quae solida tandem est hilaritas, Pater bone?
 » Franciscus olli: Iam salutata domo,
 » Pulsaque nolam lenius, si mussitans,
 » Et toruus oculo ianitor, manu minax,
 » Semi-referata ianuam, probe agnitos
 » Procul inde abesse mandat, erroneos vocet,
 » Hominesque nihili, pus merum hospitalium,
 » Suique nodis nos salutet cinguli,
 » Nos frugiperdas, nugiuendos nuncupans:
 » Has si salutes aucupemur laetius,
 » Quam si rigaret illicet caldâ pedes,
 » Aut recrearet dapibus exangues fame,

Subque

„ Subque boreali stragulâ , in plumâ niuis
 „ Sternamur alacres & gelatâ in culcitâ,
 „ Ac si in capillo leporis aut inter rosas
 „ Meridiari mollicellas fas foret,
Hac solida tandem est hilaritas, frater Leo.
 „ Si rursum adultâ nocte tangamus fores,
 „ Sonoque tacito ianitor somnum sibi
 „ Intercalari frendeat , foras ruat,
 „ Dirisque miseros figat asperioribus,
 „ Sannisque, quas non leno , non latro, ferant,
 „ Dein fasce grandi clauium tuas , meas
 „ Malè mulctet aures, & retortis ictibus,
 „ Vultum ille deuenustet hac aspergine,
 „ Aut terga fuste metiatur horrido,
 „ Et vtrique barbas de suo euellat solo;
 „ Si probra nobis benè oleant, & verbera
 „ Impacta malis naribusque rideant,
 „ Vt, vix modesto diffuentes gaudio,
 „ Reddamus alto gratias altas Deo,
 „ Et ianitori lene pacis osculum,
Hac illa tandem est hilaritas, frater Leo.
 „ Inambulantum Regiâ in Crucis viâ.



ELE-

ELEGIÆ.

Lacryme Adami.

Mmortalis eram, morboque imperuius
 omni,
 Hoc fortunatus nomine, Iustus
 Adam.
 Cernebam placidus, nusquam indignantibus astris,
 Et nitidos Soles, & sine nube dies.
 Eheu quid licuit, quid profuit esse beato,
 Si mea tam præceps gaudia luctus habet!
 Quid plorem furti reus, æternique laboris
 Damnatus, duram vertere iussus humum?
 Vnū est quod lacrymas ciet, & ciet impete magno;
 Pro me proque meo semine Iustus eram.
 Hic vos congemitis, comploratisque nepotes;
 Peccavi Radix impia, Rame luis.
 Prò:quoties in me clamabitur, O pater Adam,
 O nimium natis perniciose tuis!
 Cum maleuada vxor diuelleret vngue maligno,
 Et mihi de vetitis fructibus esse daret,
 Debueram dixisse, Apage hæc immitia poma,
 Non comedam, coniux improba, non comedã.
 Vidimus: heu menti placidæ nil tale verenti,
 Tendebant oculi retia; capta fuit.
 Carpsimus, & voluit me dextra monere pericli:
 Fallaces oculi detinere manum.
 Edimus: & nobis lacrymabilis obstupuit dens,
 Impediens pomi prætereuntis iter.

N

Sed

Sed frustra: fauces avidæ iam iamque vorare,
 Et dare per venas corporeosque sinus.
 Hinc illæ lacrymæ, lamentaque posthuma mundi
 Quod fons deliquit, soluere riuus habet.
 Protinus afflatus grassata impunè per artus
 Horrida tempestat eripuit mihi me.
 Heu! vbi sum, exclamo, quid enim cõmisimus vxor?
 Quid video? nuda es, turpis es, occulitor.
 Abdimur in siluas, quò nos pudor & timor egit,
 Hic Deus horrifonâ voce tonabat: Vbi es
 Adam Adam? tacitus latui sub fronde malignâ:
 Sed grauiore Deus voce tonabat: Vbi es?
 Suspirans ego: Quam dederas mihi, futilis vxor
 Illicitos fructus edit, & esse dedit.
 Siccine, ait, iussis contraire vxorius audes,
 Præfidensque tui, despiciensque mei?
 I terram sudore riga, stipendia culpæ
 Nutritura tuæ terra rebellis erit.
 Puluis eras, hominem cum te compegimus, & iam
 Puluis es, & terrâ vindice, puluis ens.
 Ergo age damnatus sudato viuere pane,
 Viue (parum tamen est viuere) viue miser.
 Dixerat, attonitosque pudore, timore, dolore,
 Præcipites illinc Ensis & Ignis agunt.
 Pellimur è pratis felicibus in loca tantis
 Adam digna tuis ausibus, Eva tuis.
 Frondibus obtegimur, quas tradidit obuia ficus,
 Filaque nectendis nil nisi iuncus erant.
 Circumspexi oculis trepidantibus: ilicet in me
 Obuia nescio quo de grege turba ruunt.
 Curæque, Planctusque, catenatique Dolores,
 Hinc Metus, inde Lues: hinc Sitis, inde Fames.
 Hinc

Hinc etiam Morbi, varium pecus: hinc fera Bella,
 Ac aliæ pestes iliadesque mali,
 Oscula libantes mihi formidanda, parentis
 Nomine compellant suscipiuntque sui.
 O coniux, vnde hæc nobis nequissima proles?
 Quando parta tibi hæc pignora, quando mihi?
 Suspicio cælum; iam coniurata tonabant,
 Cudebantque ignes in caput astra meum.
 Aspicio terram: tribuli vndique & vndique sentes,
 Quoque pedem cæpi figere, spina fuit.
 Aestus erat, sedeo sub coniferâ terebintho:
 En frontem rigidâ cuspide musca ferit.
 Quàm dispar rerum facies, quàm discolor hora!
 Quàm nocuit subdi non voluisse Deo!
 Qui fueram rerum dominus, Princepsque te-
 rarum;
 Ipso etiam cælo iudice, pænè Deus,
 A putri vespâ culicisve proboscide vexor:
 Tam properè oderunt Principis ora sui.
 Quid non audebis leo, quid non vrsæ rebellis,
 Si mecum vilis prælia musca gerit?
 Esurij: colocynthis erat mihi proxima, carpens
 Diuido, consorti distribuoque meæ.
 Illa sed exclamat: Coniux quid sentio? mors
 est.
 Vt mihi labra tument, aspice: vitus inest.
 Procubui tandem verba intermortua findens,
 (Vocem rumpebat lacryma, vox lacrymam)
 Disce Adam, vosque ô venturi discite nati,
 Quàm nocuit subdi non voluisse Deo!

S C A Z O N.

Mifero Poëtæ blande Lector ignosce:
 Daturus ibam lacrymas Euxæ matris:
 Sed eæ lituras fecerant tot & tantas,
 Ut & pigeret & puderet emitti.
 Quid enim leporis, quid foret voluptatis
 In semihulco & sesquialtero versu?
 Suspiriosum carmen, inter- & -ruptum
 Singultiendo, lacrymando, plangendo,
 Mihi ruborem mosset, & tibi rictum.
 Igitur premendo lacrymas abortiuas,
 Meo pudori & nauisæ tuæ parco.

Lacryma Prodigii.

O Dira esuries, ô ineluctabilis angor!
 Frustra stipes parvæ tenuia nemo dabit
 Saltem ô si liceat misero mihi dicere, Vivo
 Porcorum reliquâ colluione satur!
 Ille ego qui nuper plenus conuiuia regebar
 Aucupio ventris ingenioque mei,
 Nunc frustrâ vel porcorum collacteus, opto
 Inter putre lutum quisquiliaque mori.
 Et moriar, cui verna domi est benè pastus? Ego nec
 Filius extinguar dispereamque fame?
 Notus plus nimio hospes erâ, dominusque vocabar,
 Suffocata auro dum mihi bulga foret:
 Iam toties scortis, toties supplex parasitis,
 Clamo mendicâ voce manuque, Date.
 Nempe, omnes oculo me connuente tuerentur,
 Et

Et nouisse, humero subsiliente, negant.
 Dum siliquas nemo, glandes dat & Hercule nemo,
 En mihi ieiuno sex abiere dies.
 Ibo malisq̄ue bonisq̄ue auibus: nil deprecor, intus
 Irâ maiori lancinat atra fames.
 Qui tamen aggrediar Patrem in foetente lacernâ
 Et lacer & squallens, illuuięque grauis?
 Quid faciam si me duro defixerit ore?
 Quid si etiam verbis verbera iuncta velit?
 Quid facerę? quod & hęc facio. Nolensq̄; volensq̄;
 Perpetiar, noxis immoriarq̄ue meis.
 Ergo age surgendum, & lacrymas tanto imbri
 pluendum est,
 Eluat ut sordes, deliniatq̄ue Patrem.
 Spes magna in lacrymis. Lacrymę mihi talia clamāt,
 Perge, importunę cuncta queunt lacryma.
 Aduoluar genibus: si fas erit, oscula figam,
 Si lacrymę dederint otia, verba dabo.
 Si fors singultu vox intercepta fatiscat,
 Singultus viuę pondera vocis erunt.
 Quid video? Pater annoso ruit obuius impete,
 Et sua pacifici brachia more parat.
 O Pater (o iusto defunt sua verba pudori,
 Verborumq̄ue vicem lacryma sola subit)
 Peccaui Pater, & calum terramq̄ue fatigans,
 Testes nequitie feci, habeoq̄ue meę.
 Ne rue in amplexus, neue o Pater inclinator:
 Quid das indignis oscula tanta genis?
 Inclama, obiurga, cęliq̄ue, mei que tui que
 Immemorem, ingratum, degeneremque voca.
 Vincula si merui, si ergastula, lætus inibo:
 Si vel mancipium vis fore, lætus ero.

Hoc vnum obtestor, per te matremque meam, te,
 Ut recrees pauco mortua membra cibo.
 Iure quidem dices, Post tot mea crimina, dices,
 Auderen' escas improbus esse meas?
 Siccine iners lurco, malè conciliate, nepotum
 Pessime, probrosis fœde libidinibus?
 Plura & plura parens probra, si lubet, ingere: feci
 Plura & plura parens crimina, iure luam.
 Nil mihi cū vitulo est: stola candida, nil mihi tecū:
 Non est conueniens hic color, ille cibus.
 Tantūm vt edam micas & frustula panis adesi,
 Et si aliud non est, dentibus ossa teram.
 Iure facis germane, fremens in limine restas:
 Iure nimis facilem corripis ore senem.
 Quò pater, & quænam pietas hæc impia? tantūm
 Indecorem natum fœdifragumque facis?
 Nos benè morati, nos fulcrum dulce parentis
 (Obsequij tanti præmia) turba sumus.
 Negligimur, vix elumbi malè pascimur hæcdo,
 Vix matutino conciliamur Aue.
 Proderit improbitas fratri sua? proderit ausum
 Progeniem factis dedecorare suis?
 Sed frater, bona verba, ne in vlcere sis malus vnguis,
 Iam pridem perij, disperiisse velis?
 Esto, decoxi vina inter, & inter amores,
 Sed puduit noxæ pœnituitque meæ.
 Intra, intra, Patremque vide, cui vita reuixit
 Altera: lætitiæ par tibi caussa noua.
 Gaudia gaude eadem, fraternaque brachia collo
 Nondum oblita mei brachia, nocte meo.
 Sed vos ô famuli, vos Posteritas adiuro,
 Exemplo docti quilibet este meo.

Et

Et ne, si sapitis, medium cunctaminor hilum
Temporis, exitium est exitiale mora.

Breuis ad studia Paranesis.

V Illis homo, cæli pars altera & altera terræ,
(Plus tamen è vili plus miser hausit humo)
Ore, oculo, aure, animo terram vorat, omnia tādē
Terreus, & cæli vix melioris amans.
Quid facias, vt quod malè sorbuit, expuat, & se
Sollicitus pennâ remige tollat humo?
Fac discat: fac vt benenatam ad Pallada mentem
Deriuēt curæ nobilioris amor.
Vtque lubens matutino de rore pluentes
Herba bibit gemmas, deliciasque vocat:
Sic desiderijs mens icta si delibus optet,
Quas alit Ingenij pensilis Hortus, opes.
Ergo agedum Pubes, pretiosa tessera laudis
Si vis, esse potes: si potes, esse velis.
" Tam citò trans Isthmon vitæ breuis itur in Altum.
" Et mors, quando voles discere, dicet, Obi.
Vnda vndam ceu trudit, odor ceu trudit odorem,
Sic agitur spatij vita volubilibus.
Nata, renata, iterumque renata elabitur hora,
Immoriens gyris irrequieta suis.
" I propera; semper nocuit differre paratis;
" Suffocant paruæ commoda magna moræ.

Optio corona aurea, vel spinea.

E Lige, utrâ malis: en Aurum, en Spina, coronæ.
Illa nitet gemmis, sentibus ista riget.

Hanc auri-montes doctus promittere Mundus
 Incolit, & pellex infidiosa Caro.
 Illam Sobrietas, & parca Tempora mensæ,
 Ac illibata gemma Pudicitia.
 Hanc, Epulo, tua byssus habet, tua purpura sedem;
 Hic tua mendicat, Lazare, pauperies.
 Hic vigiles curæ stabulantur: ibi otia rident
 Hospita, sed pauco post abitura die.
 Hic morbi atque lues: mortisque cubilia febres,
 Illic ridenti in corpore flens animus.
 Illa viros inuitat arundineaque puellas,
 Inque senes blandæ vim meretricis habet.
 Hæc luteos animos, & nil nisi fictile Carnem
 Territat, ut pueros mormolyceæ solent.
 Ista vel illa tuæ conceditur altera vitæ:
 Altera dein fatis illa vel ista tuis.
 Elige utram malis: renuunt miscerier ambæ.
 Aurum viuis habes? hæc obeuntis erit.
 Hæc Diui, quondam præstantia nomina terræ,
 Armari spinâ discupiere caput.
 Hanc alij, vacui meritis, expertia cæli
 Pectora, vipereo sanguine peius habent.
 Cum tuba supremam clangore vocauerit horam,
 Qui spinam viuis gesserit, Agnus erit.
 Aeterni dextram vis Iudicis, anæ finiftram?
 Qui viuens aurum gesserit, Hædus erit.
 Quantæ deliciae, Christum exaudire Beatos
 Affantem placidâ voce, *Venite boni?*
 Quantus erit terror hunc exaudire tonantem
 Aeternum miseris auribus, *Ite mali?*
 Quid facies, qui gallinae iam filius albæ
 Nil de fortunâ turbidiore bibis?

Quid

Quid curæ in terras animæ, pecora ebria face,
 Aut Epicuréo de grege Turba fues?
 Clamabit miser, O quanto mihi constitit Aurum?
 Cantabit felix, Hoc mihi Spina dedit.
 Elige vtrum maus, vel conclamare Beatis,
 Vel miseros inter vis vlulare miser?
 Sed fragilem tanto cur tempore gesto coronam?
 Non amo te, procul hinc Aurea, non amo te.
 Non emitur tanti stultescere. Quid mihi tecum est
 Ementite color, cetera putre lutum?
 Spinea torquis ades, fronti que immersa profundæ,
 Vt lubet, occipiti sincipiti que noce;
 Et felix animi cerebrum bibe, robur ab alto est,
 Spicula nil menti sunt nocitura mea.
 Sculpe, Corona, tua hinc gentilia, sanguine pinge,
 Frons gerat vt Domini stigmata viua sui.
 Excoria: pellem, non mentem tollis, & inde
 Qui fluet, illustris dos mihi sanguis erit.
 Nondum abit in riuos sanguis meus. Esto: benigni
 Cùm Ducis intueor Vulnera, sperno mea.
 Spinarum consors & conscie tormentorum,
 Per te per si quis, Christe, preci locus est,
 Connubiū hoc placidus firma castosq; hymenæos,
 Nolo sine hoc ferto viuere, nolo mori.
 Cernis homo spinas, spinas insignia cæli,
 Symbola diuinæ cernis amicitia?
 Si sapias, hanc capiti, dum fas est, inde coronam:
 Quæ gerit hinc stimulos, post referet radios.
 Sed caue: quod lucere vides, est proditor Aurum,
 Quod serit hinc radios, post adiget stimulos.
 Ergo age, quisquis ades meliori præditus aure,
 Hæc bibe verba senex, hæc bibe verba puer.

» Alterum in alterius medio later. Optima mens est
 » Per bona nolle malum, per mala velle bonum.

*Positus in medio, quò me vertam,
 nescio.*

HAereo, lac inter meditans interque cruorem,
 Inter delicias vberis & lateris.
 Et dico (si fortè oculos super vbera tendo)
 Diua Parens, mammae gaudia posco tuae.
 Sed dico (si deinde oculos ad Vulnera verto)
 O I E S V, lateris gaudia malo tui.
 Rem scio : prenfabo, si fas erit, vbera laua;
 Et dextrâ tacitus Vulnera corripiam.
 Vbere lactari volo, sed volo Sanguine pasci,
 Delicijsque tuis Christe, Maria tuis.
 Vulnera sed nati tua sunt, da Vulnera Mater;
 Vbera sed tua sunt, vbera Nate dato.
 Vbera si abnuitis, concedite Vulnera; tandem
 Vulnera si abnuitis, vbera sola date.
 Lac Matris miscere volo cum Sanguine Nati,
 Non possem antidoto nobiliore frui.
 Lacte niues anteibo, rosas anteibo cruore,
 Efficiet purum mamma, cruor vegetum.
 Vulnera restituent turpem vlceribus mendicum,
 Testa cui saniem radere sola potest.
 Vbera restinguent pueri sitientia labra,
 Quem Sara non patitur, quem neq; nutrit Agar.
 Illa mihi ad pestem procul & procul expungédam,
 Ista mihi ad longas eualitura febres.
 Vanus honos me perpetuâ prurigine tentat?
 Exsaturare queo Sanguine, lacte queo.

Liuor

Liuor inexpletâ rubigine sauit in artus?
 Detergère queo lacte, cruore queo.
 Ergo Parens & Nate, meis aduertite votis,
 Et date posse frui Sanguine, lacte frui.
 Paruule, maternis medius qui ludis in vlnis,
 Qui tua iam comples vbera, iam vacuas,
 Quid me respectas obliqua tuentibus hircus?
 Roboris in cælum nil modò liuor habet.
 Sapè quidem dixi, noxis offensus iniquis,
 Tùne meas mammas improbe, tùne meas?
 Nolo tuas, ô nolo tuas, Puer auree, mammas:
 Non sum tam duri, tam grauis oris homo.
 Intrarit Thomæ manus in lateris mare magnum,
 Sanguine regrediens ditior, atque fide.
 Non eadem mihi frons: Pudor antegressus Amori,
 Est desiderijs meta modusque meis.
 Sat foret effusi parsexiguissima lactis,
 Illaque me niueum redderet, imò niuem.
 Si scintilla potest magnas accendere flammâs,
 Cur non exstinguat lactea gutta sitim?
 O si vel lateris pluat vnica & vnica stilla!
 O si dextræ Vulnere gutta fluat!
 Si nihil è dextrâ vis impluere, implue læuâ;
 Si nihil è læuâ, de pede sanguis eat.
 Si tibi non placeo, vulnus mihi Vulnere danto;
 Mercedem danto Vulnere, si placeo.
 Sapè mihi Babylon paterâ propinat & auro,
 Ingeminatque meis auribus, Euge bibe,
 Non faciam, vel si cælum miscebitur orco,
 Rumparis meretrix impia, non faciam.
 O sitio tamen? ô vocem sitis intercludit!
 Nate, cruore sitim comprime, lacte Parens.

Dic Matri, Meus hic frater sitit; optima Mater,
 Vis de fonte tuo promere, deque meo?
 Dic Nato, Tuus hic frater, mi mellee fili,
 Captiuus monstrat vincula, lytron habes.
 Nate Redemptorem monstra te iure vocari,
 Fertior reliquis si tibi sanguis inest.
 Tuque Parens, monstra Matrem te iure vocari,
 Vbera si reliquis diuitiora geris.
 O quando lactabor ab vbere, Vulnere pascar,
 Deliciisque fruar, mamma, latusque, tuis;
 Parce Deus, magno si te clamore fatigem,
 Non potis imperio, non potis arte regi.
 Exagitante siti Patientia perdit habenas;
 Clamorem si vis tollere, tolle sitim.
 Pluris ego clavis, saturasti Sanguine clauos,
 Erubuit cuspis Sanguine tincta tuo.
 Pluris ego pannis, maduerunt vndique panni
 Nati a Vulneribus, Matris ab vberibus.
 Ergo Parens & Nate, meis aduertite votis,
 Et date posse frui Sanguine, lacte frui.
 Vultis emi lacrymis? lacrymas effundere tento,
 Sed lacrymæ è duro non abeunt silice.

Angelo Custodi.

A Ngele mi, bone dux animæ, bone mētis Acha-
 Quo sine nō possum viuere, nolo mori, (tes,
 Ausim ego progenies lutea & mera pukeris vna,
 Tecum naturâ cælite pauca loqui?
 Tu mihi, cūm primum vitæ iubar editus haufi,
 Antistes vitæ iussus es esse meæ.
 Iussus es infantem, puerum, iuuenemq; virumque,
 Atque senem, curâ non abeunte sequi.

Dum

Dum iacui in cunis, dum fleui matris in vlnis,
Sensi te lacrymas extenuare meas.
Dum volui genibus niti, dum verba creare
Non satis experto dimidiata sono,
Per te molle genu cœpit solidescere nodo,
Perte lingua suis est animata notis.
Sæpè fui forbendus aquis, sæpè igne vorandus,
Sed timuere tuas ignis & vnda minas.
Sæpè sub incautis nutricibus extinguendum
Me tua surripuit prouida cura mei.
Esto: dies abeant, menses moriantur & anni;
Anne putas simili lege peribit amor?
Viuit amor longum: æternum dux optime viuet,
Qui concors mihi te, me tibi iunxit amor.
Angeli mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
Quo sine non possum viuere, nolo mori;
Fac viuam cælo gratissimus, vtilis orbi,
Contentus paruo, despiciensque mei.
Si me somnus habet, cude aurea somnia: fallor,
Duc de fidereis somnia Cælitibus.
Dumque preces fundo, calatho bonus excipe fufas,
Ex his virginæ confice ferta manu,
Et porta in cælum, & cælo partitor in omnes,
Prima Deo, Superis dona secunda ferens.
Si fors & lacrymas oculis interpluo paucas,
Fac placeant pauca pumicis hæ lacrymæ.
Si Sophiæ, si Theologos tentabo recessus;
Da vel pauca tui segmina iudicij.
Si bona pangendis in versibus otia fallam,
Præcipe vt è venâ diuitiore fluant.
Dum loquor, arte meas sic interiungito voces,
Ne lædant Superos, terrigenasque grauent.

Dum taceo, soli mores vultusque loquantur,
 Daque legi in mediâ fronte pudicitiam.
 Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
 Quo sine non possum viuere, nolo mori,
 Si comedo, numquam satur hinc conuiuia recedâ,
 Ut citò pulsa, citò sit reuocanda fames.
 Si bibo, per siccas ita dent se pocula venas,
 Ut nullam menti vim malefana ferant.
 O caue ne titubem, & videam per inane geri res,
 Deliretque suis ebria lingua rotis.
 Si lusu vires renouo, curasque leuassio,
 Fac ludus metæ prosperioris eat.
 Velle aurem, si transgrediar data tempora lusu;
 Corripe, transiliam si sine lege modum.
 Si quâ prætereo, vult tegula linquere tectum,
 Dic sistat, nisi me præterijisse scias.
 Si cælum terræ iratum sua fulmina vibret,
 Excipe, fortior est fulmine dextra tibi.
 Si mare conscendam, mare formidabile nautis,
 Fac ut pacificâ net mihi linter aquâ.
 Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
 Quo sine non possum viuere, nolo mori,
 Fac hostem me delicijs, fac honoribus hostem,
 Ne nimis hæc rerum tenuia stultus amem.
 Fac ut delicias nolim præponere cælo,
 Ne pro tam certis tam malè certa velim.
 Non sim de tetricis, non sim de magna professis,
 Nec cupiam ut de me prædicet orbis, Hic est.
 Pone meas, si fortè volunt vlcifer, iras;
 Semper sim placidæ cultor amicitiz.
 Si me luctus edit, putrem illi deijce dentem,
 Et prohibe curas, vlcera mentis, ali.

Dum

Dum lassī fuerint anni, dum in fronte senectus
Describet rugas, inficietque comas.
Sit mihi mens sceleris pura, & fecunda bonorum;
Nec doleam irreduces præterisse dies.
Tum velut è speculâ (si fors malus ingruat hostis;
Si fors occultas apparet insidias)
Angele mi, bone dux animæ, bone mētis Achates,
Quo sine non possum viuere, nolo mori,
Suppetias affer, fraudes expunge malignas,
Quas in cælituum dedecus ille creat.
Si mala mors struat exitium, nondumque parato
Immineat, furis insidiosa meis;
Punge aurem mihi, conclama, Gazæ parator,
Post aliquot soles mors tibi dicet, Obi.
Tunc ego præcipites lacrymas rupto aggere fundâ,
Terfuras nostræ crimina pigritiæ;
Terfuras si vel tenuis puluisculus adsit,
Qui fieret magnis nausea Cælitibus.
Inferni lupus ille, siti sitientior ipsâ
Circumeat frustra, dispereatque siti;
Indignans fremat, & dentem sub dente fatigans,
Denoret inuidiæ præmia digna suæ.
Exanguem letho dedam facilis ceruicem,
Depositoque lubens corpore, condar humo.
Tum duce te, nihil aut minimum debebimus Igni,
Fas erit extemplo dicere, Transijmus.
Iungetur Superis animus magis aureus auro,
Hansurus pleno gutture delicias.
Angele mi, bone dux animæ, bone mentis Achates,
Te sine non possum viuere, nolo mori,
Da vocemque; oculumque; animumque; manūque; volabo,
Et mox ad Superos te comitante ferar.

*SS. Sacramento in Supplicatione solemnī Fi-
des lampadem, Spes anchoram, Charitas
cor offert.*

F I D E S.

CHriste Deus, fidei lux optima maxima no-
stra,
Anne sat hæc animi tessera lampas erit?

Spes.

Christe salus hominum, mihi sola hæc anchora
restat,
Huic tu portus eris, hæc tibi munus erit.

Charitas.

O amo te Deus, ô amo te: sint sidera testes,
Testis erit pelagus, terraque testis erit.

Spes anchoram demittit.

CArnea navis homo est; mundus mare, dæ-
mones Euri,
Irrequieta mouent prælia: Christe iuua.
Nauta furor, vitium sentina, & crimina fluctus,
Exitium iurant texere: Christe iuua.
Delitiæ Sirenes, opes vada, Syrtis honores,
Præcipitant nauim mergere: Christe iuua.
Ifacilem portum feliciter anchora morde:
Lata erit hæc statio, nec malefida rati.

Fides

Fides lampadem.

I Mea fumantem delabere lampas in aram:
 Si te diripiant nubila, lumen erit.
 Pallidus iratas Orcus vomat & vomat vndas,
 Ut mergat lucem quam geris: agger erit.
 Sanguinis humani vitium, fax putida terræ
 Ne te surripiat hæresis, Argus erit.
 Christe lucerna tuam, leuidensæ muntus, ad aram
 Mittitur obsequij symbolon, & fidei.

Charitas.

Christe tuis fixū cor mitto hinc inde sagittis,
 Sic tua fixerunt munera, fixit amor.
 Dilutum est lacrymis cæli extinguentibus iras;
 Ut passo tibi sit concolor, erubuit.
 Et molle & tenerum est, qualis dum carpitur igni
 Cera, vel hibernâ dum fluit vnda niue.
 Oclusum est terræ, cælo patet: implue rorem:
 Numquam dis pluviæ fertilioris erit.
 I cor, & his lætum te siste fideliter aris.
 Iam tantum calor es terreus, ignis eris.
 Cernis homo tenui labentia munera filo?
 Hæc abs te poscit, qui tibi factus Homo.

*Elegidion in aduentum Archiducis Ernesti,
 Gubernatoris Belgij.*

Parcite qui nostro concurritis æquore, Vates.
 Hæc de Theologo littore nauis ijt.

Vix

Vix ausa est; timuit membrum irritabile linguas;
 Iure rates paruas hæc echenæis habet.
 I manus, & titubans isthæc chartacea curre
 Auspicibus Diuisæquora, nauis eris.
 I calame & propera, vastū nimis æquor arandū est;
 In magno laudum gurgite remus eris.
 Tu mea Mens esto Zephyrus, feliciter affla.
 Non ausim sine te pauca verba loqui.
 Pace tuâ, puppe hac fragili decurrere tento
 Erneste, ô laudes æquora lata tuas.
 Ite igitur versus elego pede: namque Ernestus
 (Hoc mihi iuravit Fama) benignus erit,
 Auftriadæ Magni (felix genus, æmula cælo
 Nomina, nominibus omina, & omnibus
 Maiores animi, quantum sol æthera, quantum
 Exsuperant solem sidera prima suum)
 Auftriadæ Magni Magnum tibi, Belgia, donant
 Ernestum, decori præsidioque tuo.
 Ioannem dederant quondam: vix vidimus, cheu
 Vix potuit dici vivere, cum moritur.
 O si! sed sileo: lacrymas mea vota vocarent:
 Ingruerent fluctus, disijcerentque ratem.
 Sed finite ô fluctus, ne colluctaminor vndæ,
 Nostraque inoffenso tramite nauis eat.
 Ut Belgî felices opes, dilecta que cælo
 Rura domum redeant, & sua pace colant,
 Mille date ô Carolos Superi, date mille Philippos,
 Et mille Austriacos: mille sed vnus erit
 Cæsaribus diues Magnis Ernestus. In vno
 Plorantis Belgî stat benè nata fides.
 Cæsareus sanguis, mens Regia, plurima spondent.
 Plura tamen virtus insita, plura Deus.

En pænè inculpta est mediæ Prudentia fronti,
 Si tanta est frontis, quanta ea mentis erit?
 O quem te memorè ô Erneste, Cupidinis hostem,
 Sectantem castæ castra Pudicitæ?
 Fama sono gliscente meas peruenit ad aures,
 Aulam quòd subeat femina nulla tuam,
 O arbor felix, vbi nidum Artisque cubile
 Feminei generis nulla reponit auis.
 Ecquid enim quàm corrumpi, & corrûpere norunt,
 In quibus impurâ sæce residit Amor?
 Laudo Erneste, fugis putentes sordibus aulas.
 Huius magna fugæ præmia, magnus honos,
 Tantam nulla dies edet aut obliuio laudem:
 Nulla tuæ famæ portio, mortis erit.
 Nónne bonæ ista spei sunt Promontoria? gaude,
 Et finem cursu iam mea nauis habe.
 Pace tuâ sit fas Erneste, quiescere nauis,
 Fessâ est, lentescit remus, & Euris adest. (est,
 Hoc vnum quod te obtestor, quod te alloquor hoc
 Fac bellum impositis Belga premat pedibus.
 Dic Paci vt redeat tandem, luctu exule tandem:
 O nimium à Belgis abfuit illa diu!
 Tuque Deus, sine quo nemo vel profit amando,
 Ferre vel ausit opem, vel date possit opes.
 Ernestum hunc oculo Regum custode gubernans,
 Præsto semper opem porrige, confer opes.

In obitum eiusdem Archiducis.

ERnestus (cessate oculi, cur mittitis imbrem,
 Cur pluitis lacrymas, inficitisque notas?)
 Ernestus (vox singultu, manus ebria planctu
 Im pe-

Impediunt calami præcipitantis iter)
 Ernestus (cessa tandem, dolor improbe, cessa,
 Et patere hoc vnum scribier) occubuit.
 Occubuit? sic à ferro remeatis ad anrum
 Sæcula, iam nostris colliquefacta malis?
 Magne Philippe, vides, sentis, paterisque tot annos
 Spemque tuam incidi, vota que nostra mori?
 Adiuro te Fama, Nepotibus omnia narra,
 Et dic, Hoc Belgis tempore præda fuit.
 Da veniam Lector, partem diuersus in omnem
 Si trahor, hæc ingens robora luctus habet.
 Cum dolor huc illuc & utroque sine arte vagatur,
 Irrequies, sensu dispare carmen abit.
 Et volui (fieret mæronis vt aptior index)
 Serperet vt pronò pectore versus humi.
 Dum rosa, veris honos, medio aëre pendula, tentat,
 Solis ope, è claustro corticis ire sui,
 Impediunt imbres, solem negat inuida nubes,
 Inuitam claudunt frigora dura domi.
 Illa suum Solem inclamat, Phœbe optime, mōstra
 Terrarum dominum, Phœbe, supercilium.
 Quid mihi tantus odor, tenui si cortice vinctus,
 Aëreas remex non queat ire vias?
 Quid color hic roseus, pluuio si putridus imbre,
 Aut si concretus frigore dispereat?
 Dispeream potius, proprio quàm carcere claudar,
 Quàm captiua diu viuere, malo mori.
 Hæc eadem ex imo suspiria suspirabar
 Aurea Pax, diro carcere clausa diu;
 Sed frustra: nimius telorum depluit imber,
 Et crebris cælum nubibus arma tegunt.
 Venerat Ernestus, terris fatale regendis

Nomen,

Nomen, & imperij pars Alemanne tui,
 Tollere visa fuit fessum caput, & respirans
 Belgia, iam tandem libera, dixit, ero.
 Et subito quantos potuit commenta triumphos,
 Germanum excepit, Diue Rodolphe, tuum.
 Cuius vox placida, & vultu præcone serena,
 Viuite, ait, cæli iam melioris ope.
 Viuite, quam cupitis, Pacem fero: lenius Astrum
 Hoc rerum pelago Belgica Nauis habes.
 Quo gestis vento, flectemus vela, nec ibunt
 Nostra aliò votis dissona vota tuis.
 Hoc alacres velis remisq; subibimus Altum
 Curarum, hic nobis nabitur Oceanus.
 Ilicet aure bibens auidâ Pacem, celeri spe
 Belgia felicem præcipiebat opem.
 Ah Belgæ, non sic felicibus esse licebit!
 Prospera fors aliò mobile flexit iter.
 Ite foras lacrymæ; validas imitaminor vndas:
 Namque dolor ruptis imperat aggeribus.
 Dum requiem exsudat, Pacemq; medullitus ardet,
 Ernestus subito vulnere mortis obit.
 Anne putas somnum Deus atque obliuia quærit,
 Deque infelici nil meditatur humo?
 Sic Atheas longè mentes agit in transfuersa
 Progenies calami Macchiauelle tui.
 Nostra, Deus, nostra hanc cudentia crimina fortè,
 Vindice te, nobis eripere virum.
 Ergo abiit, numquam rediturus ab hospite cælo?
 Ergo abière tuæ, Belgia, deliciæ?
 Indignare feris manibus Mors improba: nonne
 Falcem debuerant continuisse tuam?
 Sat citò reptassent fessi anni, sat citò rugis

Scri-

Scripsisset senium in Principis ore notas.
 Quid tandem, quo te luctu, Germania, pasces?
 Heu quas non lacrymas mœsta Vienna plues?
 Quis nō Rudolphum rapiet dolor? Optime frater,
 Tam procul, ut moriens non videaris, abis?
 Belga tamen reliquos inter valido impete plangēs
 Compluitur lacrymis, inficiturque suis.
 Erneste, o Superos inter iam Erneste recumbens,
 Ex quo animus rupto carcere liber ijt,
 Audi in felicitis verba emorientia Belgā,
 Vix abit O, quando dicere tentat opem.
 Suppetias Erneste tuis, Erneste quietem,
 E cælo viuus, qui potes, affer opem.
 Et quæ myriades trismyriadesque malorum
 Circumeunt Belgas, vindice pelle manu.

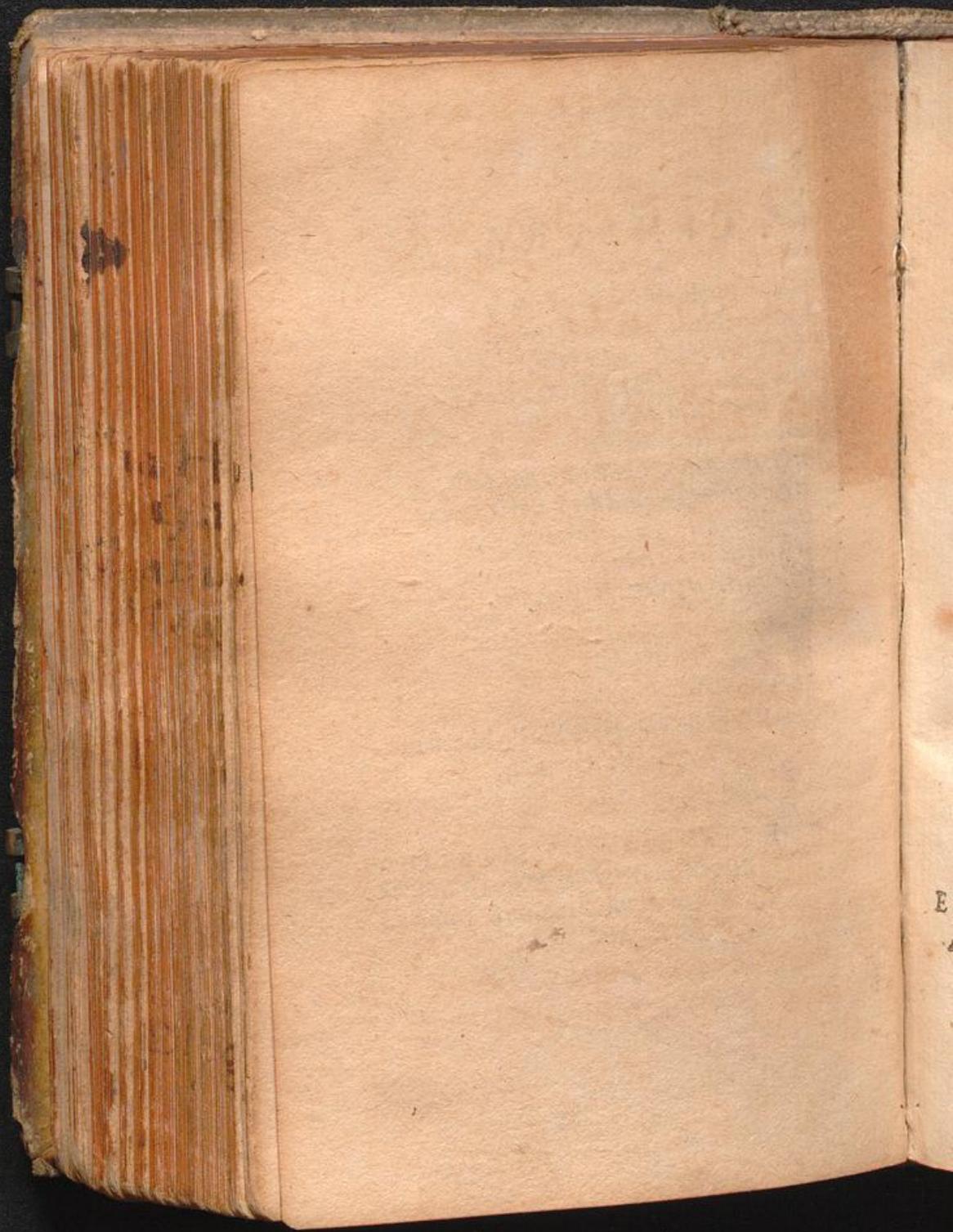


CENSURA.

Hilares Iambi prodeant casto pede
Terst, rotundi, sed Latini, sed pij.
Mel à Poëtis ethnicis simile petas?
Aconita potiùs. Ite, quò meritum vocat,
Ouidi, Catulle, Martialis, improbis
Maculare iuvenes sordibus nati choros;
Habet hic abundè, quidquid est vobis, salis,
Habet & politum, & quod deest vobis, pium.
Mea tu Iuventus fugio tartareos sales,
Et hos salubres legito cum fructu iocos,
Teretes, acutos, usrgineos, summâ, pios.

Ita, perlecto cum voluptate libello hoc, sentiebat in Collegio Vedastino S. Gregorij,

F. LEANDER DE S. MARTINO
Benedictinus S. The. Mag. & Lingua
sancta in almâ Academiâ Duacenâ
Professor Regius.













Th
6025

